

Collection of tracts on astronomy: with others on urines, pulses, tithes, etc., in Latin (Miscellanea VIII)

Publication/Creation

1479-1487

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/bydg9yad>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

GNI

D

1499

CLX 19.2

1655

507 MSS.—Five late 15th Century MSS. on Astrology, Astronomy, etc., including a Treatise on the Kalendar, "Phaselexis," by Hermann Zoest de Mon. Ord. Cist., dated 1459, a Treatise on Astronomy, by Michael Suter, 1485, Tractatus de Urinis, ca. 1500, in various hands, with coloured diagrams, one with volvelle, on 167 ll. of paper, sm. 4to, boards

MS. No. 505.

ACCESSION NUMBER

56458

PRESS MARK

168

Astronomy, etc. 1479-87

Phaselexis. 1479

de) Opus sphericarum
caelestium morae planetarum

Contra Germanensia. 1487

pro Indis studentium.

- 6) Tabula morae infantis in aetate
- 7) Pro compositione instrumenti
- 8) De sphaera materiali
- 9) De usu quadrantis
- 10) ANDREAS de Escobar Regula de amariis

1499

CLX 19.2

1655

507 MSS.—Five late 15th Century MSS. on Astrology, Astronomy, etc., including a Treatise on the Kalendar, "Phaselexis," by Hermann Zoest de Mon. Ord. Cist., dated 1459, a Treatise on Astronomy, by Michael Suter, 1485, Tractatus de Urinis, ca. 1500, in various hands, with coloured diagrams, one with volvelle, on 167 ll. of paper, sm. 4to, boards

168

MISCELLANEA VIII

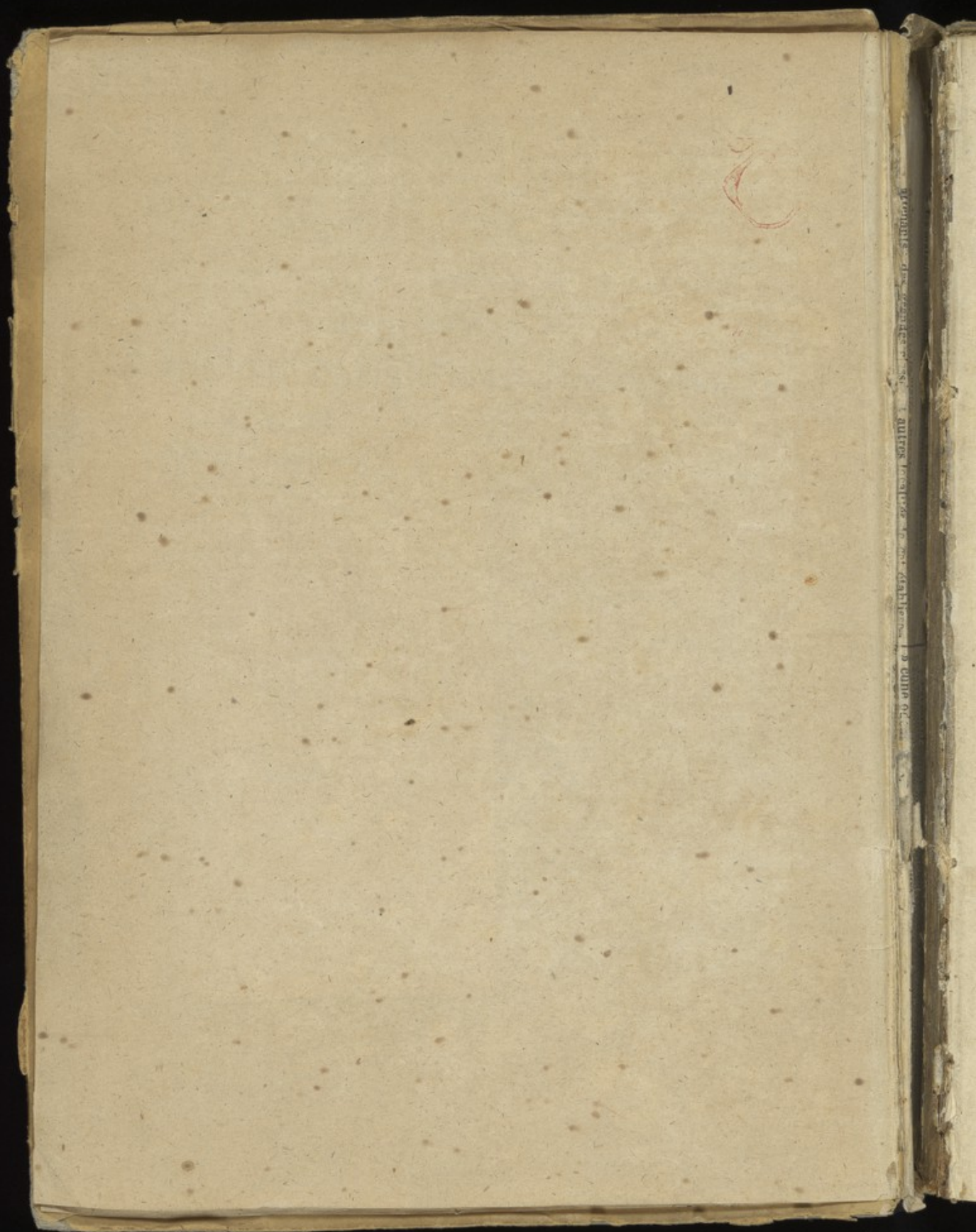
Collectura of treatises on astronomy, etc. 1479-87

- 1) ZOEST (Hermann) Phaselexis. 1479
- 2) SACRO BOSCO (Johannes de) Opus sphericum
- 3) PEURBACH (Georg) Theorica novae planetarum
- 4) REGIOMONTANUS (Johannes) Contra Geronensisia. 1487
- 5) MURNER (Thomas), Ext. from Indus studentium.
- 6) Tabula morae infantis in utero
- 7) Pro compositione instrumenti
- 8) De sphaera materiali
- 9) De usu quadrantis
- 10) ANDREAS de Escobar. Regula deamarum

56458/

- 11) Tractatus de uirginis
- 12) " de iudicio pascuis
- 13) REYSNER (Johann) Epistola ad Pium II

1479 - 1487

Incipit prefatio in phasce porrim
Aude et letare sacrosanta Basilienfis synode
p clarissima q antiqua sacrosantar synodoru q soro
co effecta Cetero aut p magnific opibz ate pfect
ptermiss ad vnu opz me huceto Nam id q dicit
in conciliis istisq apud rones p siles itatis sepe viciis
teptatu e et inceptu tu ad optatu et felice fine pdux
isti Tu nepe iustoru kalendaru et corruptu dilign
sumo cu studio ad antiq norma reduxisti et defectu
scandalosa obfuatoru celeberrim festi pasce foras li
men domus dei eming eiecisti Vngentis sibi diti
Alphab et o ping et nouissis tuis delectis sunt esse
filiis homi de sum p p p in hac lacrimarum valle
ppter vraz salute descende dignatus e ap nos man
fioz eliges lapides quadravit et succidit cedros ut si
mansione locu pararet Construo domum regia no
bili stemate et fructua et in sudore piosissim sagino
sui ipaz qsuavit Deniq depimor ea uarie mma
et egregie decoravit Hanc r domum celibe ta excell
tag piose fabricata et ta mmo modo redimta nil
aliud daret q oio decore et scitudo et ut in ea alleluia
laus et gloria n no debita grati actio ipsi edificato
ingiter referat qd quid laudes pmitiu p p huius
edib incole in celeberrimo pasce festo deuotissime psona
kat Na illud vnu festu an reliquoz noue scilicet festoz
institutoz cu iubilo cordis agebat Et heu dolor ta
retroactis quibusd t pibz corrupta mos p grandioz
enormis in ea dudum inoleuit qta ut celeberrim
pasce festi debite laudes t pibz debitis sepius no
agebat Quia obre uidet ac reliq cristi religemuli
pedite dog gliaz toruio oculo uiderat n no uiderat
q siderauerunt q ia dictu defectu vnu Quac habi

tatores huius regat domus custodiam in th. facie mlt
q. modis deaserit dicit. ipse domus error. tenebre
et ignorantie nubo obfustatu esse. **Un** simplices et
videte plinu fuc scandalisati. **No** qd. phariseorum
s. pusilloz. scadalo. **Et** reuera no. sit impiu non sit
ep. fidator e. domus celibis qui luce inhabitat in ac
cessibile illuciat ea. **Na** mea posuit aureu cadela.
ben. cu. septe luxeris septe axtu libaliu. anno ca.
lamo philosophie exarsentiu locant q. duo. **Cher.**
Bin. ypiratoru obumbratia s. sacre theologie et
sacror. canonu. **Hy** o. media libz. lumbz. erroru. ucto
sunt fugati. **Hy** o. et deseto moderni in metulu sunt
cedacti. **Un** punde tractatulu. eidi ad abuged. exploratu
Et enax. pneumatismi gra. ia. effugaty. tenebo. sub
seps. opusculu. ex. bin. foru. doctor. script. fa. q. ex. the.
saurio. filioz. iset. Breuissie. copilau. **No** aut. supse.
ipsoz. aux. totu. s. inauces. tm. p.icti. in. ignio. et. ex.
unt. uitalz. hic. constat. **Cui** qd. in. luce. p.ductio
onerosa. est. p.ter. sinistro. int. p. tatus. detractoru. in.
ridoz. de. q. b. **Hy** Veromg. in. p. logo. **Ume** q. q. t. huc
dices. **Non** ignoro. me. p. tere. morsibz. plimoz. q.
simulate. inuidia. qd. co. sequi. no. possut. despetiunt
Lot p. q. et. p. q. despetat. demq. uitali. occultatio
milm. p. uulosa. e. q. fug. q. fadit. in. tra. et. abscondit
p. cum. d. m. sui. ab. ipso. d. o. obly. neq. fug. e. uoty
In gustie. i. m. fut. vudiz. et. qd. cliga. ignoto. **Et** honoz
s. te. m. p. cr. me. dog. dei. p. onse. p. dilige. et. p. p. to. ai.
u. alii. o. p. uire. cupies. sup. lico. cu. **Alano** i. p. logo
an. claudia. d. m. mei. libelli. pauper. detractor. p. lito
n. despetat. u. potig. m. p. sic. sn. a. fragiu. m. p. potu. ex. p. su.
lat. q. felicitas. luionis. ex. p. stat. aculeu. **Et** p. ter

emulorum detractos p uipendeb Opus publicado
et orabo deu dices Domine libera animam meam
alabiis in qd et alingua dolosa ps 109

Boet plog in phasce hom

Uncada est astronomie sua qm em no immerito
natural theologia notari pt Quia sic superior theo
logia ad dei cognitioem senalem hde induat sic ista tamq
inferior ei subuenit ad diuine cognitiois introductionem
p nalem ror induat hinc aling erat ille p mltan
gentiu abalya de q ioseph pmo antiquitatu li 10 sic inquit
transmetura qm contulit abalya et q de astrologia p
concedit Et ille familiariss q dei amiq moyses mhar
arte ad sumu exultu festa lorio uctio qm dies luntatom
ipso ipet celebrare pcepit **Phanc Jero 9 atq** **Eda ditas**
lume maximo logio anota uerunt **Et alang i antidaudi**
quo deca inqt Vest in ardoreit qmno auroq superbit
Et splendore suo stellis equore uidet **Quic docet astroen**
leges loca tpa mota **Signa pates** **discussq** **noia causas**
bet comites vincts pmas facit esse scandas **Verba sceti**
pces in sacroscto synodio pascales ritos addiderunt
et moderus defata **halendarii** ac celebrato festi
pasce fugato **Et** **qum** **figd** **p nobilio** **fac pmtu opa**
vertutissimuz **Et** **compot** **hebreoz** **su q** **ps legat**
mens cu cetis illig **legit mensibz** **neqg** **cognosca ualct**
Hy **em** **sut** **menscs** **qui** **alpe** **fabritato** **firmameti**
et **ornatu** **e** **incepunt** **qnto** **deo** **dix** **Et** **ut** **in** **fig**
et **tpa** **et** **in** **dies** **et** **annos** **et** **meses** **Hy** **sut** **menscs**
quoz **p** **mg** **Asay** **dicta** **pate** **cerim omis** **et** **factus**
Intg **plen** **lunio** **exierut** **filii** **isrl** **de** **egypto** **post**
pceptu **esu** **agni** **typici** **Et** **ille** **agnus** **dei** **qui** **pda** **ind**
tulit **p** **pascale** **agnu** **figatq** **in** **plen** **lunio** **in** **p** **pmi**

legat immolari uoluit. Sed demum fuit menses in quorum primo
et sacre synodi et generalis paste iubet christianis celebrari.
Nunc ad te leuo oculos meos qui habitas in celis et ad mon-
tes in uicinis auxilium michi daturus es. **U**nica parens
eterna deus uirginesque pias. **U**nica forma ab omni tate ma-
limes honesti et fons uite per uirtute pietatis asilum.
Prinapum finemque mea mensura sigillum. **R**ex causama-
nes. **U**o nro alma sophie. **U**era dies uera lux uera
notis. origo summa deo michi perfectio pita peruenio.
Tu michi pradia diuina luce munda. **P**lenius reueras
deum nocte. **C**omplue te ego notis animi tenebras
que reuident. **Sequuntur capitula in phasilexom**

Capitulum primum est de origine festi pasce. **2^m**
De opinionibus in die et annu passionis dno
in ueritate facti. **3^m** De erroribus habitis in cele-
bratione festi pasce. **4^m** De moderno errore circa festi
et inconuenientibus ipm septibus. **5^m** De causis errorum
antiquorum. **6^m** De causis errorum modernorum. **7^m** De uis
sportibus ad corrigendum. **8^m** De acceptatione unius in
magis apte. **9^m** De remedio ne in pristino error-
um inademum. **Incipit phasilexom. Cuius capitulum**
Primum erat de origine festi pasce.

Bene cuncta reges et dispones sedes que thronum
dices. **E**cce noua factio oia de uicti nouum opus
audi uoluit et auxerunt in pristinum diuine actum
aut de renouatione transmutari. **A**d laudem igitur et glorie
opificis mundi ac fabricatoris unius ad honorem scte
matris ecclesie et ad perpetua memoriam sacrosante synodi
basilicene ad aratum manu ponam. **F**abricator mundi
deus ipsum uicem mirabiliter distinxit. **U**om que in luce
et tenebras diu sit appellas luce die et tenebris nocte

Dieq; crepusculu comita^r et mox nox se^r Quia qd
 in quatuor uigiliab diu di^r Quia qd solitudo
 interpe^rtu^r 3^a gallitatu^r Quia qd solitudo
 hanc Quia qd solitudo Quia qd solitudo
 pusculu matut^r di^r Quia qd solitudo
 hanc Quia qd solitudo Quia qd solitudo
 illa celebratima q^a hebraice Quia qd solitudo
 et latine uot^r Quia qd solitudo
 deo instituta e^r Quia qd solitudo
 sen et aaron in terra egipti Quia qd solitudo
 mensu^r p^rimo erit in mensib⁹ Quia qd solitudo
 retu^r isrl et dicite eis decima die mens^r Quia qd solitudo
 uniusq; agni^r p^r domos et familias suas et pauc^r
 interposito subdi^r et suabat e^r usq; ad q^antadecim^a
 die m^r huius ymolabitq; e^r uniusq; filio^r
 isrl adueppaz Quia qd solitudo
 medietib⁹ festina^r est e^r m^r p^r huius d^r Quia qd solitudo
 habebit hanc die in monimentu^r et celebrabit^r
 ea Quia qd solitudo
 sangu^r Quia qd solitudo
 egipto Quia qd solitudo
 quas celebrare debet^r Quia qd solitudo
 p^rmi adueppaz Quia qd solitudo
 dicta sit Quia qd solitudo
 d^r p^r huius Quia qd solitudo
 noue legi^r in statuit Quia qd solitudo
 agni^r e^r disapul^r comedit^r Quia qd solitudo
 e^r seipsu^r illu^r trahit Quia qd solitudo
 p^rta mundi Quia qd solitudo

terci aut Apse est qui p nobis eterno pri ade debi
tu soluit et uctis pidauli tantoz pio reuore dete
st. Hec em sut festa paschalia in qbz ille uca agnus
occidit. eiusq sanguis postea consecratus. Apse nepe
tipito agno p q eis qm finie imposuit et ucto te
sta. i nouu instulit. Imo man pasca orbi e ha
ma salu uenit. Et qm p sanguine h q agni deo
reconciliati suq hoc tu fidem no firmasset. si resu
rectio subsecuta no fuisset. Na iudei fateri cristu
passu et occisu p resurrector negat. Vn aplo i
adheorin. 15. Si p q no resurrexerit inamo e p di
catio nra inanis est et fides nra. **Cam 2m de**

die et ano passionis dm et de opinionibz doctor
O ues occidit et accedit crepusculu uespituum
de q qd die bti maioris in q da pascati pmo
sic ait. Hic est dies q fecit dng. Bong plane dies
qui luce intulit vniuersi vni. No h q pculi lucem
sed resurrector etne. Imo em ista no caliginem
noctis detulit p mortis tenebras amputauit. Hic
huc qd die pclarissimu crepusculu nre se quia
de optimoibz agit. Varia deniq de ano et die
passionis dm doctoru est opinio. Quid em assert
dm passu 33 ano abente. Alii uo 30 eiente uite
sue. De die uero alia et maior est diuisitas. Proso
naq in cronica ad augusti m scribet. Quod qz die ab hia
repta sol in totu obscuratq tetrasq nox subito edu
cta teras est. Et sic ut dictu est impia etna timuerit
ista morte. Uq adeo aut nox luna lum sol neq
nubes obscuris manifestu est ut 1o die lu to regi
one celi interiecta longissime a spectu abfuisse. Et sol

4
 las tunc diuinitis horis ut potius in illa hora da no-
 de toto celo fulsisse referat. Solus ubi claret q
 Orosius fate^r dnm crucifixum fuisse 12 luna 18 etia
 sentit **Aug.** Theophilus uero cesariensis. Venabit
 Beda et qm doctores dicit dnm passu 15 lu 13
 8^a dra 10^a e uerbat. Na ipm plenilunium qd uent
 luna 12^a alii 15^a appellat. Quo aut die tcomi
 balendarii dng morte subiit difficultas restat.
 elago qd et uenno de sas opio. 1^a qd opio tenet
 q dng sit passu octauo. 2^a qd opio tenet
 resurrex. 3^a qd opio est dyonisiu abbas uerbo
 romie cognomento coragus. Cu q^o bty 18^a in marti
 uologio qcordat dng. Octauo bty appat ierosolice
 crucifixu e dng. Et bty aug⁹ li^o 2° de trinitate ca 5
 qd tenet. 4^a qd dng cod die passu q^o et greptu
 est. Aug⁹ et in hystoriis 18 sentit. 5^a opio uolt
 q dng sit passu decio. 6^a bty appat. 7^a bty opio
 est bty theophilus in qpla synodica ubi ait impu
 est q passio dnica tali misteriu facti forau. hinc
 excluda. Passu naqz e dng decio. 8^a bty appat
 et 8^a bty resurrex. Cu quo penabit Beda in 2°
 li^o de tpyba qcordat dng. In pma etate scti sex die
 dec annalia et ipm horis foruit ada dec latere
 dormit. pduxit eua q nnt qntu uidet credibile
 dec bty appat. dng appellat. In mto
 credi. In no ferio sententia uinat eplaz fore uen
 sana q bty theophilus cu tatio aliaz regio epu
 scripsit ead decima bty appat die dnm fuisse
 crucifixu decabat una eadqz die no 10^a et idemoda
 b et in b die 2^a ada p salute gmo quam uiuifica

morte sopitu de p[er]u[er]s[us] o late suo sac[ra]nt[is] celestib[us] p[ro]
sa si s[an]ctificat[ur] d[omi]n[u]s q[uod] s[ed] die primu ad a p[ro]p[ri]e
h[ab]u[er]it q[uod] o[ra]u[er]at cu[m] co[m]m[un]e de late tolle[re] foret
int[er]u[er]e cu[m] ad iutorio q[uod] p[ro]p[ri]e h[ab]u[er]it humanu[m] h[ab]u[er]it
X op[er]o tenet q[uod] o[ra]u[er]at s[ed] d[omi]n[u]s 1° filia app[ar]et **A** h[ab]u[er]it
op[er]o est **Reimer** in libro de c[on]f[ess]io[n]e h[ab]u[er]it d[omi]n[u]s
A ille antiquu[m] doctor p[ro]p[ri]e cu[m] co[m]m[un]e s[an]cti idem
op[er]o e[st] vult q[uod] d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]e s[ed] n[on] app[ar]et
A h[ab]u[er]it op[er]o vult d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]e in e[st] ad d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]e
et sol[us] d[omi]n[u]s id[em] d[omi]n[u]s in p[ro]p[ri]e d[omi]n[u]s de re
q[uod] p[ro]p[ri]e **V**ina op[er]o sol[us] d[omi]n[u]s vult
q[uod] p[ro]p[ri]e astronomica i[n]t[er]u[er]at d[omi]n[u]s n[on] potuit esse d[omi]n[u]s
quinta seu p[ro]p[ri]e octavo filia app[ar]et h[ab]u[er]it d[omi]n[u]s
fora **A** d[omi]n[u]s auctoritate d[omi]n[u]s aug[ustinu]s et d[omi]n[u]s gottard
d[omi]n[u]s sic q[uod] i[n]t[er]u[er]at et aug[ustinu]s d[omi]n[u]s octavo filia
passu h[ab]u[er]it vult d[omi]n[u]s auctoritate s[ed] p[ro]p[ri]e d[omi]n[u]s
vult **A** vult q[uod] d[omi]n[u]s c[on]f[ess]io[n]e sunt s[an]cti d[omi]n[u]s i[n]t[er]u[er]at
p[ro]p[ri]e de d[omi]n[u]s q[uod] in libro de illu[m]in[ati]o[n]e p[ro]p[ri]e
A d[omi]n[u]s adu[er]s[us] eos qui d[omi]n[u]s q[ui]ta l[ite]ra d[omi]n[u]s i[n]t[er]u[er]at
p[ro]p[ri]e faciebat cu[m] c[on]f[ess]io[n]e ep[iscop]o synodica et ualde uti
p[ro]p[ri]e ep[iscop]o ep[iscop]o **A** d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]e i[n]t[er]u[er]at
p[ro]p[ri]e laudat e[st] p[ro]p[ri]e s[ed] p[ro]p[ri]e n[on] s[an]cti i[n]t[er]u[er]at
A p[ro]p[ri]e d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]e d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]e d[omi]n[u]s filia app[ar]et
A op[er]o h[ab]u[er]it l[ite]ra p[ro]p[ri]e **N**a si d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]e fuisse 39
ano i[n]t[er]u[er]at h[ab]u[er]it rep[re]s[en]t[at] quid[em] l[ite]ra p[ro]p[ri]e de d[omi]n[u]s
filia app[ar]et **A** h[ab]u[er]it op[er]o h[ab]u[er]it l[ite]ra d[omi]n[u]s cont[ra] se
q[uod] h[ab]u[er]it erat et fuisse p[ro]p[ri]e 3° fora **A** op[er]o e[st] p[ro]p[ri]e
missa eo q[uod] p[ro]p[ri]e h[ab]u[er]it app[ar]et **A** d[omi]n[u]s uero
me queto h[ab]u[er]it cu[m] i[n]t[er]u[er]at fore uera i[n]t[er]u[er]at **Bequit nunc**
Capitulu[m] t[er]ciu[m] de veritate facti.

Occurrendo igitur quintoni primi mensis per tabulam anno
p. 33. quante invenitur fuisse decima quarta
setas apprit hora 2. per meridie vno minuto sup
vestim ubi crucifixa est. Et in eis reperit per gputu
et tabulam hebreorum quod et quod appbat alphabetis magis
sup illud luce. Tenebre facte sunt dices Computus
hebreorum non fallit retro suum. Quia quod tunc
et reperit quod non apprit. Quia quod tunc fuit dicitur
et in dubio occidet. Et tunc a erat 5 feria quod
habet. Et non apprit quod die adveniens cenavit. Et
funda sup. Et tunc 3. Et ipse ihesus erat incipiens. Et
non transiit. Sed in quoniam doctorum expositione
viginti octo annos gplevit. Quia baptizatus est. Et tunc
transiit. Singulis annis transiit. 13 die baptizatus et tabula
anno predicavit integre. Et per annis 36. quod transiit
2. Annos gpleto passus est. Quia tunc non in pedita latia
declavit in tractatu. Quod edidi de sermone et azimo. Et
igitur quod rogatus et solutus de munus tempus passionis. Cuius
optio calculavit. Nupit igitur saluator noster in carne
triginta duobus annis completis. Nonaginta novis diebus
integris qui faciunt 3. menses. Scilicet Januarii februarium
atque martium restat novis diebus. Scilicet septem ultimis decem
bris et duo primi apprit. De 3 die apprit quindecim
horis nupit. Nam a mediana nocte usque ad horam nonam
per horoscopus in quo exponavit quindenarius hoc co
putant. Quia tunc igitur quod non apprit. Et dicitur tunc
12. et passus est 3. non tunc 15. Et per die non eigh in
sepulchro in sepulchro repositus ab ope quod paravit
orbe perditu repando. Tunc decima sexta. Non duo apprit
gloriosa et reditua semper caro de humulo flores usque

lū decima septima **Goia** dñi pñ q edipñ sol erat i pñ
die passionis xpi Nam sol defecit qñgit nālit nisi
in nouilunio **Goquo** i dñi passio in plenilunio impñ
fuit sole edipñari **Et** auctore uite mortete celum
et terra qñtuebant sibi **Eclipsio** qñ lūc tñc fuisse
si oppositio uā pñ occasu accidisset **Et** hoc **Na** op
positio uā fuit 3° nōd apprit 5° hora et 28° minuto
pñ meridie et sol gñleuit vñdecim gradū arietis
24° uō pñ fuit vñdecim gradū libe **Augmentum**
latitudo tñc fuit tria sig^o octo gradū tñgita 5° multa
Et cap^t draco mō vñ erat 2° gradū arietis gñletuo
cauda uō stetit in opposito **Et** clare pñ q lunario
eclipsio fuisse pñ si pñ occasu oppo atigisset **Cesset**
ignī unde dñc q eo tñc eclipsio solis pñ cursu nō
fuit naturalis **Dequintu capitulu quatu**
de erroribz habitis in celebratioe festi pasce.

Batq pñ **Gregorius** omelia 2^a pñ 2ª pascale
festu exaltat ait **Hac** solennitate ecta nobilit
solennitatu dñc q solennita ecta an ad **Na** sic
in sac^o eloq pñta pñta et pñta tñc ex pñ mag^o
dñc ita recte **H** festini solennitas solennitatu pñ
dñc **Et** bñ **Summus** in pñmore de dñc dñc pasce
Quo gñcia ugo mñ dñc int^o oñ mñc oñ pñmāto tñ
ita inter oñ dico hñc omñ dñc mñc est **De**ct ig^o
hñc celebratioe debito tñc obfuari dñc dñc **Ite**
fuit ferie dñc sancte qñ celebrare debet tñc pñc solō
decia 2ª die mñ pñmā ad uespaz pñase dñc est
Et in quinta decia die mñ hñc solennitas az mñ oñ
dñc est **Remittit** 23° **Nam** uñ pñma noct^o iugilia

q̄ dī conticimū **C**ontice em deliō q̄ dici sunt
utur dōmītu p̄ reges mīe caput. capita fata
sub replem̄t. Ingerut sōma et errores imittut
Un quid dīali sensu et sup̄ficiali imittēban p̄di
de auctoritate et in errorem noct̄miderat. puta
oīo de p̄sta fore cēbrad. derima q̄ta lūa p̄m au
toritate dicta de q̄b̄ libro 5to celestie h̄ȳstōie
ca. 23. et 29. satid. diffuse tracta. Tit. 23. sic q̄b̄
ea tepestate cōtū p̄sidentib̄ in p̄uincib̄ a sic q̄stio
nō minima exorūt uelut ex antiq̄ corū ob̄suetudē
descēdēdo q̄ iō lū putaret oīo p̄sta ob̄suetudē
q̄n iudicō capī agnō v̄molare uelut nōuō q̄fī
mā. q̄auz die septimane derima ē lū venisset
solui debere ieiūm cū tal̄ ḡsuetudo lūma in illud
p̄suo aliud v̄nq̄ ob̄suetudē celestis fūisset. Ob̄qua
causa quēty ep̄oz et cōcilia p̄ singlas d̄sq̄ p̄uincias
quocūq̄ p̄rogatio q̄ ad inuitem ep̄lō desingul
quib̄sq̄ locis v̄nū oīo celestiascū dogma con
firmat. Ne liceat alī nisi in die d̄mca in q̄ d̄ng
resurrex̄t a mortuis d̄mca p̄ste misterū cele
brare. Et ibi. Quia synodi decretū b̄t̄ **Th**eophi
ly cesariens̄ p̄sidentis in ead̄ synodo conficit. ubi
in fine sic inq̄t. Constitutū est in illa synodo ut ab
v̄nderimo kalēdas apr̄il usq̄ septimo klao may
p̄sta debeat ob̄suarī. Et de lūa p̄ceptum
d̄m̄ teneat. Mandatū est p̄ moysen. Est uobis
ob̄suetudē a q̄ta decia lūa usq̄ ad uicesimā p̄sta
h̄ad go septē lūas in p̄sta s̄b̄ teneo constat
fuisse ḡsecras. An go sit int̄ illud limite ab. 11.

blas apput usq; in septim blas mayi dies dñica
tua ex illi septē sctificat pascā uol iussu ē cele
brari. **I**ta cesariensis pma est inter eo synodos
apostolorū synodis exceptis de qbus in actibz apptorū
agit. **D**ehacq; ppe bñ Victor ppa et mē multū
gaudet in suo decreto sic inq; **Q**uanta michi gtu
latio est dilectissimi frēb q; manifestato sic optauit
p; graz dei et tūc emē claritatē et ab ecclesia
tam mag; expte pnciosi errorū nocte depulsa
credite nob; dispensatōf fructū ēsit et augmēt
mūdo celebritate scti pasce nō nisi dñica agi debē
Quādo pdecessores nri iā statuerūt et nos id de ead;
solēnt celebrare mādāq; qz nō deet ut inobea
a capite discrepet. **A**d tādētia uo tūc pmi mēsi
usq; ad uicesimā pma eiusq; ius ead; plebe festiui
q; victor vltima pte huius q; in cap; celebritate
accepit gratiam et eā de consecratōe distinctione
z possit. **Q**uāuis aut in cesariē si pmo penda
et pūtoz sic celebrari pascā pceptū fuit mlti
in decima qūta lūd cū iudeis ipm pascā celebra
bat dñicaz dies nō curates donec in totū orbi
conalio a trecentis octo pūbz in uicena hanc dñi
dñm et statutū qritū fuit ut exstitit. **A**q; nepe
ultrō calō pmi libri triptite hystorie sic Grauit
aut ferebat constantin; audiens aliq; cōm om; sta
tutū agē pascē festiuitate. **N**ō mlti pmissio de
pnciosa arriana heresi subdi. **P**ot; utraq; igitur
quēta esse uolēs ecclesiaz festinabat pncipē scq;
putas hō malū posse pcurpare an q; ad plūmō

puermet **U**n^o ultio ca^o de anni libri entia sunt hysto-
rie di^o **B**z et de obfuatione pasce antiquum canone
p^o n^o de reliq^o uarietas oriat^r ecclesiis **E**ddent
~~W~~adra uo in p^o fatione libri concilioz de h^o sic mag^r
~~et~~ **E**t m^o de theophyl^o alexand^o ep^o suo
in epl^oo mem^rit in concilio niceno statutu^m esse ut
ab octauo v^og^o marci usq^z in diem n^os aprilis
diebz s^z uiginti octo q^uisq^z lua nata in quibet
medio spatio p^ohibet fac^r in i^um m^o m^o m^o
decima e^z uero a duodecimo **E**las aprilis
inclusiue usq^z ad octauu^m **E**las may^o solete in
q^uit et p^o si die sabbatoz m^odit conscripti die d^om^o
co x lua quid^o decima pasca celebrari conscripsit
~~Et si in d^o m^o die lu^o i^o eius^o p^o m^o m^o in ipsa~~
~~ebdomada in s^o m^o ad aliu^m die d^o m^o cu^m pasca in~~
~~dubio celebrari conscripsit h^o ille~~ **S**tahla salu^o
Berua ia p^o dicta quib^z p^o n^o auct^o no^o auct^o s^z ad^o
decima feta lua cu^m i^udis pasca celebra^r studuer^o
Un et in **C**aledonesi concilio iteru^m de ca^o regrad^o
q^uo nota e^z et m^o l^o epi solen^o iuramento huc exi^og^o
qui ibid^o h^o s^o q^uat^o decima no^oat^r p^o publice abiurac^o
p^o pul^o sunt quoz no^oia cu^m for^o iuram^oti in actione
prima eius^o synodi sunt scripta **B**z no^o du^m sex sic
q^uo^o austa fuit **N**am montani no^o lunares ciclos
s^z solares dogmatizabat fore obfuationes et culpa
bat eos qui eius^o lunc req^uerebat **D**eniq^z can^o 2
Amandei qui pasce festu^m celebra^r abh^orebat
largo dei mune^m o^o erroru^m teneb^o p^o h^o s^o fugate
et celebra^r pasca logo t^ope uniformit^r p^o m^o s^o orbe

Cam^m de modis erroris et ignorantibus ipsum septibus
Prima noctis vigilia iaz p^r hⁱ signit et 2^a q^u m^ete
pestu di^r appingit. Et quid e^s p^r f^runda nox e^s
obscura qua^m derisio et blasphemie dissensionis
atq^{ue} scandala tota obtenebrat et obfuscat p^rpter
defectu in observatoe pasce sepius commissu. De q^{uo}
q^{uo}te multi et magni iudei stupescunt s^z Reverendus
Rogerus Bachon Lincolniensis Deus ordinat Ba-
merate s^z Ioh^{an} delinere et brevissimo Ioh^{an} de
muris. Et ego fag^{us} scob^{us} et sex omⁿi^{um} ult^riq^{ue} inde t^ran-
tulid^{us} exhortatoriu^{us} concepsi anno cristⁱ 1232
deniq^{ue} defectu iste ex celi motu et t^rep^{id}o longitudine
causatu^{us} est et erat magnu^{us} maior max^{im}us. H^{ic}q^{ue}
erat tardior celebratio pasce q^{uam} lex instituit s^z ult^r
vicesima p^rima luna in p^rimo m^ese t^ran put accid^{it}
anno cristⁱ 1233. et 1234. For^{is} fuit viginti octo die^{bus}
tardior celebratio q^{uam} debuit noⁿ in p^rimo m^ese s^{ed} 2°
qui hebraice d^{icitur} ygar noⁿ t^ran ultra terminu^m put
contigit anno cristⁱ 1232. H^{ic}q^{ue} noⁿ fuit triginta
quinq^{ue} die^{bus} noⁿ in p^rimo m^ese s^{ed} 2° noⁿ in t^rimo
s^{ed} p^ro vicesima p^rima luna et talis defectu accid^{it}
anno cristⁱ 1232 et t^ran h^{ic} v^{id}e t^rep^{id} et p^rima ad
calculato^{em} feci ut e^s orig^{ine} cognoscer^e. Tu vero
speculator h^{uius} intendem^{us} v^{id}e p^rpter h^{uius} defectu
multa mala q^{ue}rege^{re} in ecclesia sancta dei. Quor^{um}
p^rimu^m est r^eversio. Nam iudei nos max^{im}e deris^{er}unt
arguetes de ignorantia et facti su^{us} despectu sup^{er}bio
de lege gl^{or}iantib^{us}. Ad R^everend^{um} s^z qui fuit h^{ic} h^{ic}o.
h^{ic}o in pugnat gaudet q^{uod} errores iⁿvenit^{ur} iⁿputo

8
quo uti^r cūa. **Q**uat^r em^r nos et in aliis error^r et
Rogerio Bachon in epla ad demet^r **C**orruptio
Kalendarij in tollerabit^r est et dat causa incredul^r
christianor^r subsanadi. **E**t id^r e^r peteg^r hamerac^r
in suo tractatu^rculo exhortatorio ubi inq^r Infideles.
christianor^r et max^re plator^r decident^r ignoratia
et abhorret stulticia q^r eissent q^r putant in hac
ordinatoe seuerig in deordinatoe t^rm q^rq^r ubiq^r
in sole^rni ob^ruatoe festoz tu dicit max^re pla^r
toen **Na** 3^m aug^m. **S**acerdotib^r q^rputu^r sancte.
net^r aliog^r imp^r nome^r sacerdotio in cio constabit
et habe^r t^rissup^rtue distinctoe tricesia octaua. q^r
ip^ro sacerdotib^r **I**n malis fuit 3 ely et q^rtentio
mult^r lotio nacio^r diuisum et linguar^r dysen^r
sio et controuersia^r p^rt^r hac erroria ob^ruatoe
factas fuisse nouig^r **N**am ue 3^m apping^r q^r quid^r
est scandalu^r pusilloz et simplicium iustioru^r et
villanoz qui tu uiderut^r pasca sepe celebrare no^r
dūca p^rq^r plenilunio itz 3^m lunatioe d^ri 3^m e^rta
paru^r an^r nouilunio max^re scand^ralizabantur
Habet em^r reglar^r in almania r^romatice q^rpoita
p^r q^r cognosant^r an^r pasca debite celebr^r an^r no^r
que q^r talio^r est **Ma**rch^r dex^r ep^risani. d^rix^r monat^r
ma^rch^r. d^rax^r ma^rch^r dex^r d^rext^r fontag^r. ist^r dex^r h^railig^r
ostertag^r **E**t uale^rt t^rm in latino **P**q^r regu^r festa
q^rrao nouilunia terna **S**olio terna dies succedeb^r
pasca tenebit^r **E**t q^r istud scandalu^r non e^r phariseoz
dequo no^r e^r curad^r s^re pusilloz ideo max^rime
fuit aufere^r **E**t em^r d^rix^r **Mat**th^r 18 **C**ui scandalu^r.

iut vnu de istis pusillis mris qui inuicem credul expedit
 ei ut suspendat mola asinaria in collo e9 et donec
 ga in p fud maris. **V**alia tra abierat et qetun
 appiauat qd e tñsgressio statutoz sacroz conalioz
 canonu et docto9 h refaruesio **N**icem et calcedoni
 en9 conalioz **E**t bto9 ppi et uictor9 et iugly leomo
 et retero9 rono9 pponit fua. **D**octoz q3 plimoz q3
 om vna est intentio et qsidatio ut puta q pasta p
 debeat celebrari dñica die p9 ie. **T**uaz pmi m9
 quig9 hebraice di **N**ysan **N**on. n. phas e agere
 con statuta sacroz q ex conalioz bto gregorio teste
 sic fcti euageliu libro sic q ex **E**cclesia suscepit et
 venerari me fatore **E**t tñ deuotoc amplector ite
 qd emma appbatoc custodia qz in hys uelud i q drato
 lapide sancte fidei secunda confurgit **E**t habet tñslipti
 ne dñmotoc. **S**ic fcti. **A**pperialit uero de festo pasce
 habet in pmo ca **A**nthiociene synodi **U**bi di **O**mnes
 qui habet dissoluere regula fcti et magni conlii
Nicem qd celebratu est in pñtia dñi et amatisi
Constatm impator9 de fcti et salutari fcti. **P**asali
 saluatoris mñ. **E**t conat9 et abicet9 esse debere
 ab aña magre si p seuent studio q tentoz ad subue
 tenda ca q optie hñtñt fcti **E**t hñ quid data sunt
 de lay9 **P**ri aut de pposit9 cñe aliqu9 ep9 pñtiter
 ut dyacon9 p9 hac dñoz et hñc tñmñm ausi fñnt
 in subuersione pñto9 et pñturbato9 cñi az score sum
 collige et cu iudicib **I**ñ tua pasta uolunt celebrare
 hñc fcti synod9 iñ alienu ab aña iudicant **E**t sac
Calcedon9 synod9 actione pñma tale pena pñnt
Omno qui nō celebrat fctm die pasce pñm fcti **B**atho.

ecclesie regula anathema sit. **H** aut est regula **hinc**
romane ut a 1ª luna p^{ri}mi mens^{is} usq^{ue} ad 21^{am} in-
clusiue celebrat^{ur} pasca. **Q**uare igit^{ur} est q^{uod} enomio
transgressio q^{uod} fuerit fr^{uctus} d^{omi}nⁱ pasca celebra^{ta} p^{er} 21^{am} lunam
et h^{oc} sep^{er}is q^{uod} fuerit fr^{uctus}. **I**psu^m q^{uod} cesariensis concilii de
actu ubi ipso c^{on}didit eo q^{uod} dieb^{us} d^{omi}nⁱq^{ue} int^{er} septe-
lunio q^{uod} sectatus h^{oc} est int^{er} dieb^{us} azimoz^{um} veni^{en}te se-
p^{er}is vnde ad filias solebat p^{ro}uenire. **H**ic et ordi^o
necne synodi sup^{er} in 2° ca^{pitulo} p^{ro}ta. **D**ecret^{um} p^{ro}ta^{rum}
victorio et siluestri q^{uod} ad p^{ro}ta^{rum} q^{uod} decretu^m
notu^m est q^{uod} habet^{ur} de consecratioe dist^{inctio}ne 2^a cele-
brata^{re} p^{ro}ta^{rum} sup^{er} tactu^m est. **S**iluestri q^{uod} p^{ro}ta^{rum} est oib^{us}
ep^{iscopis} et p^{ro}ba^{rum} p^{re}cepto pasce ob^{ser}uacio^{is} custo^{di}a
tua 1^a usq^{ue} ad 21^{am} ita ut d^{omi}nⁱq^{ue} dieb^{us} d^{omi}nⁱq^{ue}
videmur transgressio^{is} na^m sep^{er}is h^{oc} 21^a pasca cele-
bratu^m est in aliq^{uod} p^{ar}te. **Capitulu^m quartu^m**
De causis erroru^m antiq^{uorum} ob^{ser}uatio^{is} pasce.

Gallitatu^m ut gallicima int^{er} p^{ro}ta^{rum} recedite ut
q^{uod} 2^a uigilia noct^{is} sint et 3^a tunc incip^{it} **G**allⁱ
senoletos excitat ut rones id dictu^m reddant
diuini p^{ro}ta^{rum} v^{er}u^m est q^{uod} ut ortu^m est sub sole co^{gn}
legitima causa noⁿ p^{re}cessit. **I**gi^{ter} antiq^{uorum} erroru^m si ca-
non fuerit. **Q**uod error erat asianoz^{um} q^{uod} dicebat b^{ea}t^{um}
ioh^{ann}es eu^{angelium} p^{ro}ta^{rum} pasca celebra^{re} h^{oc} 1^a q^{uod} iudic^{is}
iussu^m est agni^m immolari. **E**t ipm^{um} m^{ultu}m sequi. **E**t uer^o
credo b^{ea}t^{um} ioh^{ann}es d^{omi}nⁱca die cu^m ceteris ap^{osto}lis celebra^{re}
h^{oc} mea est na^m 1^a dieb^{us} q^{uod} olim in lege et i^{er}u^{salem}.
prima sab^{bat}i diceba^{nt} p^{ro}ta^{rum} ascensio^{is} d^{omi}nⁱ d^{omi}nⁱca dieb^{us}
appellat^{ur} est. **E**t h^{oc} d^{omi}nⁱca h^{oc} assignet^{ur} p^{ri}pua
tu^m est q^{uod} d^{omi}nⁱca mea a mortuis resurrex^{it} na^m p^{ri}m^o die

[illegible]

10
terra usque ad hora nona Matth 21 Marc 11 Luc
22. Et uidei hrent suu ppositu q nā lū eclips
accidisset. Nam de hancis est dīcēd Manes
heresiarcha duo pīapia pone mteba vnu sūme
bonū aquo oīa pūalia emanarūt sū deū. Aliud sūme
malū aq oīa corporalia p dīcūt q dā sū imane
spūm. Sic manes pū uelaz carne habuisse ne
gant q fantastia q obre n cū fuisse passū nec
mortuū aut sepultū credūt Resurrexisse cū neq
q affirmabūt. Hoz errores dānauit sūta mē cūta
et hūstissie. Prīm q d sūta dūce dīcī multū honoz
aut pīagatūa impenderūt. 2^a dērima q sūta lūaz
p mē cūte pceptū obfuare gteperūt. 3^a dūmāz
resurrexibz dānabūt negauerūt. Quāuio m dēf
facio pīmodū cū errorē et defectū obfuatiōp
festi pasce copiose sit pūstū. Adh^o En repta est
varie. In m q concilio Toletano cal. 2° dicit
Dolz in hyspanys de solēte pascat festiū sua
uictas exīte p dīcatōp. Diūsa em obfuatiā late
culorū pascat festiū. Interd errorē p tūit
pūnd placuit ut an trē mēses ephīstiaz mē
tropolitam sacerdotes hāc sē mūte inquirant
ut qm scīa edoti dīe resurrexerūt crīstī copuīn
tialibz sūis insinuet. Et uno tpe celebrāda mūn
tīent. Et m 3° cōcilio carthaginēsi cal. pīmo
Placuit igit m cōcilio pīter errorē q sēpe solz
brīu ut omēs epī affīcane pūntie obfuatiōp
pascale ab cūta carthaginēsi anēt accipere
Et hēc de antiquis ~~erroribus~~ erroribus dicta
pīmunt sufficiant studio sūo n^o

Cam^m de causis scadalosi erroris modum nunc ablati.
Offinito gallicano antucanu ad hosu pulsat
quarta iudiz iugi noctis q antucanu dicit q sicut
antucanu est ultima p^{er} noctis ita ad ultiaz caligi-
ne defectum obsuat^{ur} p^{er} p^{er}ce ultio respondet. **A**gor-
an et se o^{mn}a scia est q p^{er}ces ma qui ordinatos
pascales fecerunt et ados addiderunt optie p^{er}amisset
ut in errores no cecidisset. **S**z p^{er}intium p^{er}ces no mltm
usu habuerunt astronomie. **E**t ideo defectus defectibus
non est ab ipis in hys p^{er}uissu. **C**ausa deniqz h^{ic}
ultim defectus e anticipatio facta equinoctioz et sol-
stioz et lunariu quictom. **D**e anticipatioe equi-
noctioz et solstioz. **V**aria doctor e s^{en}tia p^{er} q uca
qntu^m ann no d^{ic}t est iuenta. **C**opotiste q^{ui} p^{er}mittunt
anni qntu^m esse 365 dies et 6 h^{or} p^{er}te diei integ^{ra}
q q^{ui}ta colligit p^{er}annos 200. ut in anno bisextili
p^{er} hys c^{om}pute^{re} b^{is}q dies p^{er}q q^{ui} in annis qntu^m. **E**t
dicunt illi ann bisextile constare ex t^{er}cet^{is} sexagi-
ta sex diebus. p^{er}ta antiq credebat m^udm factu fuisse
qui decio filius appat sicut h^{ic} p^{er}ti in decreto cesa-
rici synodi. **E**t beda at^q **K**abana. **A**liqz doctores
p^{er}ti^m testan^{ur} id. **E**t forte p^{er}ti sic esse. In vno tu
m^udm q^{ui}ntex deficiunt. credunt em equinoctiu uenale
a die e m^undi inq sol et lua cu stellis s^{un}t forti duo.
decimo filio appat stetisse stare et ibid p^{er} p^{er}mane
veru et q^{ui}ntos est diebus p^{er} m^udm denouenalem
cicu p^{er} d^{ic}tinge. **V**n **R**erneta de vno taliu sic igit
Credidit d^{ic}ransig q^{ui} est diebus m^udm romanoz
equinoctia et solstia semp foret. **S**z q^{ui} equinoctia
et solstia mo no s^{un}t ubi ea esse d^{ic}it m^udm
s^ussime appet. **I**tem q^{ui} lunatos mo non m^udm

diebus mensium ratione quibus otio maciebat multum
eiusdem est. huius itaque falsis principis dyonisi et
qui cum eo sciscerunt seducti quos lex ignorabat no-
uos annos et menses fingebat qui dum obliuuntur
neque quod sciti preterit neque quod ipse dyonisi uoluit iam obli-
uari potest. **N**ec ille solus. dicit dyonisi abbatem
exasse per eos alii. Unde inueni in quodam antiquo libello
sic dyonisi abbas latinorum errore ut ignoratia
non ferens tunc magnam animi compositionem qui ad omnes
ros pascat copiam omnino ubi quod quingentos triginta duos
annos ab eodem in eum sui errore reuoluit in seipsum
Qui licet a cunctis recipiat in in eo reprehendi quod a
nullo prescriptis ante incarnationis iniquitate discordat
ab euangelica ueritate. Et in quodam ualde antiquo scripto
sic reperi. **S**i tabula dyonisi est uia tunc scimus inueni **hanc fu-**
it in huiusmodi alia tredecim annos uixisse at ultra
ducentos ut ultimum ducentos quinquaginta quod oportebat
tredecim annis fuisse aurei mille quingentesimo quatuordecies
Et idem **R**omano quidam erroris dyonisi huiusmodi superad-
didit in suo scripto. **T**abula dyonisi est finalis per
erroris plena prout in pontificis per. **E**t iam dictum
claret quod dyonisi abbas cognomine exiguus
magna causa deest defectibus qui in pascat festum
obliuione quingentesimo quatuordecies. **A**ntiquum elegatum
erat aliquid andremo patriarche ut die celebrandi
pasce amantem annuntiaret romano pontifici. **E**t
per eum actus accidentibus qui se de pascha celebrando
aut dubitabat aut exarabat prout per in epistolam
leonis ipse ad marianum imperatorem quibus supplicat
ut opatorum sua religionis cultui dignat impedit

uti consueverit. Ne ipsa rationa ecclesia in errore cadat qui
dedic. celebrando dubitabat. Et paschasius q. in Cal.
edonesi consilio p. debet ad leone p. ita scribit.
Diuturno itaq. tractatu id v. inueni q. ab alex. re.
antistite. In re uice rescriptu e. Na cu rationa supputa.
q. ciclo centesimo duodecimo q. d. i. Cuius iste de quo
agi. erit aug. sexagesig. 39. consolatur antonim. et
gragron. nos dubietate aufert eo q. septis. b. laos
appet. dies. d. m. et. l. u. a. 21. mai. et. d. m. nono
b. laos. m. a. y. d. m. et. d. e. a. octaua. l. u. a. obue.
niet. V. h. o. r. a. m. b. i. g. u. o. f. l. u. c. t. u. a. t. e. o. a. d. h. e. b. r. e. o. r. u. m.
h. o. r. e. s. t. l. e. g. a. l. e. s. u. p. p. u. t. a. t. o. r. n. u. t. n. o. s. q. u. e. r. t. i. g. q. c. u.
a. r. o. m. o. i. g. n. o. r. a. f. a. c. i. l. e. i. n. e. r. r. o. r. e. c. a. d. i. t. D. e. c. i. l. l. e.
N. e. i. p. s. i. e. r. r. o. r. q. b. i. n. g. e. t. a. b. a. l. l. e. x. a. n. d. r. i. n. o. e. p. s. r. o. m. a. n. o.
p. s. u. l. i. d. i. e. b. p. a. s. c. e. i. n. t. i. m. a. b. a. t. A. n. u. e. n. i. g. e. t. q. p. p. o. a. l. i. u.
i. n. f. o. r. t. o. r. r. e. c. e. p. i. t. e. t. p. r. e. c. e. p. t. u. N. a. i. n. c. o. a. l. i. o. a. r. e. l. a. t. e. s. i.
s. i. c. f. i. l. i. u. s. t. r. o. p. a. p. a. s. c. r. i. p. t. u. l. e. g. i. t. Q. u. e. d. e. r. e. u. e. n. i. g. q. m.
h. e. c. o. n. a. l. l. o. c. o. r. i. t. a. t. u. e. p. e. r. m. i. g. u. t. o. d. f. a. a. t. q. u. i. d. i. n. f. u. t. u. m.
o. b. s. e. r. u. a. r. e. d. e. b. e. a. t. d. e. o. b. s. e. r. u. a. t. o. e. p. a. s. c. e. u. t. p. r. o. d. i. e. e. t.
t. p. e. o. b. s. e. r. u. e. t. e. t. i. n. p. o. q. s. i. l. e. n. t. l. i. a. t. a. d. o. e. s. t. u. d. i. n. i. g. a. s.
q. i. b. i. De hac consuetudine habet. d. p. s. e. d. i. z. De hac ob.
s. u. a. t. o. e. A. p. l. a. u. t. u. t. u. e. n. a. b. i. t. d. y. o. m. i. s. i. g. u. o. u. o. l. e. b.
r. o. m. a. n. u. p. o. n. t. i. f. i. c. e. d. e. l. i. y. b. l. a. b. o. r. u. m. r. e. l. e. u. a. c. t. a. b. u. l. a.
q. p. o. s. u. i. t. p. e. r. r. a. u. i. t. e. t. e. r. r. o. r. e. i. n. d. u. x. i. t. b. n. b. i. n.
v. n. o. f. e. r. i. t. N. a. s. o. l. i. t. u. e. r. a. t. a. n. n. o. s. q. p. u. t. a. r. i. n. o. a. b. o. r. t. u.
c. u. s. t. i. p. s. m. h. e. r. a. c. i. m. p. a. t. o. r. u. m. Q. u. e. r. i. a. b. e. m. a. l. l. e. x. v. i.
l. a. t. i. n. a. b. h. e. m. d. y. o. c. l. e. c. i. t. i. m. D. y. o. m. i. s. i. o. u. e. r. o. p. l. a. u. i. t. u. t.
a. i. n. n. o. q. p. u. t. a. r. e. t. p. m. e. r. a. s. m. o. r. t. u. m. r. e. g. n. u. g. e. n. t. i. l. i. u.
p. a. b. h. e. m. r. e. g. i. s. e. t. e. x. m. I. h. u. c. u. s. t. i. q. u. i. e. s. t. r. e. x. r. e. g. n. u.
e. t. d. i. u. s. d. i. a. n. a. n. u. N. u. c. u. o. a. c. c. e. d. e. n. d. u. e. a. d. p. r. i. n. c. i. p. a. t. e.

hera c. p. p. m. n. o. s. n. o. b. i. l. e

causa huius defectus Pro quo non dicitur qd dromisius
 et reliqui ignorabant anticipatos que si solebat
Credebat aliqui equinoctium vernum duodecimo kelas
 apparet p euenire ut p dictum est Huius opinio erat
ista dicitur qui in epistola ad cartaginensem synodum
se stabit Sol em quottu terra maxie piterqz gcludi
 in fine diei et in diei initio opit et sunt cursu suu
 totiqz anni duodecimo kelas apprit Quis opinio sunt
dromisius et beda Si igit ista opinio na fuisset error
 neqz venire potuisset Alii uo st amatoz qd xpo
et ysidoro dicunt equinoctium vernum esse octauo kelas
 apprit Alii nepe credebat sole intrare singula sig
 quindecimo kelas singulo ru mensu Un temp qu
 denio ponitur signa kalendis Hab opinio astro
 nomica iustas et quotidiana expien probant
diuersi in sut ipsi astronomi in ista re Colomeus
 astronomo pncps in almagesti distinctoe qd dicit
 annu ostare ex tractatu p lio diei et equinoctia
 solsticia anticipan in tractatibz annis p vnu die qd
 opinio est albumasar in maiora in ipso ductorio testatu
 2° dra 5° et lincomen in qdoto calo deca est ad id
qd solis de sacro busto in qdoto parat qd decti
 nat ipse dicit ea anticipari 288 annis qd vnu
 die Alfontis uero p qditate anni 288 dies 5 ho
 ras 29 minuta et sedecim 2° Et p^m hor p dicta pucta
 139 annis anticipant p vnu die fere qd defectus est
 viginuti et 22° qd p dicta p^m nob incertu
 qd h^o ann qd du ab aliquo est in uicta in anticipatoe
 quictom no repit nobilio diuisitas Na p^m calaula

ciones om̄ tabularū in 302 annis p̄ unū diē anticipant
fere q̄ p̄ calculatores ex tabulis alphonſij deſūt ubi
32 minuta qui ann̄ colligūt ex ciclis Quatuor enim
cicli lunares faciūt unū ciclu maḡ Qui q̄ q̄briēt
ſeptuaginta ſex annos Et h̄i q̄ter ducti q̄ſtiunt 302
annos. **I**ſtud ſacte p̄ſari p̄t Na lunationis p̄ncipij
unū cicli differt a p̄ncipio lunatois q̄ſilibz cicli ſep̄tis
ſep̄te horis et 28 minutis Et multiplicando p̄tēbit
p̄poſitu ſubtrahē tū ſubtrahendis p̄ter annos liſex
ſiles q̄ querē quid poſſet Quare iniquitatem anti-
cipationis nō eſt tanta int̄ doctores diuſitas ſic
eſt in anticipacionibz equinoctioz **N**ū q̄ calipſes
certa ſciāz dant in quicunq̄bz p̄teant ad oclm
Dem eſt de equotibz p̄ter p̄uitate motu octauę ſp̄te
et capitu arietis et libe **Q**ue q̄ capita mouetur
in p̄uio circulo iniquitate Et ideo eq̄hod cresant
et deſcūt Et aliqui ymaginat̄ in celo fore q̄dam
motu nob̄ incognitu et occultu **I**ulij ceſar aureu
num a caldeis romanis miſſu et ex negligentia ge-
tiliū pontificū tū corruptu reformauit qui tū diē
quicunq̄ monſtrauit a modo p̄ter anticipatois factū
nō q̄ ſep̄ diē indicat ſ̄ luna q̄ta ut q̄ta Et ſic
olim vitio pontificū gentiliū aureu nūq̄ non eſt
reſo **R**emata **D**ic nūc iūſio pontificū chriſtianoz
erat cū ut ait **P**etrus hameraceniſis antiq̄ p̄ſes
et ep̄s ob cauſa p̄dictoz de diez ac minutoz
calculatoe olim maior ſollicita cura et diligentia
q̄ de denariis ac monetarij opulente nūc op̄tū
practiat et p̄t exid̄ dicti cauſa ultimi deſecti
Capitulum octauū de vijis p̄poſitis ad corrigendū

Iam ascendit aurora gn. 22 Aurora certe est
media int' nocte et die ifugat noctis caligi-
nem et vionu solis ortu nūciat. Depmo sz fuga
noctis bty maxig ptractas p^o 21 et eiusd' psalmi
titulo sic inqt. Nisi fallor susceptio matutina sol' ortu
p' annūcit. Et p'ig q' orbe radior' clarig splendor
illūcet matut' noctis tenebris tēminū ponit ac
resoluta sensim caliginū densitate seu cecitate reb'
cūctio facies quedā ac lūmē infundit. De 2° sz de
nūciatōe ortu solis. De ibid' ait. Nox em q' hāmo
aufert orbē mūdo aurora restituit ab ita matu-
tina susceptōe p'fūim' ut gl'osig p'p'mod solis gl'e
dore potiam'. Et bty ambro' in q'ameron. Cū
ortu sui sig' p'miserat oēs stellas ignes sub vno
luminarib' fulgore vaneant. apit' aer aliq' faci-
es purpurascēte rubore p'fundi. Ad p'positum
p'sent' ca' caliginē exortum et defectum obs-
curat' pasche celebrari cōtingit cōnā et fu-
gare lētā q' die reformatos m'it' infunde. Cū
ig' p'p'iles suplicatoz et deuota mā refoctio
haleandar' et eradicator' scandalosi defectu ce-
lebratoz gl'osi festi pasche in sacrositaz basilic'
sōm synodu' i'ntroducta fuit. Ipsa mā reuēdis.
p'io p'ri ac duo anthimo hostiensis epō cardinali
bononiensi vulgarit' nūcupato. Et p'p' sig' recessu
de cōalio q' p'limis p'latib' et docto'ib' cōmissa
cōrogitate sup' multe uie et terra d'nis deputat'
p'posite sz actis p'termissis ad duas mag' aptas

me guto Quare prima e ut abrafo aureo nūo fux
fu ad loca debita pponet? Alia uia ut v^o abdo
de ano subtracta nil penitus mutare? Prima qd
uia oīdū placuit qui de hac mā scapserat et qm
illa uia calculauit et qsuū medias quictos ad ex
ciclos et ex illo extraxi nouū nūm in kaledario
reponendū de leto ueteri et qfci metra p q ille
nūg fuisset situadū Ne error circa hoc gtinge
posset Oppinio^m cōuēie^o surrep^t et difficultas
mota e Non qd modica p reuā mag^o de pmo
mense et de terminis paschalibz Obq^o causa nego
rii psecutio multū impedita est. Vide^r em prima
frōnte q i sit pūg mēp cō intū e pūg quibz
equinoctio uernali Et adh^o sonare uidet mltē
dodōz audoita. Vñ Beda in 2° li^o de tyribz
Quorū absqz ulla dubietate qstat illa lunā que
pūg tūfacto equinoctio globū suū plē^m ostendit
pūm. mēp existerē lunā pūg 19° q pūg pascat
terminū in die equinoctij est signandū pūg dūg aut
mgt aluna pūg equinoctiū uernale uēpā plēna
pūg dēb pascale terminū fac^t Et habē in glosa
marginali sup i^o qm 1° fiat lucaria In sup mō
de ty. se i^o exo. 12 dicens iste pūm aut h^o est
regle vñ q pūg mēp hebreoz q mēp apū^o lūa
tōio pūg quiorio uernali equinoctio hūc pūm dēte
lunatoibz sit an equinoctiū pūg pūg suū ibid^o Out et
moderni plēb ad id Oppositū hūg uidē fore uig

14
Ymo e vte loq d qz fallit qd in duobz embolismis
sz 3° et 11° p^o qd ex eo qd qste ping m^o n^o e vnuo
qz januaris est p^o qd est greg^o qz septem^o e p^o qz est
hebre^o et ideo ad fonte reuocet^o e b^o p^o d^o dicente
hoc loco multi m^oz multa d^o qz s^o in se dissonantia
Cogni igit^o ad hebreos reuocet^o et fac ueritate mag^o
qz decessat qz et habet sup^o e zacharie 8 Ierem^o 2° et
uerabit^o beda in p^o p^o hebrei qz b^o tradita s^o eloqua
dei an^oq^o more menses obs^o uat^o n^o cessat p^o m^o m^o se
nouo^o qui p^oaste c^oimonis s^o est misan^o appellantes
qui p^oter^o uarie tunc dissonat^o n^o in martio m^o se n^o
incipit in app^oale n^o alio^o dieb^o may occupat p^o redig^o
app^oali deputa^o h^o ille et glosa s^o e^o exodi 23° q^oste
d^oat^o lunatio app^oit q^o in martio sepe incip^o ymo qz m^o i^o
pediat embolism^o h^o d^o ad hebreos misan^o p^o qz 3°
et 11° a^o m^o p^o m^o m^o n^o e p^o p^og^o ueruali q^o uo^o
qz si opposit^o esset v^o m^o p^o m^o e^o in februario incipisset
et p^o q^o n^o e^o lunatio app^oalio^o p^o m^o m^o n^o m^o at
p^o p^out^o et tabulas hebreor^o rep^oim^o p^o m^o m^o misan^o co^o
cordare cu^o p^o lunat^o a^o quo repto in februario No^o
d^oic^o p^o qz ille tabule sint erronee qz uidet^o eas totalit^o
cu^o astronomi^oq^o tabul^o q^ocordare et h^o testat^o glosi u^o
et q^o u^oidiana p^oit^o h^o docet Adducit igit^o testes Al^o
p^o h^oet^o magna s^o illo luce Tenet^o facte s^o s^o m^oq^o
d^oat^o om^o luna q^o u^oet^o p^o m^o ang^ou^o astro^o et q^oput^o he^o
breor^o qui n^o fallit a cursu sideru^o et s^o missa d^oit^o
hunc d^offuit qz cadat ab ang^oto plenilunio p^o q^oputum
lunaru^o m^o s^o qui est q^oput^o uidet^o de quo s^opta loq^o
Acadat et petro^o hamerac^o p^o q^o in tractatu de correctoe
calendariu^o sic m^oq^o Si q^o q^o siderat tabulas hebreor^o
ab occasu p^o h^oet^o plenam m^oq^o s^o rep^oiet ueritatem Na

apud hebrei sunt potissimum in sua astrologia. Si uero fortiores
testes petimus antiquissimos ad ostium pullum repimus. Adest
etiam Cyrillus in epistola ad Bartholomaeum sem. synod. sic dicens
lunaris globi plenitudo ut dimittio digitorum motu ratione
magisterio et calculi supputatoe. Aqua primum ibi ut iue-
niretur duodecim tunc duas super supputatoe legale hebrei
orum in anno quoniam et tridecim in ambrosiana secundum supputatoe
iudeorum super dictam. Et autoritas pascasii in 1. capitulo ad
id facit. Beatus etiam ambrosius in epistola ad episcopos penitiam
constitutus sic dicit. Potissimum secundum lege lunata auctu co-
putat menses. Et itam dicit. Propter quod ad hebreorum computa-
toe quod in dubiis reuocatur est quod non pascha celebrare
infra dies azimorum. Et testatur cesariensis synodus et beda
in 2. libro de temporibus dicens. Non tamen unum contingat quod mens
plenitudo paschalis aque legalium pasche dicitur sepe aut
omnes intra se non completat. Et ibidem. Si fieri posset quod in anno
dies sabbati decima quarta luna foret ut mens pascha auctu
distaret. Et ibidem. Quotiescunque luna quiddecim dimittit die
contingit. Nil minus pascale tempus a legali discrepat quoniam
sub aliis facinororum quibus. Et hoc igitur tollit talibus et falsis
autoritatibus. Et quodam doctorum lucidissime daret quod eorum
supputatio est uera ad quam reuocare debemus. Et hoc igitur primum
mensis qui Nisan appellatur non per incipit a lunatione pro-
priam quoniam cognoscitur uernali. Ideo opus hoc assertum non est
uia legendo de cognoscitur uero secundum tabulam alfontij. Ad au-
toritates in contrarium sonant. Respondetur et ad prima dico
quod beda loquitur de proprio cognoscitur quod presposuerunt duodecim
filas apparat in primo mundi fuisse et ibidem per primam et quod
sit de intentione beda per pascale suam tabulam. In qua
reperit primum pascha. Unde primo filas apparat. Et igitur inter
debet de uero cognoscitur primum pascha debuisse signasse
in sua tabula decimo sexto. Filas apparat. Nihil suo tempore

15
anno cristi 1229 inueniunt sole intrasse arietem die predicti
scilicet decimo septimo klao aprilis hora septima vel octa post
et per tres auctoritates eius iam adductas per aliam partem
Ad 2^{am} dico sibi quod aug⁹ lo⁹ de syro equotio duo naq^{ue}
per inueniunt sole arietem intrasse per tabulam alfonsi
quindecim klao aprilis et hoc anno cristi 1229 Ad 3^{am}
dico quod dicta nico. de sy. in multis impugnat aq^{ue} b^{ea}
quare non sit t^{em} ponderanda At t^{em} ratio s^{ed} dicit quia
de reg^{ula} lo⁹ dicit b^{ea} est reg^{ula} v^{er}u^m reg^{ula} uero exceptioes
patuit. Et forte loquitur de equotio per medium motu
qd^{ue} v^{er}u^m equotiu^m sest et est d^{ist}incta inter introitu solis in a
rietem per uerum motu et medium duorum dierum Si enim scia
ctua non curat uia^m quod ad p^{er} m^{ed}ium a fortiori
non curat v^{er}u^m equotiu^m cu^m de illa certa scia^m habeamus
de isto uo^{lo} minime quia uia^m anni q^{ui}nta^m Noⁿ du^m est inuenta
Et audacter dico quod ex tabula alfonsi uia^m equotia et
solsticia et per quib^{us} uera^m anni q^{ui}ntitate nequing inuenire
per ut hoc quida^m magni in suis scriptis ponunt exp^{re}ssim^{us}
Dico et ego per magnam quadratem deestimali solsticio
su^m ex p^{ar}te Ad dicta modernorum dico quod loquitur de equo
tio per medium motu Aut dico quod detecta per modum
et antiquorum dicta non uiderunt Nunc uo^{lo} ad 2^{am} uiam
insequi est ut una ebd^o de anno subtracta nil in ka
lendario mutaret Veniendo ad hac uiam q^{ui}dr^um^{us} mo^d
cora d^{ist}incto deputat^{us} est p^{ro}positu^m Ping^u quid^{am} est quod inde
octo annis nulli bisexto scia^m b^{ea} h^{ic} mo^d displicuit
primo quia tot annis scia^m in errore 2° quia uenire
ad mala q^{ui}ue^m bisextu^m amplius non curado 3° mo^d
quod in septem annis septem dies subtrahunt^{ur} Et mo^d u^{er}
p^{ro}bat^{us} est primo quia tot annis error manet 2° quia t^{em}
solat^{us} q^{ui}ue^met^{ur} Nisi labor maior et magis inquiet^{us}
admitteret 3° mo^d quod septem m^{es} p^{er} h^{ic} transita^m unum
dies h^{ic} t^{em} ultim^{us} dies singulorum m^{es}u^m subtrahunt^{ur}

hic magis non placuit quod septies dimitat terra mutaretur
29 magis quod subtractio septem dicitur de romano kalenda
uo anno crisi 1239 fieret de mense maii. Hic modus
per deliberatores facta placuit et quod omni voto fuit
oblatum est. Sed et hoc non est obmittendum quod sunt aliqui qui
imaginantur nullum defectum posse contingere si computatio
de die quibus luna ab aureo nullo sumeret. dicebantque
ad id uenit luna prima quando eadem primo iudicet in celo. Et
aureum nomen ibi positi fore allega. Ad hoc computorum
quorundam libros huius respondendo dico quod computasse illi
nesciunt quod dicunt. Quare igitur an luna sit facta pro aureo
nomen. Vel an aureus nomen sit factus propter lunam. Et hoc
quod si sane metis sit aureum nomen factum quod tenent propter
luna. Quare igitur quidam solus et tunc per tabulas ast
nomine per heras pulii cesariis qui aureum nomen lapsu
et corruptum reformant et inueniunt eas illi diebus
quod igitur quibus aureus nomen est ascriptus. Quare per
in carnatione et inueniunt ibi. Isti ignorant quod in tractat
quod ante quidam proinde die anticipari solent. Vident
doctorum scripta quod loquuntur de luna in celo. In libro 109
in fine de minister agni et per nos ad ymolatores
agni et apprehendit illud non quod dubia lupo est et adhuc
luna coram non implent. Non quod crescit incipit ut decrescit
per luna quatuordecim et perfectum quod tota est lapidum imple. Non
ne libro augustinus in autoritate allegata dicit alii uerba
plena. Nomen beda dicit luna quod globum suum plenum esse
dicit. Nomen glossa fit illud quod per dyensio iste dicit
semper hebreos apud. Prima dies lune est prima dies
in per. Denotat autem lunato ab illo mense in quo terminat
Nisi fuit embolismus. Et in sane dicitur in libro non de omni
embolismo sed de duobus ut tribus finem dicitur et diu magis

16
staret. Adhuc futurum esse quod aures nunc oppositorum mo-
straret. Unde ipse cavillator illa fore nulla finis est dilu-
di seu aurore. Accedit nunc quod ista lux ipsa reformator
dies letum faciens universis. *Sequitur nunc capi-
tulum novum de via accepta.*

Nunc possit dies aut appropinquabit Nox quod errorior
defecto observator festi pasche celebrari recessit et
in fuga quersa est accessit quod ista reformator. Dies
de quo nunc agendum est adiecit. Idie quod libellum interpres et cer-
pusculo uespertino quatuorvigiliis noctis depulsa una cum
diluvio matutino refulsit sol qui prius erat in nubilo. Nova
quod lux oriri iussa est et sic in die clara presens opusculum
ad invicem dei gratia terminabitur. Ut igitur huius diei plenitudo
clare lucis profundam exoranda est opifex mundi deus
lucis creator optis qui est lux iam illuminans oculos hominum
veritate in hoc mundum qui in toto obscurus caligine ut ex-
rorum nebulis aut impta nubeculis defectum obumbratur.
Nam non est leve opus de quo hic agit. Ita ambrosio teste in
epta ad epistolam per omnia constituta sic dicte. Non mediocri
ratio esse sapientie diem celebratam diffinire paschat septima
divina nos instruit et traditio maiorum quod gratienus ad synodum
Nicaenam inter illa ut vera ita et amanda dectorum super
celebratione memoranda congregatio plurimum calculandi
decem novem annorum colligere rationem et quod quicquid constituitur circiter
ex quo episcopus in annos reliquos gignit. Nunc igitur ad te levo
oculos meos quod sunt inhabitatio inaccessibile. Respice de
situatio tuo et de excessu celorum habitaculo. Emitte quod
sapientiam de sede magni. Nunc ut metu sit et metu laboret
ut non deiciat et arcto tramite ne discedat per veras
declaratorum iustas quod causas et efficaces assignes rationes

corz q in deacto breuit et gpendio se posita fut Inapria
igit a te dñe et pte finia qui co algha et o cultoru
pncipud et finis. Cui aut venit plenitudo tpi bñ
placuit deo ut scandalos defectu sup dictu de medio
colletur sacra basilienſ synoda de bitu ſui ſec po
ſuit em an metio oculos id qd in pño libia co alioru
ſcribit. In primis amonedi ſut epi de paſca futuro quo
ueniet die. Supſit et exom de 3. Caethagmeſi galio
cale q. vbi dñ. Si ſeti. uice uide quoz noo popo diſſe
ſa ſupio meming ut ſingut quibuſqz amo ad tractad
guemang et a guemang in vnu tuc diuulgabi ſancto
paſce dieſ y legatos qui ſunt in co alio eſunt aut ſcto
pñibz h. maxia ſollicitudo ut paſche feſtu int ſolem
utaiſqz teſtanti celeberrimu debitu colere et obſerua
doct. h. quid decreta mitatu ſynodoru et romanor
pontificu ſcripta qz ſcto y patz et doctoz latinoruz
et grecor. Diuerſi igit uis ex cogitat et pñit et in
ſpectibz antiqz libris ſctis atz tabul corud qz co ali
oru uolumibz adueru atz ſolid fundamtu inuentu e
Et quid quod comedit zelg domg dei uetuiſſimoru
aſtronomor n. non modernor. plucbat libros atqz
reuoluebat calculatoz et qz plimio laborabz in ſudat
ut opz rectu et pfectu auderet. Demu vñ publica
relatio in ſane tota ſynodi ſacta h. exq meridiana luce
clarig patuit vna uia eſſe comodiffia ut ſeptz dies
in q putatoc kalendari obmittan. Sic aut nuq illi qui
aureg no. di. in antiquu lunare cictu qmutabi et die
quictu ſolio et lune moſtrabit abſqz tñ uariatoc ſibia
toz qz ipe aureg nuq in kalendariſ huc uſqz habuit
primu et paſcha in kalendario vnde qz ſctis apput
et ultim 21. kalas man. uclut olim ſignabi. In martia

logiis q̄ q̄ in plurimis cathedralibus ecclesiis et monasteriis
legi solent p̄tea an̄ nō quid̄ dea c̄eno p̄ 3̄ l̄iaz aac̄
rente p̄cedens tenebit̄. Huc igit̄ mod̄ sc̄ta Synodus ue-
luti facilius et comodius acceptauit. Et h̄o nempe
dictio gradus q̄o ḡnat̄ s̄z quare septe dies subtrahat̄
cū t̄n quintus solis et lūe ad quinta linea t̄m a loq̄an-
rei m̄u ascendunt h̄o est p̄ 2^{or} dies integros et q̄s
horas vid̄ igit̄ q̄ subtractio 2^{or} dierū sufficiat̄ fuisse
adh̄ q̄ lunaris cūq̄ ḡuictiof die monstraret̄ p̄ h̄uig
q̄o solutiof sc̄re quēnt q̄ ū mox est electo ad quem
eligeret̄ n̄r̄. coquebat̄ utilitas incitauit. suavit̄ et facili^o
Dico primo q̄ ū mox est electo ad q̄ n̄ratas p̄pellebat̄
Et h̄o q̄ t̄n fuit prima ne libri magne fame et ubi
lital̄ exor̄si q̄ nōb̄ in aliq̄ p̄te p̄den̄tur ut sūt septe
liber̄ et h̄imoloz et septe p̄o rationat̄ diuinor̄. Ratto:
l̄ion q̄ ubi de septuagesia p̄p̄e agit̄ ac m̄lta aliorū
doctorū scripta q̄ euariat̄. Si t̄n 2^{or} dies obmittent̄
ut et si alioq̄ n̄r̄ ad 5as linea fuisse p̄onēt̄ deloto
ueteri. 2^a n̄ratas r̄ogē fuit Ne h̄y storia d̄ne ne īna
et officia d̄m̄alia inter eph̄iaz et septuagesiaz care-
in toto ut in p̄te obmittent̄. 3^a n̄r̄ uirges et p̄maxi
est ut cōdictio doctorū ad cōcordia ducēt̄. Nā d̄c̄
tū cesariēf synodi t̄pe b̄n̄ victoris p̄p̄e et m̄p̄ celest̄e
q̄d̄ incip̄ p̄p̄ resurrector sibi ip̄i cōdixit. Ip̄m em̄ p̄p̄
pasca celebrari ab undecimo b̄lad̄ app̄at̄ usq̄ in septe
b̄lad̄ maii et n̄ an̄ n̄ p̄p̄ ḡstitutū l̄imite q̄ cūz de causa
t̄nsgredi. Mandat̄ et̄ q̄ festū celebrari a decima q̄ta
lūa p̄m̄ m̄p̄ usq̄ ad uic̄ima p̄ma caus̄ m̄p̄. Notat̄
h̄o septe dies septe lunas a deo cōf̄ctas q̄ et alio
noie dies azimor̄ incupam̄. Cū igit̄ septe linē iste an̄

undeas etas apparet sepius euenire q̄sueuerat in pte ut in
 toto et uera dñica pascha celebranda an eadē etas i q̄
 pascha celebrari p̄ceptū est lucessabat. darissime p̄t̄ vñ p̄
 ceptū alteri cōmuniari vñq̄ et eiusdē s̄nodi s̄cili dēctū
 Nicene s̄nodi q̄d p̄cepit in ciu p̄m in s̄ q̄i ab octauo idē
 marci usq̄ in diem nōs apparet Contradiat p̄cepto eiusdē
 s̄nodi ubi inadat obz uari luna decima q̄ta vñ in s̄
 et ex p̄tari dñica diez p̄p̄ime septez Cōndiat et dē
 creto dñi victoris p̄p̄e de q̄s. di. 3. Celebra tes Cū igit̄
 in ciu p̄m in s̄ p̄t̄er anticipator facta sepe uisū sit
 oriri in etas marci et in septibz diebz ipm octauo idē
 marci p̄ceditbz manifestissime p̄t̄z cōdictio Et cū p̄m
 b̄m gregorius sac̄ ecclia tanq̄ q̄cūcūq̄ uenanda sit
 et tēda p̄deo nōa fuit tale uiaz inueniri p̄p̄ et q̄
 dētes ad q̄cordia ducunt Dico 2° q̄ ad acceptandū
 p̄dictū modū utilitas inatuit et p̄cipue q̄ntuplex
 Prima ē nā sūt tres lingue vñ uerū deu q̄fiterē
 Et q̄ p̄cepto pascha celebrantes s̄z hebreā ḡcā et latī
 dētes igit̄ erat et utile atz oī acceptoe dignū ut sic
 hēc tres lingue inuicē titulo triumphat ligni crucis
 sūt vñte et in fide cristi q̄ incepit in iudea s̄t quēte
 sic et in lunari ciclo de cetero uelut olim sit adiuent
 Ten em q̄ aureos nūq̄ apud thod extitit tūc ḡci et
 hebrei sūm p̄m habuunt Jam uō p̄ subtractor septe
 dīcū erit tēu linguaz ciclo vñq̄ atz in d̄p̄m suo
 abbas uetoz q̄fudit ordine antiq̄m cōputū abiciendū
 p̄ q̄ latina lingua cū aliis q̄cordabat Vñ s̄ernexu
 animadūte debuit d̄p̄m suo sui q̄ se q̄cōd cū q̄putadi
 regula antiq̄ abūce statuerat q̄ ayōses ille del cōsa
 bulator p̄calis q̄ om̄ sapia chaldeoz et egiptiōu

furfu

exaudito fuit ymo ppi dei plene qpotu antiq^m si non
 pbasset coruige studuisset. 2ª ubi est ut cidq tuare
 qcordas cu ciclis quictom aliaq linguaz die amo de
 monstraret. Sz diceb si tm qtuor dies subtracte fuisset
 at ips aureq nuq ad qnta linea supra posita fuisset ha
 beret id est illa ro est nulla ho² q aliud est e pefatu
 Na pmiu seu in finu pasca ad idq maxij dudu iam
 ascendit put ex calculatoe de hebreoz tabut clare patet
 Et ptestimonia qtuoz uiroz practicoz id confirmat
 illud q pasca q sic ad idq maxij fursu ascendit per
 subtractoz septe dieu xciit ab undecio titab appat
 Insup est aliud est q sudatu sz q equoctu uerunt ad il
 la diez dicit quatpe miche synodi ptabulas alfontij
 fuisse reppit. Et si non pmiu tu satp. 3^a ubi. hiet est
 ut tra dngat non mutaret sz ead pmanet. Si em
 ples dies q septe aut pauliores subtoti foret ipa dm
 bat tra multa extitisset et cidq solaris pmi q tra dngat
 les qnes et bisextiles cursu suu optat edruptoz iau
 risset. Q^{ta} ubi est q qpoti atz paten regule no de
 struen sz magis relinuiscent et in firmo robore pmanent
 Q^{inta} ubi. ymo uig. dicendo naitab ut ad obstuantia
 ueroz embolismatu anoz veniet qpotoz quoru
 editores par ferut embolismos p diuersos mses i tra
 lendario. Hoc aut embolismos pascat Ro detesta et
 autoritas rephendit. Embolismat in p hebraice masu
 dia et int menses adax atz nisan collat et nullu aliud
 locu occupat. Deh^o scabit tra Cuall q Bachomig modig
 uigib fuda egypti cenobioz edidit mostera q regibat
 tra q anglo ditate pcepit ut errore non mterent
 In pascat romis soleintat pce scriet qz luna pmi mgs

In anno qm et embolismali vsidore uo li 6 ethimo
logianus ait Annus embolismali familia ruffio dei ai
co moysi diuinita reuelata est fuit aut dyoni suo
cu sequacibus suis deceptis octauu et decimu nomu an
nos aurei numeri fuisse embolismales q tn in qua
existerent p m uera pascor vtz embolismalis q iam
de cetero embolismales fuit qz cu iudeis et grecis in de
nouenat ciclo qcordamus et qstibue in hys uersibz Tex
rius et sexta octaua et viderim al Et qctus deca deca
septe et decanona Communis qd ang duodecim lunatio
h3 embolismalis uero tredecim Dicitur naqz 3o q ad p
dictu mod eliged sua sit facili du. pma est iam non
est necesse aliq f3 labore abradendo aureu num et re
pono cu sursum aut rescribere Pensatu qd e q fuisse
multu graue p totu cristianismu kalendariu libros
sic corrigere Nemo tn estimet q ipse lunaris ciclus
die quictiois p debite monstrat et pasc h3 em est ipse
in ymo decenouenali ciclo f3 p p hor actos h3 posset
ordinari Ab initio em iulius cesar potuisset ipm melius
situisse fecit em grosso mo qz ciclia pascor n requit
Alia facilitas h3 est qd unusquisqz qntuuz rudis fuit
dctm mod cape pt intge Quid em est facili qua
q septe dies in decreto uoiati p m mod ibi dictu de ka
lendario subtrahunt ipso kalendario in antia sua forma
remanete hys itaqz sic consideratis et attentis p h luce
clario q p dcta uia est sume necessaria utit et facillima
at sup legale pceptu dom et euang ueritate atq super
decreta sacraz synodoy et sitor doctor scripta firmite
fundata edificata et p clusione qsuata Gaude nuc cri
stiana plebs et exulta in ecclia qz id q pasca tui f3

dignatus est p[ro]p[er]it de ex[tra]so s[er]mo suo libans te de la-
quico venantur et a uerbo appo in fidelium te derid[er]unt
Redemit en[im] de obprobrio et a despectu sup[er]b[orum] No[n] te uide[n]s
amplius inuidebit q[uod] ob[st]ructa s[un]t ora loq[ui]t[ur] inq[ui]t[ur] res
seruit scandala et attentiones quicquid[er]unt Jam cantabis
cantica leticie et p[ro]m[er]ebis uicos tuos debito t[em]p[or]e ab vni[us]
alleluia cantabi[tur] Et uere plebs fidel[is] p[er] imp[er]at[ur] in stabila
carne p[ro]phetia Her dies q[ui] fecit d[omi]n[u]s exultem[us] et letem[ur]
in ea letis in ead[em] iubilo cordis plaususq[ue] manu[m] iugit[ur]
cantabis etc. **Capitulu[m] decimu[m] de Remedio ac docum[en]to**
to ne in p[re]stinos errores iteru[m] remidamur :

V[er]o splendida p[re]ludib[us] h[ab]et m[un]da et no[n] a-
plius no[n] erit in te quor[um] sol orieb[is] ex alto refulsit
super te n[on] adiciat amplius ut p[er]tineat p[er]te inexcusato
error aut defectu Nam de remedio oportuno p[ro]uidit
tibi ne remidas in defectu p[re]stinos Na[n] ne aliq[ui]s erro[r]
circa hoc attingat in futuru[m] statutu[m] est q[uod] p[er] p[er] trecent[os]
tos annos domini bisextis obmittat[ur] et hoc h[ab]et annis
p[er] illos qui in ap[er]it annu[m] in kalendis p[ri]maru[m] 1420.
Item 2020 Item 2320 et sic de singulis in longitudine
dieru[m] et in secula seculi q[uod] d[omi]n[u]s sensib[il]i m[un]da steterit
et debet scribi in kalendario sub m[en]se februarii a alio
in loco put[er]at[ur] placuerit Ne obliuione tradat[ur] p[ro]pter
posteror[um] Et hic obicit[ur] p[ro]p[ter] dictu[m] est q[uod] anticipatio
h[ab]itatu[m] fit in 202 annis p[ri]ma die n[ati]uitatis Et i[tem] dicit[ur]
de trecent[is] t[em]p[or]e R[ati]o q[uod] illi q[ui] a[n]i in multis milib[us] annis
non causabunt anticipato[r] vni[us] diei et q[uod] p[ro]p[ter] eoru[m]
obmissio[n]e n[on] error ori[n]i p[er]t[ur] replicat[ur] in trecent[is] q[ui] a-
nis non fit h[ab]et anticipatio Nam ibi deficiunt triginta duo
minuta vide[re] igit[ur] q[uod] pot[er]it in trecent[is] decem annis ut circa

Adde dicitur dato q sic ad in no pt defectu aliqz causam
Nam decem ani duo vnu diem anticipatoz in 9000.
anis pnt gnari Est igitur nung trecenti spalius electus
q ex magnis actant et no bilibz anis est collectus
et in fine singuloru nung qdraginta gbiect et faalit
fit additio p trecenta q si esset ibi alia qpositio huius
statuto alludit lincomiensis in suo coputo calo primo
et multu qfortat obmissioz vnuq diei bisextili no som
ppter anticipatoz quictom vnetz ppter anticipatoz
equoctionu et solstationu sic dicent Si igitur atteret
annis exapet dies vna tuc esset in fine trecentoru
annoz reuersio solis ad pnu punctu et uerificatu
esset kalendariu nrm hunc lincomiensis Deh et
allega Aristobolu libro septimo ecclesiastico hystorie
capitulo decimo nono sub hac forma iudic pastore
non som obsequand est ut sol equoctionu uernalis hi
scendat vnetz luna Cu em duo sint equoctiona ueris
et autupni equo spaciis ducepta et qetadecia die
mens sit statuta solemt p q uesperaz qn luna soli
opposita eregione dephendit Si et p bare licet
inuenit utiqz uernalis equoctioni ptem sol obtinens
luna uo eonuo autupnalis Deh dicto clare pte
q antiqui logites de equoctione nulla pafioz curae
qfucuerunt Nam raro qtingit sole obtine pte uer
nalis equoctioni in oppositoz et luna oppositam parte
co q oppositio no se fit in equoctione Insuper ibus
copatio est ostensu q astronomi de hys punctis sunt
diuersariu opinio et ideo no est qfultu eas scribere
in kalendariis Et si q sagittis tabularu alfoncii.

ut adqueq̃ p̃tute dices h̃ p̃dicta sūt duo equotia
duo solsticia ac eorū anticipator q̃ iohes de sacro
busto retrocessioz uocat p̃cise p̃illas inuenire certe
tali opponitur q̃nq̃ sagittarij in arte exptissimū q̃u
p̃ing est ille gloriōsū astronomor p̃ncip̃s Tolomeo
29 est ille magnū mirabilis q̃ albumasar 29 ē iāz
dicto lincomiens qui t̃res q̃cordant in h̃ q̃ dicta q̃or
p̃dicta anticipantur in t̃reētis annis p̃ vnu die q̃
est iohes de sacrobusto ab h̃ỹs tribz modicū declinat
q̃z ipe duetos octoginta octo annos ponit q̃ est
grecorū calculū Vn dñg ysidorū quondā abbas mōstr
scti denetrij in constantinopoli nūc uō metropolitāz
russie interrogatū sup̃ ea re respondit p̃m̃ calculū ta
bularū p̃saxū quibz utut greci equotū vernale
hoc mō iam t̃pe p̃ decima q̃ta die martias et lin
comiens ipsū ibid̃ ponit ca^{lo} decimo dñs Nos p̃om̃
equotū vernale esse duodecimo kl̃as apprit et ibi p̃
m̃ing in finū terminū p̃sae et manifestū ē tā p̃m̃stru
mentū osidatōis q̃ p̃tabulas astronomicas ibi nō esse
equotū in h̃o tempore mō p̃ p̃m̃ tabulas Tolomei
fundatas sup̃ q̃ h̃o am̃ et motū octauie p̃ere q̃s po
sūt t̃hebit Equinotū uernale est 2° yd̃z marci
hoc est decima q̃ta die possūt t̃n dicta q̃or p̃dicta
signari in baledario grosso quodamō si nū p̃latet
nam ip̃m equotū uernū situari p̃t duodecimo kl̃as
aprilis ut olim p̃m̃ motū mediū tabularū alfonsij
ut p̃m̃ uerū motū p̃m̃ opp̃z aliorū p̃dictorū antiq̃
doctores scti dixerūt ea oīo fore fixa ut sup̃ satis
patuit Vn p̃t̃herius alexander in epla ad leo

ne ppaz sic inqt finitū vni hys cū oī diligentia
fipū esse uidet Et manifeste qd p m cūfū folio vi
cesima quita die mē famot qui est duodecā hlab
appiat equotū esse agnoscatue Iste ptheris fuit
psidens in haledonensi concilio Dūm tñ studio
caueri dē Ne orictales Indi ab hospomo occideta
libo pueniant Est em mag dēa inter ciuitate
arxim et toletū Arxim sita est in india distans
a gadibz alexandri nonaginta gradibz et a gadi
bz herculio totid et apolo arctico et nonaginta
gradibz et apolo antartico totid Toletū uero in
oridete situ distat a gadibz herculio tantū vnde
gradibz Deq ergo q dēa meridianoz didaxū
ciuitatū est quinqz horarū et sedecim minutoz
hic et situari dnt dida qtuor pūcta ne agentibz
aliarū nationū ueniores tabulas habentium sub
sanemur it

Diuisio capituli se

Vnū uero restat dare norma Ne celebremz
scm pascā decima qeta lūa ut p quicesima
prima lūa Dē in septe lūmibz a deo consecratibz
qui sūt septe dies azimoz Quoz qd uerū pascē
die nō possumz p dē nouē paschales terminos
pscise q inuēre Aliter em hnt se quidocē i vno
ciclo decenouenali q in alio Nā si hore incensio
est i uenidie reuolutis decenouē āmb erit ipsa se
pte horis et uiginti octo minutis an meridiem
iterū elaps decenouē āmb erit ead nō illa die
p pcedenti q āncessit qtuordecim horis et uiginti
quinqz minutis Deniqz reuolutis ibi decenouē āmb

Luna

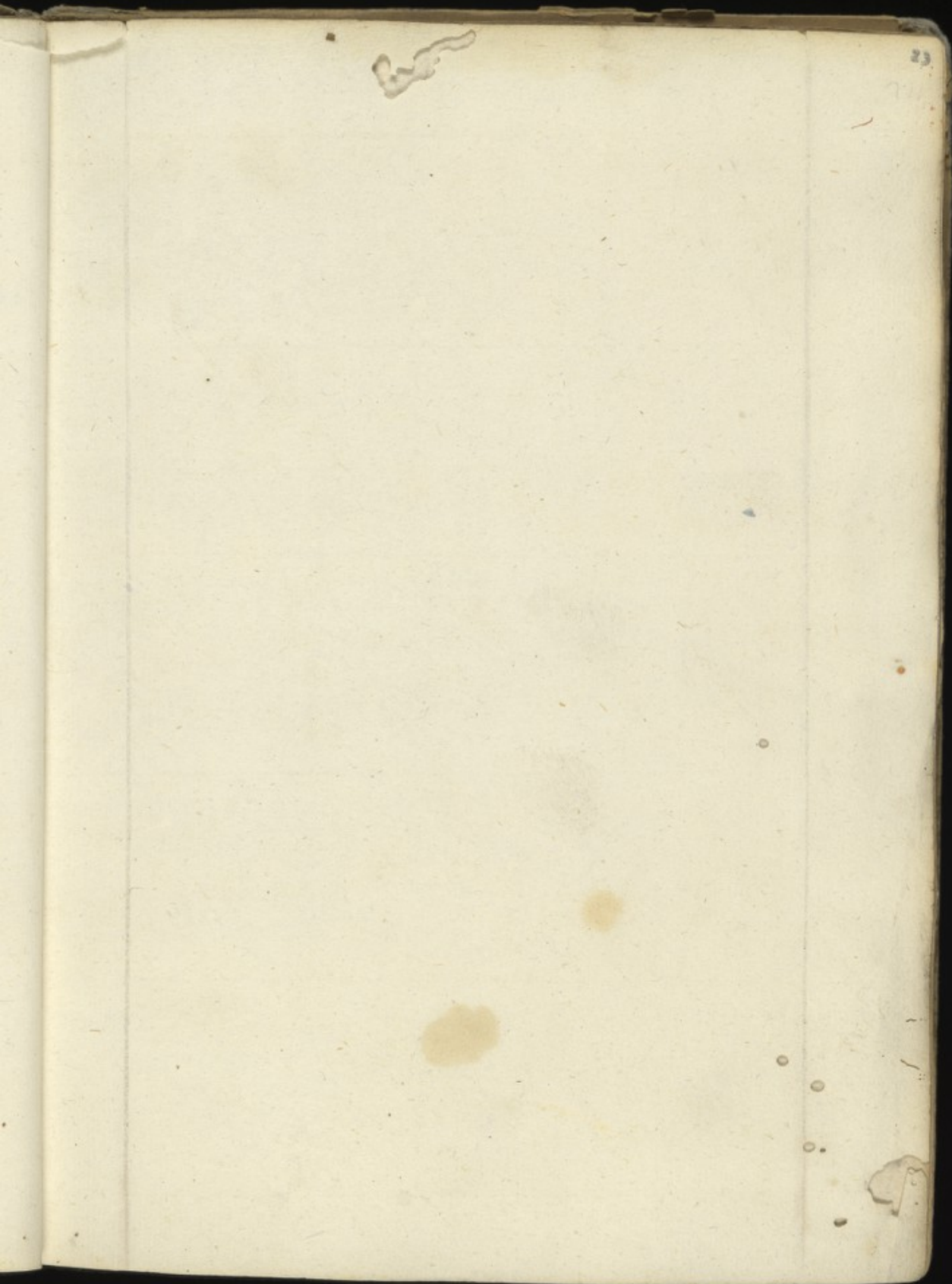
elongabitur quintio i. a prima uiginti duabus horis et
 uiginti sex minutis h. est primum diem unius una
 hora et triginta sex minutis. Un. clare p. q. unus
 terminus duobus diebus nequa sufficit. Ut q. certu
 primum mense pasche ceremoniis sacra. hebraice
 h. san. dictu et eis nona decima q. ta pascale ter
 minu. in errore inuenire ualeamus. necesse e. nos
 ceria. primum q. m. ced. q. dyomisio sui q. sc. q. b.
 incesse. Cuius em. dyomisio abbas salt. sub.
 tiliter laborauit circa inuentor. magni a. c. l. 532
 annor. ipe in hanc dia. m. censionu non q. s. d. a. u. t.
 aut aduertit. Etia. defecit in fundamto. Un. sege.
 b. c. t. in cronica ait. hoc in a. c. l. dyomisio reph. en.
 sibile uide. q. a. m. b. d. m. c. e. m. c. a. r. n. a. t. o. f. e. i. s. m. g. s. i. d. a. t. e.
 p. s. c. r. i. p. t. i. s. d. i. s. c. o. r. d. a. t. a. u. e. r. i. t. a. t. e. e. u. a. n. g. e. l. i. i. m. a. n. n. o.
 d. m. c. e. p. a. s. s. i. o. n. i. s. p. f. e. r. e. n. s. q. e. t. a. m. d. e. c. i. m. a. l. u. n. a. a. p. p. r. i. t.
 l. i. o. e. o. a. n. n. o. m. p. l. i. m. a. f. e. r. i. a. f. u. i. s. s. e. q. d. o. i. o. f. a. l. s. u. m. e. s. t.
 q. p. m. f. i. d. e. e. u. a. n. g. e. l. i. i. e. o. a. n. n. o. l. u. n. a. d. e. c. i. m. a. q. e. t. a. a. p. p. r. i. t.
 f. u. i. t. q. u. i. t. a. f. e. r. i. a. e. t. d. e. h. o. c. f. a. t. i. o. s. u. p. d. i. c. t. u. m. e. s. t. n. e. i. g. i.
 m. t. e. n. e. b. r. i. s. a. m. b. u. l. e. m. g. l. a. b. o. r. e. i. m. p. e. n. d. i. e. t. q. u. e. s. u. i.
 i. n. t. e. n. s. i. o. n. e. s. p. m. m. e. n. s. a. d. e. u. b. a. n. n. o. r. a. c. t. u. 532
 p. m. t. a. b. u. l. a. s. a. l. f. o. n. t. i. i. b. z. q. z. p. t. a. b. u. l. a. s. i. l. l. a. s. n. o. p. t.
 b. n. c. o. g. n. o. s. c. i. i. p. e. p. r. i. m. q. m. e. n. s. q. z. h. e. b. r. a. i. c. u. m. e. s. t. 10.
 q. s. i. u. c. a. s. q. u. i. t. t. e. b. e. s. e. t. i. a. z. p. p. o. t. u. m. e. t. t. a. b. u. l. a. s. i. n.
 d. e. o. r. u. u. t. n. u. l. l. a. i. n. t. e. r. i. t. u. d. o. r. e. m. a. n. e. t. e. t. e. x. h. y. b.
 532 p. a. s. c. a. l. i. u. m. m. e. n. s. u. i. i. n. i. c. i. i. s. q. p. o. s. u. i. t. q. u. a. d. a. m.
 p. u. a. t. a. b. u. l. a. a. d. i. n. s. t. a. r. t. a. b. u. l. a. r. u. m. d. y. o. m. i. s. i. u. m. e. t. g. e. r.
 l. a. n. d. i. q. t. i. n. e. t. e. m. d. e. c. n. o. u. e. s. o. l. a. r. e. s. c. i. c. l. o. s. e. t. u. i. g. i.
 t. i. o. c. t. o. l. u. n. a. r. e. s. c. i. c. l. o. s. i. n. q. u. a. q. d. t. a. b. u. l. a. s. e. p. t. u. a.

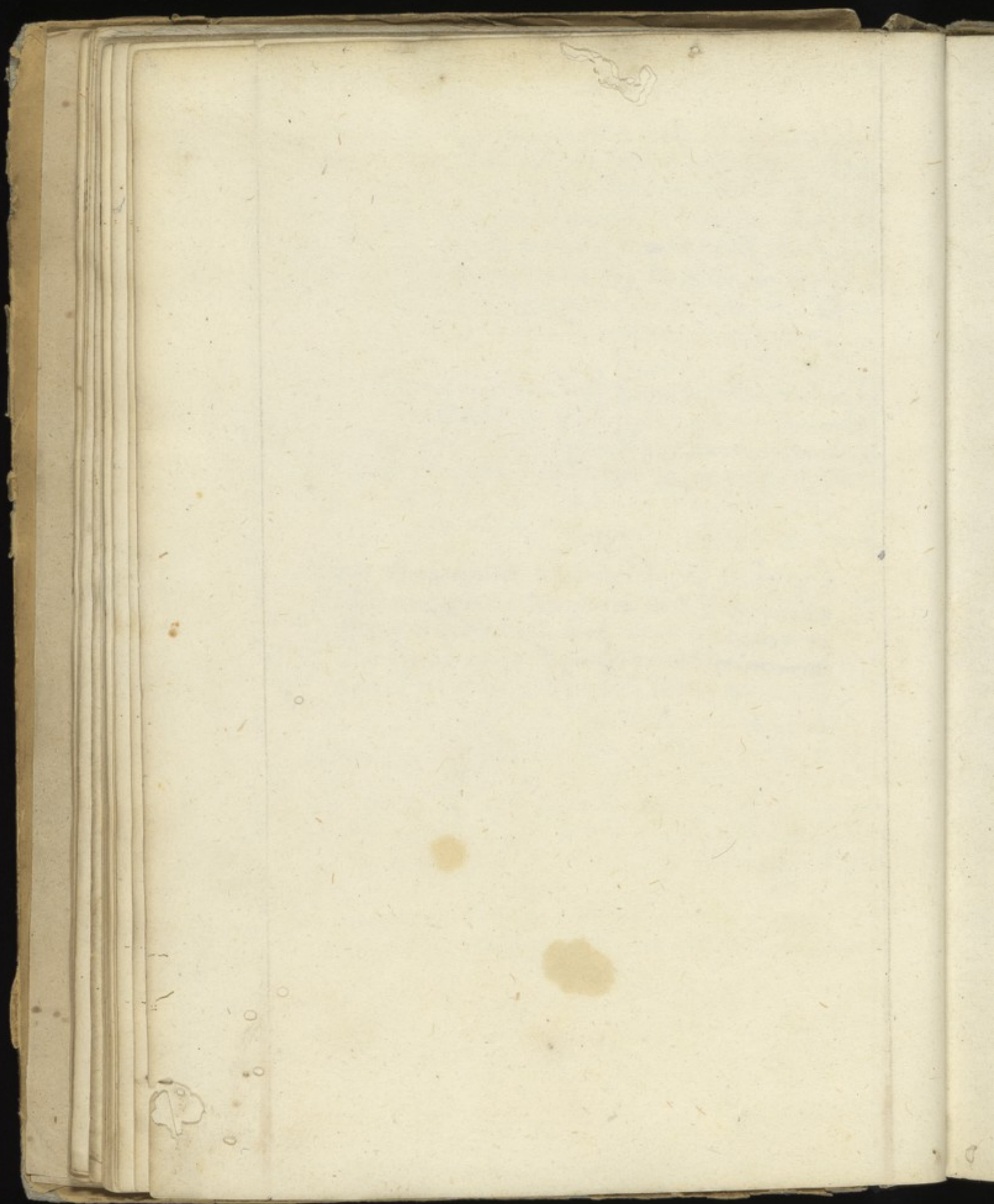
gesima et pascha sine ullo errore possunt inueniri.
Nam ultimo quorundam astronomorum obiectio ibi vnde
est **A**stimat enim eorum quidam quod per hanc ordinatorem
causent defectus in astronomicis tabulis. **C**uius rei
quod tabule nullum defectum facient sed magis proficiant
Quanto neque tabule plures decies et radices continent
tanto sunt perfectiores. **A**ddidi ergo vna decies orbium
decies positus in tabulis et radice vna orbis radicibus
per eam noua quae quid uoto heram basilicensis
synodi et tabule perfectiores facte sunt et ad perfectionem
faciliores quod in quodam diebus anno non mutabuntur tabula
annorum collectorum sed expansionem tantum et in nouem
annis non indigentur 3^{is} et 4^{is} promotibus habendis
sufficiunt 2^{is} atque prima et in quingentis annis non indi-
gentur quibus. **A**ccipiet illud huius quod placet ut fabri-
cent sibi nouas aut subtrahant septem prima inci-
piet aut huius era anno 1990 completo. **D**ifficultatibus
igitur cunctis iam remotis estimo quod huius laudabitur opus
quod reformationis sufficientes cause et rationes iam sint
assignate et quod ipsa summa reformatio ualidissima
sit rationibus munita atque cuncta sint satis declarata. **V**nde
nunc infero finale quod talem iuste et mature uite
rationabiliter quod iuxta reprocessum est et conclusum tam in ma-
gno in foris. **E**t sic corpus recipit uitam ex infusione anime
Et anima suum esse cum in ea foris introduit sic et her-
ma recipit foris uitam et esse suum quod foris in partem in-
ducebat et concludebat. **D**enique scripsi hunc tractatulum
non ornato sermone nec sermone quodam et timato. **N**e quid
cogatur dicere illud matth. 13. **E**t discere nobis parabola hanc

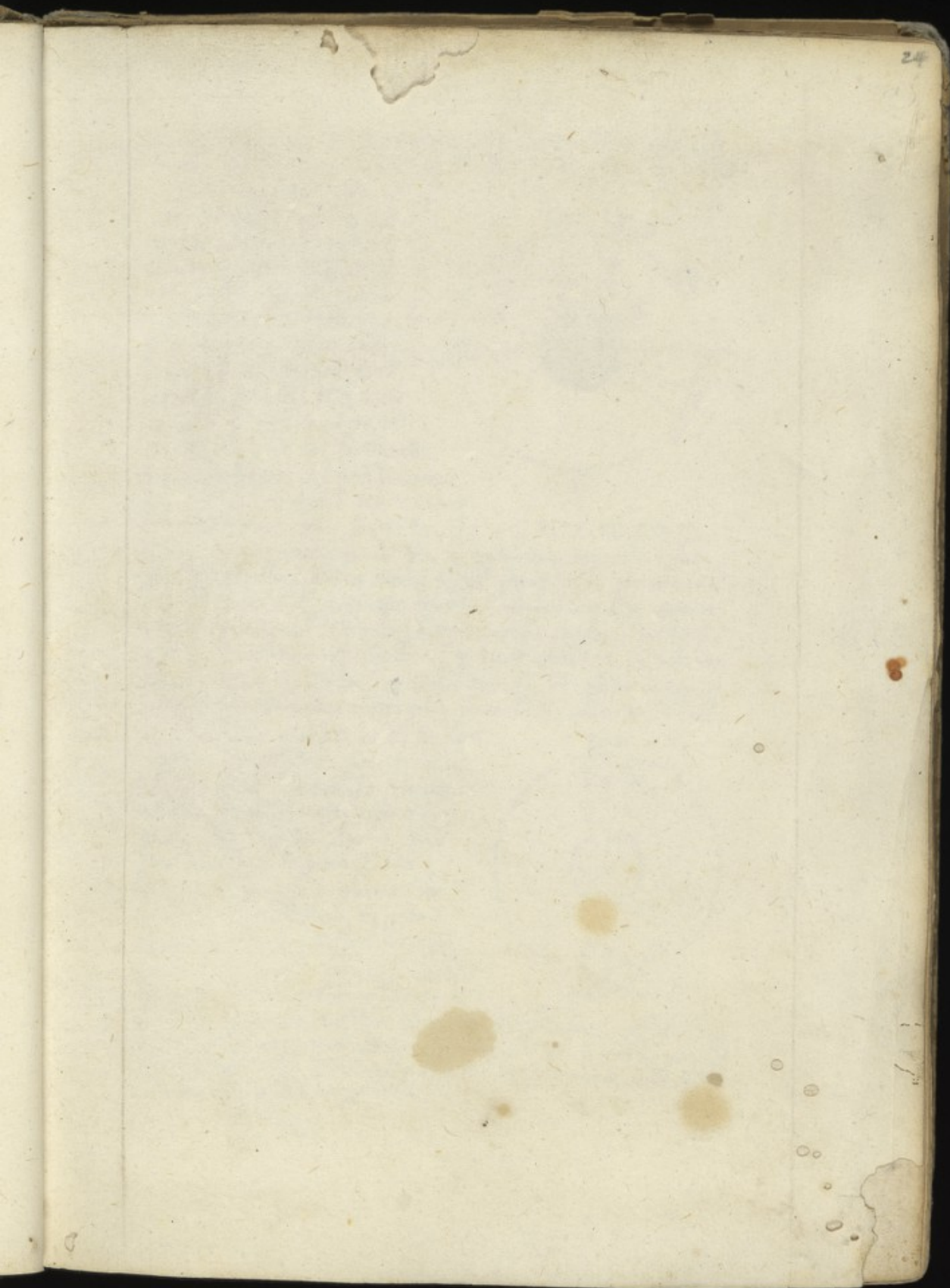
22
Neq[ue] ambulavi in magnis neq[ue] inuicibilib[us] sup[er] me
Et humiliter sentiebam scilicet stilo rudi et p[ro]mo ru-
stico n[on] aliud non didici. Et si in h[oc] opusculo aliq[ui]d inq[ui]-
tu dictu[m] repte fuit ignota michi supplico offeres ip[s]m
opusculu[m] sacrosancte synodo. Si b[e]n[e] uo quid reptionem
fuit n[on] michi s[ed] illi gr[ati]as actiones referat qui dat
oib[us] affluenter et n[on] imperat. Iaco. 1. Qui laus honor
et gloria p[er] infinita secula seculoru[m] Amen

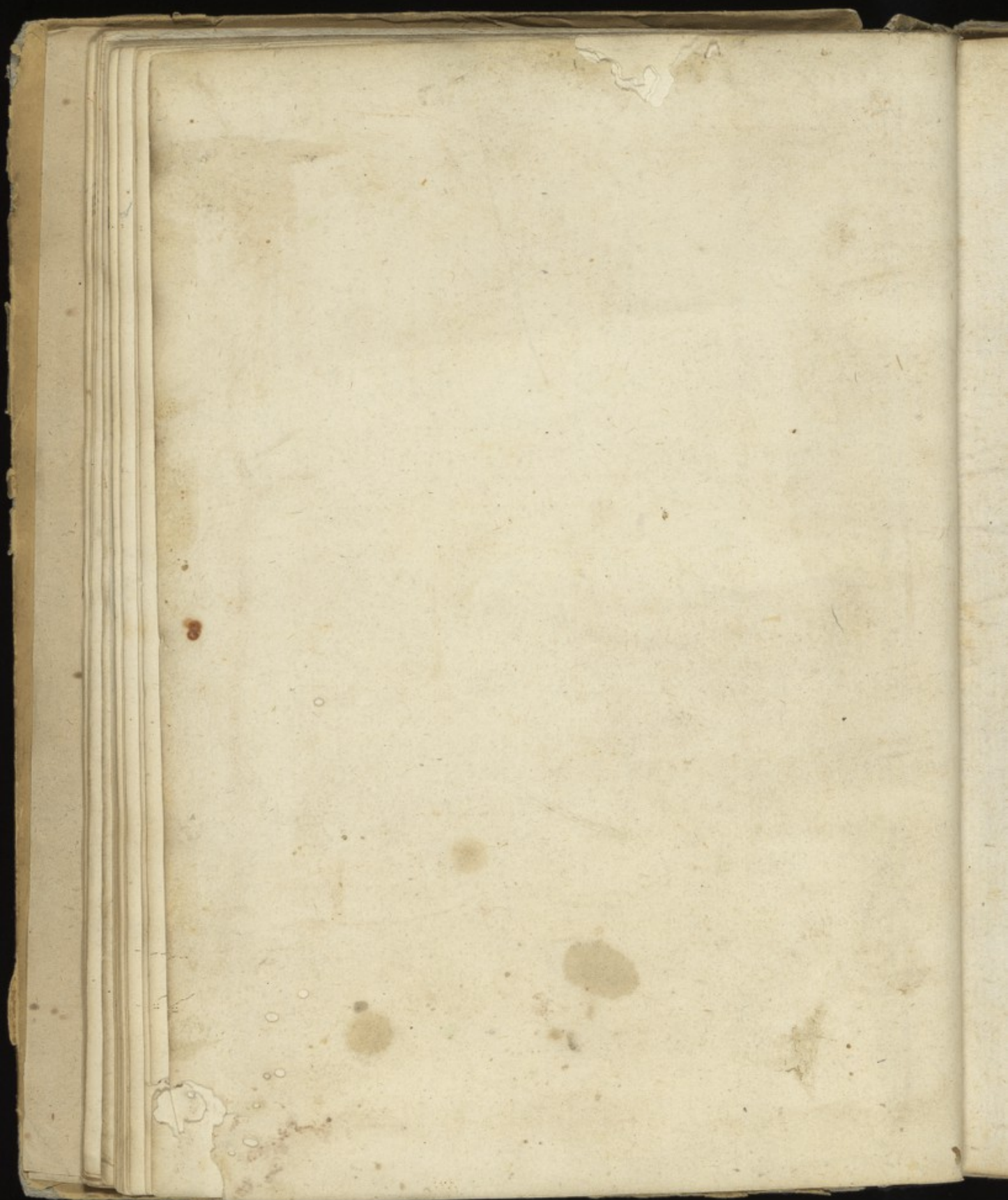
Herman constavit opus hoc cetera stravit
Remigius natus sed religione renatus
Cisterciensis norma regit hunc sub celibe forma
Qua dedit inuictus legislator benedictus
Nunc ip[s]m ducet tu q[ui] sup[er] omnia lues
Dic ducas ciste ne penas sentiat iste

Explicit phasilexib[us] seu tractatib[us] de cor-
rectione Calendarij editi a p[re]s[ent]abili
et religioso uiro d[omi]no Hermano zocst
demonasterio ordinis cisterciensis 2^a
feria p[ro] festu[m] s[an]cti egidij g[ra]ssator anno
domini. 1219.

uerso oriente Et qd aiaq oritur et oritur qbus
causa est tumor terre quod bñ pñ p ea que sunt
in sublimi vna em et
eadē eclipsis nūo q ap
paret nobis in prima
hora noctis apparet
duetalibz circa hora
noctis tertia Vñ con
stat qd prius fuit illud
nox et sol prius eis
occurrit qd nob Eñ rei
causa ē tm tumor te
re Eñ hāc est habeat
tumorositate aseptetione
in austru et eron sic patet
Existebz uersq septe trione queda stella fut sem
piternē apparicionis sñ q pñque accedut ad
polu artictuz illie uero sunt sempitēne occultatōes
sic ille que fut pñque polo antarctico Si igitur
aligo pñderet aseptetione uersq austru in fatu
posset pñdere qd stelle q prius erat ei septe trione
apparicionis ei ia tenderet in occasu et quāto magis
accederet ad austru tato plq moueret in occasu Ille
iteru id hō posset uidē stellas
q prius fuerat ei sempitēne
occultatōes Et eāso gñget
alium pñdē ab austro uer
suo septe trione Aliq aut
rei causa ē tumor terre
Item si terra esset plana ab
ocultet in omidētem fa ab o
riret stella occidet alibz q
ocidet alibz qd pñ esse falsu
Item si terra esset plana a
septetione in austru et eron stelle que esset alium
sempitēne apparicionis p apparet ei quāto pñdē
qd falsu est Sed qd plana sit pñmia eis qñtē
hominu in su apparet

Quod aqua sit rotunda.

Quod aut aqua habeat tumore et accedat ad rotunditate
sic patet. Ponat signum in litore maris et exeat na-
vis a portu et instantu elonget qd oculis existet
iuxta pedes mali non possit uidere signum. Et tunc
nam oculi eius existet i similitudine mali. Si uideb
signum illud. Sed oculi existet iuxta pedes mali me-
lius debet uidere signum qd qui e in similitudine sic pte
plurimas ductas ab utroq et nulla alia huius rei ca-
est qua tumor aquae concludantur em oia alia impedimenta

sic nebulae et uapores ascenden. Itc cu aqua sit corpus
homogeneum totu cu pte eius est ratio p ptes
aque sicut i guttulis et roribus herbarum. Et tunc
naturaliter appetit fore ergo et totu qd sit ptes

Quod terra sit centrum mundi.

Quod aut terra sit i medio firmamenti sita sic pte huius
stelis i superficie terre stelle apparent eius quantitas fa-
ciunt i medio celi sicut iuxta oculu sicut iuxta oculu et
qd terra caput distat ab eis. Si enim terra magis accideret
ad firmamentu in una pte qd in alia aliqz qd i alia pte
superficie terre qd magis accideret ad firmamentu non uidet
celi medietate. Sed huius est cum ptholomeu et amos
philosophos dicentes qd ubique existat hoc sex signa orant et
sex occidunt et medietas celi semper apparet ei medi-
etas non occulta. Aliud ite e signum qd terra sit tan-
centrum et pte respectu firmamenti qd si terra esset aliqz
quantitas respectu firmamenti non contingeret medietate
celi uideri. Item si intelligat superficies plana sup

centu terre diuides ea in duo e
qualia et p qibz ipfu firmamtu
Orbulz igitur exister in cent^o t^o
uideret medietate firmameti q
qz existens i sup^oficie terre uidet
eand medietatez. Ex his colligi
q in sensibilibz est qritas terre
que est a sup^oficie ad centrū et p
seques quantitas t^orie terre insensibilis e resp^otu

firmamti dunt et Alfraga
mud q ma stellaru fixaru
uisu notabilis maior e to
terra qd ipa stella respectu
firmamti est q puctu multo
igit forauo terra cu sit
minu ea. i.

De immobilitate terre.

Ex aut terra in medio omni immobilit^o teneat^o cu sit sue
grauis sic p^osuaderi uidet esse eis grauitas. Immen
grauetendit nata ad centrū. Centru quid puctu est
i medio firmamti terra igit cu sit sue grauis ad puctu
illud natu sit tendit. Ita qz quid a medio moue ut so
transferentia zeli ascendit terra a medio mouetur
ergo ascendit qd p impossibili relinquit^o.

De quantitate absoluta terre

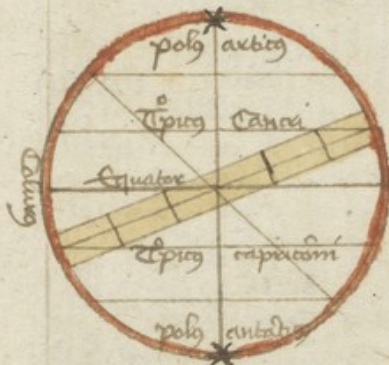
Totus aut terre ambitus auctoritate Ambrosii Theo.
dosi Macrobi et Eusebio p^oter 242000 stadia
a continē diffinit. Vniūqz quid 360 p^oter zodiacu
200 deputado stadia. Sup^oto em astrolabio in stellate
noctis claritate p^oteruqz medietati forame polo p^oter
ta notet graduum multitud. inq stetit medietatuz
deinde p^oter dat cosmimetra directe con septentrionem
a meridie donec i altis noctis claritate uiso ut prius
polo steterit aliud vno gradu medietati. post hoc
mesur sit huius it^oeris p^oter et inuenietur 100 sta
diu. Deinde datis vniūqz 360 graduum tot stadiis
terrem orbis ambitu inuenietur. Ex his aut iuxta

circuli et diametri regula terre dyamet^r sic tunc
poterit Aufer uige^mia 2^a 3^a p^{te} de circuitu terre
et remanetis tercia p^{te} 8° et 80181 stadia et se
mo et 2^a vniu^s stadii erit terre orbis dyamet^r
sive p^{ro}portio in

**Capitulu^m 2^m de circularis quibusda^m p^{ro}phera
materialis co^mponitur Et illa sup^{er} celestis
que per istam ymaginatur co^mpoⁿi in**

ora aut circulo^r q^{uod} sunt maiores q^{uam} mⁱⁿo
res ut sensui patet Maior em circulus
in spha^{ra} d^{icitu}r qui descript^{us} in superficie p^{er}e
sup^{er} est cent^{rum} diuidit spha^{ra}m in duo^s q^{uod} lia

Minor uero qui descript^{us} in superficie p^{er}est et noⁿ
diuidit in duo equalia sed in p^{or}ti^one^s in q^{uod} p^{ar}t^{es}
circulos uero maiores p^{ri}mo d^{icitu}r de destinoti^o
ali^{is} Est igit^{ur} equinoctialis Circulus quida^m diuidens

spha^{ra}m in duo equalia s^{ed} in
qualibet sui p^{ar}te equidistans
ab utroq^{ue} polo Et d^{icitu}r equi
noctialis quor^{um} q^{uod} sol t^{ra}n^{si}t
p^{er} illu^m q^{uod} est bis in anno
in p^{ri}ncipio arietis s^{ed} et in
p^{ri}ncipio lib^{re} est equo^{ti}
tud^{ine} in vniuersa terra.

Vnde et appellat^{ur} equator
d^{icitu}r et noctis q^{uod} ad q^{uod} t^{em}p^{us}
die artificial^{is} noctis et d^{icitu}r
angulu^s p^{ri}mi mot^{us} Vnde

sciend^{um} q^{uod} p^{ri}mo mot^{us} d^{icitu}r mot^{us} p^{ri}mi mobit^{is} h^{oc} est nomen
p^{er}est iude^{us} cel^{estis} ultimi qui laborate p^{er}cedet^{ur} re
d^{icitu}r iteru^m in oriente^m qui et d^{icitu}r mot^{us} rationalis
ad similitudine^m mot^{us} lat^{it}ud^{inis} qui est in microcosmo id^{est}
in ho^{mine} s^{ed} q^{uod} sit considerato a creatore p^{er}creato^{re}
in creatore ibi sistendo Secundu^m mot^{us} s^{ed} manent^{is}
et planetaru^m conu^{er}sio hui^{us} est ab oriente p^{er} or
iente iteru^m redies in oriente qui mot^{us} d^{icitu}r
irrationalis sive sensuat ad similitudine^m mot^{us} in

rotosmi qui est agnoscibilis ad ratione itera
 redies ad corruptibilia dicitur go cingula primi
 motu qui cingit suae diuinit pmiu mobile p spe
 ra nona in duo castra equidistant a polo mundi.
 Unde non dicitur qd polo mundi qui nobis p apparet
 dicitur polo septentrionalis arctus ut borealis Sep
 tentrionalis dicitur a septentrione h^o e mori uersa q
 dicitur a septe et tamen qd est hoc qd septe stelle q
 sunt in uersa tarde mouet^r admodum bouis in pnt pmi
 que polo Vel dicitur ille septe stelle septentriones
 qd septe tentiones eo qd tenent ptes circa polo Arctus
 quid dicitur ab arctos qd est maior uersa Est em uersa
 maiore uersa Borealis uero dicitur qd est in illa pte
 a qua uent borealis polo uo opposit dicitur antarticus
 qd con arctum positus dicitur meridionalis qd expte
 meridies est dicitur et austrat qd e in illa pte a qua
 uent auster Ista igitur duo puncta in firmamento sta
 bilia dicuntur poli mundi qd spera axem terminat
 et ad illos uoluit mundus quoz unus p nobis apparet
 reliquus uo p occulta. In uirgilis in p^o Georgi
 coru Hic dextero nobis semp sublimis at illu sub
 pedibus stans alta uident manes qd p fundi.

De zodiaco circulo.

Est aliud circulus i spera qui interfecit equinoctialem
 et interfecit ab eod i duas ptes egles et una
 eius medietas dicitur uersus septentrione alia
 uersus austru Et dicitur ille circulus zodiacus a zoe
 qd est uita qd p motu planetarum sub illo est
 omnis uita i rebus inferioribus Vel dicitur a zodon
 qd e animal qd tu diuidat in 12 ptes equales.
 qd libet p appellat signu et nome h^o ppeale
 a noie hanc amaliu ppter pprictate aliquam
 conueniente ta ipsi quaz animal. ut p^o dicitur ppo sator
 stellaru fixaru in illis p^o b^o admodum huiusmodi
 animalu Iste uo circulus tabne dicitur signifer qd fert

signa ut q^d diuidit in ea Ab Aristotele uo ilib^o
de generatione et corruptione de circulo obliquo ubi d^r
q^d p^r accessu et recessu sol in circulo obliquo sunt
generationes et corruptiones in rebus inferioribus.
Nomen aut signorum ordinatio et nunc in hys pa-
tet uersibus. Sunt aries thaurus gemini cancer leo
uirgo libra scorpius archetere caper am-
phora pisces. Quodlibet aut diuidi in 30 gradus
Vn patet q^d in toto zodiaco sunt 360 gradus. Item
aut fastidiosos item quilibet gradus diuidi in 60
minuta quilibet minuta in 60 secunda quilibet secunda
in 60 tertia et sic deinceps usq^e ad 10. Et sic diui-
duntur ab astronomo ita et quilibet circulus in
spira siue maior siue minor impletur confinis in
omni est circulus in spira p^{er} zodiacum in spira
sic linea ut transference solis zodiacum intelligi
ut superficies habens in latitudine sua 12 gradus de cuius
modi gradibus ia locuti sum. Vn p^{er} q^d q^d inueni-
unt in astrologia dicentes signa esse quadrata nisi abu-
ten^{er} uo^l id appellent quadratum et q^d dragulu^m
Signum em habet 30 gradus in longitudine 12 uo^l in latitudine
Linea aut diuidet zodiacum in circuitu ita q^d ex
vna p^{ar}te sui relinquit sex gradus et ex alia p^{ar}te a-
liud sex dicitur linea ecliptica quos q^d sol et luna
sunt linealiter sub illa contingit eclipsio solis a lune
solis ut si fiat nouilunium et luna interponat recte
inter aspectus motus et corpus solare. Aliud ut iⁿ p^{ar}te
lunio q^d sol lune opponit^{ur} diametraliter. Vn e-
clipsio lune nihil aliud est qua^m interpositio terre
inter corpus solis et lune. Sol q^d p^{er} deaurat sub
ecliptica omnes uero alii planete declinat ut usq^e
septentriones ut usq^e austrum quos aut sit sub e-
cliptica p^{er} uo^l zodiaci q^d declinat ab equinocti-
ali uersus septentrione di^{re} septentrionalit ut borea-
lis ut arctica Et illa sex sex q^d sunt ap^{er} arctio
usq^e in fine uirginis dicitur sex septentrionalia. Alia
p^{ar}te zodiaci q^d declinat ab equinoctiali usq^e meridie

di meridional ut austral ut antarctica et sex sig
q sut apn^o libe usq^z infine piscu dicit^r meta
dionalia ut australia Cu aut di^r q in arietis est
sol ut in alio signo facit q h^o opposio in sum^o
p sub p^m q n^o accipit signu In alia aut sup
infinitate dia signu p^m am^o q d^o latera t^o basio
est illa superficies q^z appellat^r signu uertex uero
cuius est in centro terre
et p^m h^o p^mie loque do
possum^o d^ore planetas
esse in signis Tercio mo
d^o signu ut it^o g^o antur
sex circuli t^oscitos sup
polos zodiac et p^m p^m
tipia s^z signoru illi sex
circuli diuidut tota su
p^oficie spere induodeti
p^oles totas in medio arcu
breu^o uero u^o p^o polos
zodiac et q^zlibet p^o talis
d^oat signu et n^ome h^z specigle anore illig signi

basio signi

qd^z m^otipi m^o suas duas
lineas et p^m h^o accip
aone stelle q sut u^o p^o
polos d^oat esse in signis
It^o itelliga^r corp^z quodd^z
t^oius basio sit signu s^z qd^z
n^o ultio accipim^o signu
Attamen uero cuius sit sup
p^oce zodiaci Tale igitur
corp^z i^o q^z significat^r
di signu p^m qua accep
tione tota mudo d^onu^o
in s^z p^oles q^zlibet q d^on^o

signa et sic q^zlibet est in mudo est in alio signo
Sed duobus columnis.

Qu^o aut alii duo circuli maiores in p^ora q d^ont^r
columni quoz officiu est distinguere solsticia et

Zenith

vn

equinoctia dicitur autem colurus a colone grece quod est mbrum
et uros quod est bos siluester quia que admodum cauda
bonis siluestris creata quod est eius mbrum facit scilicet
circulu et non perfectu ita colurus per apparet nobis
imperfectus quorum solus una eius medietas apparz
alia uero nobis occulta Colurus igitur distinguit
solsticia transit per polos mundi per polos zodiaci et
maximas solis declinationes hoc est per primos gradus
duos tauri et capricorni Unde primus punctus tauri
ubi colurus iste interfecit zodiacu dicitur punctus solsticii
estiuat quia quando sol est in eo est solstitium estiuale
et non potest sol magis accedere ad zenith capitis nostri
Est autem zenith punctus in firmamento directus super
positus capiti nostro Arctus uero coluri qui inter
cipit inter punctus solsticii estiuales et equinocti
ales appellatur maxima solis declinatio et est secundus
pytholomeu 23 graduum et 15 minutorum Secundus
almecone uero 23 graduum et 33 minutorum Isti
primus punctus capricorni ubi id colurus ex alia
parte interfecit zodiacu dicitur punctus solsticii hyemalis
Et arctus coluri interceptus inter punctus istu et eq
uinoctiale dicitur alia solis maxima declinatio et est tertius
priori Alter quidem colurus transit per polos mundi
et per prima puncta arietis et libere ubi sunt duo
equinoctia et appellatur colurus distinguit equinoctia
Isti autem duo coluri interfecit sese super polos mundi
ad angulos rectos sperales Signa quidem solsticioz
et equinoctioz patet huiusmodi uersibus Et duo sol
sticia faciunt tamen capricorni Sed notandum equat
breue et libra diebus

De meridiano et horizonte.

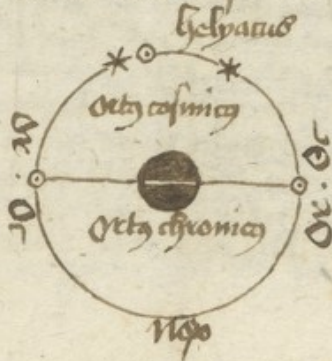
Sunt iterum duo alii circuli maiores in spera solis
Meridianus et horizon Est autem meridianus cir
culus quidam transiens per polos mundi et per zenith ar
ipitio nostri et dicitur meridianus quia ubi quis sit homo
et in quocumque tempore anni quando sol motu firmamenti pue

79
 sine ad arcam eiusdem colura qui nō capit int' circulu
 arctici et polu mundi arctici qui est arcu equis
 est maxime solis declinatione. Cu em colura iste sit
 alii circuli in opera sit 260 graduum. Erunt go gradum
 Cu igit maxime solis declinatione p^m ptolemeu
 sit 23 gradum et 41 minutu et totid gradum sit
 arcus qui est inter circulu arctici et polu mundi
 arctici si ista duo sit iuncta q fere satuit 28 gradus
 subtrahant^r a go residuum erit 22 gradus. Quatuor
 est arcu colura qui est inter p^m punctu cancri
 et circulu arctici et p^m q ille arcu fere duplex est
 ad maxime solis declinatione. Nond q equoti
 alio cu quatuor circuli minoribz dunt^r quip paralleli
 q equidistantes. Non q quatuor p^m distat 22° latu
 29 distat 23° q h^o falsu est q p^m patuit q quia
 quilibet duo circuli sit iuncti p^m quilibet sui pte
 equidistant ab invice. Et dicuntur paralleli equinoct
 ralis. paralleli solsticii. estuati. paralleli solsticii
 hyemaliu. paralleli arctici et paralleli antarctici.
 Nond ena q quatuor paralleli minores sit duo f^r
 p^m et paralleli arctici et paralleli antarctici di
 stinguunt i celo quip zonas ut regiones. Vn Vn
 gilius i Geogic^{is} Cuiusq tenet celu zone quaru
 una corusca semp sole rubet et torrida q ab igni
 distinguunt^r est totid plage directe pductio^r zono
 supposite Vn Ouidius p^m methamorphoseorum
 totid q plage tellure p^munt. Cuor q media s
 no est habitabilis est. Nix tegit alia duas totid^r
 inter arasq locat Temperieq dedit myota cu
 frigore flama. Illa igit zona que est int' duos p^m
 polos d^r inhabitabilis ppter calore solis discurret
 sup illa. Ille uo due zone q circumscribunt arcu
 lo arctico et circulo antarctico circa polos mundi
 inhabitabiles sunt ppter nimia frigiditate q sol
 ab eis maxime remouet. Sicut n^o q e de plagis
 terre illis directe supposito. Ille aut due zone

quoniam una e int tropicu estuiale et oratu ardore
et reliq q est inter tropicu hyemate et circulum
antarticu habitabiles sicut et ipse caliditate to-
ride zone existens inter tropicos et frigiditate zo-
nam exotimarum q sunt circa polos mundi Idem in-
tellige de plagis terre illis directe supposito.

**Capitulu 3m de ortu et occasu signoru de
distate diei et noctis et de distate climatu**

ignoru aut ortu et occasu dupli accepit
quor qntu ad pectus et qntu ad astronos
Est igit ortu et occasu signoru quo ad pectus
triplex scilicet cosinus chronica et elia et cosinus
em ortus sue mudang est qn sig^m at stella sup^m
horu ortu expte oriet de die ascendit et hⁱ q
libet die arbitrali sex sig^m sic oriat^r In antonomia
sue sig^m illud di^m cosinus oia cu q et ma sol mac
ortu et huc ortu p^m et p^m et p^m et p^m et p^m et p^m
De ortu ex^m in Georgis habet ubi docet satis
fabaru et mli iure sole existente in thauco sic
Candida aurata aperit cu omibz am^m thauco et
aduerso cadens cano oridit astro Occasu us cos^m
mitz e respectu oppositibz qn sol orit^r cu aliq
signo q signu oppositu oridit cosinus De occasu
dia^m in Georgis ubi docet satis fannu in fine au-
tuni sole existente i scorpione qui cu oriat^r in sole
thauco signu eius oppositu ubi sit pleiades orad^r se
Ante tibi eoe atlantides abscondat^r Debita q^m sol
ad comittas fema

Chronica ortu su tpaliu est
qn signu cu stella p^m solio
ocatu sup^m oriepte expte
ocatu emegat chronice
scilicet de nocte et di^m tpaliu q
tpus mathematicoz nasa^m
cu sol oratu De ortu
habet in Ouidio de ponto
ubi q^m est mora exili sui
die^m et Quatuor autunus

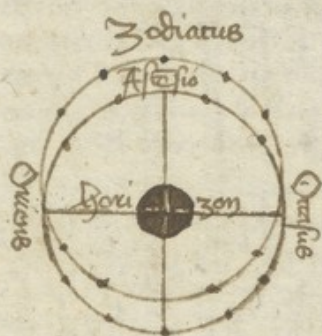
30

pleiades orta fuit dignificatio p^{er} 2^{am} autumnos id est
 p^{er} 2^{am} annos transisse p^{er} 2^{am} missa erat in ex
 ita Bed Virgilius uoluit in autumno pleiades be
 ade ergo conueni uidet^r q^{uod} rō h^{ic} est q^{uod} p^{er} Virgi
 liu occidit Cosmice p^{er} 2^{am} quidā orit^r Chromie
 q^{uod} bñ p^{er} contingē eod^{em} die p^{er} differet^r tñ q^{uod} cō
 tūq^{ue} o^{mn}ia s^{unt} e^{ss}e resp^{ect}u t^{em}p^{or}is matutini Chromie uo^lu^{it} or^{is}
 respectu uesp^{er}is est Chromie o^{mn}ia s^{unt} e^{ss}e resp^{ect}u op
 positioⁿis Unde aluicūq^{ue} sic inquit Cum nax thes
 salica uigebat pua sagittas Eliquo^{rum} or^{is} sue so
 lario est q^{uod} signū at^q stella uideri p^{ot} p^{er} elongatōⁿ
 solis ab illo q^{uod} p^{ri}us uideri nō poterat s^{ed} p^{er} q^{uod} p^{ri}m^o
 quietate Exempla huius p^{er}mit^t Quidā in libro de
 fastis sic Jam leuio^{rum} obliqua subleuit aquarū urna
 Et Virgilius i Georgic^{is} Enosia q^{uod} ardet^r de fect^r
 stella corone Cūc^{us} a^{nt} p^{er} scorpione ex^{ist}et nō uide
 bat^r cū sol erat in scorpione O^{mn}ia s^{unt} Eliquo^{rum} q^{uod}
 p^{er} ad signū ardet^r et illud sua p^{ri}ncipia et lūc^{id}itate
 uideri nō p^{er}mittit Huius ex^{em}p^lū est iⁿuersu p^{er}missio
 s^{ed} Thaurū et aduerso cō^{tr}as^{us} annū occidit astro.

De ortu et occasu signorum

secundū astrologos &c.

De ortu et occasu signorum p^{er}ut sumit^r ast^{ro}nomi
 et p^{ri}m^o in s^{pe}ra ratiō p^{er}actū est q^{uod} tñ in s^{pe}ra ratiō
 q^{uod} obliqua ascendit equatorialis circulu^s p^{er} u^{er}is for
 miter s^{ed} in t^{em}p^{or}ib^{us} equalib^{us} e^{ss}e^{nt} arc^{us} ascendunt.
 Mot^{us} e^{ss}e^{nt} celi u^{er}is form^{is} est et angul^{us} q^{uod} f^uit e^{ss}e^{nt}
 noct^{is} at^q horizon^{te} obliquo nō diuersificat^r in ali
 quib^{us} horū p^{er}tes uero zodiaci nō de necessitate
 habent equal^{es} ascens^{us} e^{ss}e^{nt} in utraq^{ue} s^{pe}ra q^{uod} q^{uod}to
 aliq^{uod} zodiaci p^{er} ratiōⁿem orit^r tanto p^{er} h^{ic} t^{em}p^{or}is p^{er}mit^t
 in suo ortu Huius signū est q^{uod} sex signa oriuntur
 in longa ut breui die arch^{it} f^uit et in nocte
 Mot^{us} e^{ss}e^{nt} q^{uod} ortu^s et occas^{us} aliq^{uod} signi in d^{ie} et
 est q^{uod} illa p^{er}tes equatorialis circuli que ori^{nt} in illo
 signo oriunt^r ut ascendente sup^{er} horizon^{te} ut illa

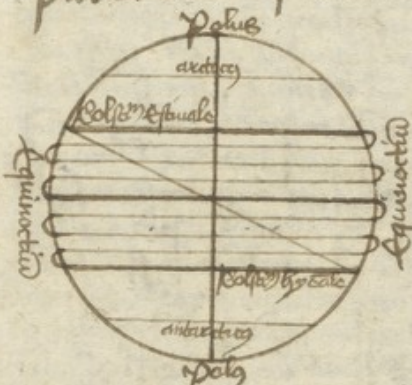

pte equotialio orade q or
tidit ruz alto signo oride
te uel tene ad orafu
sub horizonte Sig aut
nte orni dca cu quo ma
ior po equotialio de huc
oblique uo cu q minor hile
et miffed est de orafu
Et e fcius q ipera rita
q or zodiaci mchoate or
puctio duobz sz solstia

libz et duobz equotialibz ad quat suis ascensio
mbo uel qntu ipio cosumit et zodiaci in suo or
tu in tato lpe et equotialio illi coterminalio
porat sz tame pteo illaru qetaz uariat neqz
habet egles ascensioes sz ia patebit Et em
gula Cuilibz duo araz zodiaci egles et ppter
dista ab aliq or puctoz ia dictoz egles habet
ascensioes Et qd sz q signa oppota egles hnt
ascensioes Et qd sz q signa oppota egles hnt
Cathomo in libiaz uerqz equotialem Non obliq
meat nec thureo rectior est. Corpius aut aries
denat sua tpa libze Aut asrea iubet lentos de
scende p istos Par gemi dchyron et de q chae
tinus aldet. Quod egloceos nec plz les tolli
urna Sic dicit lucing q exstetlibz sub equor
tiali signa oppota equales habet ascensioes
et orafu Opposito aut signoz habe pluz usq
Est li ari scz tau sa gemi capu can a se p suu
Et nonde q no ualeat tat argumtato Isti duo
araz sut equales et sit in apuit orni et p maior
oritur de uno q de reliquo ergo ille araz citius
poriet q maior po sz oriebat. Iusticia hinc
argumtato mai festa est in ptilo p dictaz q
De em sumat q po zodiaci que est apm arietis
usq ad fine geminor sz maior po orit de qeta

zodiaci q̄ de q̄ equotiali sibi coterminali et
in ille due q̄te simul porunt. Idez in t̄ge de q̄
zodiaci q̄ e ap̄n° libe usq̄ in fine sagittarij. It̄
si suat q̄ zodiaci q̄ est ap̄n° t̄aci usq̄ in fine
uigro p̄ maior p̄ orit̄ de q̄ equotiali q̄ de q̄
zodiaci illi q̄teminali et in ille due q̄te sit porunt.
It̄ in t̄ge de q̄ zodiaci q̄ est ap̄n° p̄nto capric̄
in usq̄ in fine piscu. In spera aut̄ obliq̄ sū de
cliu due medietates zodiaci adeq̄nt suo ascen-
sionibz. Medietates dico q̄ sumut̄ aduobz p̄ntio
equinotialibz q̄ medietas zodiaci q̄ est ap̄n°
arietis usq̄ in fine uigro orit̄ in medietate q̄ equi-
notiat sibi coterminali. Dico alia medietas zodiaci
orit̄ in reliq̄ medietate equinotiali. Q̄to aut̄ illa
medietate uariat̄ p̄sp̄as asc̄sioes quoz in illa me-
diate zodiaci q̄ est ap̄n° arietis usq̄ in fine uigro
p̄ maior p̄ orit̄ de zodiaco q̄ de equotiali et in
ille medietates sit porunt. Eom̄s cont̄m̄ in
reliq̄ medietate zodiaci q̄ est ap̄n° libe usq̄ ad fi-
ne piscu. Sep̄ em̄ maior p̄ orit̄ de equotiali q̄
de zodiaco et in ille medietates sit porunt. Un̄
hic p̄t̄ in facia facta manifestior cōn argumentoz
sup̄ius dicta. Arc̄s aut̄ qui succedut̄ ariet̄ usq̄ ad
fine uigro in spera obliqua minuit̄ asc̄sioes suas
sup̄ asc̄sioes eorū arc̄s in spera recta q̄ maḡ
orit̄ de equotiali. Et arc̄s qui succedut̄ libe usq̄
ad fine piscu in spera obliqua auget̄ asc̄sioes
suas sup̄ asc̄sioes eorū arc̄s in spera recta
q̄ p̄t̄ orit̄ de equotiali. Auget̄ dico p̄m̄ t̄ata
q̄titate maḡ arc̄s succedentes ariet̄ minuit̄
tot̄ p̄t̄ q̄ duo arc̄s egle et oppositi in spera
recta habet̄ asc̄sioes suas uictus egle asc̄-
sionibz eorū eorū arc̄s in spera recta simul
sup̄t̄ q̄ q̄ta ō dim̄uico ex vna p̄te facta e ad
duo ex altera. Uic̄ em̄ arc̄s in se sit egle.
In quato unus imor est t̄m̄ recipiat alius et p̄t̄

adequato Regula qd e in spec obliq q q libet
 duo arcus zodiaci equales et equit distantia ab
 alterutro puncto equinoctiali equales habent
 astesios Et p dicitur et patet q dies nales sunt in
 equales Est em dies naturalis reuolutio equinocti
 alio arcu terra set cu tanta zodiaci pte quanta
 interim sol pht sit motu p p r o con firmametu
 Or cu ascensionem illoru arcu sunt magis p h
 p dicitur em in ppera recta q obliqua et pence ad
 ditamta illaru ascensionu consideretur dies
 naturales illi de necessitate erut magis In ppera
 recta p p t p mca causas sz ppter obliquitate zodi
 aci In ppera uo obliq ppter duas ca s sz ppter
 obliquitate zodiaci Et obliquitate horizontis
 obliqui Tercia solet assignari cu exentualio
 circuli solario Non d e r q sol tendit a pmo
 puncto capricorni pariontem usq ad p m puctu
 tauri raptu firmameti describit 182 paralel
 los et si no omo sut circuli s p p r e a d t n n sit
 in hoc error sensibit in h uo no qstibuat si circuli
 appellentur denio quoz circuloz sut du b o
 pici et vnus equinoctialis Ibi sa dicitur circulos

describit sol raptu fir
 mameti descendens ap
 pucto tauri p libraz
 usq ad p m puctu ca
 p r e a d t n n sit
 dicu naliu circuli ap
 pellantur Arcus aut q
 sut sup horizonte sut
 arctici dicu artificia
 liu Arcus uo q sut st
 horizonte sut arcu noctiu

In ppera igit recta cu horison ppera recte hnt
 p p r e a d t n n sit
 equalco Vn tanta sut arcu dicu q hnt sut aequinoct
 riu apud existentos sub equinoctiali Vn patet

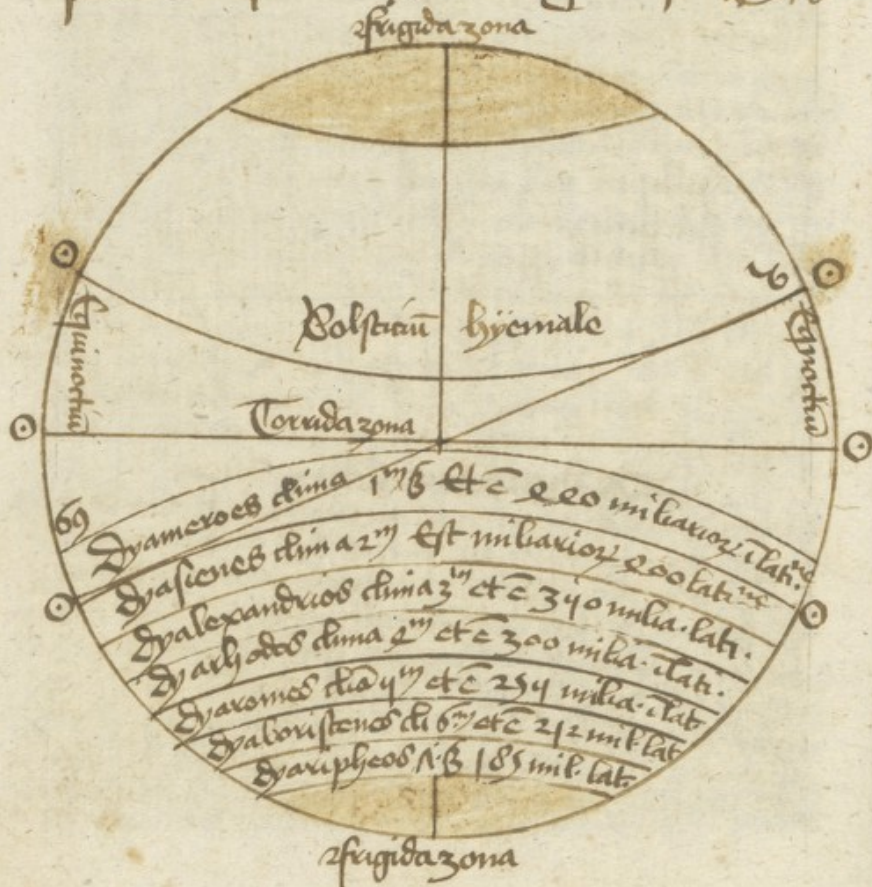
De Quorū in polo arctico

Illud aut quod zenith e in polo arctico gtingit
illoru horizon est est id qd equothalio Vn in
equothalio intersect zodiacum Induas ptes e
quales Sic et illorū horizon reliquit medietatez
zodiaci sup et reliqua infra Vn in sol decur-
rat pilla medietate q est apud arctus usqz i fine
uicini vnu erit dies continuus sine nocte et
cu sol decurrit in illa medietate q e apud libe
usqz ad fine psciu erit nox vna continua sine die
Quare et vna medietas totius anni e vna dies ar-
tificat et alia medietas e vna nox Vn totū ang
est ibi vng dies natus sz cu ibi nūq mgt 239
dibz sol sub horizonte deprimat unde q ill sit
dies continuus sine nocte Vn et nob dies dī an
solis ortu supra horizonte Sz aut e qm ad mul-
tate sensibilitate No est em dies artificialis
qm ad physica rōz nisi ab ortu sol usqz ad occi-
su e sub horizonte Adh iterū q lux videtur
ibi esse ppetua quorū dies e antiqua sol tenet sup
terraz p 18 gradus ut d ptholomeus Alii vero
magis dicunt 20 sz p pntitate vng signi dices
q aer e ibi nubulosus et spissus Radig em solis
ibi ex nō debet virtutē mgt de vaporibz eleuat q
possit gsumē vū aeris non serenat et nō e dies

De diuisione Climatum

Imagīe aut qd circuli in superficie terre directi
suppositi equothalio pnt gntate alig circuli in
superficie terre tñsies p oriente et occidente et p
polos mundi Isti duo circuli intersectat sese in duo
bz locis ad angulos rectos pperales et diuidunt
tota terra in 4 ex etas Quaru vna e vna habi-
tabit illa sz q interceptat in semicirculo ductu
ab oriente in occide tem p polū arctici Vn illa
q tota e habitabit quorū ptes illig p p m q equor

hiali in habitabiles fut ppter minur calorem
 Bte pto eppm q polo arctico in habitabiles
 fut ppter minia frigiditate. Intelliga go una
 linea equidistans ab equinoctiali diuideb pto q
 in habitabiles ppter calorem aptibz habitabi-
 libz q fut usq septentrione. Intelliga et alia line-
 a equidistans a polo arctico diuideb pto q in ha-
 bitabiles q fut uersq septentrione ppter frigus
 aptibz habitabilibz que fut uersq equinoctiale
 Inter qtas et duas lineas equidistantes
 lineae parallele equidistanti q cu duabz prioribz
 diuidut pte totale et habitabile in septem
 paciones quedunt A dimata put ipnti pte figa

**Capitulum quartum de circulis et motibus
planetarum et de causis eclipsium solis et lune**

Otandum quod sol habet unum circulum per quem
mouetur in superficie linee ecliptice et est
concentricus. Concentricus quod circulus dicitur non esse
circulus sed solus talis qui diuidet terram in duas partes
equales. Non habet centrum suum in centro terre sed ex puncto
aut in concentrico qui maxime accedit ad firmamentum
appellatur auxo quod interpretatur eleuato. Punctum uero oppo-
situm qui maxime remouetur est dicitur oppositum auxo. Sol
autem ab occidente mouetur duo sunt motus. Quorum unus
est qui proprius in circulo suo concentrico quo mouetur in die
et nocte per minutis fere

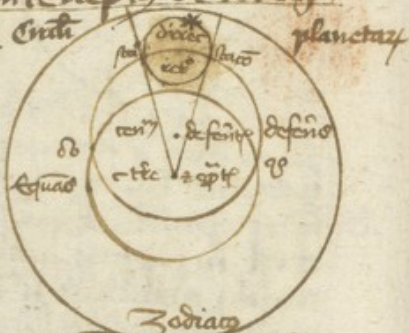
alius uero tardior est motus per quem
ipsius super polos auxo circuli
signorum et est quod motus per
stellas fixas per 100 annos
gradu uno. Ex his itaque duobus
motibus colligitur auxo et in cir-
culo signorum ab occidente conue-
tem per quem abscondit circuli sig-
norum in 365 diebus et 6 horis unus diei fere propter
re mediam qui multum est sensibilis. Similiter autem pla-
neta tres habet circulos propter sole per equatorem deferen-
te et epicycle. Equas quid hunc est circulus concentricus
et est in superficie ecliptice. Quis uero deferens est
circulus concentricus non est in superficie ecliptice ymo una
eius medietas declinat usque septentrione altera usque
austro. Et intersectat deferens epicycle in duobus locis
Et figura intersectionis appellatur draco quorum latera sunt
in medio et angustiora uersus finem. Intersectio igitur illa
per quam mouetur luna ab austro in aglone appellatur
caput draconis. Reliqua uero intersectio per quam mouetur
a septentrione in austrum dicitur cauda draconis. Deferens
quidem et epicycli quilibet planete sunt equales. Et sciedum
quod tanta deferens quanta est uis Saturni Iouis Martis Ve-

mo et Mercurij sunt concentrici et exo sup fine edy
tice et in illu duo sut in cad sup fine. Cumlibet
ex planeta pter solem habet epinolu et epi
actu circulu pui puiq transferet defecto equo

planete et centz epiri
ti p defectio in orafere
na defectio. Si igitur
due linee ducat aceto
terre ita q includat epi
du alia planeta una ex
pte orietis reliq expte
orietis puctu con dte ex
pte orietis di stato pma
puctu uo cotrady expte
orietis di stato 2a et q
planeta e in alterut alay

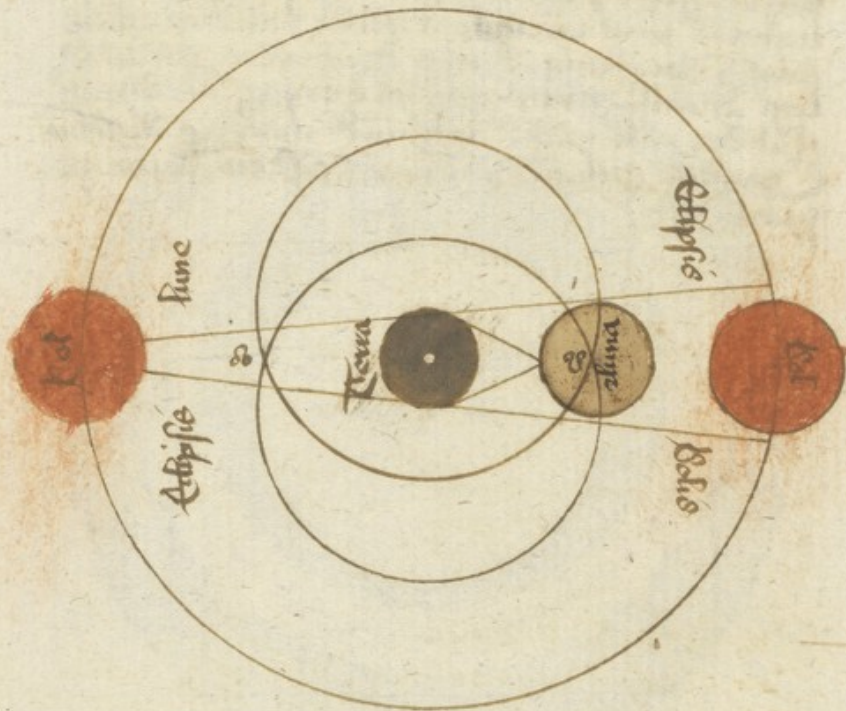
stationu diti stationauz. Arcu uo epinolu supior
inter duos statos interceptu d' directio et quando
planeta e in illo tuc di directio. Arcu uo epinolu
inferior int duos statos interceptu d' retrog
dacio et planeta ille epus
di retrogradus. Hunc aut n
assignatur statio directio
ut retrogradatio. Unde no
dicit luna stationaria di
recta ut retrogradatio pte
uelocitate motu e in epi
culo suo. Dequitur

De eclipsi lune.

Cum aut sol sit maior terra nunc est q medie
tas spere ading a sole p illuinet et umbra te
re extensa in aere tornatilis minuat in eadit
Donet deficiat i sup fine circuli signoz in sepabit
a nadie solis. Est aut nadie solis puctu directio
oppositu soli in firmamento. Un cu implem bano qua
fuerit i capite lit i cauda draconis sub nadie solis
tue terra it pone soli et luc. Un cu lua lune no

habeat nisi a sole tunc ueritate deficiat a luce Et e
 clipsis gualis in omni terra si fuerit capite ut ca
 da dracois dricte Particulatio no eclipsio si fu
 erit ppe ut infra metuo determinatas eclipsi et p
 plenilunio at circa qtingit eclipsio Un tu iqua
 libet opposicione hoc est i plenilunio no sit luna
 i capite ut cauda dracois dricte n supposita na
 dri solis no e necesse pati in quolibz plenilunio
 eclipsim ut in presenti figura que sub sequitur.

Quia aut fuit luna in capite ut cauda dracois uel
 ppe metuo sup dictas et i quictione in sole tunc co
 lunc inter aspectu nostru et corpus solare interpone
 Unde obnubabit nob claritate solis et ita sol pae
 ctur eclipsim no qz deficiat luce s deficiat nob p
 interpositioz lune inter aspectu nostru et sol in

Exhibeo p[er] q[uo]d no[n] semp[er] est eclipsio s[ed] in con-
iunctione suae i[n] nouilunio. Notad[um] est q[uo]d q[ui]s
eclipse lune est eclipsio i[n] om[n]i terra s[ed] q[ui] e[st] clip-
sio solis nequa[m]q[ue] ymo i[n] vno clim[ati]te est eclipsio
solis et i[n] alio non q[uo]d g[er]it de sitate aspect[us]
i[n] d[ist]i[n]ctio clim[ati]t[um]. Vn[de] Virgilius eleganti[ss]ime
natus utru[m]q[ue] eclipsio sub p[re]pendio tet[ra]tis dicit
Defectus lune varioq[ue] solisq[ue] labore. Ex p[ar]te
p[er] q[uo]d cu[m] eclipsio solis esset i[n] passio[n]e d[omi]ni et ead[em]
passio esset i[n] plenilunio illa eclipsio s[ed] no[n] fuit
natural[is] ymo miraculosa co[n]tra natur[am] q[uo]d eclipsio
solis i[n] nouilunio at[que] circa d[ie]s g[er]it[ur] p[er] q[uo]d
legi[tur] d[omi]n[u]m ariopagitu[m] i[n] ead[em] passio[n]e dixisse
Aut de[us] nat[us] pat[er] aut mu[n]di machina d[is]solue[re]
Opusculu[m] specu[m] Joh[ann]is de sacro busto ex-
platu[m] est f

Theorice noue planetarum Georgii
parabasi Astronomi celebratissimi

De sole.
Quod habet tres orbis a se
mutuo omniq[ue] diuisos atq[ue] sibi contigu-
os quorum sup[er]ius p[ri]m[us] sup[er]ficie conuexa
est mundo cōcentricus s[ecundu]m concava aute[m]
cōcentricus inf[er]ius uero s[ecundu]m concava cōcentricus
s[ecundu]m s[ecundu]m conuexa cōcentricus Tertius aut[em] in horum
medio locatus s[ecundu]m sup[er]ficie sua conuexa qua
concava est mundo cōcentricus utq[ue] in hac figura

Theorica

Solis

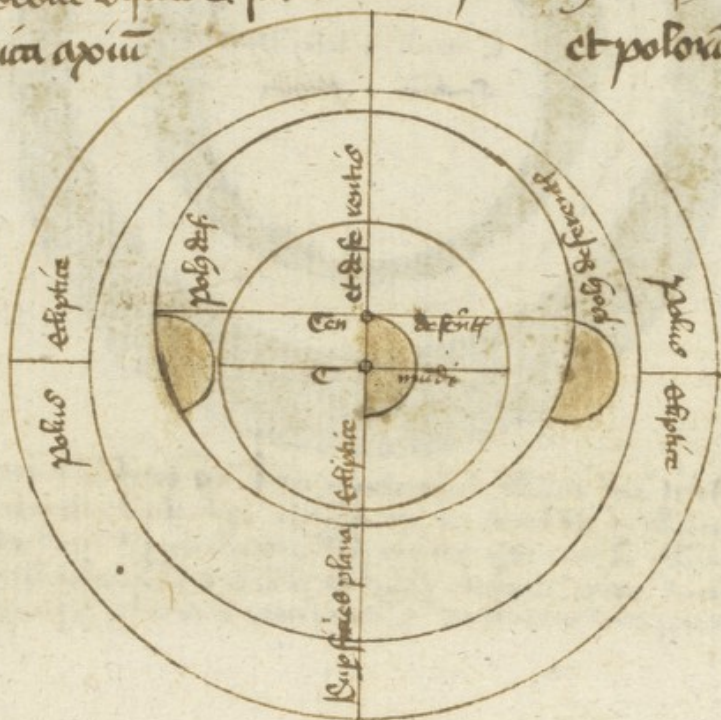

Dicit[ur] aut[em] mundo cōcentricus orb[is] q[uod] centru[m] e[st] centru[m]
mundi. Tertius uero q[uod] centru[m] e[st] aliud a centro
mundi. Duo it[er]u[m] p[ri]mi s[un]t cōcentrici s[ecundu]m quid et uo-
cant[ur] orb[es] augem[is] solis deferentes. Admodu[m] e[st] eor[um]
aux[ilium] solis uariatur. Tertius uero e[st] cōcentricus simplici

Et uocatur orbis sole deferens Ad motu enim eius corpus
solare in fixis sibi mouetur. Hi tres orbis duo te-
tra tenet. Nam superficies conuexa supmi et tota
na infimi. Idem centru habet quod est mundi centru
Vnde tota spera solis sic et alia quicunque planete
tota spera contenta mundo debet esse. Et superficies
totius supmi atque conuexa infimi una cum utraque
superficie media unum aliud quod centru concentricum
dicitur habet. Mouetur autem orbis deferens auge-
solis propriis motibus proportionabilibus. Ita quod si tractio
superioris sit superius latiore inferioris et quicquid
circumferentia mutatorum motu octauae sperae de po-
sterius dicitur erit. Poli in longum motu sunt elliptice
octauae sperae. Aux enim dicitur pole deferens in super-
ficie cuius elliptice globus resoluitur. Et orbis so-
lare corpus deferens motu proprio super suo centro et
concentricum resoluitur in successione signorum quodlibet
quod minutis et octo secundis fere de partibus circuli
per centrum corporis solis una quadratura completa
descripta mouetur. Cuius motus poli a polo priorum
orbium distat et sunt termini apud illig orbis si lineae

Theorica apium

et polorum

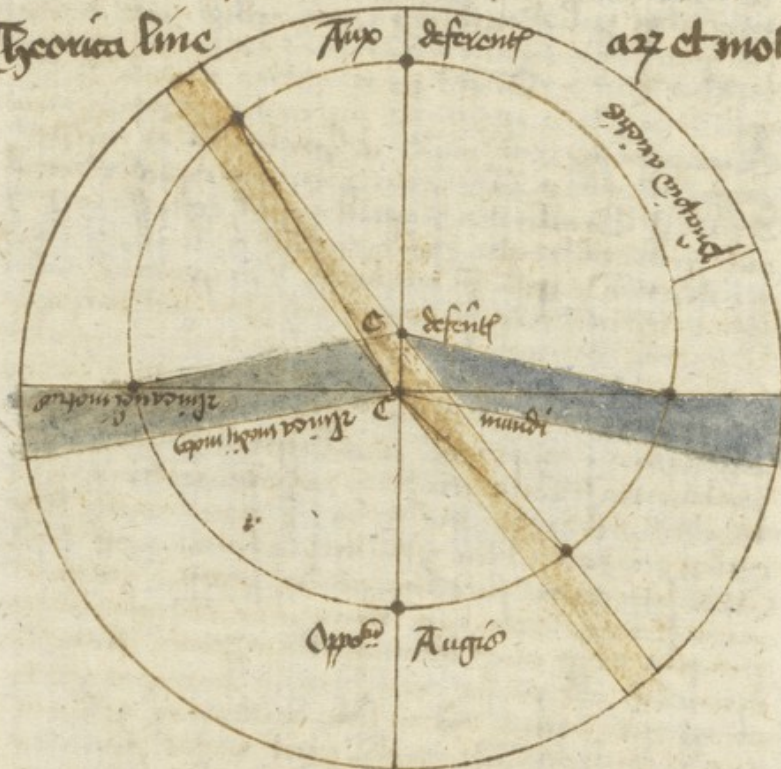
cū p̄ centru cūctūq̄ axi orbū auge deferentia
 quā distat q̄ dicitur d' apparet q̄ p̄ lex motu orbū
 auge deferentia que habet ututē motu octauē p̄
 re axi orbū solē deferentia cū centru mundi cū
 triq̄ atq̄ p̄solū cūctūq̄ circa axē orbū auge deferē
 tū p̄uorū cūctūq̄ circūferentia d' scribant p̄ cū
 tritū q̄ p̄ tēz Cū aut centru solare ad motu orbū
 ipsū deferentia regulariter sup centru cūctūq̄ moueā
 Quare sol sup cent' mundi in hōibz cūctūq̄ in cūctis
 angulobz et de circūferentia zodiaci in equalibz arcibz
 deferat Cūctūq̄ itaq̄ cūctūq̄ ut egre p̄ cūctūq̄
 aut egrediēti centru dicitur cūctūq̄ cū centru aliud
 a centru mundi ipsū hī ambicū Vmaginam' aut
 solē cūctūq̄ cūctūq̄ p̄ linea acētro cūctūq̄ usq̄
 ad centru solare cūctūq̄ sup centru cūctūq̄ regularit
 motu vna reuolūtōe facta deferat qui p̄ e p̄ o sū
 p̄ficiē cūctūq̄ orbū signorū octauē p̄tere hūp
 solū ipsa significatōe suis longitudo longior est
 p̄uctū circūferentia cūctūq̄ maxie acētro mundi
 remotū Et determinā p̄ linea acētro mundi p̄
 centru cūctūq̄ utriusq̄ ductaz q̄ linea auge dicit
 Oppositū augiō suis longitudo p̄pior e p̄uctū
 circūferentia cūctūq̄ maxie acētro mundi p̄
 p̄uicūq̄ et p̄ augiō diametrate oppōit' alongitu
 do media est p̄uctū circūferentia inter augem
 et oppositū augiō Et in sole determinā p̄ linea
 que a centru mundi exiit facit rectos angulos
 cū augibz linea Talia duo sū in eod cūctūq̄ re
 p̄untur Q̄ linea mediū motu solis est linea acētro
 mundi ad zodiacū extēta hīc acētro cūctūq̄
 q̄ ad centru solare p̄trāte quā distat hīc sū
 due linee hīc in anno sū vna ut cū sol in auge
 cūctūq̄ ut oppositū fuerit Dicit aut vna eā
 sup cent' suo regulariter uoluit' ita alia est sup
 suo Vā p̄ cū differūt vna cū augibz linea cūctūq̄
 angulobz facit Medius motu solis e arcu zodi
 aci ab ariete incipit p̄ signorū successor usq̄ ad
 linea mediū motu q̄ putat' Auxo solis i zodiacū
 significatōe est arcu zodiaci ab ariete p̄ successor

Theorica line

Ango

different

227 et motum.

arcum erectiūq inter augem erectiūq et contrā sūt
p̄m successioz cadenti Gouloph rāto q̄ subtrahat au-
te solis in 2^a significatōe amotu solis medio ut ab
ca cū to circulo argumtu solis remaneat (Linca
ueri motu solis est linca arcu mundi p̄centum
reporio solaris ad radiu ex tonta Cūa sole in
augē ut opposito exōte cad cū linca mediū motus
est gtingit Vērg motu solis e arcu ap̄i arctio
usqz ad uerū motu linca Tantū aut ex tōte sole
in augē ut opposito mediū motu et uerū sūt Alibi
nanqz semp differūt Equato sol e arcu zodiaci ut

Linica medi motu et uel eadem hanc uel esse accidit
ad sol in auge ut opposito fuit Maior uo qd est esse
sole in longitudinibz medio constituto gtingit in aliud
aut loco p argumenti uariatione crescit et decrescit.
Quanto magis uicior sol auge fuerit ut op^o auge
tato minor est quanto uero uicior e longitudinibz me
diis tanto maior. Du argum tu mag sex signis
comuibus fuit Linica medi motu hinc et ueri pcedit
quare tunc eatio subtrahit. Et du mag sex signis
est fit eatio. Quare tunc eatio medio motu fuit.
Futur gungit ut uerq motu solo exeat

De Luna

Luna hz orbis quatuor et una sperula p^o om hz
tres orbis sic sol in figurate differentes hz duos
ceteros p^o quid qui uocat orbis augez ceteris
linea de feret et 3° ceteris sim^o in horu medio
locatu qui de feretis epiaclu appellatur. Deinde
habet orbis medio ceteris aggregatu extrahit
aliud ambietz qui de feretis caput draconis dicit
Ultimo hz sperula quora epiaclu p^o fundit
orbis terti^o inter se in quo qd epiaclu corpus
lunare figit. Mouetur aut de feretis auge ceteris
terti^o con^o successioz signoz sit regularit^o sup centz
mundi ultra motu diurnu in die natali gradibz vi
decim et 12 minutis fere. Et ap^o motu istig apex
zodiaci inter se mundi inter secat un et poli e^o a
polio zodiaci declinat et q^o h^o talis declinat^o
est quinqz gradum inuariat^o semp orbis uero epi
aclu de feretis mouet^o p^o successioz signoz regular
iter sup centz mundi. Itaq om die tali motu re
t^o epiacli 13 grad^o et 11 minuta fere p ambulet
Ap^o tu huius motu p^o centu huius orbis qd cent^o
ceteris dicit^o equidistant^o ap^o auge de feretis
mouet^o. Un etia poli motu istig a polio orbis auge
de feretis distabit p^o ceteris q^o h^o talis declinat^o
est. Imo qd q^o uo ceteris epiaclu de feretis sup
h^o auge poli suo moueat^o tu no sup e^o regularit^o

moue^r Secundo quito epinacti hunc augi de feretio
 cu vicinior fuit tanto uelocius centum et mouetur
 et quito uicinior augi eius op^o tanto tardius distat
 em aliquis angul^o equilib^o sup^o cent^o mundi uersu au
 ge et oppositu qui uersu auge est maiore arcu
 ceteru qui alter uersu oppositu coplatit^r 3°
 cont^o ceteru hunc circa cent^o mundi et apud eod^o

Theorica or

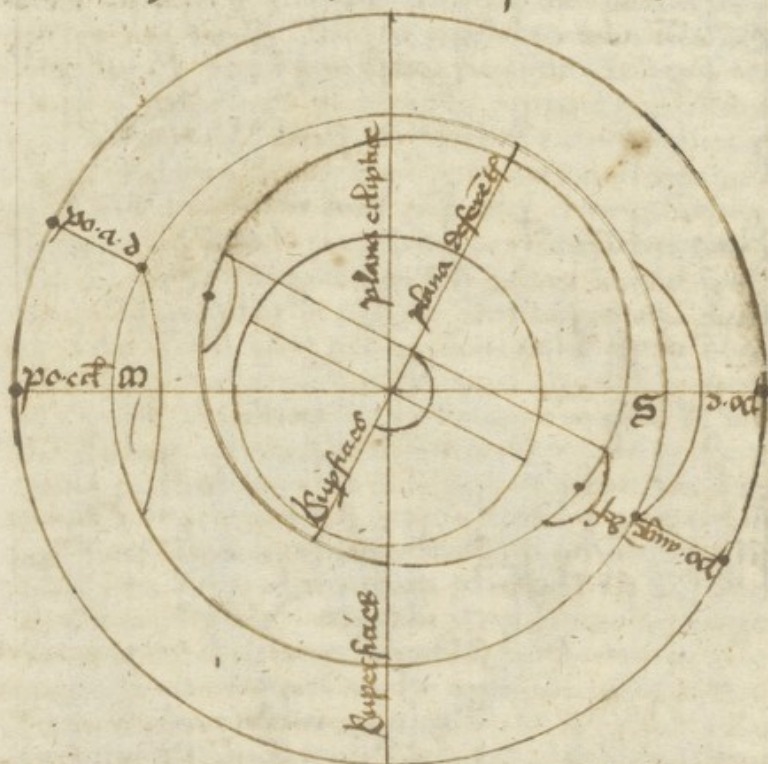
Bui lunae

orbis circa apoc^o auge de feretio et poli eius cu
 capalos illos uolunt^r regant^r et ad feretio can
 successor^o de feretio Q^o auge ceteru hunc sit^o con
 successor^o signor^o p^o gradie do regant^r mouet^r et o
 diptia pteribit^r in qm^o i^o sup^o fac^o et qm^o uo ab ea
 aut uersu auctu aut uersu q^o a glorie reperiet^r
 Un sit ut of cent^o ceteru hunc sit^o a sup^o fac^o diptia

in ptes oppositas quz recedat. Cuius no p sup-
ficies eclipsie supfiac ceteriq p equalia scab-
tu em aux ceteriq in latine pterit maior por-
tio supfiaci ceteriq uersq auge erit. Supfiac naq
ceteriq p supfiac eclipsie in diametro eclipsie
pcentru mundi tñ scute scit^r. Vocat aut supfi-
ac ceteriq circuli p linea acut^r ceteriq usq ad
centru epicycli pterit^r una reuolutio fita de septu
Huius circuli ferentia ptes aux et opposit^r auge atq
longitudines medie pte in sole uocat^r. Dicitur uo orbis
lune in motu suo tale habet ad solis motu amex-
ione ut p linea medii motu solis sit in medio int^r
centru epicycli lune et auge ceteriq e^r ut sit in
eis ut i opposito amboru sit existens. Ita q i di-
media solis et lune quicquid centz epicycli lune
et linea medii motu solis et aux ceteriq lune
sint in vno puncto zodiaci p^r longitudine. Quare
sit ut i omibz quadraturis mediis coru centz epi-
cycli lune sit i opposito auge ceteriq sui et i om-
oppositioe media rursq in auge. Vñ p^r ratiōe que
medio motu solis subtrahit^r amedio lune remaneat
media coru elongatio et ea duplata centz lune p-
ueiat. Distancia naq linee medii motu lune a li-
nea medii motu solis p^r successione signoz media
uocat^r coru elongatio. Dist^a aut linee medii mo-
tu lune ab auge ceteriq p^r successio centz lune
dicit^r ut longitudo dup aut dup inter spatia p^r
et q i om mense lunari centru epicycli lune hio
p^r sit orbis auge ceteriq de seclat^r. Bz orb
quarta cōcentrica caput draconis deferens mo-
ue sup apc zodiaci circa centru mundi regularit^r
cōi successioz om die naturali tribz minutis fere
scit^r tali motu cōtinue aggregatu cōtribz orbibz
quos ambit circuli duobz. Vnde fit ut circuli ferentia
ceteriq cōtinue p^r supfiac eclipsie talis et
aliis punctis e^r uersq cōtinet^r interseret. Bz
et ut tali motu p^r auge deferentia circa polos
zodiaci mouedo peripherias circuloy defrabant

Theorica apium et polorum.

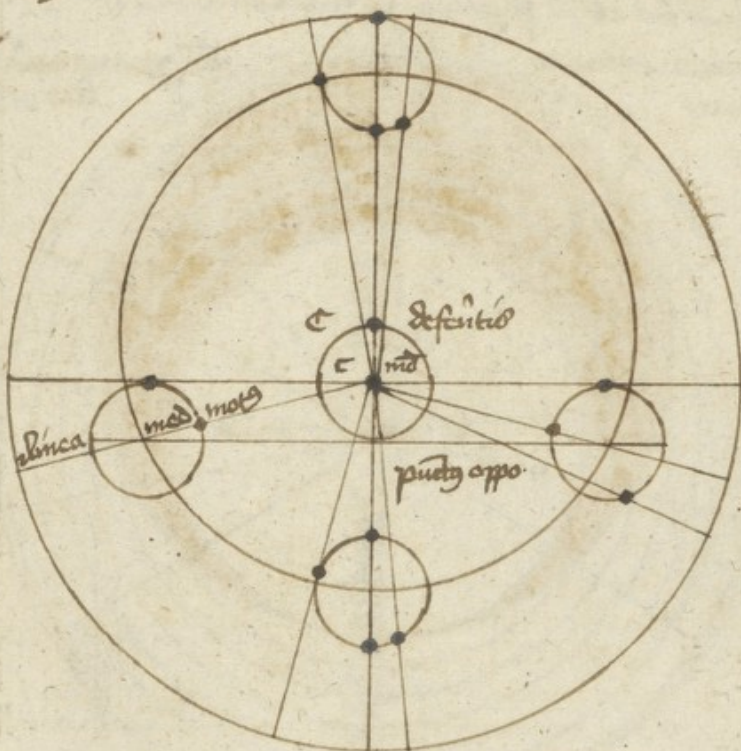
Epicyclus autem circa centrum sui corporis lunare sibi in fixum
in superiori parte con- successio in inferiori sibi deferre
do mouet sup apoc suo orthogonate sup periferiam
eccentrici iacente ita q sup fiores plana transferre epi-
ricli qua centum corporis lune motu epicycli descendit
in sup fice plana eccentrici maneat usq ab eo declinat
Quoniam uoluit in epicyclo tale ut sup centro proprio atq
apoc irregulari moueat. Et h irregularitas ad un-
formitatem reduci ulla ut a puncto angulo epicycli medie
quicunq sit ille qualibz die natali 12 gradus et 20 mi-
nuta fere recedendo regulariter elonget. Apoc at
media epicycli est punctum eccentrici epicycli q ond
huius a puncto dyametrico opposto centro eccentrici in

circulo pmo pcentru epicycli ducta. Sed aux epicycli
uera est puncta ead transferre q linea acent mundi
p centru epicycli ducta indicat. Hec due auges vna
puncta sut. cu centru epicycli in auge deferentis uel
opposito fuit. Alibi aut ubique differunt. Ex qto
ptz q nulla id puncta cohabitatio in epicyclo si-
tuatur qtinus sup auge epicycli media sue uera mac-
at. Na talio puncta cohabitatio q centro epicycli ex-
istete in auge deferentis ut opposito sup auge media
epicycli et uera fuit semp ubique centru epicycli sit
p linea ducta acentro eccentrici pcentru epicycli
determinat. Talio aut puncta centro epicycli alibi q
in auge ut opposito existete no est sup auge me-
dia epicycli neq uera. pmo ta aux uera q media
fuit tunc sub locis euss cohabitatio alio. Tunc uero
linea p dicta puncta ostendentes in centro epicycli
tunc sese fecerunt. Exi tñ ita ut aux uera p du ab
auge media differt sit inter auge media et punctu
cohabitatio sub quo aux uera du centru epicycli in
auge deferentis ut opposito fuerit. esse solet. Quare
scit ut ta aux media epicycli q uera totius uari-
ent. Inferit ex h^o et q reuolutio epicycli circa centru
sui centro epicycli ipsius eccentrici medietate
discurrete sit uelocior p inferiore uero tardior.
Linea itaqz medii motu hunc que acent mundi usqz
ad zodiacu pcentru epicycli ptahit. Medius mo-
tu hunc est arcu zodiaci ab ducti initio usqz ad
dictu locu. Centru hunc ptz ex dictis linea uel
loci ut uel motu est q acent mundi pcentru corporis
hunc ad zodiacu extendit. Vero motu hunc e arcus
zodiaci a p^o arietis usqz ad dictam linea. Et qno retri-
est arcu epicycli auge in ipso uera et media mita-
rent. Et nulla sit centro epicycli in auge eccentrici
ut opposito existete maxima uera cu ipso fuit modicu
in sua longi- media deferet. Arguunt hunc
mediu est arcu epicycli ab auge epicycli media p^o
motu centru corporis lunaris usqz ad dictu lunae

- nulla

computato Argumentu aut uerū ab auge uā usq ad
centru corporis lune ptendat. Differe^a igit inter
h² argumenta qm differunt e centru eq^o Cu uero
tent^{ur} epicycli lune mag^{is} p^{ro} signis fuerit mag^{is} e ar-
gumtu uera medio. Ideo quato centru argumto me-
dio adicit^{ur} p^{ro} cu p^{ro} signis fuit fit conuerso
quare t^u subtrahit^{ur} ad habendu ueru argumtu. Et q^o
argumtu est arcu zodiaci lincio ueri motu et medii
interuallu. Hanc esse obtingit ai centru corporis
lunaris in auge uera epicycli ut oportu fuit ubi
ai^u t^u fit centru epicycli. Maxime uera di^u q^o di^u
oportu augis eccentrici fuerit et t^u lincia in linea in
centro mundi ad periferia epicycli ducta g^obingit epi-
centu. Qu aut ueru argumtu e mag^{is} p^{ro} signis
lincia medii motu lincia ueri p^{ro}cedit in signor^u p^{ro}ces-
sus. p^{ro} p^{ro} t^u quato argumtu a medio motu subit h²
p^{ro} p^{ro} plus p^{ro} signis fuit fit g^o quare t^u p^{ro} co-
uincit ut ueru motu oia al^{ia} d^uer^u f^uit t^u q^o
t^uoed eoru^u argumto^u cent^u epicycli ab auge defen-
to ad oppositu. Sicut t^u t^u u^uic mag^{is} maiorat^{ur} p^{ro} h² ac-
cessu centru epicycli ad centru mundi. Vn fit ut q^o
t^uoed singulor^u argumto^u que conbngit centro epi-
cycli in opposito augis eccentrici ex^ute sint maior^u
singul^u quato^u argumto^u que fuit ducent^{ur} epi-
cycli in auge. Et entia^u fuit relatiua^u suo^u relatiua^u
copando. Et cess^u aut h² sup illas diu^uitates dya-
metri circuli b^ueu^uo t^uu^uat^{ur}. Linca uo a centro
mundi ad auge defont^u p^{ro}tracta longior e linca ab
eod^u centro ad oppositu. Aug^u ex^uteda. Et cess^u aut
illu^u sup ista diu^u in o^u p^{ro}u^uas q^ol^uo m^ultu^u p^{ro}
p^{ro}portionalia di^u et dupl^u est ad eccentricitate^u linca
mag^{is} medii motu lune que diu^ugi ad auge eccentrici
nulla de ist^u p^{ro}u^uit ex^ut periferia eccentrici tenet^{ur}
p^{ro} ad int^u. Et uero q^o ad oppositu augis p^{ro}u^ugi o^umo
habet ex^u nulla aut intra. p^{ro} q^o ad alia loca eccen-
trici p^{ro}tendatur aliq^u de ill^u habet ex^u t^uatq^u p^{ro}u^u

Theorica linearum et motuum e ista.

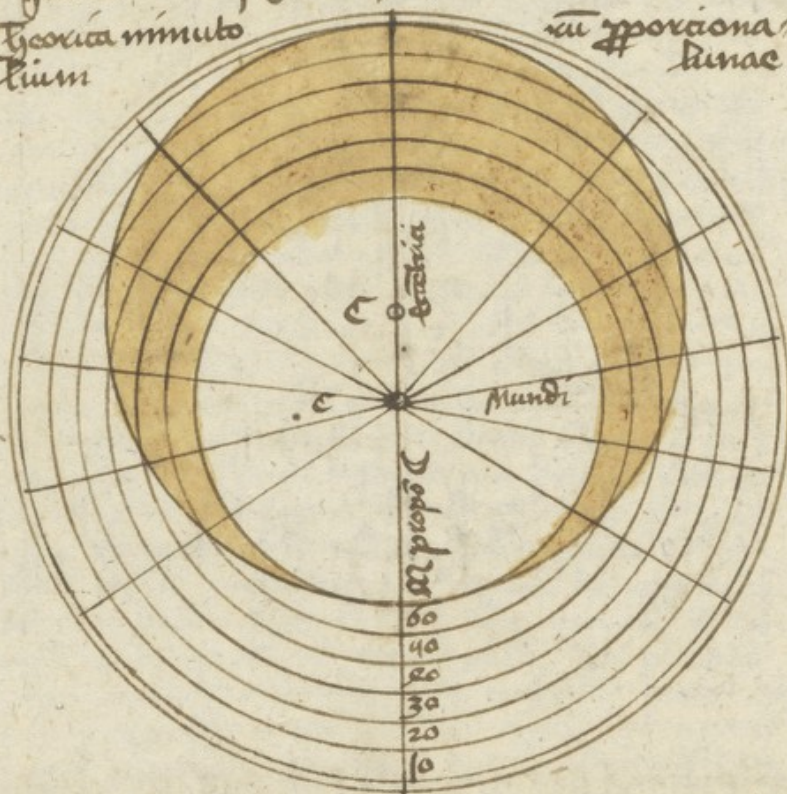

quoniam uiciniq; centum epicycli sunt augst qpp^{ta} et tato
 pauciores quoniam uiciniq; augst. Quacirca aut ar
 quoniam que scripto sunt in tabula sunt q; contingut
 du centum epicycli in auge defectio fuit p ille ut
 dictu est in ordo sunt eo q; cent epicycli alibi co
 stituta sunt. Cu igitur cent epicycli alibi constitut
 q; sit du centum lune e aliq; pcent^{ta} accipiuntur i
 tabula minuta pporcionalia et parquendo ueruz
 accipit^{ur} du centum diametri que tota addi ad eq^uoz
 argenti p^{ri}u in tabula recepta si minuta ppor
 onalia eo sunt. Sed si minus fuerit no tota ad
 dit^{ur} sed aliqua eius porcio talis qualia sunt minuta

proportionalia respectu 60 et hinc pugnet equatio ar-
 gumentum ut in figura sequenti habet

Theorica minuto-
 rum

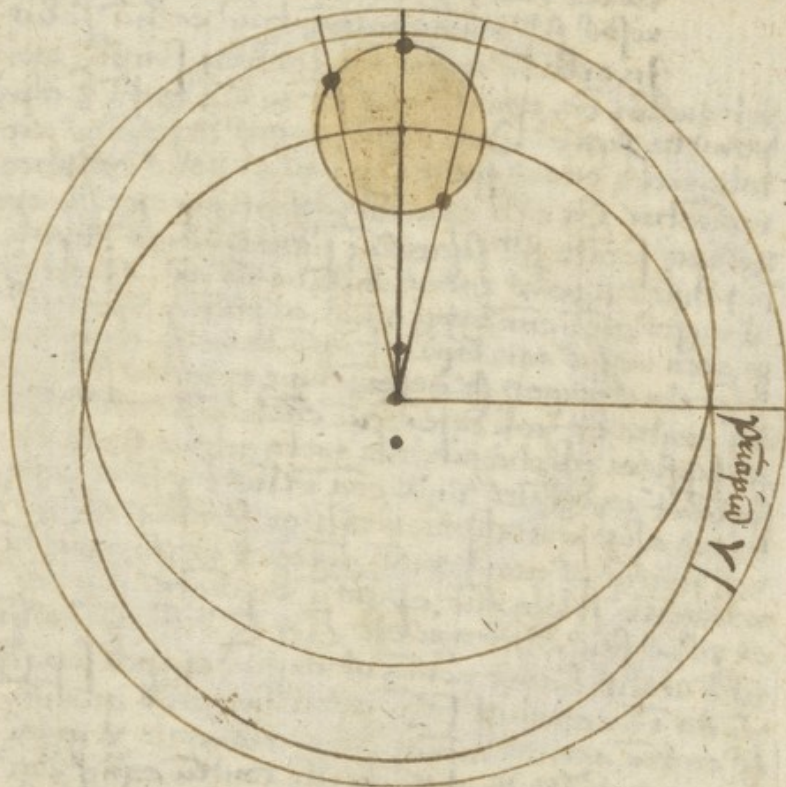
in proportionali
 lunae

De Dracone lunae

Supra ostendimus lune ut diximus per declinationem
 per orbem auge deferentem superiorem eclipticam
 per diametrum mundi interfecit. Unde una est po usq[ue]
 eclipticam altera uersus austrum ab ecliptica declinat
 Illa igitur intersectio manifestat eclipticam lune in su-
 perficie eclipticæ in q[uod] in centro epicycli fuit usq[ue] ad
 hanc uicem caput draconis nuncupat[ur]. cauda uero
 reliq[ua] mouet[ur] aut hoc intersectio quotidie ultra
 motu diurno uersus occidentem tab[ula] minutis fere uic[is]

Theorica draconis lune.

tute motu orb aggregatu triu alioru orbun lune a
 dictio Medius itaqz motu capite draconis lune
 arcu zodiaci a pno arctico con successioz sigz usqz ad
 linea acentro mundi p sectione capite p tractu motu
 Veq aut motu capite e arcu zodiaci ab arctico im
 pio ad id dicta linea p successioz signoz caputaly
 Sile dici pt de cauda Solis e mat festu e qz p bda
 medio motu capite aduocati signis uerqz qz motu
 remact Vnde conue dictu dices caput luc tantu
 medio motu ue con fringitu qm iueritate uadat
 cu fringito Ita intgr me motu capite luc con succes
 sione sigz i cu punctu ptendi i qz ug p successioz sigz

De tribus superioribus planetis

Videtur tamen superiorum tres orbem habere a se di-
uisos secundum imaginem tamen orbem solis
In orbem tamen medio qui circuli simplici exi-
sit quilibet habet epicycle in quo sit in luna tactu et copiam
planete pignit. Orbem autem augens deferens uir-
tute motu octauae sperae super axe et polo eclipticae
mouetur. Et orbis epicycli deferens super axe suo axe
zodiaci scilicet secundum successum signorum mouetur et poli-
cus distat a polo zodiaci distantia non est. Cuius sit
ut augens coram circulo mundi eclipticae pignit sed
per aliam uersus aquilonem et opposita uersus austrum ma-
neat ita ut augens per deferentium epicycli sit opti-
mus contra et poli deferentium circuli mundi transferri-
ad superficiem eclipticam uirtute motu octauae sperae de-
ferentis epicycli. Unde etiam illius super faciem axem
habent epicycli eclipticae in quibus scilicet atque maio-
rius a super facie eclipticae in quibus scilicet atque maio-
res portiones uersus augem in oppositu
relinquat. Motus autem epicycli deferentis super polo
et polo suo difformis est. Hec tamen difformitas har-
monicitatis habet nomina ut centum epicycli super quo
puncta et linea augens facti axem huius orbis quantum
habet centum axem mundi distat elongato regulari-
ter moueat. Unde et puncta ille centum epicycli
et circuli super eo ad aptitudinem deferentis sunt in eadem super-
ficie imaginata circuli equales appellat. Necessa-
rio igitur optime a quo et luna fiebat accendit in istis ut sit
centum epicycli quod uicinis augens deferentis sunt facti
tandem quod uicinis opposito facto uelociter moue-
at. Epicycli uero duos habet motus quorum unus est in
longitudine alter in latitudine. De 2o dicitur erit per
Motus autem eius in longitudine est quod mouetur circa centum
tamen copiam planete filii et fixum in parte superiori secundum suc-
cessionem in in inferiori et non deferentis. Unde per optime
in quo se habet apiculus lune. Apiculus habet motum in

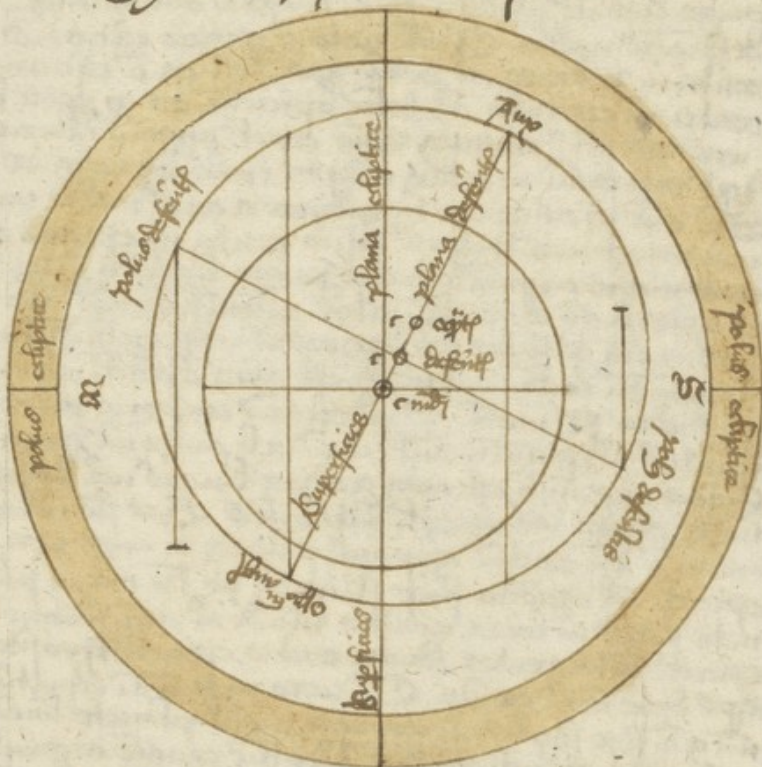
Theorica trium planetarum superiorum et Venus

uersalit^r sup^r conu^rferencia uaret ap^r ecliptice q^d distat^r
 q^uz q^uz not^r ut patebit et e^s sup^r centro ep^ricidi uic^r
 gularis. Hec t^r uig^rta^r uig^rta^r h^r regula ut a
 punto aug^ro ep^ricidi m^rdie quic^rq^r sit corp^r planete
 regulariter elonget^r. Dile igitur i^r h^ro sic i^r l^ria
 s^rqui uer^resse est ut c^ro^ru^rue a^rup m^rdia ep^ricidi sit
 et uera uarie t^r al^rq^r uel^riore esse mot^r reuol^ru^rat^r
 ep^ricido sup^r cent^r suo p^rmedietate defens^r sup^riore
 tardiore autem p^rinferiore. Habet aut^r ep^ricidi re
 uoluto me^r sura illaz ut sit p^rise i^r tanto t^rpe quat^r
 est am^rdia solis quic^rq^r et ist^rq^r planeta^r ad p^ru^raz
 sequentem reuoluat^r ita ut i^r om^r g^ru^ratione m^rdia

tale centru corporis planete sit in auge media epi-
cidi. Vnde et in omni opposicione tali media fiet in opposita
augo epicidi. Sit igitur ut per centru corporis planete
totus orbis et minutio distet ab auge media epicidi
quot linea linea medii motus solis distat a linea me-
dii motus planete. Ergo subtracto medio motu plane-
te de medio motu solis necesse est ut augmentum me-
dii planete remaneat. Hinc uideat quod addit quod totum
epicidi planete tardius circuit toto epicido et uel
longius uel minus. Nam propter tarditatem tales conuictio me-
dii motus solis cum eo citius reuertitur. Medius est motus
cuiuslibet huiusmodi aggregatus motui et in suo epi-
ciclo equat medio motui solis in quibuslibet et minutis
epicidi. Auge autem media epicidi pleneque a centro et
quod huiusmodi per centru epicidi peractus ostendit. Et auge
uera pleneque accit mundi per centru epicidi. Inter
has sunt longius et epicidi nichil mediat cum centru
epicidi in auge deferentis ut oppositum fuit. Maxime
uerso differunt cum fuit prope longius medio deferentis
et pleneque a centro attentionis deferentis super lineam
autem orthogonaliter ducta determinant. Auge pla-
nete in 2^a significatio est arcus zodiaci ab arietis usque
ad lineam auge. Linea medii motus planete ut epi-
cidi est quod accit mundi ad zodiacum peractus lineam ex-
centricam a centro quatuor ad centru epicidi equidistantem.
Linea ueri motus epicidi est que exiit a centro mundi
per centru epicidi ad zodiacum. Linea ueri loci ut mo-
tus planete est quod a centro mundi per centru corporis cor-
poris planete ad zodiacum peractus. Medium motus pla-
nete ut epicidi est arcus zodiaci ab initio arietis per
successione usque ad lineam medii motus planete. Vnde
autem motus epicidi usque ad lineam ueri motus epicidi.
Quod motus planete usque ad lineam ueri motus plane-
te computat. Centru medii planete est arcus zodiaci
a linea auge ad lineam medii motus epicidi. Centru
ueri autem equat a linea auge usque ad lineam in motu

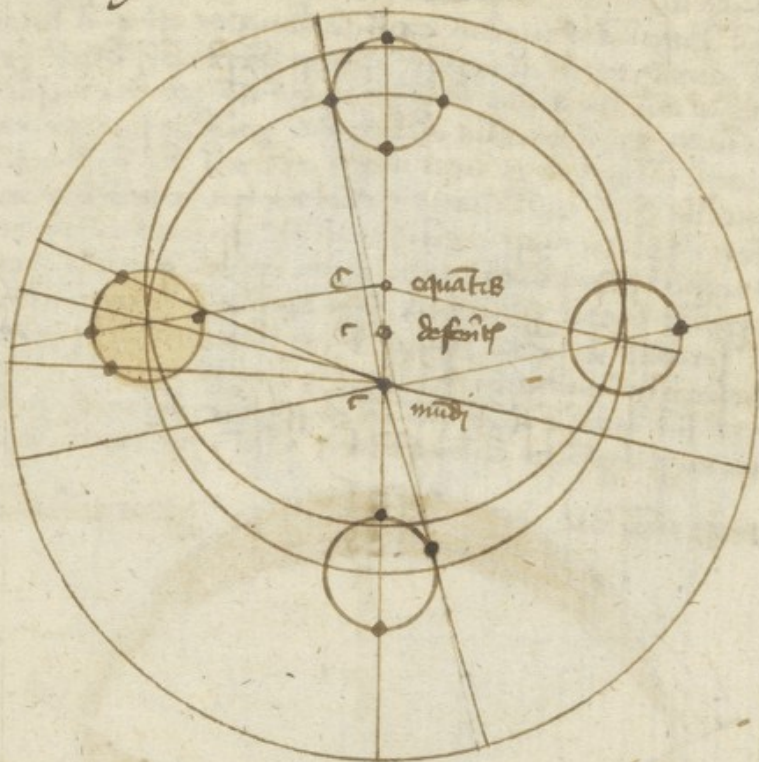
Theorica Apium et poloru.

epicuri inat Equato centri in zodiaco e arco 30
 diaci int linea medii motu epicuri et linea ueri
 motu eius. Et nulla e centro epicuri in auge defe
 rentia ut opposita eonte. Maxima uo du in longitu
 dibus medii fuit. Cu aut centum mediu inq e sex
 signo ipfu inq est uero. Sile medii motu plane
 te maior est uero motu epicuri quare hic subtrahit
 equatio centri in zodiaco a centro medio et eaa
 a medio motu epicuri at centum et uerg motus
 epicuri remaneat. Opposita uero gignit dum
 centum mediu plq sex signo fuit. Equo centri
 in epicuri est arcu epicuri auge media et uaz e9

interiacet. Hoc fit nullas du centum epicycli in
auge deferret ut op^{to} fuit. Maxima aut in longi-
tudo media. Quod uero e proportio epicycli
centrum in zodiaco ad totum zodiacum ea e q^o a centro
centrum in epicyclo ad totum epicyclum. eo q^o p^oter
nece q^o d^o p^oter angulus unus equet^r angulo alteri
Igit^r una eadem in talibus accepta habet et reliqua.
Du aut q^o a centro in zodiaco a centro medio in-
mutatur ut uer^o habeat^r q^o a centro in epicyclo a
centro medio argumto medio puero habedo iugit^r
et everso q^o h^o aduigitur altera subtrahi^r alter-
natim em pariter sese excedut atq^o excedutur.
Argumtu mediu^o planete est arcus epicycli ab au-
ge media p^o motu e^o ad centrum corporis planete
mutatus. Argumtu aut uer^o ab auge uia q^o p^oter
q^o a centro argumti est arcus zodiaci lineas uer^o b^o p^oter
nec et uer^o loni epicycli interiacet. Hoc fit in linea
nulla e du centum corporis planete in auge uer^o
epicycli ut opposito fuit. Maxima uo du cor^o p^oter
nec fuerit in linea acutius mundi ad ang^o fere uia
epicycli contingit^r ducta centro epicycli opposito
ang^o deferret^r e^o p^oter. Cu uero argumtu equatu
unus e sex signis linea uer^o motu planete linea
uer^o motu epicycli p^oter. Ideo sic quatu^o argumti
ad uer^o motu epicycli iugit^r ut uig motu planete
cuciat. Equis g^o h^o g^o du p^oter sex signis fuit. Acid^o
q^o a centro argumti in ista fuit i^o p^oter accessum
centrum epicycli ad centrum mundi diuersi ficiu. Un ma-
iores sut q^o a centro singulor^o argumtor^o cent^o epicycli
existente i^o p^oter ang^o deferret^r q^o a centro i^o longi-
tudinis media ouis. Illi et maiores qua exyste-
te in auge deferret^r relatiuas p^oter suis relati^o q^o p^oter
do fere q^o i^o q^o a centro argumtor^o q^o fuit centro
epicycli e^o p^oter i^o longi-^o media deferret^r sup^o q^o a centro
nec g^o h^o g^o du in auge fuit diuisa. Diametri
longiores sicut ad longitudine longiore appellat^r

Theorica linearum et motuum

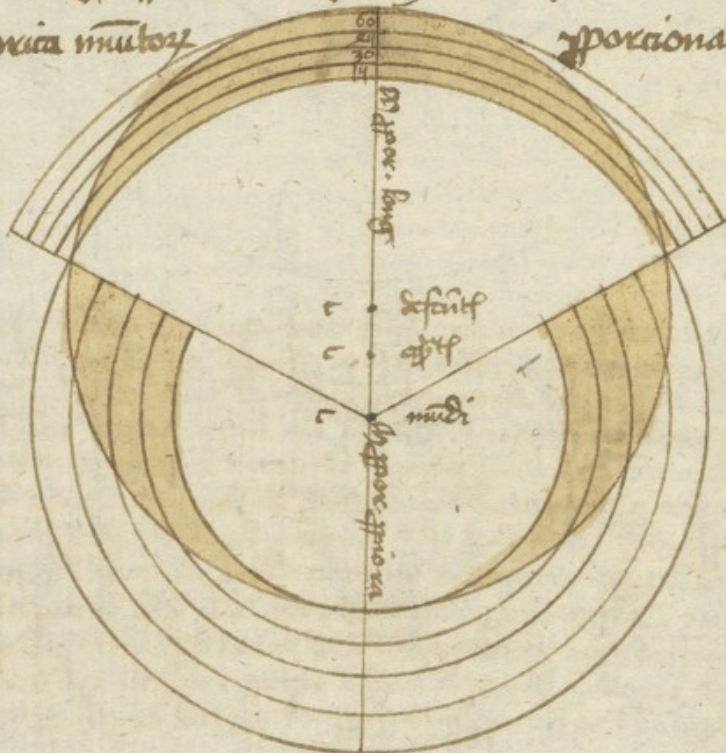

Ex excessu autem que sunt cent' epicycli eorum in
 opposito augio constituta sup' q'tingentes & longi-
 dia descriptes diametri p'prios sive ad longi-
 p'prie mundi p'ant. Cuius uo linea a cent' mundi
 ad auge descripte p'tensa longior e' q' linea ab eod'
 centro ad longitudine media descripte ducta ho-
 restit aut ista sup' ista in eo p'prias e'ales d'unt
 multa p'p'ionalia longiora. Quia ad longi-
 diat' omnia itaq' ueri motu epicycli du' in auge de-
 scriptio fuit habet om' ead' intra descriptio p'p'ia
 ad media longi- nulla intra om' e' extra in
 longi aut intermediis aliquot intra et alio e'ot'
 et descripto p'cedit q' fuit cent' epicycli descriptio

augi iungit Bitelmea a cent' mundi ad longitudi-
 ne deferetio media exinsa longior est qua linea
 q' ab eod' cent' ad oppositu' aug' deferet' dicit' qd
 respo' aut huius sup' illa in quas ob p'os diuisio
 multa proportionalia ad longine p'pior' suoz p'iora
 uora linea itaq' ueru' motu epicycli d' in longi-
 media sunt nulla eaz habet extra deferet' peri-
 feria sed in aug' opposito omes In locis aut in ter-
 mediis tato plures extra q' to centu' epicycli aug'
 opposito fuerit p'pinq' Equat' aut aequinotz
 q' scribit in tabul' q' tunc cent' epicycli in longine
 deferetio media co'stituto q' hoc ut datu' e' maio-
 res sit h' q' fuit du' in aug' fuit. mores uo alio
 in aug' opposito co'tingetibz Qu' igit' centu' epi-

Theoria multoz

proportionaliu

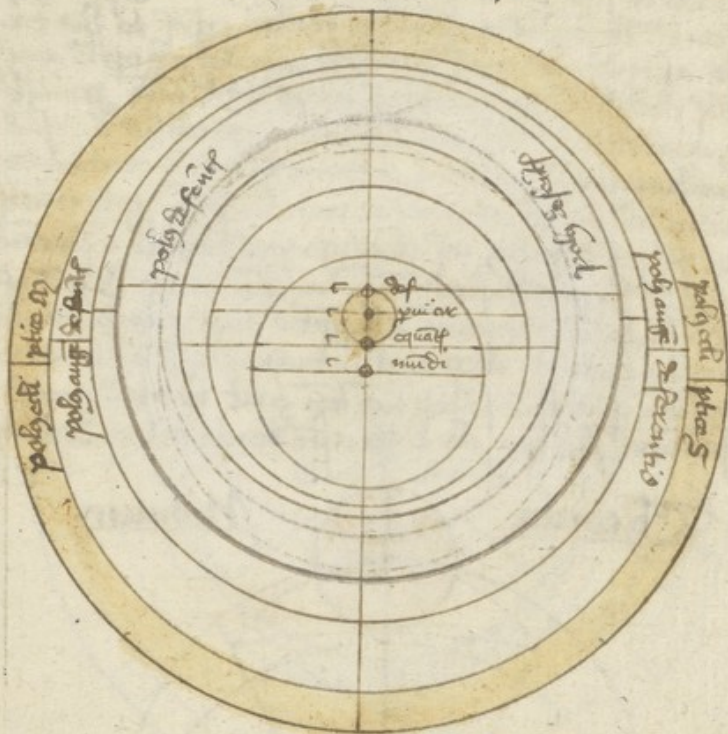
Theorica orbis Mercurij.

p centru epichor ibit Sed orbis quito epicentū deferens
 intra duos secudos locatus mouet in longitudine p
 successor signorum. Centru epicentū de ferendo regularit
 sup centru equatio qd quid i medio est int centru mundi
 et centru pui circuli. Hanc in hz uelocitate ut centru
 epicentū meo tpe set reuoluatur in quo linea mediana
 to solio una complet reuolutio. Habet se naq me
 curius in h ad sale ut Venus est et ut medig motu
 solio sit et medig motu horu duorum. Solio d qd
 et dictio supig mai festu est singlos sex planetas
 i motibz eoru aliquo cu sale comutare motuq d
 lino qd quoddam comue speculu et infure regula esse mo

libz illoru Quig aut orb epinctu defenit motu
fit sup axe ymaginatio aug extremitate Sic appa
ruit in Venere ppter motu aliud que hz in latitudine
fili antecedunt ad polos zodiaci et ab eis recedunt axop
tu iste p^m se totu movit est p^m motu centri defenit
in circulo p^{uo} Patet itaqz sic in luna centu epincti
Bio i mese lunari defecto auge orientari p^{li} sita
i mercurio centu epincti Bio in ano defectu auge
ge epinctu defectu p^u agere No in est i auge de
fectu nisi sit Auo em defectu mercurii non
trahatur moue circulari revoluto complendo sic
in luna gtingit p^u ppter motu centri defectu i p^{uo}
circulo nunc ppter p^m successioz signoz nunc con pad
Habet naqz limites certos quos excedi ab auge q^u
recedendo no valet Sz totum sub arcu zodiaci adu
abg lineis circuli p^uu coingebz a centro mundi ad
zodiacu ducto comprehensio ascendendo et descendendo
voluit atqz revoluto Quocirca em centu epi
ncti fuerit in auge defectu ysu q^u motu filit
erit in auge equat^u et centu defectu in auge sui
p^ui circuli Quare fuit centu epincti i maxima
remota a cent^u mundi fiet et centu defectu in
duplo plus distabit a centro q^u centu q^u
a centro mundi Secunde id ad centu defenit p^{uo}
tu orbis duoru secundoru mouebz ab auge sui
circuli versu occidentes Centu epincti p^u motu defen
tu mouebz ab auge equatio tantuqz ut ex g^u orientem
Vnde centu defectu ad centu mundi in ap^u ante
de et auge defectu ab auge equat^u versu occidentes
recedit totum donec centu defectu fuerit i linea
contingente circulu occidentali Id aut fit cu ab au
ge p^ui circuli q^u signu distabit et tunc fite centu
epincti ab auge equat^u usq^u orientes distabit q^u signu
Auo aut defectu erit i maxima sua ab equat^u
auge usq^u occidente remota atqz in h^u situ centu epi
ncti fiet i maxima sua q^u solet h^u adu^u m^ui accessio

Theorica quoniam et polorum.

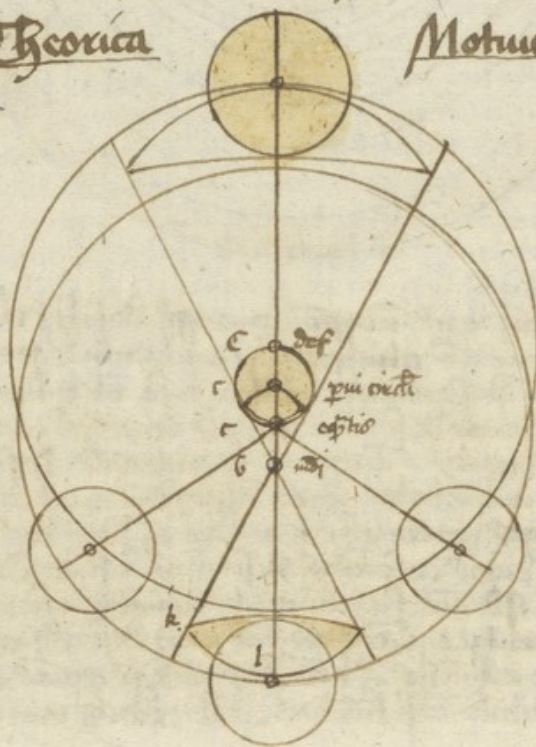

Non tñ tñt erit i oppoito auge defectu n linea
ad pñd circulo gtingent p centz mundi pro ducta.
Post em descendente centro defectus uersz cetz
equatio auge defectus incipit recede uersz auge
equatio. centz aut epiacli pportionate descendet
in alta medietate uersz dpositu auge quantio
In magis remouebi a centro mundi. Nec puerit
ad optu auge defectus nisi cu ipm fuit i opto auge
equatio. Ad aut fiet cu centz equat defectus pue
met in centz equatio. Et tñt auge defectus erit tra
in auge equatio. Et tñt defectus q quado opq ca
leo in gtitate constituitur et tñt circulo vng et plus

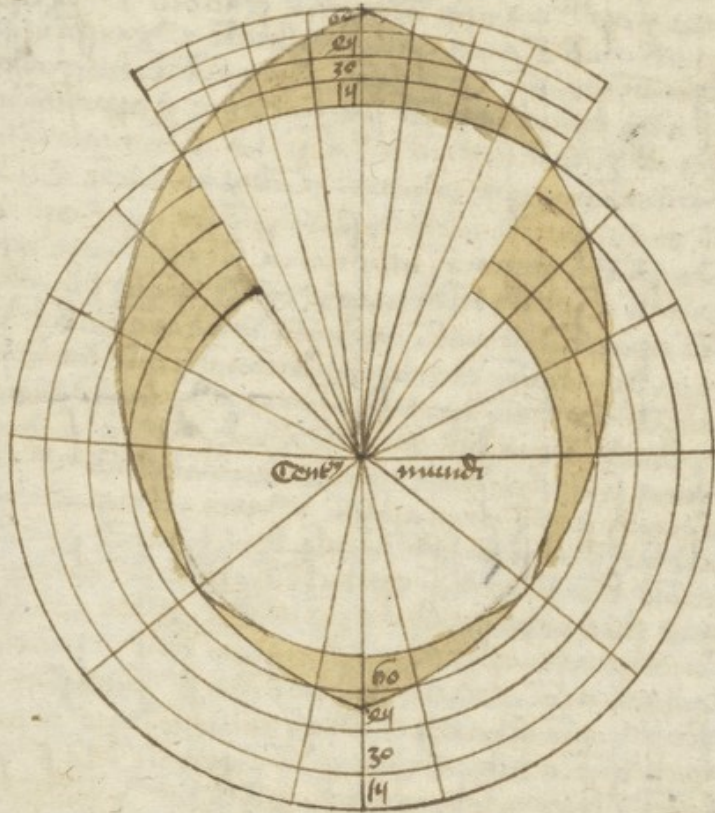
distabit a centro mundi centrum epicycli tunc. q. distabat
 tu erat in situ ab auge epicycli. *2°* Si aut
 tu cent^m deferens recedet a centro epicycli in suo cir-
 culo ascendendo cent^m epicycli recedet ab op^o auge
 epicycli et deferens et totius magis cent^m m^d p^oingit
 Et auge deferens remouebit^r ab auge epicycli uersus
 meridiem orientem totius donec p^o ueniat centrum de-
 ferens ad lineam g^otinget^r centrum mundi apte orientem
 cui puncto contactu^r et ab auge mundi t^oradu^r usq^{ue} orie-
 tem *2°* signis distat. Tunc autem auge deferens
 erit in maxima remotioe ab epicycli auge uersus orientem
 et centrum epicycli it^{er} erit in maxima et ad terram
 accessioe qua h^{ic} solet. noⁿ t^u erit in op^o auge
 deferens. Abijet u^o loco a^scendente retro deferens

Theorica

Motuum

Theorica minutorum proportionalium.

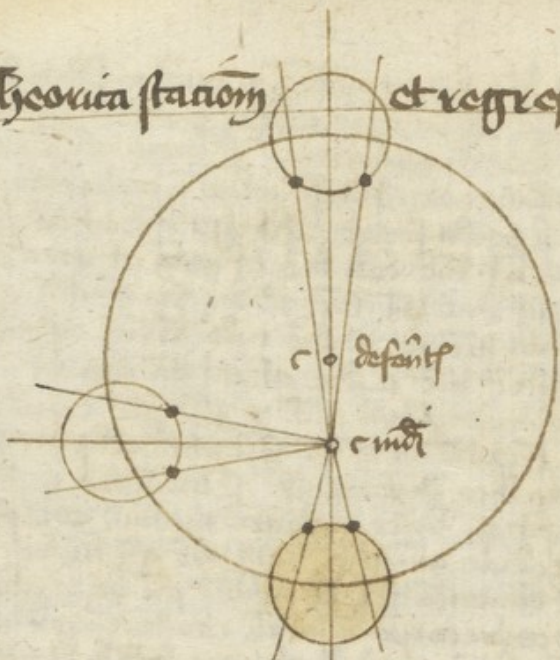

De passionibus planetarum diversis

Planeta si directus hinc linea veri motus est per
 successores signorum progreditur retrogradus aut
 cum stationarius vero cum linea stare videtur
 Stationaria prima et prima significatio est puncti epicycli
 quando fuerit planeta incipit retrogradum Stationaria 2^a in
 prima secundum puncti apocynthii in quo cum fuerit planeta
 incipit directum Hoc vero stationaria contra centum epicycli
 et eodem situ deferret utrimque ab opposito angulo epicycli
 radii equidistant Stationaria autem prima et 2^a secundum est arcus

epiculi auge uera epiculi et punctu stationis pme m^o
uac^o p^o t^o 2° in 2° p^o t^o est arcus epiculi ab auge
uera p^o t^o 2° usq^{ue} ad punctu stationis 2° Arcus
directionis est arcus epiculi a statione 2° p^o t^o usq^{ue}
ad stationem prima p^o t^o p^o t^o Arcus aut^{em} retrogradat^o
est arcus epiculi a punctu stationis pme p^o t^o oppositu auge
usq^{ue} ad punctu stationis 2° Et uo arcus maioratur
et minoratur p^o t^o p^o t^o punctoy uariator^{um} Cuius
em^o cent^o epiculi uiciniq^{ue} sunt opposito auge equab^o
fate puncta stationu utq^{ue} uiciora sunt op^o t^o uere ag^o
epiculi Et id^{em} f^o t^o magis euenit quato planeta ma
iore epiculu et motu argum^o tardiore habet Un
et t^o p^o t^o directionu et retrogradat^o i^o q^{ue} t^o h^o s^o s^o
uacuat^o Epit^o em^o t^o p^o t^o tale cu^o arcus est p^o t^o motu argum^o
ti planete i^o uo die diuidit^o Ep^o dict^o s^o 2° si stacio
prima subtrahit^o a toto circulo remanet stacio 2° sed
subtrahit^o stacio s^o ma a statione 2° arcus retrogradat^o
habebit^o Cui^o si de toto circulo demit^o manet arcus di
rectionis tunc in qua g^o epiculu habet sic ali^o q^{ue} g^o
stacio s^o uere retrogradat^o no accidit p^o t^o uolunt^o
te motu cent^o epiculi est Semp^o on cent^o epiculi
maiores arcu zodiaci quolibet die p^o t^o successione
describit^o qua sit arcus zodiaci co^o s^o p^o t^o arcu
epiculi que cent^o corporu tunc quocunq^{ue} die p^o t^o suc
cession^o i^o sup^o i^o p^o t^o epiculi p^o t^o uolunt^o Veru^o t^o ca
cu^o in sup^o i^o modetate epiculi sunt t^o t^o in i^o i^o
uere uelote cursu fieri necesse est Tard^o d^o d^o
planete et multi cursu cu^o linea ueri motu cor^o t^o
dis^o qua lyica medii motu aut^o con^o successio^o credit^o
Veloc^o uo et auct^o cursu q^{ue} ueloc^o p^o t^o successio^o
mouet^o Auct^o uo q^{ue} equat^o addit^o sup^o modum
motu Minuti uo q^{ue} minuit^o Auct^o lumine quato
recedut^o a sole Minuti uo h^o est q^{ue} accedut^o ad sole
ut sol ad eos Orietal^o et matutini q^{ue} oriuntur
an sole Occidentales uere et uesp^o t^o cu^o occidunt
post sole Orietal^o ortu matutino sunt qui de sub
radiis ex^o t^o p^o t^o arcu s^o cor^o ad sole aut^o sol

Theorica stationum et regressionum

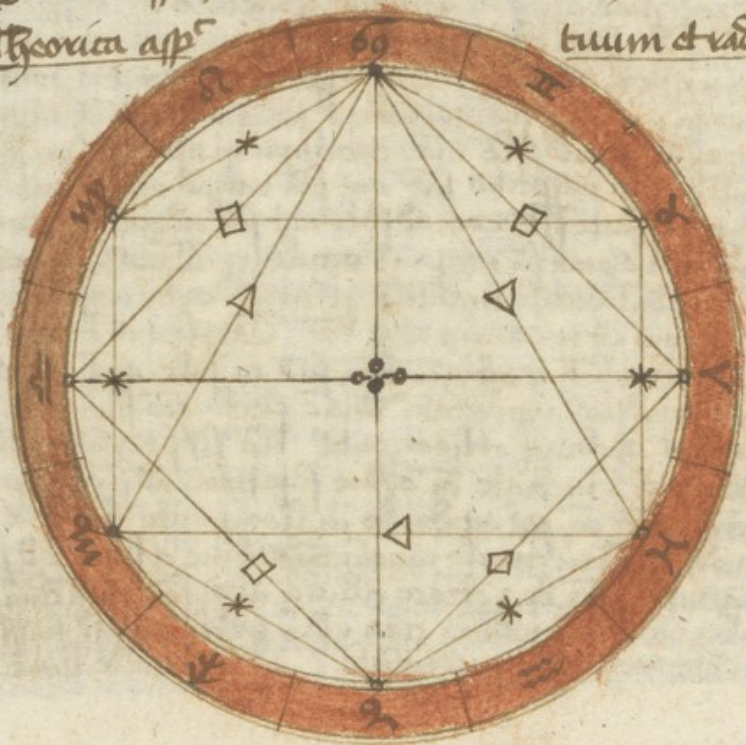

ad eos nunc appareat incipiunt Quia ortu uespertino
 sunt q̄ de subradio exortibus pot̄ remotar cora asp̄
 te uesperu p̄ solis occasu appareat incipiunt Quidē
 occasu matutino sunt qui radio solis ingreditur et p̄
 accessu cora ad sole nunc occultari incipiunt Quidē
 aut occasu uespertino sunt qui sol radio ingreditur
 et p̄pter accessu cora ad sole aut sol adeo uesperu
 post solis occasu incipiunt occultari Tres superiores
 no cadunt occasu matutino N̄ ortu ortu uespertino
 Qz uenit et mercurius atqz luna Triplex aut est
 ratio que luna post quatuor sua in sole quz citius
 quz tardius appareat. Una ē declinatio siue obli-
 quitas zodiaci et horizontis Ita sit sita quatio s̄
 elliptica immediate in a fine sagittarii ad fine gemi-
 noru tūc in sol occidendo in horizonte sunt p̄
 gradus centū in circulo reuolucio lune a luna ad ho-
 rizonte qua de zodiaco luna ad sole In idima-
 tibz septentrionalibz citius uidet̄ potest q̄ si fuerit
 in altera zodiaci medietate 2a ē latitudo lune

ab ecliptica. Ita si per quictor moue in latitudiez
 septentrionale iteru tunc uideri poterit quid p
 mouet in latitue meridiana. Tercia uo e uolo
 citas motu hunc ueri. Ita si uelox e motu ciuio ap
 paret qua si tarda foret. 2° fit igitur qm ut ois hec
 cause concurrat tunc eod die et uetis et noua appa
 ret. qm qz aut due tm. tunc 2^a die per quictor qm qz
 uero una sola tunc in 3^a die uide. Cum of omz corz
 oppositu accidit tunc 2^a die gligit ea appare.
 Aspectus planetarum tunc e p 3as pte. Quadrabz
 tunc p 2as pte. Sextis uero cu p septem ecliptice pte
 eorum uero tunc distiterint. Coniunctio media
 planetarum fit qm linee medioru motu corz p m
 longi. 3° zodiaci quingut. Vera aut qm linee ueror
 motu sit conuenit. Sed uisibit qm linee ab oculis
 lo nostro p contra corporu suoru educte quingut in unu
 pte de oppositoe media et uera dices. Et attedat

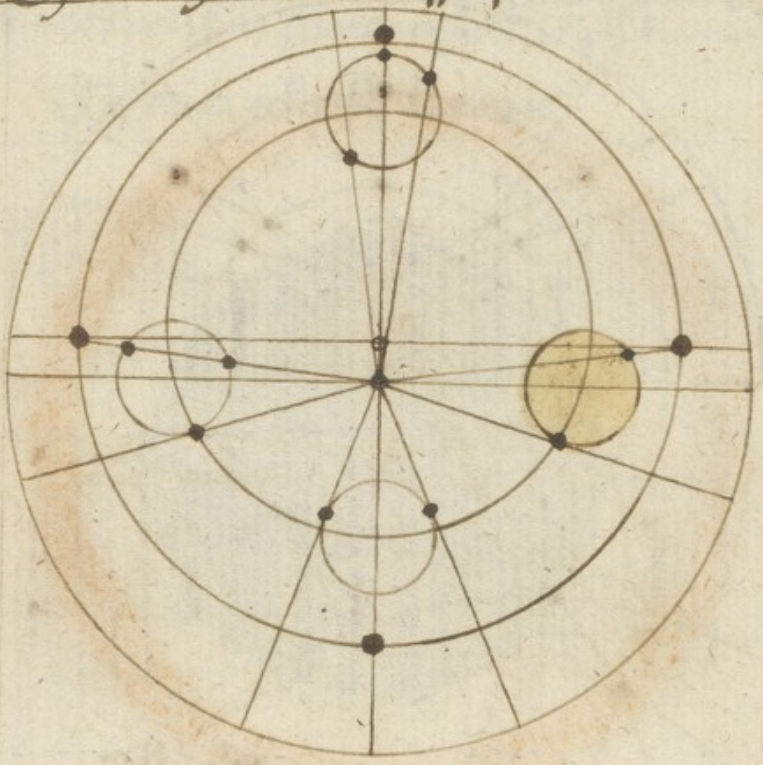
Theorica app^r

tuum et radior

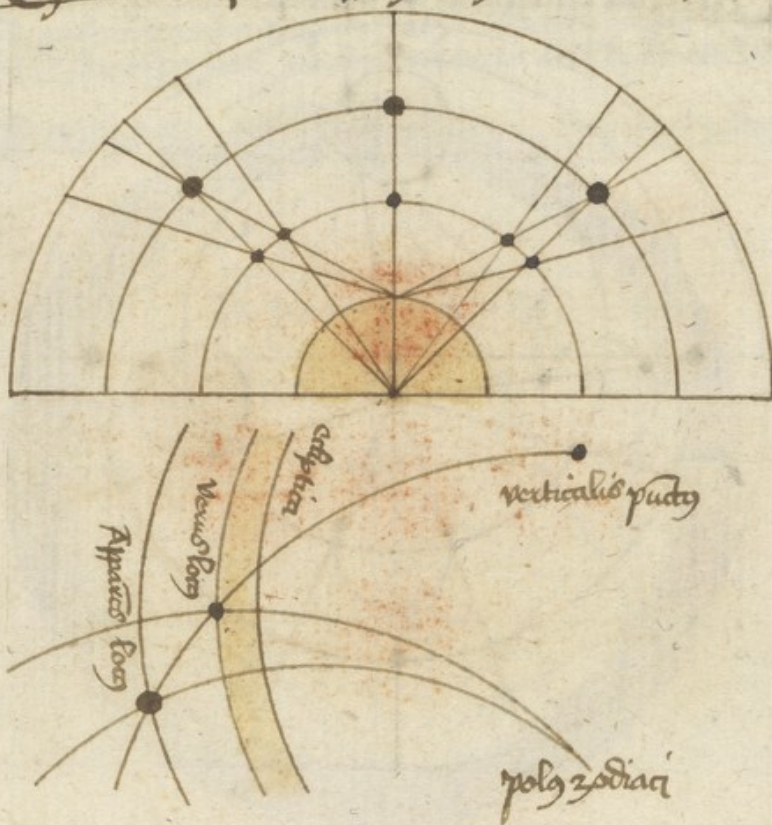
In eis signo gradu et minuto. Et isto p[ro]p[ter] se po[ss]e co-
uincere ueraz esse q[uod] media p[re]cessit aut futura est.
Depe etia uera esse q[uod] in uisib[il]i no[n] est d[ist]in[c]t[us] e[st] uis-
ibile uera p[re]cedere quaz uero sequi. Locu[us] u[er]o a[st]ri est
p[un]cto firmam[en]ti linea a centro mundi p[er]centru a[st]ri
p[er]tenta termina[n]s locu[us] aut uisus fuit appa[re]t p[er] line-
am ab oculo p[er] centru a[st]ri p[er]tenta determina[n]s. De-
stas a[st]ri est d[ist]in[c]t[us] circuli magni p[er] zenith et uer[us] locu[us]
a[st]ri in se[cl]is inter locu[us] a[st]ri uerum et appa[re]t[ur] iter-
ceptu[m] inde manifestu[m] e[st] quato uicinis a[st]ri centro n[ost]ro
et hor[is] on[is] fuit tato maiore habe[re] d[ist]in[c]tate appa[re]t[ur]
Hac q[uod] maxima in luna rep[er]it[ur] in Marte uero in
p[re]ceptibiles. Habet naq[ue] semidiameter t[er]re sensibile
ad semidiameteru[m] orbis lune no[n] multu[m] aut p[re]ceptibi-

Theorica giu[n]ctionis et opposicionis luminariu[m]

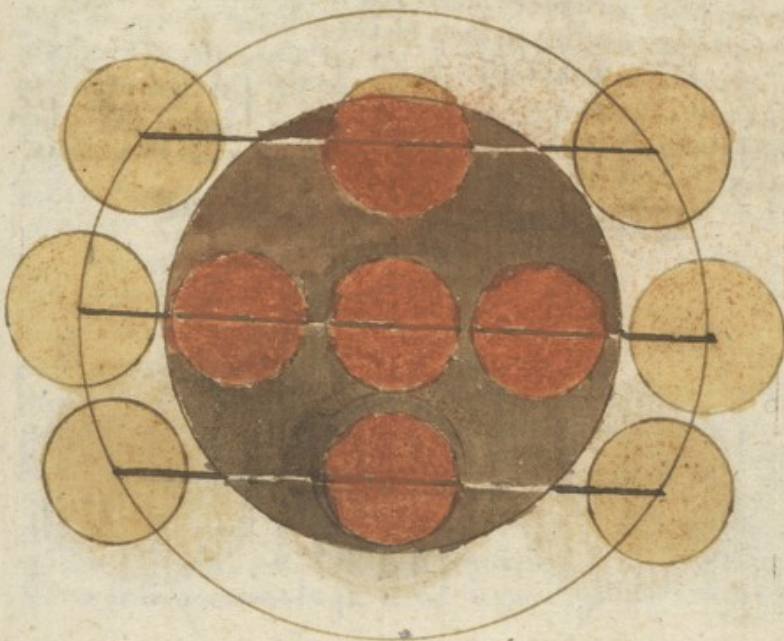
Item ad semidiametrum orbis Martis magnitudinem
 Diversitas aspectus astra in longitudo est arcus ecliptice
 inter duos circulos magnos interceptus quorum unus
 per polos ecliptice et locum verum pergit. alter autem per eos
 polos et locum astra visum. Diversitas astra in latitudine
 est arcus circuli magni per polos zodiaci transitus et locum
 astra verum interceptus inter duos circulos ecliptice
 quidam stantem. quorum unus per locum verum astra pergit
 alter per locum eius visum. Id autem quod de his duobus
 quidam stantibus ecliptice interceptus inter circulos mag-
 nos per polos zodiaci transitus sit est de sita aspectus
 in longitudo. Unde diversitas aspectus quasi linea
 dyagonat quadranguli cuius latera sunt diversitates aspectus.

Theorica de sita aspectus et coniunctionis visibilis

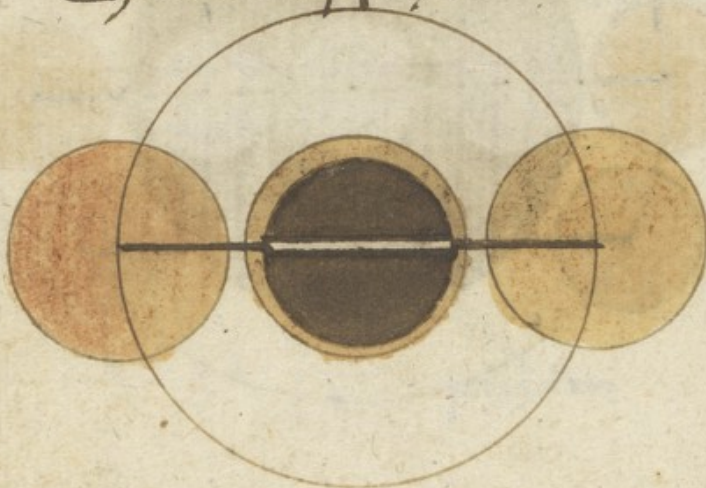
in longi- et latitudine. Diversitas aspectus lune ad sole
 et excessus diversitatis aspectus lune super defi-
 tate aspectus solis. Si uero quicquid luminarius fuerit inter
 gradu ecliptice ascendente et nonagesimo et ab asce-
 dente uisibilis coram quicquid praesit uera. Si autem inter
 eundem nonagesimum et gradum occidente fuerit uisibilis uero
 sequetur. Si si eodem gradu nonagesimo acciderit tunc sit uisibilis
 quicquid est uera in uera fiet nullaque definitio ar-
 spectus in longi- et latitudine. Nonagesimo uero gradus
 ecliptice ab ascendente per eundem gradum per zenith et po-
 los zodiaci per eundem latitudinem lune uisa est arcus
 circuli magni per polos zodiaci et locum lune uisibilis aut
 uisibilis inter eclipticam et circulum sibi eundem distan-
 tem in eodem polo uisibilis interceptus. Dignitas eclipti-
 ci dicitur duodecimae diametri corporis solis aut
 lunaris eclipsate. Minuta casus et eclipses lunari sunt

Theoria eclipsis lunaris

minuta zodiaci q luna p abulat solem supando apn^o
 eclipsio usqz ad mediu eius si pthulario fterit aut v^o
 muersalis sine mora ut aptincipio usqz ad mitionem
 totat obscuracionis si vniuersalis cu mora fuerit.
 Minuta more dimidie sut minuta zodiaci q luna so-
 lem supando apn^o totat obscuracionis usqz ad mediu
 eius pambulat Minuta casus i eclipsi solari sut mi-
 nuta que tra apn^o eclipsio usqz ad mediu supatoe
 sua ultra solem pficit. Cuius si minuta ista p sup-
 atoz lune in hora diuidat tempus quo ea ptransit
 eueniet Diameter solis iusuat in auge aretrici 31
 minuta chordat p i opto 32 pp in q est pporcio qus
 ad 40 ea e motu solis in hora ad diameter suam
 sualez. Ilunc ucto i auge aretrici et ecliptiq 29
 p i auge aretrici et opposito auge epiacli 36 pp
 in q est pporcio 28 ad 94 ea e motu lune in hora
 ad diameter suaz usuale. Cuius se ut p q sit ut
 est qm sol eclips accidat vniuat. nup b naturaliter
 apparere pt hoc desit appo ut totu sol totu tere
 vniuat eclipsit. Du sol in auge aretrici fuerit
 diameter umbre in loco trahit lune se hz ad dia-
 meter lune usuale sit 13 ad 4. Hoc p aut q du
 sol est i auge sup diameter q du sol alibi fuit in
 ecliptico deaplo est ad differencia motu sol i haa
 qbz du est in auge atqz illo loco alio mouetur.

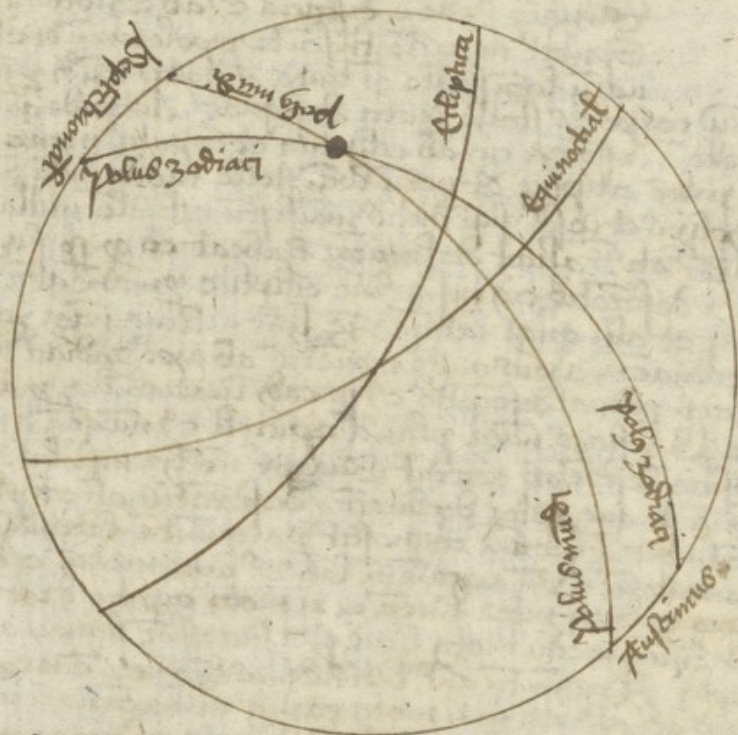
Theorica eclipsio Solaris

De declinatione et latitudine.

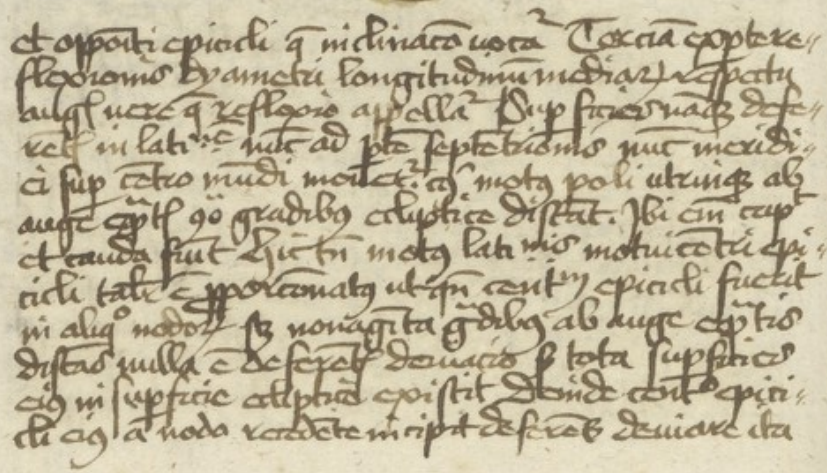
Declinatio stelle e distantia ei ab equatoriali
computat in circulo in scilicet polos mundi et
ueru locu stelle q linea a centro mundi p te
tru corporis stelle ducta designat. Latitudo aut
stelle e distantia ei ab ecliptica et computat in circulo
p polos ecliptice et ueru locu stelle modo dictu gite
Solis et de sole sup dictio manifestu est sole nullam
hac latitudinem habet declinationem habeat eo q p supfi
cies deferentis ei in superficie ecliptice permaneat. Quia
aut et alii quibz latitudinem hnt in luna naq p
declinationem apocis auge mouetur ab apoc zodiaci sup
ficies plana deferentis ei p cad inuariabile pmanet
te. Superficies naq plana epicicli ei nuqda a su
perficie deferentis recedit. Quia p no hz nisi latitudinem
una s. que ppter declinationem deferentis ab ecliptica
contingit. Hec aut cognoscit p argumentu latitudinis
lune ueru. Un argumentu latitudinis lune mediu est
arca zodiaci inter linea ueri motu capitis dracois
et linea medii motu lune s. m. successio signorum at
cepta. Argumentu aut latitudinis huc uerz e arcus
zodiaci a linea ueri motu capitis ad linea ueri motu
lune nuato s. m. successio. Subtrahito igitur uero motu
capitis de uero loco huc aut addito uero motu huc
in medio motu capitis argumentu latitudinis huc uerz
pderbit. Tres uo superiores duos hnt latitudinem una
que gtingit ppter declinationem superficies deferentis a superfi
cie ecliptice in oppositas ptes sicut i luna p qn. max
inuariabili manet. Interfectio in deferentiu cum
ecliptica sup diametro mundi q of caput et cauda
drac non mouet sic in luna con successio signorum
s. sic dictu est s. m. motu octauis pper. Ita ut augm
deferentiu illor p circulerent ecliptice equidista
tes apte septetrimo describat. Quia q aut augm
illorum p sit septetrimo no in i oibz tribz st
puta maximu latitudinem deferentiu ab ecliptica
hmo solum in parte sic e ut augm deferentis maxime

Theorica declinationis et latitudinis

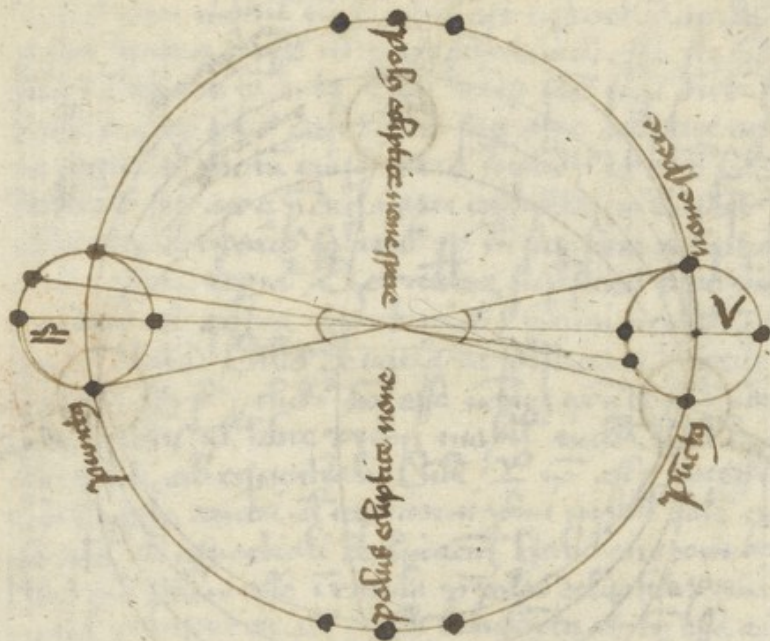

Declinet ad aq̄lone ab ecliptica p̄z i p̄tino lat p̄ucto
 distat an augez sui deferetio q̄ con successionez
 40 gradibz In p̄one uero p̄z auge p̄z i successionez
 gradibz 20 latitudo aut aua q̄ p̄t sup̄ficie plane
 epicycli q̄z a sup̄ficie deferetio plana declinatio
 Moue em epicyclū in latitudo respectu augis uere sup̄
 axe suo p̄tū et longitudo medio transiunt
 tale tū ut tū centz epicycli fuit i nodo caput aut
 caude auz uera et oppositu epicycli directe sūt in sup̄
 ficie deferetio et sup̄ficie epicycli in sup̄ficie ecliptice
 Postq̄ aut r̄cedit a nodo dyameter augis epicycli
 Declinare i caput a sup̄ficie deferetio ita q̄ oppositu
 auz uere epicycli remoueri i caput a sup̄ficie defe-

rectio uersq; ea pte ad qua medietas deferretur p q
 tunc moueri centru epicycli intus ab elliptica et auro
 uera epicycli tantum ap te opposita Et qm ueremo
 uet auro et oppositum auro epicycli a superficie defer
 retur donec centru epicycli pueniat ad punctu de se
 rectio maxima ab elliptica declinatam sz inter duos
 nodos mediu. Ibi tunc maxie epicycli superficie cu
 dicta diametro a deferente declinat. 88° aut 80°
 successiue declinatio epicycli a deferente in ora usq;
 quo centru epicycli pueniat ad nodu aliu inq itaq tota
 superficie epicycli erit in superficie elliptica et diamet
 aurum ueraz in superficie deferentis. Un apud sup q fit
 motus iste latius p du centru epicycli ex t nodos sunt
 superficie elliptica equidistant. Solys apparz ymo q
 uo ut distat et sup q fit reuolutio epicycli in
 longi apud elliptica qz equidistant qz uero no
 in qua aut apu circuli equidistant. Satis p dpg
 planete du i superiori medietate epicycli sunt cent
 epicycli ex nodos exstate erit int duos superficies
 elliptica et sui deferentis du aut sunt in inferiori
 medietate epicycli erit distans ab elliptica qz de
 ferent ab ead. Non igit p altu inter deferent et
 elliptica reperiet. Tercio auger epicycloz ueraz
 medias no p terminos esse linearu q p eor epicy
 cli trahunt. Verum ead ptaleo lineas qtingit
 determinat. Un auro media epicycli p e in superficie
 plana orthogonalis superficie deferentis in linea auro
 medie pte et auro uera epicycli i situ superficie se
 rate deferentis in linea auguere. Quarto manifeste
 ph centru deferentis et epicycli a superficie plana elip
 tice declinatio latitudinis aut 40° q scribuntur
 itabunt qtingit du centru epicycli i puncto deferentis
 maxie declinate sunt. Sz Venus et Mercurius tripli
 te plet huc latitudo una q pte deferentis q declina
 cio dr illa q pte inclinationis diametri augue

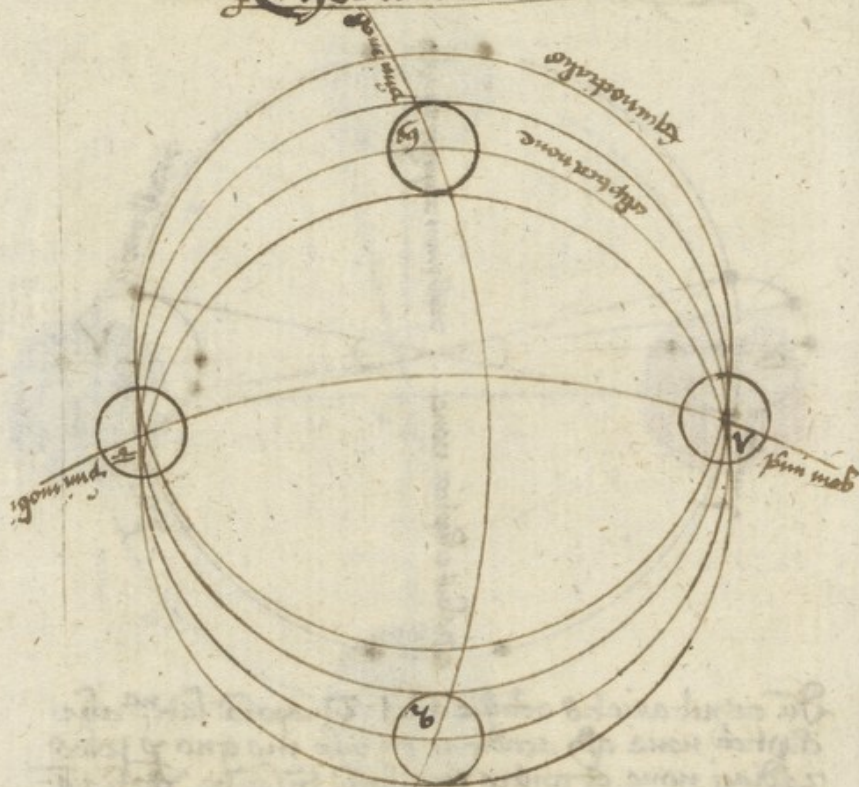

Theorica motus octauae p[er]e.

Dū caput arietis octauae fuit i maxima lat[itu]dine abe
 ecliptica noue q[ua]d accidit in circulo magno p[er] polos
 zodiaci noue et centra circulo[rum] h[uius]c[us]q[ue] poli aut
 ecliptice octauae in p[ar]te dicti poli q[ua]m accedunt ad
 polos ecliptice noue q[ua]z sit sub eis q[ua]z uo ab
 eis remouet[ur]. tales b[ea]t[ur] accessu et recessu p[er] e sup[er] cir
 culo magno p[er] polos zodiaci noue et centra circulo[rum]
 p[ro]p[ri]os e[ss]e. Contigit itaq[ue] ut ecliptica octauae p[er]e
 sub d[omi]ni et habitare successiue i d[omi]ni suo p[er] h[uius]c[us]q[ue]
 equet[ur] ale primi mobilis intersecet atq[ue] intersec[ti]o
 talis nūc in ip[s]o capite arietis primi mobilis accidat
 nūc atra nūc ultra ita ut in h[uius]c[us]q[ue] quo cont[ra] p[er]ui cir
 culi reuolucio[n]es vna p[er]ficat que i q[ua]draginta noue
 milib[us] annoru[m] g[ra]dit[ur] la[n]gu[age]do naturali q[ua]lib[et] puncta
 ecliptice octauae p[er]e equet[ur] ale p[ro]p[ri]e caput arietis
 atq[ue] etia p[er] caput lib[er]e primi mobilis feruent. q[ua]d

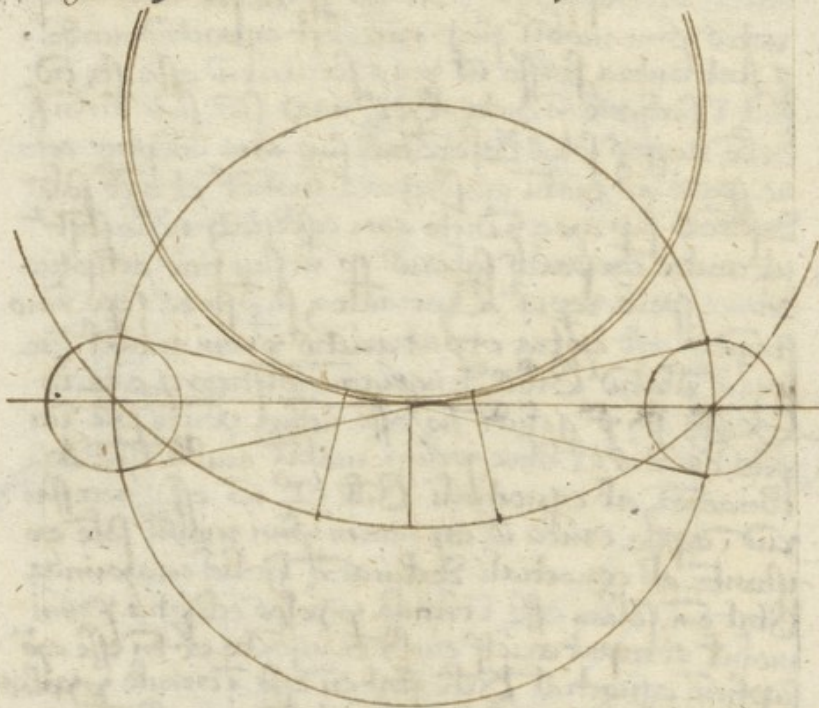
Theorica alia.

sectione in equatoriali accedat p[er] ad capita arietis et lib[rae]
 primi mobilis. p[er] aut ab eis remanent uident[ur]
 alii q[ui] p[er] alii con[tra]successio[n]es superioru[m] p[ro]grediendo
 unde fit ut maxime zodiaci declinationes uariabiles
 existat. Hinc itaq[ue] colligisse c[on]t[ra] a desio astro-
 nomo desio t[em]p[or]ib[us] earu[m] maximar[um] zodiaci decli-
 nationu[m] quantitates fuisse no[n] equali inu[en]tas Maio-
 res na[m]q[ue] repte s[un]t a Ptolomeo q[ui] ab Almage-
 sto utiq[ue] cum sitibus illis et modis p[ro]cesserunt uix
 alit[er] qua tali motus desitute at[que] simili sic dictum
 est modo c[on]t[ra]re potuit Variato[rum] aut sectionis e-
 cliptice octauae et equatorialis respectu arietis primi

mobit necessario se ut equotia sit solstia co-
tinue diuersifigent. Vnde no se at sol capite a-
rietis pmi mobit fuit nunc est equotia accide-
re stat antea fuisse ut ppa scilicet esse sz ad
fuit i sectione p dicta. Et q naq sic sup dictu
orbis augere solis defectus sup axe elliptice octa-
ue pperit ad motu eius pperit mouet et orbis sole
defectus sup axe p dicto axi equidistant. nunc scit
ut centz corporib solariis p in sup facie elliptice
octaue pperit repia. Et ante sup facies sepe vmo
propter est extra caput arietis pmi mobit. qre
equit illud. Solis de uariatione solstia et nunc.
Ex qbz qd pcludi no esse nunc ex parte sole ca-
pite arietis at libere pmi mobit nulla hie de-
clinatio ab equotiali. Et no esse necessa-
riu i capite canceri ut capricorni pmi mobit sole ex-
istente ab equotiali declinatio habet maximam.
Stat em solen esse i circulo p polos elliptice pmi
mobit et caput arietis eius transporte et in esse ex
sup facie equotial. Et stat cu esse i circulo p polos
zodiaci pmi mobit et caput canceri eius dante
et in tunc ab equotiali declinatio no hie maximam
sed antea ipsa fuisse ut post mea esse futurum.
Et esset tropicos canceri et capricorni continue
respectu equotialit uariari. nunc qd uel cu pproprio
nunc ab eo elongado certos in limites quos exid
no pt hie illa uariatio. Et hie aut stellaru motu
bz statio aptu est motu aggregatu ex motibz nome
et tpeiditoe octaue qm p successioz nunc quid
uelociter nunc tardius qm aut stationariu et qm con-
successioz attingere p diuersu situ capite arietis
octaue pperit in circulo fac pui circuli. Diffia-
le igit ualde fuit huius motu antiquo repne pitate
Vnde desi diuersimode in hoc fuerunt ymaginari.

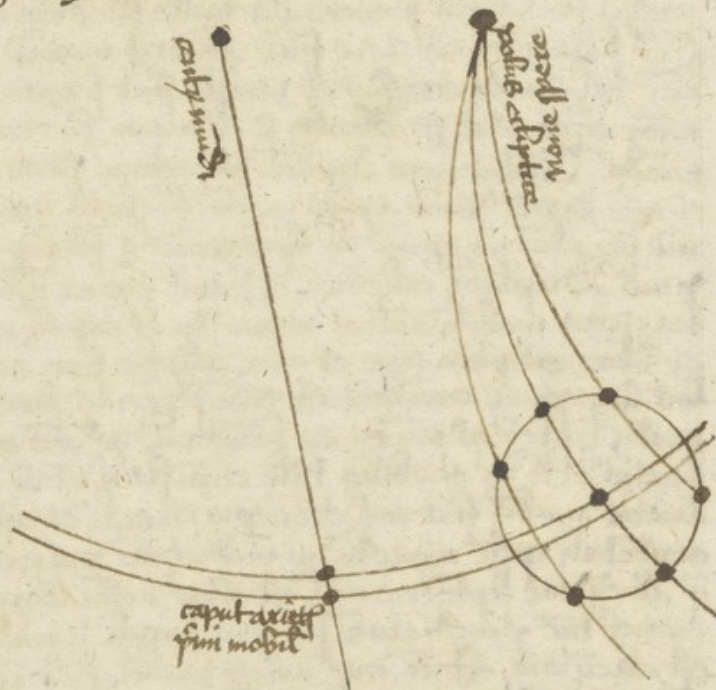
Theorica alia octauae sperae.

Aliqui namque dicebat auges et stellas fixas moueri
 per noningentos annos tantum equis uersis oriente
 totum usque ad gradum septem. Deinde per alios nonni-
 getos annos tantum equis uersis occidente Alba
 regni uero dicebat eas moueri uno gradu in 60 annis
 et per mille annos per uersis orientem. Alfraganus autem
 putauit quod in centum annis unum gradum per uersis orientem
 perficeret. Medium itaque motum accessum et recessum octa-
 uae sperae est arcus circuli qui a polo supremo quate-
 nus in successione signorum usque ad caput arietis octauae spe-
 ra computatur. Equator autem octauae sperae est arcus eclipti-
 cae uel octauae sperae centrum qui circuli et circuli magni
 a polo eclipticae uel octauae sperae arietis octauae in partem

interiacet. Cu igitur modis motus accessus et recessus
nichil fuerit aut semicirculus nulla sit dicta ratio
Sed si 90 gradus aut 270 fuerit ipsa erit maxima. Cu
autem talis motus accessus et recessus fuerit semicirculus
motus quodam erit per addenda sed cum maior fuerit in
tueda. Habet uero duplicem terminum octauae per motum
in esse dicitur. Vnde apud mobile suum spera nona dicitur
nunc sit alius uero proprius sit epicyclus qui sit super circulo
primo. Duplex est eclipsia asserunt fixa et quod in no
na spera mobile aut in octaua. Ita ut capita arictus
et libere eclipsie fixe et arcus eclipsie fixe inter po
los horum quorum circulo et transference suas de
gradus habet 18 multa et secunda dicitur autem capita
arictus et libere mobilia tale transferri ut cum cap
arictus mobilis fuerit in sectione primi circuli et quodam
occulatali ipsi mouebitur in medietate primi circuli
quod ab equatore septentrionalis est. Caput autem libere mobilis
mouetur tunc per medietate sui primi circuli quod mediana
est ab equatore. Et cum caput arictus mobilis fuerit in sectione
equatoris et sui primi circuli quod ab equatore meridiana.
Caput autem libere mobilis uoluerit tunc per medietate sui
primi circuli septentrionalis ab equatore. At cum caput ar
ictus mobilis fuerit in alterutro duorum punctorum sectionis
ecliptice fixe in primo circulo statuet eclipsia mo
bilis directe in superfixe eclipsie fixe quod in una reuo
lutione capitis arictus mobilis in suo circulo primo bi
accidet. In omnibus autem aliis locis capitis arictus mobilis
in periferia sui primi circuli locato eclipsia mobilis
secabit eclipsiam fixam in punctis quod capitis canceri
et capricorni mobilius. Nam si duo puncta eclipsie
mobilis per transference eclipsie fixe in primo motu cohe
rent ut uisus ab equatore. A capitibus tamen aricti
et capricorni fixorum per quantitate graduum 18 multorum

Theorica ad terminos spectans.

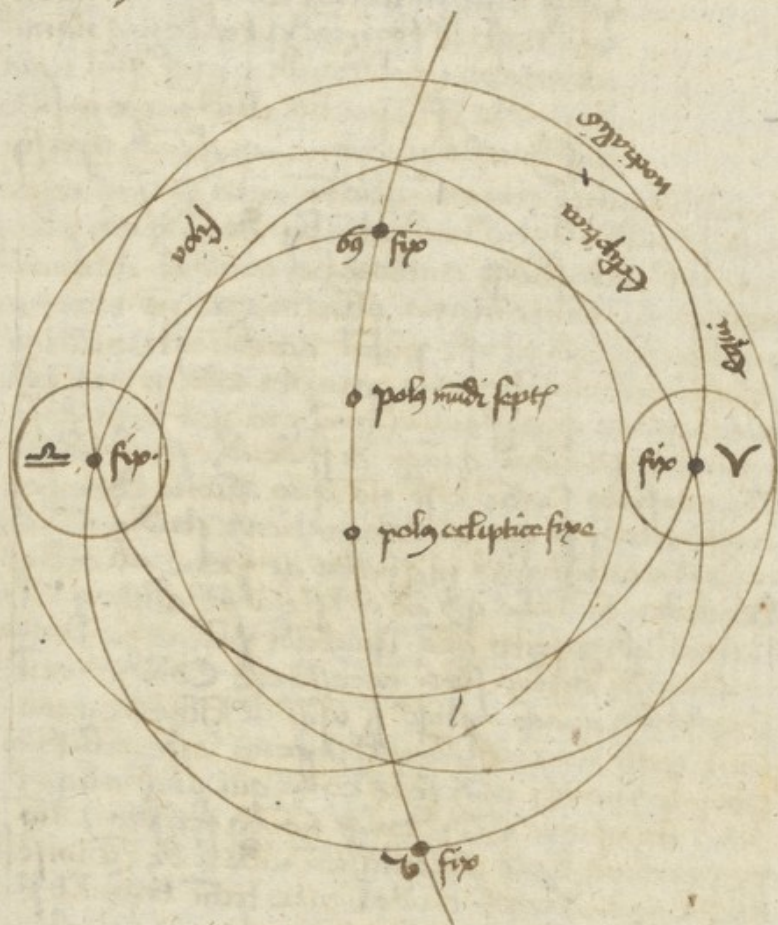
et ex secundum elongationem uersus orientem aut occidentem
 contingit. Vbi autem ostensio hanc ellipticam fiat ipse
 necesse est appropius arctis et libere mobilium per
 circuli magni distare elicitur in una revolutione
 caput arctis mobilis in suo circulo quo bis accidit
 ut capita cancri et capricorni mobilia statuunt
 sub capitibus cancri et capricorni fixorum. Nam in
 capita arctis et libere mobilium sub capita arctis
 et libere fixorum ponantur. Nam dum elliptica mobilia
 contingit circulum primum apud septentrionem in puncto
 arctis mobilis. capita cancri et capricorni mobilia uicta
 sunt ad capitibus fixorum. Sic accidit ut in gradu me-
 ridiano sub capita arctis et libere per capitibus fixorum
 quatuor data est distat. Elliptica et fixa per se
 equatore in capitibus arctis et libere fixorum ad angulum.

[illegible]

igitur quod motus motu tanto uideatur in eodem anno quod
vno via caput arietis erat separatum a puncto quod erat
in puncto meridiano usque equatore accedebat. Postea
oritur uero dicitur magis accedebat inueniunt motum in
60 annis vno gradu. Hinc motus tempore sex annis domini
1260 factus est caput arietis septentrionale fere 60
gradibus a statione puncti circuli et exterioris distans.
Vnde et a statione ecliptice mobilis cum equatore 90 gradibus
90 minutis fere distat. Sextio igitur in sit super 20 gradibus
12 minuto punctum ecliptice mobilis. Maxima autem
quarto octaua sperere quod tangit dum caput arietis mobilis
fuit super puncto quod tunc circuli puncti ab intersectionibus
eius cum equatore distinguuntur et est 10 gradum
24 minutis. Vnde quilibet punctus 4 19 gradibus 14 mi-
nutis punctum usque ad 10 gradus 25 minuta arietis
ecliptice mobilis potest fieri loco intersectionis quod est
punctus ecliptice uenerat quod est igitur de puncto
equalitatis uenerat autem punctum in arcu op^{to}. Con-
stat quod puncta tropica non sunt in capite circuli et
tropiciorum mobilis sunt punctus per quod a statione equa-
toris in ecliptica mobili distans. Ptolomeus itaque
iudicauit stellas tempore suo moueri ab oriente. Tunc
recedit vnde tunc est zodiacus fixus sunt qui per ad
habet declinationem ab equatore ad quod sequitur ut quod
dixit. Nam ex quo stelle meridionales a tropico
circuli recedebat accedebat uersus punctum equalitatis
uenerat et inter punctum et tropicum quantum ipse
septentrionalis recedebat ab equatore iudicauit
moueri per successum signorum. Sed supposito huius motu
tempore suo et rei ueritate mouebatur cum successum
signorum ecliptice fixe. Verum est in quod ipse quod
occurrit tempore tunc descende moueri uersus ad
successum signorum quod intersectione ecliptice mo-
bilis cum equatore putabat esse caput arietis zodiaci
acque immobilis quam intersectione sunt fixa existimauit.

57
 Hic motu sequunt^r omnes spere inferiores imo
 sub suis ita ut respectu huius elliptice mobilit^r sint
 augm^r defectus et declinatio eadem p^r inuari^r
 abiles p^r

Theorica ultima octave spere.

Disputationum Joannis de monte regio.
contra Cremonensia in planetarum theo-
ricis deliramenta praefatio.

Vniuersis bonarum artium studio sis Joan-
nes de monte regio Salute plurima dicit

Ostendit enim iudice operum quod libra-
rii nostri forma tradendi nonnulli.
ut accepimus. ledendi magis quam iudici.
di studio inflammationis. illud magis in se
reprehensione dignum. quod quidam opera
totum in mutae conam. aliorum uero per se
nouis uidebat illatio traditoribus. Deinde quod plerique
prohibere uetustiorum auctoribus cum dicitur ac quorundam
receptionum commentaria obliterare non ueremur
nobis est quod ut isti putat acerbum est. enunciat
Mihi aut uolenti potius prompta rectaque excep-
tia ueritate quam aut noua condere aut mendosa
exceblare haud quam diffidendum est. id libet
atque consulto factum esse non quo aliene detrahatur
auctoritati sed quo mathematicarum studia iam inde
a seculis multipliciter iniquata ac penitus ab omnibus
derelicta. omni labore quod ad eam fieri potest absterge
lustrare quod profecto quo in mutari plurima sunt denique
tradendi officio fieri necesse est. Condit aut
scriptoribus quam antiquo si usque ut hodie exau-
cunt iusti uiri ac liberat ingenii esse arbitrium
exemplo moniti omnes fere coram qui unquam aliquid
nouum composuerit. Sed denique nobis scriptorum non
peperimus haud absentiam uideri de ac miselli
quidam inuicta capti crudelitate tantum tribuat
stuiis librorum inscriptionibus auctoribusque uetustatibus
ut de re quapiam disputaturum superius ac ualidius
inu argumendi locum esse ab auctoritate mutua.

53
tenseat si alicui assertioni gloriā plus fidei q̄
rationi tribuimus. Afferit nescio quid singulari indid-
gencie morō hominū qui aliqd iūta cōposuerit ut qd
adhuc uiuō forsitan ne fugerem coriā iūta fūto
in opa religiosius amplexeremur. siue q̄ sententiā q̄
beatus refugati nō licet ne p̄ inuidiā aut in solēciā
id fieri credat siue q̄ alicui placita exaruit argutius
q̄ diuinitatē grauam. quōz id plerūq̄ in magno la-
bore fieri nequit. Hinc ergo factū est crediderim ut
cōplura leuā studia somni cuius aut amliō fabule
pene contraxerint oblectationē nimis scutis ac cō-
metacōs obsequiosas. Verūem uero et si contagium
illud oibz feruē liberalibz studiis quē sit i mathe-
maticis tū oīno pūdens est ac i tollerabile. quippe q̄
consequi oīm p̄p̄tiaz p̄ p̄ie se fecerit exhibitur meū
nostri desidia seculi ad p̄p̄tiaz quādam decora sūt adeo
ut in scientia fiderali vniuersis oīm inducē tangat
est p̄ter Gerardū cramonensē ac Joannē de sacro
busto tūto oīm possit tūtos pene autores ne-
gligam. Jamq̄ p̄ astronomis celeberrimū q̄ cor-
cometa theoricoz p̄ planetarū p̄p̄tiaz ut uocant
materialēz uiderim. At ubi numerorū q̄ tabularū
p̄dictorū q̄ inchoamēta quēdā attigim. tū demum
p̄fecti viderim. Hinc alii leuā publicioral-
teganit discipulos si facturi quales ip̄si sumus p̄p̄-
tores. Olli ad cōsultationēz p̄p̄tiaz accersimur q̄
app̄lo sione firmat. mox in publicū ac plebeia turba
delixamēta nra p̄funde nō erubescim. Pudet.
p̄p̄tiaz recensere quāta nob̄ inde cotumētia p̄p̄tiaz
obueniat et quid nō indigne q̄ p̄p̄tiaz scilicet
p̄p̄tiaz p̄p̄tiaz sumus inepie. Et hoc quidē quū ad
nequa sibi pena luant. leuiori erant censura q̄ q̄
ad corripēda exēplaria scientiarū quāuis reconditaz
indiscrete uim. Hoc etiam nisi fallor piaculū
est sententiā auctoz nobilitū obte nebratē cotiguit

prope suppositis ignorare posteritatemque uiciatior
librorum exemplis inficere. Cuius enim nesciat mirifica
illa formidini autem nunc anostriatibus excoGITATA
ob esse tamen mortalibus si mendosa disseminet librorum
ut uoluita quatuor potest exemplaribus rite correctio.
Non quocumque tempore quo magis uindictam perferam
exemplum correctoris audaculi qui geographiam
Straboni latine alii facta romani nunc libris
uius formidinem exhibuit. quauis uideret magis
libet quod huius in diuina huius stoli confidentia. Id
in textu uoluit ubi de pluritudine diei maxime
agit que accidit habitantibus inter roma et nea-
polim dico inquit maxima est horarum solsticialium
quidem illis etiam septimo huius epistole solsticialium
repetitio in facia sua atque barbaris in iudicio pro
h uerbo dupliciter posuit ignorare etiam Cuius enim
auctor grecus dicit copron ishuerivron quod latine
est horarum equinoctialium. stolis ille miratur e quo
na modo equinoctiales hore dicit solstitium co stitu-
ere possint. equinoctio ac solsticio multum inter se di-
stantibus. Itaque a solsticio illas horas denotant aut ig-
norant itaque tunc equinoctiales dicit hore quod ille
que in die solsticiali numerat. Nemo sane tamen
traductor. Quare uicium imputabit. Idem superius
haud longe per caput 2. uolumus die maximam ap-
bratam hore equinoctialium esse dicit et noue in-
sinuat. Non dicit ille solsticialium sic grammaticellus
iste sed a solsticio solstiale formaret. Alucum
ymitatus dicitem rapidius leuio solstiale caput
Tali correctori huius potius corruptori exemplaria e-
mendatu difficilia plurimum quod impedita o amice caput
Cuius quod fiet si traductoris incuria primum exemplum
uicio sit obductum aut ab euerecti quouis librario
perit immutatum. Cuius profecto utrumque texnere
est in eo ope quod hodie per Geographia Claudii
ptolomei circumscribit. ubi nec liberat contextus

auctorio graeci respondet pitegio Jacobo angelo
 ufforetino inuicete neqz tabule pumiacu pti
 oularu a Ptolomeo instituta suant effigie sed
 famolaz ab hunc famelicis passe fut inuicetatem
 Agit qui se huc putabit Cosmographia ptolemaei
 ne umbra quid tati opio poterit ostetare fideqz
 nemo no habebit sumatim dicti michi qm hunc no
 du ad latinos trālatu esse psertim si restituerit ipm
 ob difficultate sua diu apud grecos qz p diti dū
 qz interitum fuisse nisi monachi cuiusdā maximi
 uigilantia repta esset Sed h' alibi pleniori redit
 tractatu Jam uo reuertes in abdi ne aliena delicta
 reprehendere meipm uidear commere aggre isto
 uidendo astronomoz tamqz innocetoz nulliqz ex
 xori obnoxiū nūc piteor que latuerū imo grad
 ingentes habitum plexiqz orbz qui meo ipi
 aient dūcas uidebantqz quid insidiose qd et si
 sua Exoratiū quilibet qz monitu no esse pcepta
 das aliqz tamen etate uigilanti tentat e ne ue
 tri tantū more perudu indulgere uidear Suspi
 cor aut forte no nullos q in ptecie amie michi
 obiectabūt ut qui in Germania ne dica barbarie
 degam in opo libroz a fignatqz doctor homin
 semota tot itaqz celebrato uiros impete ausim
 s' h' nisi me fallit animus uenia dabit si sine
 ppositi no psona scriptorū aut fortuna ppendit
 na quo licentia abundiusqz vniuersi tentata
 mea in pueris iudicare corruget retractare qant
 ere meipm sponte interpretum qz multipli
 meduo statuo haud reformidante p republika lit
 teraria qm uo experiri fortuna sitqz h' p res
 lucubratiuncula qz p gusemetū vniuersi comē
 tario qua uelut insura relique etate huc qua
 tancqz dūc tabuet exercebimqz Hortam deniqz

lectores beniuolos quide ut p suo quisqz ingenio
conaty meos examinet no quide sine pmo nisi
quispiā noui sui celebratoz negligē uelit qua
recte pollucem facturos in opibz meo ubi fuerit
oportunitas emul aut no mēsit uoluptatē auct
si horez ror inuitatō aggrēdi ausu in errore de
phenderint Sed ne longius pferamur incipiem
ptinere theoricā planctū Gerardo ciemone
ut sextus editas ita pudem qz i oibz studiis
liberalibz legi ceptas opus ad tenuē s a multo
magno ingenio credule pbatu Multo passi
offendas in sanos e expositores errata qz sua de
mostracibz geom etia roborare conatō qui
qua fauole uigilauit sperē dialogi mēibz nos
id dū dū expti itelliget que i uile pōne quod
lusim nūc p vniuersos fiderat scientie studio
pō eo interprete salutamus.

V. Viennensis. ut V. C. Cratuenfio

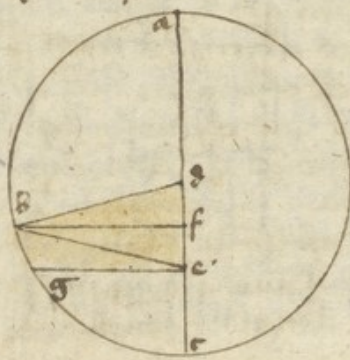
I quid forte roget quā obre potissimū ad
hanc eēz diu petri apti q mane con
cesserim id sciat i primis oratu me uicis
se ut pio defuncto pontifex succedat cui si
ced religio cordis q cūstiam noui inimica ma
hūneto occurrere ausit. quip ex tēris olim co
culcat hostibz intestina studeat tollere discidia
ut tand omi ambitione ac praua cupiditē exotida
boni mores ex integro resumāt ac deinceps opte
quop auctō itūc redeat que turbulenta hac mā
estate negligi uident. Na ut reliq studiorū genē
silecio pteream auctō liberaliū hortat p pstim
illa qd uocat mathematicas q ita misere mortu
lūo animo exiderūt ut p paucos hodie repias
qui satis docte gferuti sūt eas plurimi autē et

60
ferme quo omnes uix equo auro misabile dictu
caru nora audiat melius suauē arbitratē q̄ nō
auri facia fame expleat. Interea tñ ca q̄ astro
polluet noticiā quosdā afficit hoies nō q̄ ut
equi esset animi excedendi s̄ glorie aut questu
gia qui iusto ordine neglecto dñ ad futa p̄nu
cianda nimis p̄perat tota fame q̄ de motibz est
pt̄cut astronomia quo dñu fieri solet ut iulian
vndiqz habeat ludibrio. neqz ad milia. q̄nquidē
ab exortibz suis quoz occasioes ignorat absine nō
sudet. Qz quis nā me appellat. hoies fata turbidi
sermē nō s̄nt. C. Saluē iteru te iubeo Joāne
optime. V. Saluē te adiecit gaudio amice dulcissime
C. Ia dñi salutato haud respondisti. Quid agitur.
V. Deatulat. Sed tu qd rei hic habes. C. exopto.
V. Ote facies qui t̄p̄p̄tadi grāz habes. ad capse
dñs em opes celestiales hac aut esse uia. C.
Gaba. Tuqz idcirco habes. q̄ fatore an hostiū
moras facit. V. Dñs sapit. Sed nūc ego. Nācū
exopto dñm mār. nō ut ita d̄p̄erū bñficia. C. At
ego dñm mār opior futurū. custode ad condaue.
V. Tu igit̄ h̄ t̄duo i carcere lateb. id qd comodi
habituū ut q̄ p̄m electio noui pontificis t̄ nūc
tesat. C. Quid tu postea. V. ut inde fortuā eiq̄
p̄de possio. C. Ret̄p̄feto id exploradi talis
tradi esse iamua. V. Aln die potiqz obsequandū
consent quo batharia p̄mit apticaz coronat.
p̄lici redimito. Sed missa yster faciam. ora dñs
multanāp̄me deq̄ est ut opt̄ ill ad p̄net. utqz
mercuriū suod feliqz radio t̄p̄re iubeat h̄m̄et
dote supplicat est. C. Ita faciū censeo. Verū
ut ad usitata iurudioraqz m̄a colloq̄ ardeam.

oportuit monere ubi Mercurius commemoratur V.
Quid quod inquit C. Theorice planeta cu omni
timente redire ppter locum illi ubi demum
proportionalibus mercurii agit. Na sicut e loci.
hanc qd respondet unde tabul nior V. Theori.
cas dicit. Sciendo quod ut fama e clemensi e
ditas. q unde pma sortite sint fide ut talope la
gent sepe nio admirato su C. Tu ne illas lectu
ni adeo in qua arbitrario V. utru legede sit an
potig negligede aliud quis pia paulo p iudicavit
C. Igit meptis ego frustra tanta illis fidem ha
bui quippe qd totaco magna cu intencione legedi
V. Optimi viri fuctis est officio no mo em indice
tibus gracie sut habende ueru et exatibz Na p
hoc quid caniores reddim p illos aut meliores.
C. Adhuc herco du tot commentarios suos inu
pato qui amed coplinare conat hysce theoricis.
nichil erati. nichil deniq in suspicte diti notates
V. Si quid obscurus scriptor ipe ediderit ut idote
possem pceperit officio comentatoris ad qd salius
illu bide istud no detet amodamine exponeduz
est aliqgn ignaus habebit comentator atq temerarius
Dz ne diez terama vco qpa attendenda est Velim
nob datu in textuz theoricarum q ordinacis su
gula plus tunc liceat C. In uirno amon habes
in petere oportebit V. Vnde ergo otius petiti
Antepo hodie facing ceptasse iudeor qui aliena
scripta et ia diu p indubitat habita retractis ausim
Veru ubi ubi opus erit Euclides nost atq ptolo
meus aduot assistet et si aliunde testimonia su
ni oportuerit copia su spero dabit. Hor naga
pacto nisi me fallit animus calumniandi plerisq
admet lueria C. nisi fiet plimod pter roz

61
michi oblocutus uereret. dicens forsitan Un
nuntio michi tantu amorem ut actus tu p uo
tare autorem no exubescas. Et amicum uidet. et de
tem Vbi e libello q petebamus. Et tunc ipsum
V. Ratio est. Nunc ordies. tenses a rebus paruis
que aliquibus tolerari possent si moderantur. et
accipent. Post pauca igitur initialia. Modis inqt
ille motus solis de arco zodiaci. tunc m^o lineam
excentricam terre usq ad fixam lineam dico
quid sitate lineae excentricae acentricae p centru
corporis solis ad zodiacum. Et tunc ita se uerbo
notas. V. Exprimunt aliquid q supfluit quid semidra
metru excentricae ad centru solis terminata pducit
usq ad zodiacum. Ita h^o linea ad zodiacum usq ex
tra neq modum solis loci neq uelocitate motu
eius equale in zodiaco designat. Et salte est linea
excentricae acentricae duci et ad centru solis terminat
Et om uelocitate solis in acentrico suo declarat
Et tunc quid sitate excentricae mundi ducere licebit
Exparua uide illa nota V. Hahabe et pua ex
istit i uide. Et tunc uidet ubi ueritate appellat
V. In mete uenit gressus quid excentricae q misam
re sent h^o linea excentricae acentricae p centru solis
usq ad zodiacum pducta. ait om modum motu solis
in zodiaco ad huiusmodi lineam terminari. Et tam
tenere qspia sentire pt. qn qd h^o linea i qd
tpibz ex zodiaco no qlo abscondit arcu qd
pcentru lineae medii motu est officiu. Et h^oz istu
nosse uelim V. Dabit post hac cognoscendz Tu
modo ceptas psequere lectione. Et Adite igit
animu. Et tunc equato nulla e sole existente i augm
ut opposito augm. Ipo aut existente i longit. dimi
bz mediu ipa e maxima. Et tunc qd accipio p uo
cabulo longi. V. modic. V. longi. V. longiore

Ptolomeus intelligit lineam q ex cent mundi ad auge
 latitudinis p tendit. Longitudo aut p prior accipit
 lineam a cent mundi ad oppositu auge p totam
 Interd bi puda circuli dictas lineas temian-
 tia longiore et p prior vocat longitudo longitudo
 aut media appellat solet lineam q diente ex-
 tero mundi ad arcum ferentia circuli. qle qd sem-
 diametro circuli aut punctu circuli qd terminat
 quicquid lineam. Appellat aut longitudo media
 quor tm supat a longiore longiore quid et ipsa
 supat longiore p prior. Cum alu accipit longiore
 media circuli a mete ptolomei recedit. Ut aut
 punctu huius longiore medie d terminari possit
 figurat uton est Circulus a. b. c. sup cent
 lineatq circuli solus repntet. Inq d amet
 a. c. longior atq p prior longiore qstiat centrum
 mundi sit e. d. i. s. q. d. e. circuli p mediū i puncto
 f. b. i. s. f. qstiat f. b. ppendicularis ad dia-
 metrum a. c. i. punctu b. terminale dico esse lo-
 gitudinem mediar circuli pductum em dualibz li-
 neis b. d. et b. e. erut duo latera b. f. et f. d. tri-
 anguli. b. d. f. qstia dualibz lateribz b. f. et f. e.
 trianguli b. e. f. et uterq angulor ad f recti
 quare p qstia pmi elemtoz Euclidi b. e. linea

ipsi b. d. semidiamet circuli
 tunc qstia erit linea aut
 e. a. b. longiore longiore
 supat a. d. semidiamet
 circuli atq id erit li. atq
 nea b. e. ipsa circuli
 d. e. semidiamet qd d. c.
 idco b. e. qstia ei excedit
 longiore p prior e. c. aut
 circuli. Sol igit
 punctu b. possidet lon-

^{ne} media ceterisq^{ue} p^{ri}m^o m^ote p^{ro}tolomei existeret
 dici^r C^{on}placet id michi p^{er} t^{em}p^{or}is g^{en}u^{er}u^m u^{er}bo nisi
 aliud subin^{ter}ge uelid^{us} V. C^{on}u^{er}te paulisp^{er} donec
 ex centro mundi est ad d^{ia}metru^m c^{on}centrica ac
 p^{er}pendiculare est q^{uod} eduxero t^{ra}n^{sf}erene c^{on}centri
 ti iⁿ p^{un}cto q^{uod} incidet^{ur} C^{on}perge ut u^{er}bet. V.
 P^{ro}tolomeus m^ote d^{em}onstrauit soli iⁿ p^{un}cto q^{uod} exi
 stet m^{ax}ima iⁿ motu suo d^{es}itate accide^{re} C^{on}no
 git^{ur} iⁿ p^{un}cto b^{is} longi^{us} m^{ed}ie c^{on}centrica sol m^{ax}ima
 m^{ax}ima u^{er}piem^{us} q^{uod} admod^o bon^{us} alle t^{he}orica^{rum}
 auctor asserat V^{er} f^{er}ate q^{uod} l^uid^{us} noⁿ est iⁿ ip^{so}
 longi^{us} m^{ed}ia p^{er} p^{er}ce^{pt}ia m^{ax}ima solis d^{es}itate
 colligit^{ur} N^{on}u^m c^{on}tera d^{es}itate p^{er}fer^{re} C^{on}audito
 me lectura^m V^{er} q^{uod} missu^m faciam^{us} sole specula
 tores aut motu^m at^que orbis lune aggre^{ss}iam^{us}
 C^{on}centrica solis iⁿmobit^{us} est nisi q^{uod} ad octaua
 p^{er}ia c^{on}centrica aut lune moue^{re} quolib^{et} die ab
 oriete iⁿ occidente u^{er}den^{us} gradib^{us} fere V^{er} hic
 siste gradu^m C^{on}uot c^{on}memorat ille c^{on}centricos iⁿ
 speculato^{re} sua C^{on} p^{ri}m^o d^{is}taxat ep^{ic}icli d^{es}ela
 tore V^{er} C^{on}uot iⁿ c^{on}centrica occidente u^{er}sus
 moueri p^{ot}est qui ep^{ic}icli d^{es}fert ad orietem nisi
 cu^m mobili duos c^{on}trarios t^{em}p^{or}is m^{ot}u^m affirma^{re} q^{uod}
 uelit C^{on} u^{er}q^{ue} sup^{er} q^{uod} p^{ro}lio u^{er}u^m d^{es}centro c^{on}ce
 triq^{ue} d^{is}p^{er}isse uidetur Illud est ad c^{on}centrica t^{em}p^{or}is
 V^{er} q^{uod} u^{er}q^{ue} illud n^{on} p^{er}mittit Oportet est iⁿ hoc
 p^{ar}te s^{im}il^{is} corpa c^{on}centrica u^{er}u^mq^{ue} iⁿ c^{on}centrica
 C^{on} b^{is} r^{ati}onari^{us} q^{uod} est iⁿ u^{er}u^mq^{ue} s^{er}u^{er}et nisi
 orbi c^{on}centrica ep^{ic}icli d^{es}feret ali^{os} duos c^{on}tra
 ponat^{ur} singul^{is} b^{is} sup^{er} facie^{bus} c^{on}centrica ita ut t^{em}p^{or}is
 t^{em}p^{or}is orbis q^{uod} g^{en}er^{is} m^{un}do fiat c^{on}centrica b^{is} h^{ic}
 oia iⁿ t^{he}orica^{rum} suis nouis C^{on}orgius p^{er}u^{er}ba ad h^{ic}
 p^{er}cept^{or} tuos ex^{pl}anauit et quid^{am} accuratissime
 V^{er} illud d^{em}u^m q^{uod} se h^{ic}aud p^{ot}erit iⁿte^lligi si non

duos ex hoc huiusmodi ceteros ymaginati sumus
C. Aliud illud est V. paulo in feruo ille patet
en inquit q. centum epiridi lune bid i mense
ptisit ceterum C. Veru dico C. duo naq. pa-
tto epiridi pagrare posset ceterum cui ita
ita indita est ut ad motu eiq. raphim ceteru
ratur V. Proce. est oris. No. du. em. lune
tr. gressu. nob. hora ferme itegra subterfluyt
C. Ergo tace libet multa pporcionalia q. ut
ista autumat dicit sexagesime p. tiale linee
duple ad linea existente inter centu. t. et
centu. ceteru. diuise in 60 p. tes V. p. feto si
ptolomeu. iudisset ho. ille. minuta pporciona-
lia rasonabile diffiniuisset sexagesimas esse
ptidas ipa. excessus no. quib. duay. lineay.
more suo. Veru. duay. ceteru. argumti. maxia.
quay. altera quib. epirido i. auge. ceteru. ceteru.
tuto accidit. altera uero i. auge. op. o. Ceteru.
denicepo. mie. satissat. m. i. ubi. de. dracone. lue.
Et. dicit. q. istas. intersectiones. quida. ceteru.
to. centu. mudo. existens. i. celo. q. h. ceteru.
lune. i. magne. et. e. in. sup. f. orbis. signoru.
sue. t. i. p. Na. et. si. facile. intelligi. h. g. re.
modi. duos. intersectos. motu. in. e. fieri. pos-
se. no. uide. p. ceteru. mudo. to. centu. ut. ille.
ut. orbis. ceteru. corporei. fut. q. g. motu. celestis.
fut. no. creali. V. No. inuicia. notasti. huc. locu.
in. suffia. p. expositu. Quare. mirad. no. est. aue.
paucissimi. plena. theoricay. notia. habeant.
in. quid. diminute. res. ipa. tradita. sit. De. luna.
h. ia. p. h. ad. h. sup. i. ceteru. q. 2.
q. h. m. q. ille. duos. habet. ceteru. ceteru. o.
qualer. p. p. sitos. in. ead. sup. f. plana. et. uno.
ceteru. nisi. quatu. ad. motu. octane. p. et. ad. motu.

quotidianum circa terra ab oriente ad occidente. Et
 de hac linea tibi videtur amice mihi. Et Nauti duorum
 rationum moveri asserit propter quod ad motum ostendit perire
 et primum movetur quod auctoritate alienum arbitror ad
 alterum coram orientem versus deferre epicyclum solent. V.
 Audialia huius hominis verba et de hoc esse certum
 epicycli in longum media epicycli quod diametrum epicycli
 stat perpendiculariter super diametrum mundi tunc per
 centrum circuli. Et ibi dicitur. Et secundo ad
 ea quod superius de longum media circuli potest ostendi.
 Dist. V. Ibi factum te superius superior circa mi-
 nuta proportionalia quod quod respondendi autumat per
 excessum lineam non equationem arguunt in maxima
 in quodammodo ptolemaei solent. Et recte putas quod
 cum non potius ptolemaei clarissimi adherere scelerat
 quod in epicyclo huius mundi. V. Nunc ad mercurium quod huius
 mea colloquia suscitavit de secedens ex ordine ubi
 paulo postquam motum et motum determinavit huius per-
 fert verba et in ista tres lineas equales moucant
 exat per equidistantes aut exat omnes una linea
 aut due eadem et reliqua. Denotavit aut duas
 lineas quarum altera quod ex centro circuli per
 solis aliter ubi ex centro quatuor mercurii per
 epicycli et ptolemaei et 3. ex centro mundi epi-
 dicente predictio quod duabus equidistantibus. Et tunc
 huius locum negligens censet. V. Cumque de
 lineis equidistantibus ut ille asserit propter quod centro epicy-
 cli mercurii in alio duorum mundi contra quod huius
 in spatio anni solaris accidit solent tunc cum solus duo
 circuli circuli potest et mercurii aliter idcirco per
 lineas in una plana superficie collocat quod ad equi-
 distantiam lineam requirit. Centum aut epicycli ali-
 bi constituto mercurii lineas cum non sint eadem
 plana superficie equidistantes non poterunt per quod alia
 est linea medii motu solis et alia mercurii per

[illegible]

p. r. d. l. g. m. o. t. q. s. u.
 p. u. c. i. a. t. a. d. p. u. c. t. u. m.
 m. o. d. u. s. s. e. m. i. c. r. a. d. i.
 p. u. i. c. i. d. e. l. a. t. d. a. u. t.
 d. u. c. t. a. s. e. m. d. i. a. m. e. t. e. r.
 p. u. i. c. i. r. e. u. l. i. s. m. p. p. e.
 d. i. c. u. l. a. r. i. o. s. i. t. a. d. l. i. n. e. a.
 a. r. f. a. c. t. o. q. i. c. e. n. t. h. o.
 i. t. e. r. u. d. e. s. a. b. a. c. i. t.
 c. u. o. p. b. b. l. d. e. p. o. e. t.

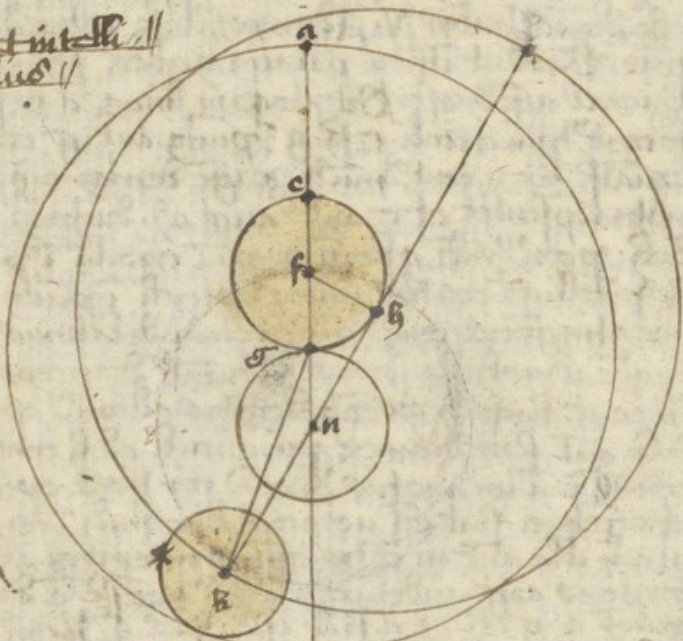
circuli in quibus quilibet circulus centum capit de se habet
angulus V. non apprimere michi placitura facies
si licet scripta legas ego enim interea paucis quod
auscultabo. Audi igitur quod duo sunt loca in quibus
maxime accidit centum capitum centum terre et in alio
loco non potest tantum accide illa ubi duo loca sunt
puncta per opposita augere capitum terminata linea
contingent. prout circuli super quod movetur centum defertur
et in ista parte centum terre V. Illud nunc est per quod
ut cepisti. Et nunc igitur centum capitum est in alige sta-
tim caput uersus ductus in suo deferente et sit centum
deferente incipit ut uersus orientem in suo prout in
circulo V. hoc uersum est. Et quod centum capitum est in
capite linee contingit quod caput est per opposita augere
quod huius centum deferente est in puncto contactus
prout circuli cum ipsa linea et huius auxilium defertur est in
maxima remotio ab auge capitum et huius centum capitum
di est in opposita augere deferente quae huius est in maiore
appropinquatio ad terram quod sit centum defertur deferente
illud in suo prout circulo et per remotio capitum augere
defertur a centum terre quod facit per spiralem figuram
et intelligitur motu et per diu erit centum capitum in isto
arcu defertur quod est inter duo puncta ut capita lineae
arcu contingentium quod capita sunt prout opposita augere capitum
per erit in opposita augere deferente et per sit huius quod per
hanc capitum in una parte tamen auxilium centum defertur
in alia ergo per centum in eadem linea huius parte per centum
terre et per centum defertur et in nunc appropinquat ad
capitum centum terre quod in appropinquat in capitibus lineae
contingentium V. Jam quiesce longe melius erat theo-
ricam hanc nunquam didicisse quod tot fatum quod inceptum
ad perficere. Et nunc bene dicta sunt omnia V. non sunt
Et ubi quod erratum est V. centum capitum medio quod
cursu suo distans ab auge capitum per quod sit continua

p̄m̄quus est cent' mundi q̄ d̄d ab ead auge c̄p̄t
 distat p̄ t̄ia siḡ q̄ admod' in breuiario Almaine
 sit demonstratu' est C. Quid tu postea V. Tunc
 aut linea inter cent' ep̄icli et t̄erū m̄di q̄p̄
 h̄ensa h̄z p̄t̄s quāq̄nta q̄nq̄ q̄l̄s 60 sūt i semi
 diametro c̄ct̄ia d̄f̄entis et insup m̄lta 33
 vniū p̄t̄ C. Quid obsecro rōibz illud ḡludis
 V. Quidā tuagilōrū planorū h̄ oīa nob̄ māi
 festat C. Cent' aut ep̄icli lineā ḡtingetē pos
 sūto q̄t p̄b̄z p̄dictis acent' m̄di remouet V.
 p̄b̄z q̄t et m̄ltis 22 fere C. Quō igit' i max
 ima ut ille ait uicinitate ad t̄erū m̄di existet
 siquid i alio cōm̄corato situ p̄m̄q̄ ob̄ reperit
 V. Quā uic ille bog op̄z lūsit C. Est ne aliud
 nigra dignū litura V. Est Aut em cent' c̄ct̄ia
 d̄f̄ent' esse i p̄cto t̄actū d̄d cent' ep̄icli i ip̄a
 cōtingetē lineā existit C. Quō p̄cto id erratur
 esse demonstratio V. Adimpossibile redigēdo asse
 tore Quod ut istū paratū habet figuratioe
 lineari agēd' est. Sit itaq̄ i lineā a. c. p̄ctus
 f. cent' p̄m̄ circuli c. h. g. p̄ctū aut g. centū
 equalē Et n. cent' m̄di auge deniq̄ c̄p̄tis a.
 nota representet et c. op̄t̄ auge c̄. ductaq̄ lineā
 b. h. p̄ cent' m̄di ḡtingetē p̄m̄ circuli i p̄cto
 h. intelligā centū quidē ep̄icli i p̄cto k. l.
 nec ḡtingetis. cent' aut c̄ct̄ia d̄lato rō i p̄cto
 h. quēadmodū iste statuit p̄ducāt deinceps due
 lineē g. k. quid ex̄t̄is c̄p̄tis ad cent' ep̄icli
 f. h. aut semidiamet' p̄m̄ circuli ad h. cent' c̄ct̄ia
 Quū igit' motus duorū centroz ep̄icli sit
 et c̄ct̄ia sint c̄ ueloces Eū quid i cent' p̄m̄
 circuli ille aut i c̄ct̄is c̄p̄tis incipitq̄ ab ead
 termino auge uidet' c̄p̄tis necesse ē duos an
 gulos a. g. k. et a. f. h. esse q̄l̄s C. Nem̄ dubiū

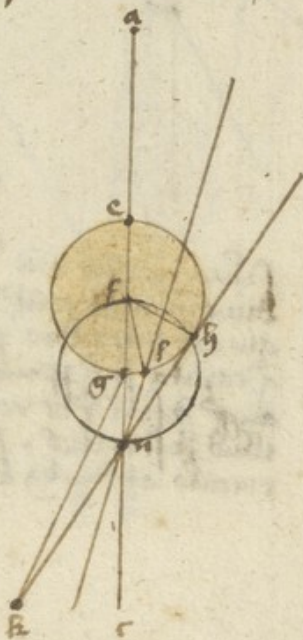
V. Atqz idcirco duos angulos \angle
 $g \cdot n \cdot$ et \angle $f \cdot h \cdot$ reliquos de
 binis rectis qui oportebit. Illud
 in corie mado uelim \angle $c \cdot$ fiat
 V. Et octauo aut tertiū elementoy
 lineay $n \cdot h \cdot$ cui lineay $n \cdot g \cdot$ cu sit
 equal semidiamet p ui exadi
 p c in ptolemey ostendit lico
 nono capto nono. erit et lin ca
 $n \cdot h \cdot$ longior ipa $f \cdot h \cdot$ qre et
 p decima nona primi elementoy
 angul $g \cdot n \cdot f \cdot h \cdot$ maior erit an
 gulo $f \cdot n \cdot h \cdot$ Et ideo p quada
 cma cuiusqz intercedente comu
 fra maior erit angulo \angle $n \cdot c \cdot$
 qui cu sit extim $f \cdot g \cdot$ ad triagulu
 \angle $g \cdot n \cdot$ erit p ptolemey p
 in maior angulo \angle $g \cdot n \cdot$ Vn

Uti et intelli //
 gubuluo //

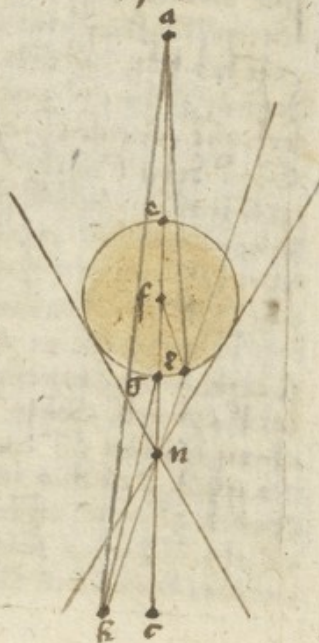
Uti et p m m uide re pos
 similitudine omes figure
 sent p m axi ad meliore //
 superiori an similes //

et p. g. n. s. a. z. angulo g. f. h. maior erit angulo
 b. g. n. quod antea conclusimus q. l. c. Coctama
 tu est. Jam eni adimplere. r. d. g. i. s. t. i. a. s. s. e. r. t. o. r. e. m.
 ai nulla q. n. t. i. t. a. s. a. l. t. e. r. i. e. q. u. a. l. i. s. e. s. s. e. p. o. s. s. i. t. e. t. i. q. u. i. s.
 b. z. h. v. n. u. r. o. g. o. j. o. a. n. n. e. s. o. p. t. i. m. e. u. b. i. n. a. e. r. i. t. c. e. n. t. r. u. m.
 c. i. r. c. u. l. i. d. e. f. e. r. e. n. t. q. n. c. e. n. t. r. u. e. p. i. r. a. d. i. i. n. l. i. n. e. a. b. h. c. o.
 s. t. i. t. u. e. t. V. h. a. b. u. i. m. u. s. a. n. g. u. l. u. m. g. f. h. m. a. i. o. r. e. a. n. g. u.
 l. o. b. g. n. p. o. t. e. r. i. t. a. b. s. u. m. a. t. a. n. g. u. l. u. m. g. f. h. l.
 q. u. i. s. i. p. i. b. g. n. d. u. c. t. a. s. e. m. i. d. i. a. m. e. t. r. o. p. u. n. c. t. u. l. i.
 f. l. p. u. n. c. t. u. m. l. c. e. n. t. r. u. d. e. f. e. r. e. n. t. i. o. r. e. p. i. r. a. d. i. o. p. o. r.
 t. e. b. i. t. p. u. e. n. i. t. d. u. o. a. n. g. u. l. i. a. g. b. e. t. a. f. l. r. e. l. i. q.
 d. b. i. n. o. r. a. t. i. o. q. u. a. l. e. s. i. n. u. i. c. e. z. e. x. i. s. t. e. t. q. a. d. m. o. d.
 s. i. m. i. l. i. t. u. d. m. o. t. u. d. e. x. i. g. i. t. C. I. g. i. t. e. x. c. e. n. t. r. o. n. i. d. i. n.
 e. d. u. c. t. a. l. i. n. e. a. p. p. u. n. c. t. u. m. l. a. d. p. t. e. s. u. p. i. o. r. e. i. n. e. a. a. u. x.
 c. i. r. c. u. l. i. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. r. e. p. i. e. t. V. V. e. r. u. m. e. s. t. C. C. u. i. d.
 o. b. i. e. a. u. x. c. i. r. c. u. l. i. d. e. f. e. r. e. n. t. i. o. n. o. e. i. n. m. a. x. i. m. a. r. e.
 m. o. t. u. e. a. b. a. u. g. e. q. u. i. s. i. p. i. c. e. n. t. r. o. e. p. i. r. a. d. i. i. c. p. u. n. c. t. o. b.
 l. i. n. e. a. g. l. i. n. g. e. t. i. o. e. x. i. s. t. e. t. t. e. m. i. n. u. s. e. n. m. a. x. i. m. e. r. e. m. o.
 t. u. e. e. s. t. i. n. l. i. n. e. a. g. l. i. n. g. e. t. e. p. u. n. c. t. u. m. c. i. r. c. u. l. i. V. R. e. t. e. s. t.
 i. n. f. e. r. o. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. e. i. u. s. q. d. i. l. l. e. i. n. t. h. e. o. r. e. m. s. u. o. a. f. f. i. r.
 m. a. t. C. P. o. n. i. t. i. n. s. u. p. c. e. n. t. r. u. e. p. i. r. a. d. i. i. n. o. e. r. i. t. i. n.
 o. p. p. o. s. i. t. o. a. u. g. s. d. e. f. e. r. e. n. t. i. o. n. o. e. n. e. s. t. i. n. l. i. n. e. a. n. l. q. u. a.
 t. i. l. i. b. e. t. c. o. n. t. i. n. u. a. t. a. V. I. l. l. u. d. q. d.
 s. m. a. z. a. u. s. s. d. e. s. t. r. u. i. t. a. p. t. i. s. s. i. m. e.
 d. i. x. i. t. n. a. m. c. e. n. t. r. u. e. p. i. r. a. d. i. i. d. u. i. n.
 c. a. p. i. t. l. i. n. e. a. c. o. n. t. i. n. g. e. t. e. s. s. e. t. i. o. p. b.
 q. u. o. q. a. u. g. s. c. i. r. c. u. l. i. e. x. i. s. t. e. r. e. C.
 C. u. i. d. i. c. e. n. t. r. u. d. c. i. r. c. u. l. i. d. e. f. e. r. e. n. t. i. o.
 i. n. p. u. n. c. t. o. g. l. a. n. t. a. p. o. s. i. t. u. f. u. e. r. i. t. u. b. i.
 q. u. e. s. o. c. e. n. t. r. u. e. p. i. r. a. d. i. i. r. e. p. i. e. t. V. I. n. l. i. n. e. a. i. t. a. q. a. c. e. n. t. r. o. c. i. r.
 c. u. l. i. p. r. e. s. e. n. t. u. d. q. u. a. t. i. o. e. d. i. r. e. t. u. r.
 c. e. n. t. r. u. d. q. d. e. p. i. r. a. d. i. i. e. r. i. t. C. q. r. a.
 u. e. n. t. a. t. e. z. d. e. c. l. a. r. a. b. i. t. f. i. g. u. r. a. n. o.
 D. i. s. p. a. r. t. a. e. n. i. u. t. p. r. i. u. s. l. i. n. e. a. a.
 c. i. n. p. r. i. u. o. c. i. r. c. u. l. o. e. t. l. i. n. e. a. g. l. i. n. g. e. t. e.

salua no sut oia V. ymo tepta sut et finola eua
dñi em mgt cent^m epirich^m ext. i. isto alcu dñentis
qui est inter duo pñta ut capita lincau gtingeant
q capita sut pñm op^m aug^m ept^m p ext^m ioppoto
aug^m defere^m et reliq^m C Velle audire q na raoc
illud dñeretur. Resume ipe linea a. c. ad pño
creado et dualib^m linco^m ratiō cu gtingehlig inter qō

intelliga cent^m epirculi i pte op^{ti} auge^m q^u p^o v^o
 In puncto b. ducatq^{ue} linea recta p^o p^o p^o b. p^o p^o
 et centrum mundi scias circumscribere p^o circuli in
 puncto l. Si igit^{ur} ut ille autumat gen^o epirculi e^o i op^{ti}
 auge^m circuli n^o est centrum q^u circuli deferentis
 in linea b. l. r^o p^o n^o C Nemo inficiat^{ur} ibit. necesse
 enim est q^u b. p^o p^o puncta auge^m circuli cent^m q^u e^o
 et centrum mundi at^q op^{ti} auge^m in una co^o b^o n^o e^o li
 nea b. c. t. a. V. cent^m aut^{em} circuli circumscribere p^o
 circuli in q^u deferent^{is} q^u obre cent^m circuli defer^{entis}
 i puncto l. n^o g^o s^o t^o h^o C Quid tu postea c^o t^o a^o s^o t^o
 em q^u a^o p^o assu^m b. V. Audias co^o b^o n^o e^o p^o r^o g^o cent^m
 quatio^{is} cu^m centro epirculi y linea g^o b. co^o p^o u^o l^o e^o u^o s^o
 C factu^m V. Ia silog^o s^o m^o paulo sup^{er} n^o s^o factu^m e^o m^o.
 Quid n^o s^o m^o co^o cludo linea n. l. longiore^m
 esse semidiamet^{ro} p^o i^o m^o circuli f. l. at^q id^{em} circ^o
 angul^o p. n. angul^o f. n. l. maiore^m qui angul^o
 f. n. l. tu sit equal^{is} b. n. c. angul^o co^o p^o s^o ito^{is} t^o t^o
 quid ex^o t^o s^o f^o ad triagulu^m g^o
 b. n. angul^o m^o t^o s^o f^o g^o n. ma
 ior p^o h^o b^o t^o erit ob e^o a^o r^o e^o q^u m^o
 s^o t^o a^o m^o t^o e^o t^o angul^o f. l. f. n.
 maior q^u o angul^o b. g^o n. A.
 dem^{um} angul^o a. g^o b. s^o t^o s^o ang^o
 g^o b. g^o n. maior esse co^o u^o n^o e^o
 angul^o a. f. l. Ma^{xi} si a^o p^o t^o b^o g^o
 equalib^{us} m^o t^o s^o t^o a^o b^o t^o s^o t^o s^o
 residuo maioris ablate m^o g^o
 erit residuo m^o ior^{is} C C^o t^o a^o
 id^{em} accipio V. Noⁿ igit^{ur} e^o q^u u^o e^o l^o o^o n^o
 mouebat^{ur} cent^m q^u epirculi re
 spectu centri equal^{is} cent^m
 aut^{em} deferent^{is} respectu centri
 p^o i^o circuli q^u e^o m^o co^o u^o n^o e^o
 Et co^o n^o v^o n^o i^o m^o e^o o^o m^o a^o s^o t^o r^o o^o
 m^o o^o s^o e^o n^o t^o e^o a^o z C Pulch^{re}
 admod^{um} in epirc^o h^u i^o g^o s^o h^u a^o n^o o

detexisti. que tate faqz credere pestim in meraculo
fuerit ut religio oco afferat culas suas totaminnac
ludent. Multo aut iustius cometatores oco de pi
tredos cenfeo. q me atqz alios plurimos id diu suo
nebut ac deliramentis inique remorati sut. Sed q
responderes obsecro rationi qua exequitate motum
centri epicycli ac centri deferetio elucere conat. V.
Quid na aliud dicere nisi q h sua argumentatio
nulla forz hmo neqz loci sicut de centro mundi
assumit ita qq de ipo collude nequie. Na hanc
alit inferre licet cent. epicycli et cent. deferetio
esse q in una linea recta cu quolibz alio puncto li
nea a. c. C. Aliud ne tenes de hac re pferendu
V. Jam d. satis est. C. Ergo ad locu dco me duc
qui in initio cofabulatio me animu pulsauit meo
V. Cuius res est. C. Equatoco inquit argumentoy q sca
but in tabut sut equatoco ac si p fuisset centu
epicycli in interfectione circuli equatio cu deferente
et paulo inferis. Quare oportet inquit ut tua paria
sint munitoy pportionalu s. munita pportionalia ad
longinez. pportione et sut excessus linee excentro
a. c. h. o. tere ad tere epicycli ipo existeret i augu
deferetio ad linca excentro ab eod tere ad inter
fectione circuloz. excessus duo diuisi in 60 pto
Quid de h. o. uerbis tibi usu est. V. Equatoco ar
gumtoru in tabut scripte no sut adhucmodi inter
fectione circuloz pportate q admod ipse dicit. uerum
pportat p. m. metoz. Ptolomei ad su situ centu epicycli
ubi distacia e. q. actut mundi eptio est semidiametro
deferetio. q. ipse in 60 q. pto mote suo diuisit. Na
si recte numerauero equatio argumty maxia q accidit
centu epicycli excentro i p. dicta interfectione 21. gradus
et 24 munita no excedit. ea aut qua habet tabule
22 gradus et duo munita p. lecti. Du em centum
epicycli ab auge eptio medio cursu suo distat p. q. d. q.
48 et munita 20 fere ipm q. stitut in interfectione
circuloz deferetio et equatio. Cui aut distacia eius

acent mundi habet pto bi quales sexagita fut
in semidiametro defectio et insup multa 31
vulg pto her oia quisp scia tua guloz planorum
habes facile cofitabitur C De mult aut pporcio
ualibz quid V. duple parat. pto qd q ipsa mu
ta pporcionalia p excessus linearam ueluti i alio
planetis. no equacionu argumti maximaz su rela
tiuaru considerat. pto uero qd pto epicycli in inter
sectione supra mentrata in hysce minutis pporcio
nalibz contrahendis obsuat. cu meo situ potius
statuend sit epicycli ubi acento mundi eo meoratt
ptibz remouet. et ad equatores argumtoz ibi co
tingentoz referre snt binc equacione q i maiori
et imma centri epicycli acento mundi distacis acci.
de solet V. her in breuiario mo habudis ex plana
fut Cuo aut pto triplicia multa pporcionalia
Mercuriu habere itelliged sit Georgig meppur
Barchino i thecorio suis luculetissime docuit V. d
fatis id circa Mercuriu luisse uidem Nur ultioz
pcedpnt censco C Danc illud pterare no libet qd
paulo infimo sentire uidet tres lineas equidistac.
qtu una qd ex cetro cetera sot pcent? solio alia
uero acento epicycli Verus pcentur epicycli sui in
cedit. tertia aut qua uocat linea medi moto. H.
lud em no nisi bis i gmo solari pto accidit ex hys
q ad mercuriu supurmo differu si concluditur
V. fate qd ad sequencia demu legenda amonu ad
habe C plana uidet oia V. An illud silencio p
terend arbitratio. ubi multa casus inquit dnt
minuta soli q pnt sit lua apn. usqz ad mediu
eclipse si no obscura tota et reliqua C hanc tu
diffinitione appenabere Nud pto quispz arbi
tratu re diffinire pt V. pto qd arcu tradi
toribz id facere licet. comitatoribz aut su seqat
minime quimo auctori pmaris et diffinitiones

suas conformare debet et finis. Et ptholomeus fore
 tasse imitari debuit. V. Non modo ptholomeum
 uerum alios qui multa casus diffinuit ea q. p. h. s.
 tua ap. n. usq. ad medium eclipsio supando solem
 i. eclipsio q. d. p. h. s. In eclipsio autem illi ab in
 cio eclipsio usq. ad principium totius obscuracionis
 ita q. multa casus intelligat. esse potest ille q.
 motus hunc uerum in p. h. s. huiusmodi supat motu so
 larem non ipse motus hunc simpliciter. Hec diffinitio
 uidet in e. ptholomei i. p. h. s. libro c. a. i. mag.
 ne q. p. h. s. h. s. Deed et in orbis tabulis talia scri
 buntur multa casus. Quia obre ad habendum tempus
 expositores tabularum monet ipsa multa casus
 diuidi p. h. s. h. s. hunc uerum i. una hora aut e. s.
 addi diuisione sui p. h. s. et collectu diuidi p. h. s.
 hunc uerum in hora. quorum neutrum in p. h. s.
 si multa casus uerum h. s. uerum finis diffiniret. Et
 datio multa p. h. s. h. s. aliter p. h. s. esse
 arbitror de multis diuisione more q. p. h. s.
 non p. h. s. hunc integru diffinientia sint. atq.
 idcirco septem h. s. censeo negligenda ubi et p. h. s.
 h. s. inquit si ista multa diuidam p. h. s. hunc e.
 tem i. una hora uerum t. p. h. s. in quo tua p. h. s.
 ista multa. V. Recte putas. Na. et si p. h. s.
 h. s. exeat t. p. h. s. in quo tua p. h. s. ipsa multa
 non in illud est t. p. h. s. aut diuisione more.
 p. h. s. oportebit minuta h. s. diuidi p. h. s.
 in hora quoadmodum supra monuimus. Ita p. h. s.
 sciam octavo hora monet. atq. eos illas h. s. mis
 sas faciamus. Et uis ad lat. n. s. p. h. s. h. s. s. s.
 V. p. h. s. h. s. legas p. h. s. Et si inquit
 accipimus de h. s. h. s. quidq. orbis signorum in quo
 est tua et i. cad. hora accipis lat. n. s. hunc ab
 orbe signorum s. a. uia solis. Et si fuerit ambe
 dedim acio s. h. et lat. n. s. septentrionalis ut ambe me.

rationales iungemus utraqz et eueniet declinatio lu-
 ne ab equinoctiali. Et si fuerit dyse subtrahes mi-
 nore de maiori. Vnde in aliis planetis ueniuntur
 declinationes. Vnde quibus obsecro hoc feret equo aequo. in
 latitudo quod sit arcus circuli magni bis secus per polos
 ecliptice. centum astri aut ipsa ecliptica intercepta
 declinatio aut in circulo magno per polos equinocti-
 alio et centum stelle inueniuntur in ecliptica. Quod
 est in arcu innotati circuli centum stelle et ipso equi-
 noctiali intercepta. Et aut duo circuli per se
 desuper quia astro in capite cancri aut capricorni
 existeret. tunc naqz conueniunt dicti circuli. Doctri-
 naqz huius uixi loci huius. alibi aut si posueris
 stellarum declinationem ueri loci et in ipsa stelle lati-
 tudine si qua habeat per gressat ad angulum quod obrem
 exagere declinationis et latitudinis. per dictum non co-
 stabit arcus unus continuus. unde quod alter ex altero
 demum ut declinatio stelle relinquitur. faciale quod spiaz
 putabit quod oia si opus esset figurarum sua apud
 declarari posset. C. Omittite figurarum per spira
 em tua est argumentum. Ad reliqua huius. te
 transieris. Quod huius uixi sepe admiror tabulas bipri-
 alio et quod deceptualis nueri ita obolitas esse in quod
 in bono ille uixi et huius capituli quod sumit per
 morum. V. Non temere tabulas illas apponat. Docti
 astronomi quod quod aueritate plurimum absut quod
 plane stabit si latitudines illius eclipticas conferas
 ad eas que per tabulas ptolomei numerat. Quod
 uideamus ad litteram inter cetera de tabulis latitudinis
 aut ipse et latitudines quod scribi in tabulis binarii et di-
 stantia prius circuli ferre epicycli a circuli ferre
 concentrici distantia dico computata uerisqz uia pot
 C. Quid ibi non d. censco. V. Si ita esset opus
 teret centum planetas nunquam repri in superficie are-
 trici. Vnde apud hoc argumentum equat in tabula bipri-
 alio nui aliquo potius nui que. ut ipse sentit. distantia

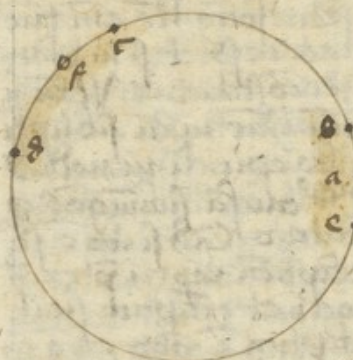
planete ab eccentrico denotat. C. h. minuz seque
V. Alia demum audi uerba eig. ~~ad~~ Inclinet aut
epicidus ab eccentrico ita q. p. erit planeta inte eclip
tica et cent. epicidi nisi in cent. epicidi sit capite
te at cauda draconis. hic eni epicidus e directus i
eccentrico. Quid tibi uidet. C. Quid cent. epicidi
p. sit in superficie eccentri scilicet planeta p. e. ut duas
planities ecliptice et eccentri. V. Illud aut absentia
neu est. Ita in talibz superioribz superficie epicidi sep
sciat superficie plana eccentri. Ita q. p. e. superior
qd. augem epicidi gines inter eccentria et eclipti
ce duas superficies comprehendit. reliq. uo p. o. superficie
epicidi p. l. de ecliptica remouet. q. ipa eccentri
ci superficie. Vn planeta q. in hac inferiori pte epi
cidi exontes p. l. ab ecliptica q. ipm eccentru re
mouet. atq. idcirco no inter eclipticam et superfi
cie eccentri repiri necesse est. Illud deniq. falso
affirma. centro epicidi in capite ut cauda draconis
existere superficie e. directe in superficie eccentri iace
Sic eni centro epicidi in altero nodoru constituto pla
neta q. augem uera epicidi sui ut opto. aug. ex
istat p. lat. uerz ab ecliptica sortiretur q. p. factu
falsum est. Nam teste ptolemeo du. epicidus i alto
nodoru existit nulla planete accidit latitudo. ubiqz
et in epicido fuit. q. obre tota epicidi superficie
in plano ecliptice non eccentri iace uere est. q.
epicidi in altero nodoru exont. Sed qd. latitudo deli
canta h. h. o. tractamus. C. Sep. id igitur e pla
neta uideamus. Et q. inquit planeta e. i. augem epi
cidi hic maxie declinat a dia. s. q. e. h. maxima
latitudo repit. i. tabula V. Nuge. Na maior e latitudo
ecliptice superiorem du. i. opto. aug. epicidi existit
qua i. ipa augem. h. q. Veneti et mercurio p. accidit.
p. ter qua centro epicidi in uentre draconis exont.
Ibi eni aug. epicidi et opto. e. q. l. planeta tribu
it latitudo. ptolemeo h. o. a. explanate. C. Quid

igitur in primo tabule binarii maior reperit nunc qua
in fine quoniam maior accidat planete latitudo in auge
epicuri quod scilicet quod est octavo principium enim tabule
augere finem aut octavo augere respondere perhibere V.
Numeri qui in hac tabula scribuntur o cunctis non sunt
verax latitudo quod admodum et ille paulo inferius asse-
uerabit. sed officium huiusmodi numerorum per metrum
azarthello est diuideret alios et latitudo quod elucere
Si autem diuiseris eundem numerum per duos metrum maior quod
in ore elicit numerum quotiens minor aut maiorem
quod exiguissima septimum elementum facile quincit. Sic
maior nunc in capite tabule supercualis nunc oblatum
in ore redit latitudo quod minor in fine eiusdem C. Ceterum
ore mercedi disti nihil in hoc capitulo latitudinum
aliud quod in epistola apparere et quod in tollatules Verum
si uideret septem eiusdem per numerum V. perge ut sub
C. Et latitudo quod scribitur in tabula quaternarii distacia
transfereat ceterum aua potest quod distacia est per uila tu
est per nodos et maxima tu remotio loci a nodo per
tria signa V. Non obtundat aplius Nam in fine huius
tabule quadruplatum nunc Saturnus huius gradus quod et 10
uentus draconio est distans a nodo per quadrates cir-
culi quod gradibus ab elliptica remouebit. Cuius obre
Saturnus octavo augere epicuri existeret epicuro uentre
draconio possidente habebit latitudo maiorem quod gradibus
quod est falsum maxima enim est latitudo gradus tres et in
milla quod non excedit C. Ergo nunc qui scribitur in ta-
bula non sit uerax latitudo. siquidem non ostendit dista-
cia per transference ceterum ab elliptica. nec dista-
cia per transference epicuri ab ipsa superficie ceterum.
V. Rite gradus ipse est theoricus scriptor paulo in-
ferius Compositor aut inquit tabularum ad ostensionem
sui magisterii noluit ponere ueros numeros per dictam latitudo
in quibus unus subtrahit ab altero semper et reliqua.
Vbi co fite apte nunc uerax latitudo in tabula comco-
ratio non est descripta C. Ergo ille uide extollere.

lat. nec
planetar.

ingenium compositorio tabularum quod opus egregium ad la-
titudines planetarum computandas ediderit. Quod i-
obstat alii recentiores siderat facit studiosi ipsius no-
uit. V. Quod obstat quod. Auctoritas Ptolomei
in ueracissimi quod in libro suo ultimo maxima latitudinem
latitudinis esse graduum sex et minorum decem septem
fere. Iam denique Ptolomeus tabulat latitudinem
maxima graduum duorum et minorum octo quod sex has
tabulas latitudines accipiet maxima graduum sex
et quadraginta unum minorum. Nam denique tabulas octo
non iniuria assernabit. quippe quod Ptolomeo affirmate
maxima latitudinis boreales quibus habet graduum sex
et minorum uiginti unum australe uero graduum sex
et minorum 20. Bohysse autem tabulat quod sex hic atque
illuc ab ecliptica remotas suscipiet. Quod uero uiginti
et quadraginta calumnia sua retinebat. Nam dum centum
epicuri est in auge atque tritum et uerum ipsa compositio
augustinus epicuri potest tabule latitudinis maioris 13 graduum
sex quod habet. In fine uero mater Ptolomei non erit
plurimum quod decem minorum. Metamorphosis uero in fine arau-
torum suorum situ per tabulas quod sepe dictas habebit
latitudines maiores nouem gradibus. Inuenerunt autem
quod dixat minutio a uia solis recedat. Hec quod
ponendo duos nodos equales auctore draconis distans
quod admodum omni opina astronomi. Sic morosus ille ta-
bularum quod portor Ptolomeum neglexit ueracissimorum
que Albategnius per omni quod nunc tractat tabulas
imitari studuit. Dum igitur ab auctoribus recedens
longe ista uix noua computandi quod facilitate plurimas
effudit ineptias. et quod absurdissimas. Quod quod dicitur
in hoc de uicinis incidentibus quod laudum missa facit
directum est. ad uiam demonstrandum censeo. Et Quod
uero legat. V. Quod scilicet. Et Quod uero centum epicuri
est in nodis nulle sunt latitudines tunc enim directus est
epicuri in autentico et centum epicuri in uia solis

V. Jam dudum illud uerbu floriferu No em tuc
 epicycli i ceteris superficie iacere solet s in plano
 ediptice testimonio ptolomei constituitur Veru si
 no du quisq ostenda bonu huc uiru sibi ipse
 haud qqua constare Ita centro epicycli in nodis
 exonte dicit nullas esse latitudo causa subiungo q
 quicq tuc sit directu i ceteris. Cui si ita e se
 omne epicycli punctu extra ediptica repri pter q
 ciaq sit in qm sectione epicycli et ediptice sicuti
 nullu ceteru punctu in ediptica e pter ea q in
 qm sectione ceteru et ediptice iacet Cuius obre
 centro epicycli i altero nodoru existete planeta n
 priuabit latitudo nisi i auge epicycli aut e9 oppo
 fuerit Hec em duo loca sut in p dicta qm sectio
 sed uidemus qd dicit de mobili capite et cauda dra
 como C Caput aut inqt et cauda triu superioru i
 mobilia sut nisi ad motu octauae pere Cap aut
 et cauda Venis et mercurii mouet tali pporoe q uo
 locus capitis utriusq distat ab eis p tantu qm et
 uo locus capitis scriptu i tabularu canone distat alio
 qui sit ex modo motu solis et argumento istoz equato
 V. fabule. Caput em et cauda Venis et Mercurii i ui
 tate no mouet alit qua capita et cauda triu superioru
 Ita os senant copositor q sepe dicitur tabularu id e
 putasse unde qm qd i canone suo loca capitis uera
 p Venis et mercurio fessabit tagi imobilia Sed
 iugis aut tagi boni uiri Caput Venis talis Verme
 con succos signoz quatu stella ipa i epicyclo repri
 aug eis uere mouebit. Dempta hi inde aut addita
 no nuqua ipa equatoe argumti Cui q aliter a
 ueritate exstat nemine ignorare arbitror Ite de
 maz mercurio acade oportet. Cuius aut illud sequi
 oporteat in figura patet Cuius a b c zodiacu re
 patet ubi a sit p m arietis b locu capitis Venis. p m
 q linea motu solis ad ipm b punctu terminari
 du Venis ipa in auge epicycli uera existit qd qd p p

et ad illi duo motu no habeat
 quales reseruos Si itaqz col
 ligat mediu motu solis q e
 arcu a b. cu argumto equato
 Venio. ut forz canonis sequi
 licet nullu sit in h^o casu tale
 argumtu no resultat nisi
 arcu a b. ex q si detur etiam
 ueru motu caput ut resultat
 q obre stella erit in uoto ca
 pitulo sz pucto b. Deinde b. facto

aliquo tpe pueri at linea mediu motu solis ad pucto c.
 auger. tudez. et tunc ut facilius sit p. c. s. s. q. arcu
 c. d. s. l. u. argu. q. to Venio. Si q. p. o. to arcu a. c. q.
 constat ex medio solis motu et argumto Venio q. to s. l. u.
 tra p. in q. arcu a b. caput. relinque arcu b. d. q. l. o. d. i. s. t. a
 capitis ad ipa stella in p. mente huius l. u. i. p. o. n. a. d. a. q.
 stella p. u. u. e. u. e. m. o. t. u. i. n. p. u. c. t. o. f. i. t. a. u. t. a. r. c. u. c. f. s. i. t.
 s. l. u. e. q. u. o. i. a. r. g. u. m. t. u. q. q. d. e. i. d. e. a. r. c. u. i. n. u. o. p. m. o. r. e. i. p. s. o. a. r. c. u.
 q. to. s. l. u. e. a. r. c. u. b. e. q. l. o. a. r. c. u. i. d. f. a. t. z. d. e. r. e. c. o. p. q. u. e. z.
 a. i. q. c. e. p. e. r. z. a. r. c. u. f. b. e. q. u. a. l. i. s. e. q. u. a. l. a. r. c. u. i. b. f. d. b. p. o. t. e. s. t.
 igit cap. dracois nunc esse i pucto e qd p. u. g. c. a. t. i. p. u. c. t. o.
 b. Caput go dracois Venio motu e con signor. ord. me
 parat b. e. differ. ca. b. a. r. c. u. i. t. e. t. q. u. o. i. d. e. q. d. u. g. u. i. t.
 q. l. u. d. q. d. i. e. p. t. e. a. n. i. s. o. l. a. r. i. o. q. d. e. i. n. q. u. e. r. e. n. o. m. a. y. o. i.
 Sz ne totu t. e. t. a. m. u. d. i. e. i. n. i. s. t. p. s. o. m. m. i. o. a. n. i. l. i. b. a. d. s. e. p. o.
 cap. m. p. p. e. r. e. t. i. n. s. e. m. u. g. C. i. t. a. f. a. c. i. u. d. c. o. n. s. e. c. V. i. d. i. s. t. o.
 o. b. s. e. r. u. o. a. l. i. q. u. o. a. d. A. r. i. m. q. p. o. r. t. a. o. V. A. l. l. u. l. l. a. o. a. n. q. u. i. d. i.
 b. i. n. t. n. e. a. u. t. a. n. n. o. n. i. n. t. e. r. t. y. s. i. C. M. u. a. d. t. o. t. f. u. i. s. s. e.
 q. p. o. r. t. o. r. e. o. t. a. b. u. l. a. r. u. u. t. a. s. s. e. r. u. t. i. l. l. e. a. d. A. r. i. m. e. t. n. u. s. q. u. a.
 e. a. d. o. f. f. e. n. d. i. e. o. l. a. V. e. r. o. e. g. o. P. t. o. l. o. m. e. u. q. d. s. u. a. o. i. n.
 s. a. t. u. i. s. s. e. t. a. b. u. l. a. o. a. d. A. l. e. x. a. n. d. r. i. a. q. n. o. e. s. t. s. u. b. e. q. u. o. d. i.
 a. l. i. s. i. t. a. n. o. q. m. e. d. i. a. i. n. t. e. r. o. r. i. e. n. t. e. e. t. o. c. c. i. d. e. n. t. e. A. l. l. e. a. t. e. g.
 m. i. d. a. u. t. a. d. A. r. i. a. t. a. c. i. u. t. a. t. e. q. a. d. m. o. d. e. x. c. a. d. p. m. i. l. i.
 b. u. i. e. q. t. r. a. h. i. t. b. e. d. n. o. q. A. r. i. a. t. a. i. p. a. i. n. m. e. d. i. o. m. o. t. u. g. i. s. t.
 n. i. s. i. t. o. r. i. e. n. t. a. l. i. o. r. A. l. e. x. a. n. d. r. i. a. d. e. r. e. q. u. a. d. b. g. l. a. t. i. t. u. d. i. n. e.
 q. d. h. a. b. e. a. t. a. b. e. q. u. o. d. i. a. l. i. g. d. u. m. 36. C. S. i. p. l. a. z. a. u. d. i. a. g.

opinione huius hominis de uarietate altitudinis solis in dorso
 astrolabii in meridie quod quando solis in recta posita super
 almitatavarietate in meridie et eadem sit in alia medietate
 circuli et in quocumque die maior erit distantia inter has
 duas altitudes in eadem erit sol in auge circuli in meridie
 prima puncta quod quia est distantia tanta est circuli altitudo.
 Et est duorum graduum fere. V. Desine desine oro totum
 huius perferre nugas. Nunc si astrolabium recte factum
 fuit. Punctum ecliptice rectio in quo sol dicitur esse in ipso
 nate elevat in linea meridiana instrumenti punctum et punctum
 ille celestis quod punctum representat in meridiano habitationis
 C. Quid in V. Centum aut solis est in linea recta quod ex
 centro mundi ad punctum ecliptice punctum extendit. C.
 Confiteor V. Quia non puncta eiusdem linee ex eodem horizonte
 ad sublimem egredietur eandem ab ipso horizonte sortiuntur
 altitudines centro in horizonte sunt scilicet C. Certum
 est illa huius linea recta quod punctum angulum in sectione quod
 horizontis et circuli altitudinis punctum in meridiana linea
 insensibilis V. Centum ergo solis est in qua punctum eclipti-
 ce celestis sub quo existit habet altitudines atque idcirco tan-
 ta est altitudo solis in uarietate punctum ostendit punctum
 ecliptice instrumentalis in linea meridiana. Nemo
 inspicit. quocumque enim unum et eundem sunt eadem nunc se quod
 prohibent equalia V. Sed in dorso astrolabii uera de-
 prehendi solis altitudo nisi quantitas distantia centro
 mundi et instrumenti aut fractio radii solaris variari potest.
 quorum alter quidam nihil reputat philosophi huius
 terra ad orbem solis insensibile ferme habeat.
 magnitudines. alter uero ipse insensibile esse certum
 rationibus. Quia altitudo duas potest altitudines in dorso et facit
 astrolabii deprehensio insensibile differre atque ideo
 tamquam eadem haberi oportet. C. Aperte delirante
 huius hominis confutasti V. Quid igitur tunc sue reliquum
 est conuincere oportet. Nam applicatio solis ad auge
 circuli sui habet quia huius cognosce indicio neque
 circuli altitudo innotescet. Neque motus auge in anno patet

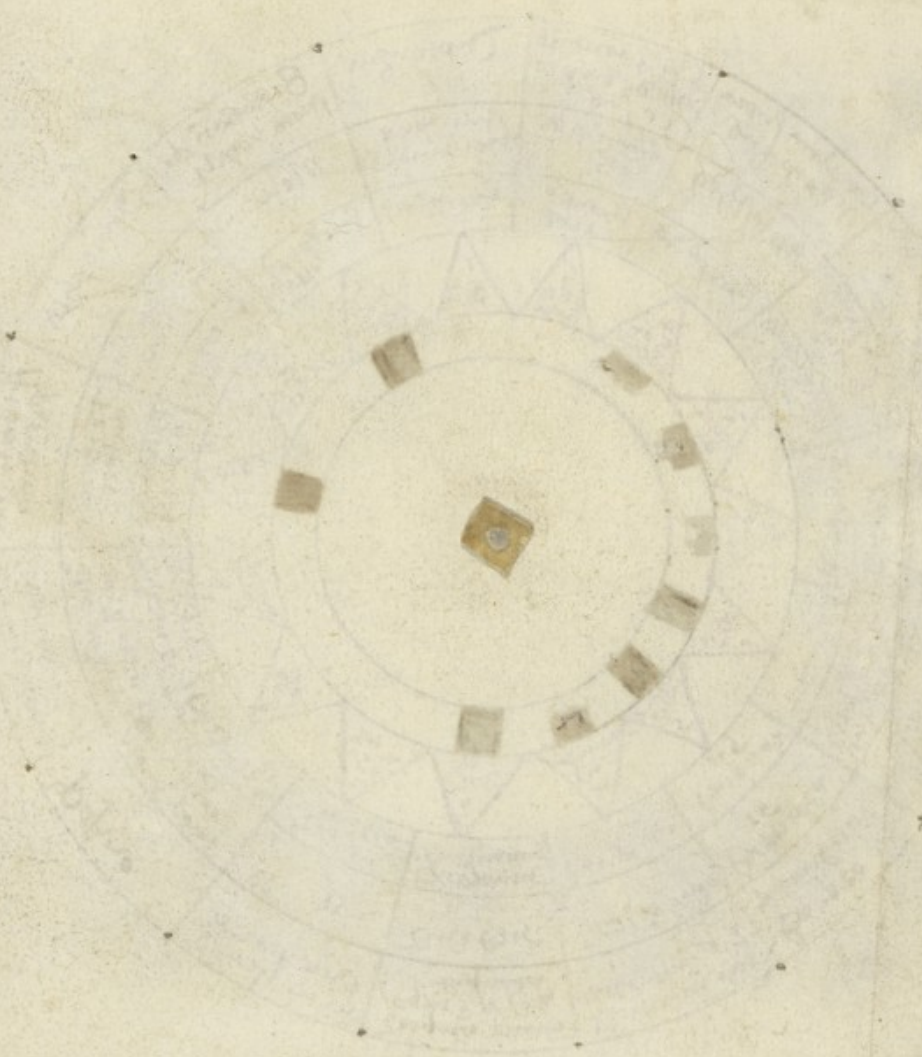
qd res doctissimi arabes Albatoginū hō pacto a
 inaduertere psumat astrologos uidez trauibitū
 usū ut maioris qti qz nescio qz humilitū audire
 uideor. I. obsecro quid rei uisū quid rei sit ego in
 terca si qua deinceps notado sint qtiqz explorabo
 C. Ibo ac lubeo V. Id pauculu qd de aspectibz pla
 netaru sonat tā et p parū in usu sit hodie recte
 tradit p ptiū astro meridianū obtinere. Nisi in
 horizonte fuit ut p ascensio obliqua p de
 scensio ceteri astronomi iubet inuestigare aspectū
 In loco aut mediū p ascensio ut descensio pmi
 suas id efficiunt Sed uidit amiqz ne quid sit quid
 agit C. Conuenit uidetqz domū sūt abiturū V. Et
 nos igit cepto ludo modū statuto exeplo scdm
 oportet C. Cuiā comode temp illud nūc responde
 bat colloquiū adeo ut nichil pene intentatū relin
 quering cū nichil ex amplius oīi supsit. V. plerūqz
 remissius dicta silēcio pteruimqz non tā qz oīno
 pblata s at facile moderata ut nō satis digna
 de qbz pmo haberet. Cū et eo consiliū facere
 libuit ne aliena qlibet dicta aiuidiqz mordere qz
 ueritate inquirē uiderem. Jam reliquū est suū
 uterqz tāre felix reusit Saluū igit pio am corū
 dulcissime C. Et tu recte ualeto. 27

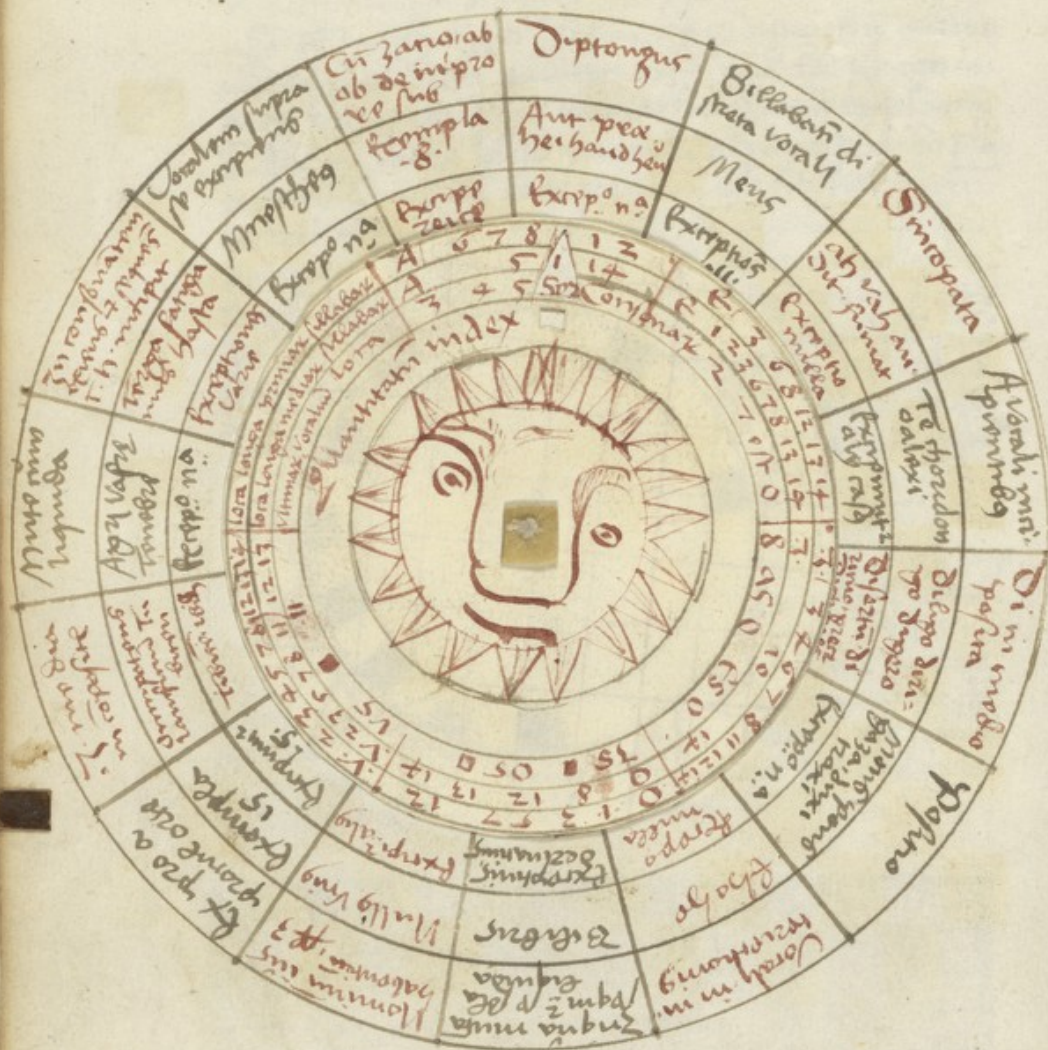
V. Arues	Libra	Caractere paphu	H. Catinus
8. Thaur	m. Scorpio	o. Coniunctio	4. Iupiter
II. Gemini	p. Sagittus	*. Sextilis	7. Mars
6. Cancer	b. Capricornus	Δ. Trium	o. Sol
4. Leo	m. Aquarius	□. Quatun	2. Venus
10. Virgo	x. Pisces	o. Opposicio	8. Mercurius
Zodiaci.	o. Caput	o. Cauda	C. Luna

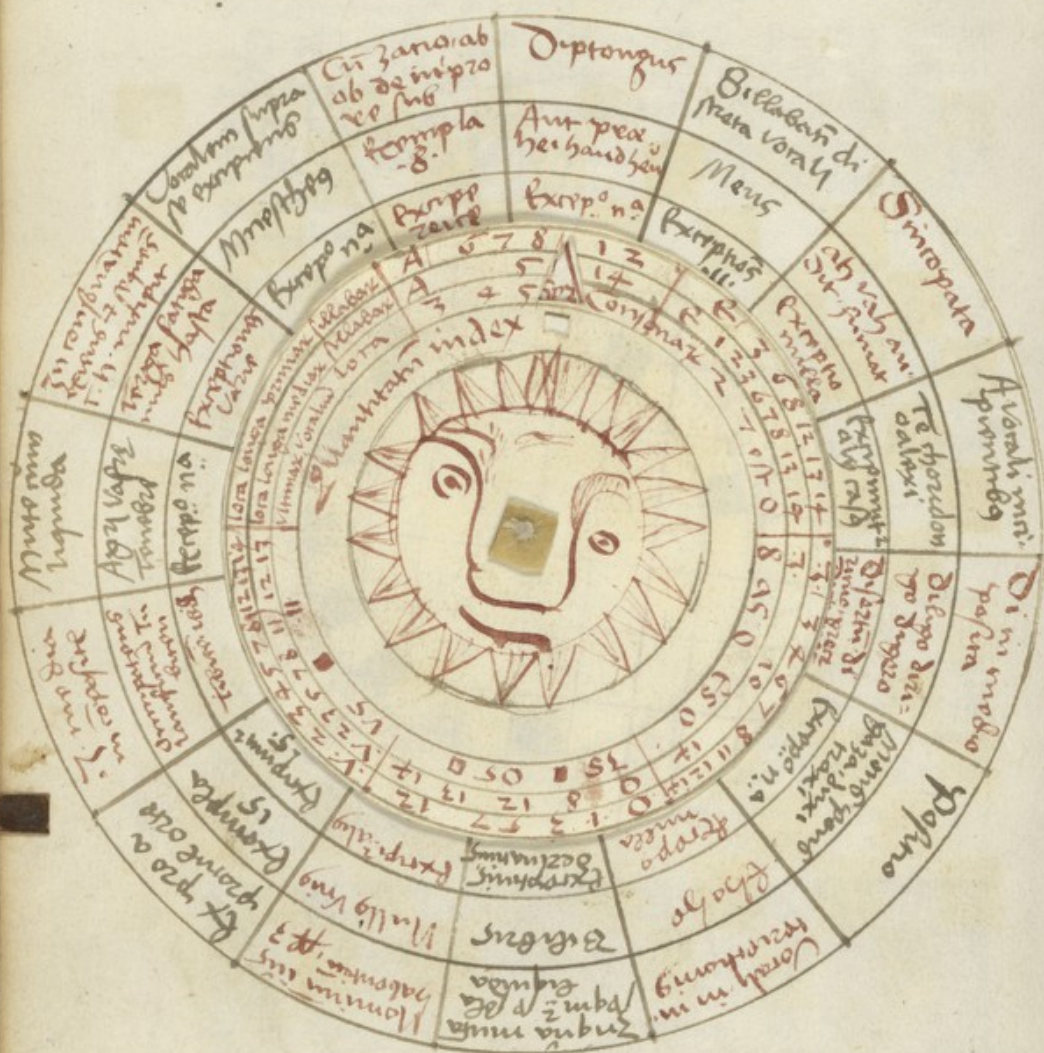
Scriptū est hoc opusculū tabulaz ac diligēcia multaqz
 pter deuotūz en anno salutis fere incam acio 1587.

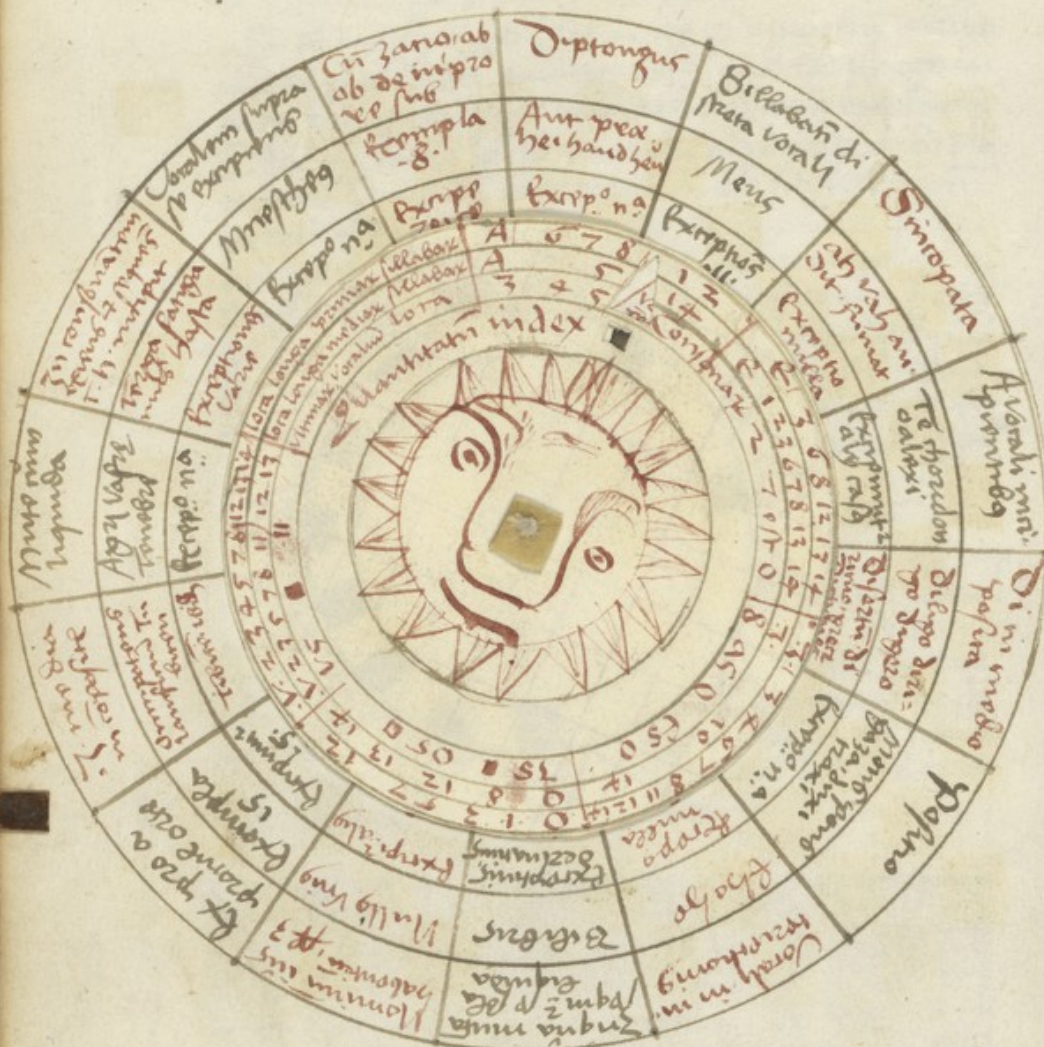
8

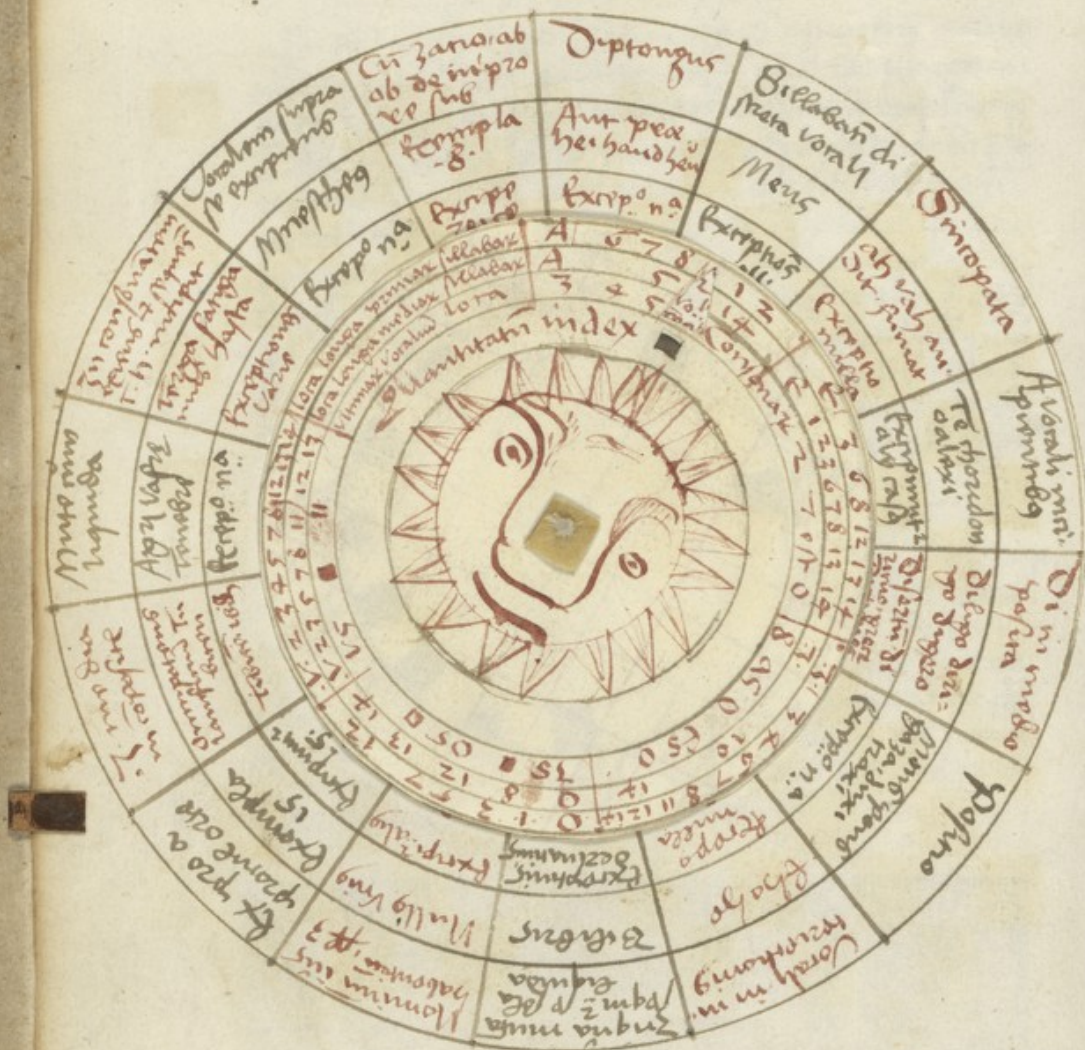
18 us
combinis ad p[ro]p[ri]a lora lora p[ro]p[ri]a

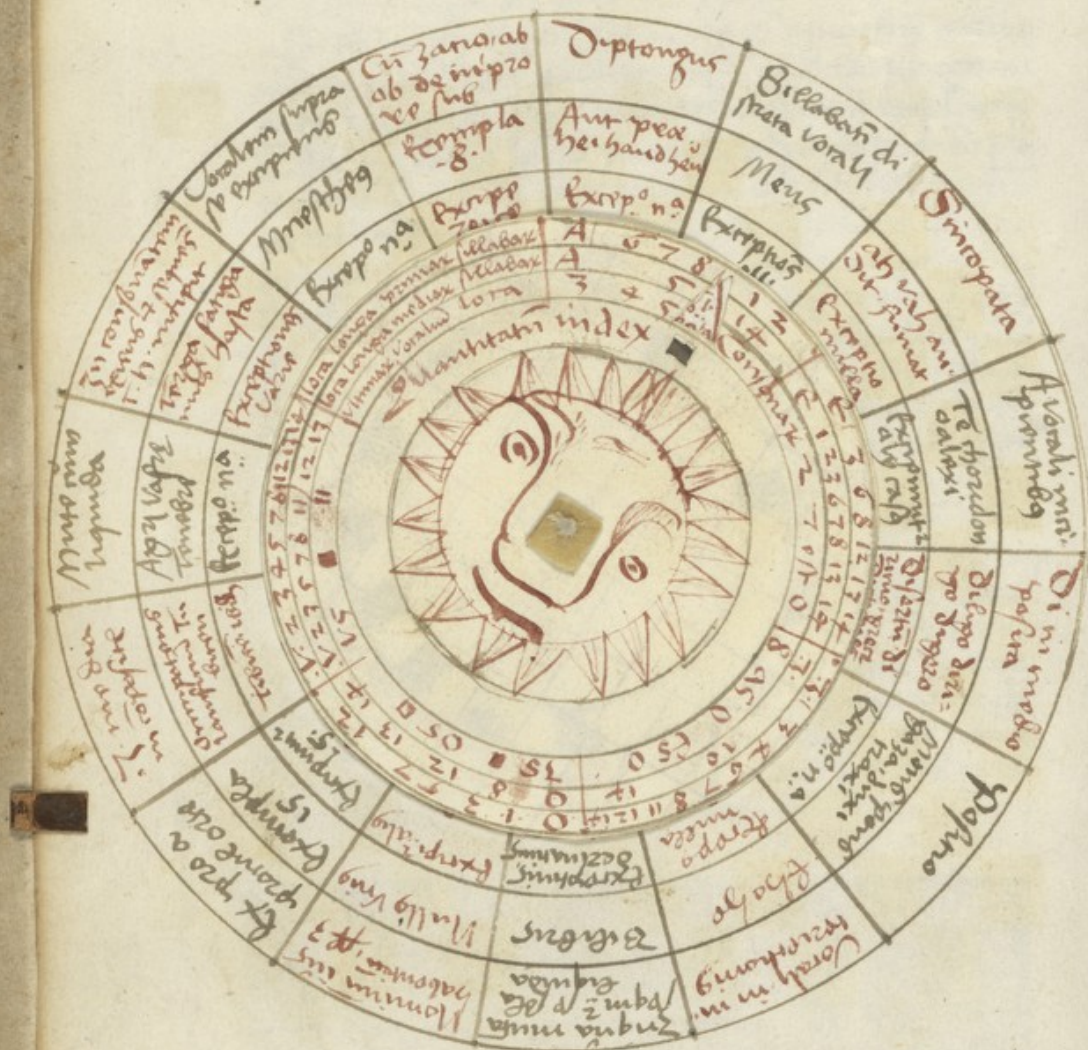

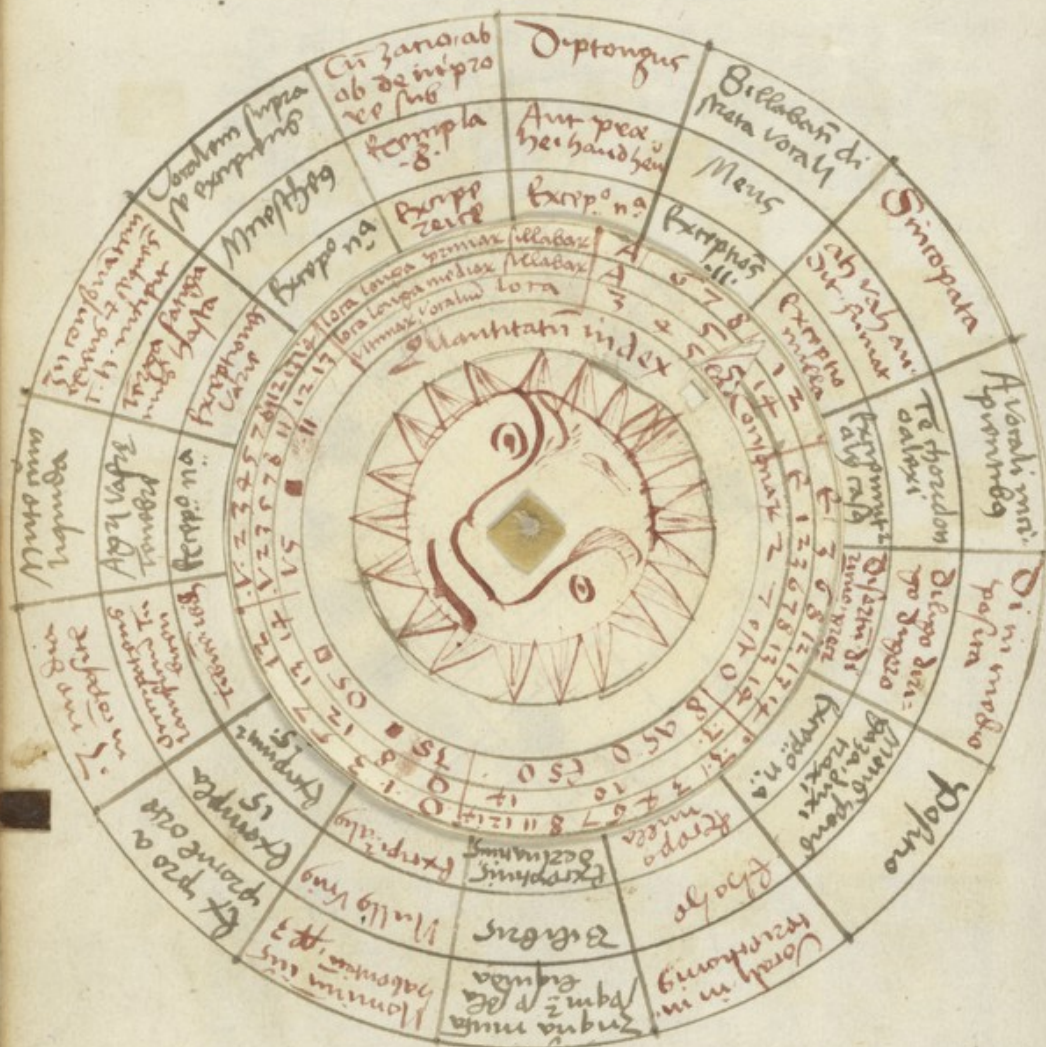

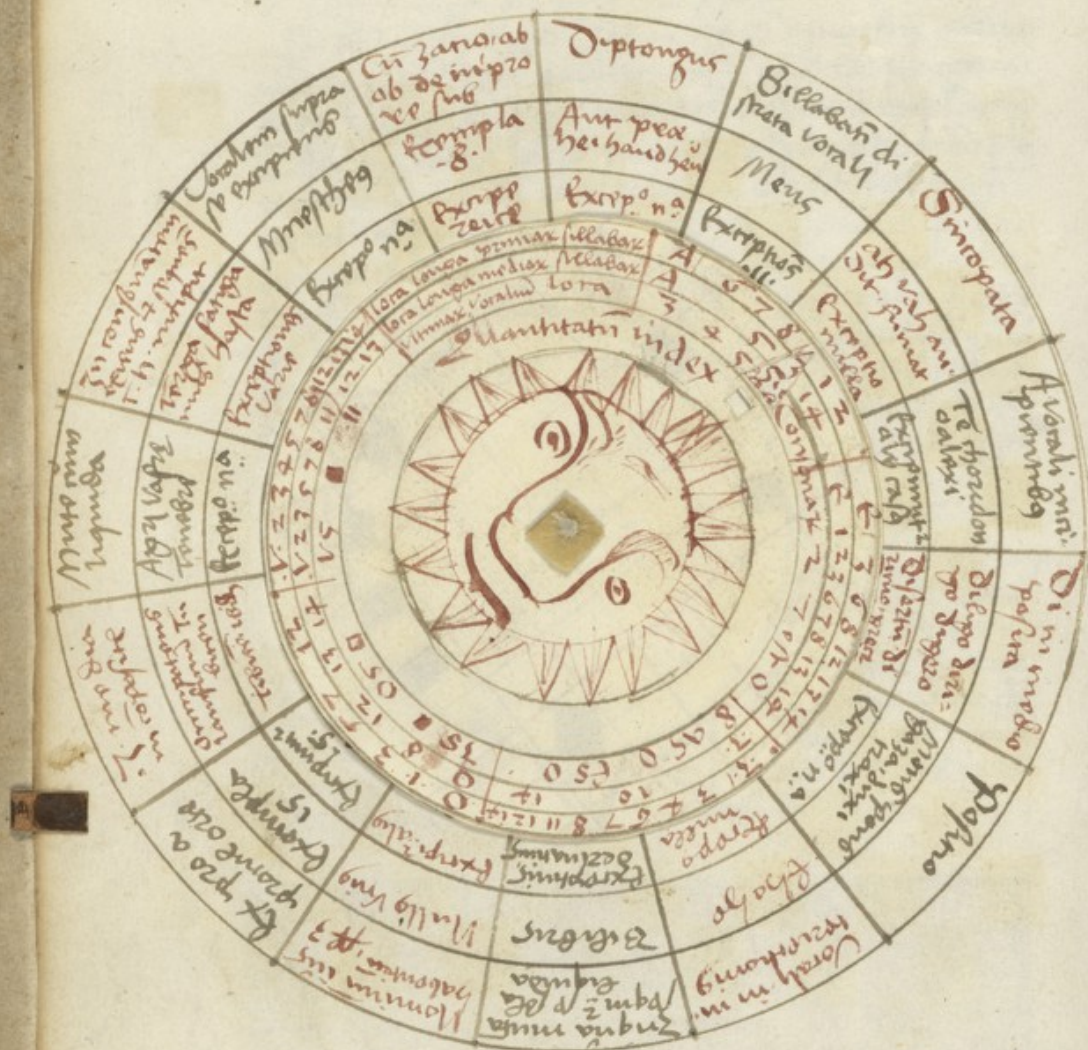

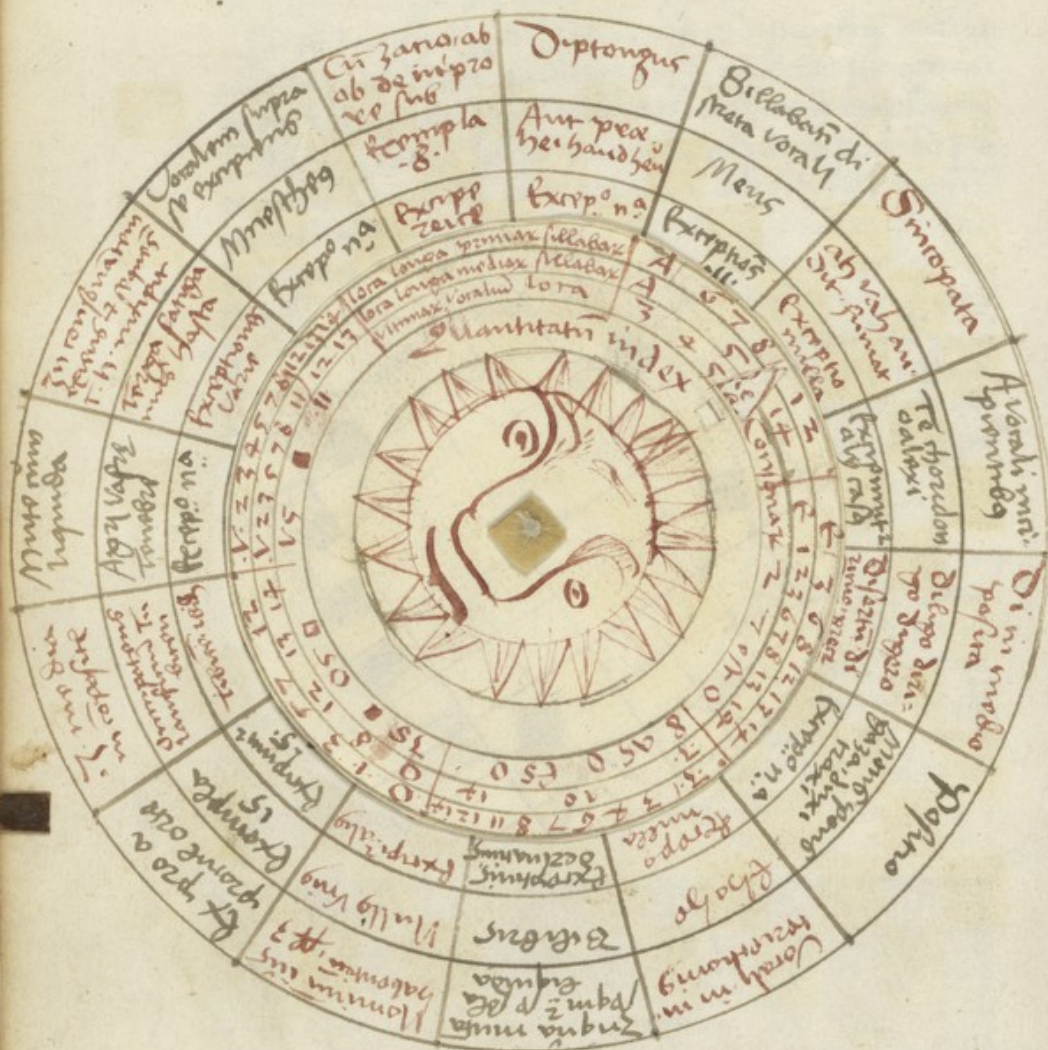

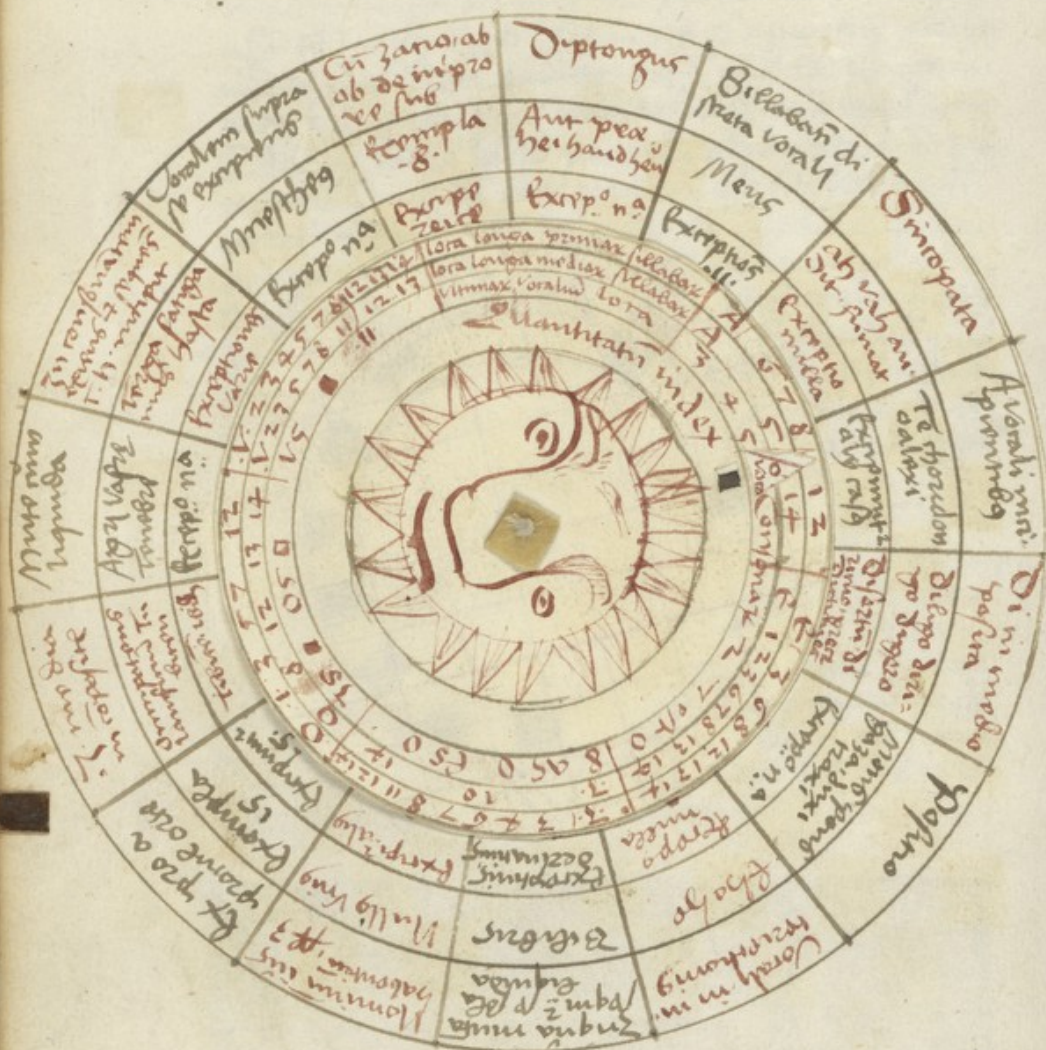

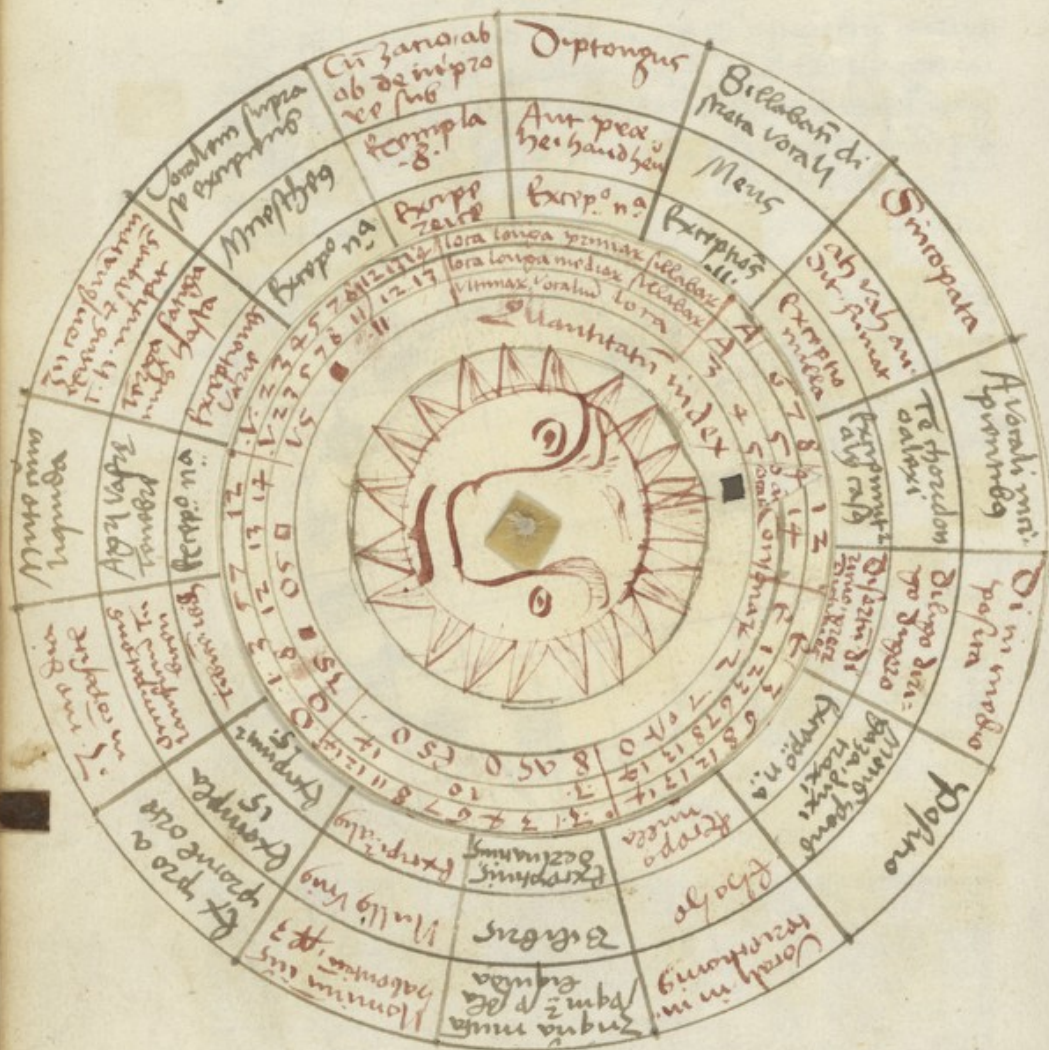

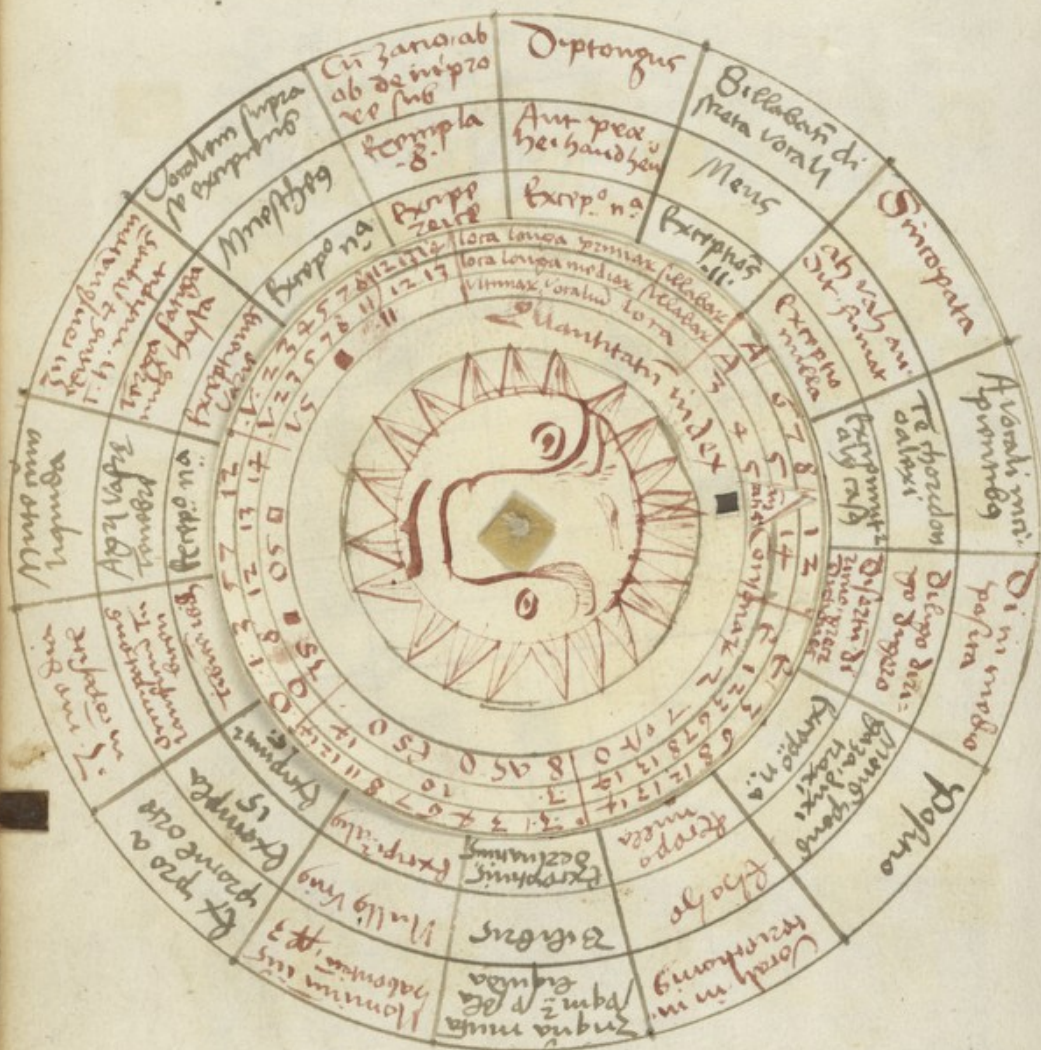

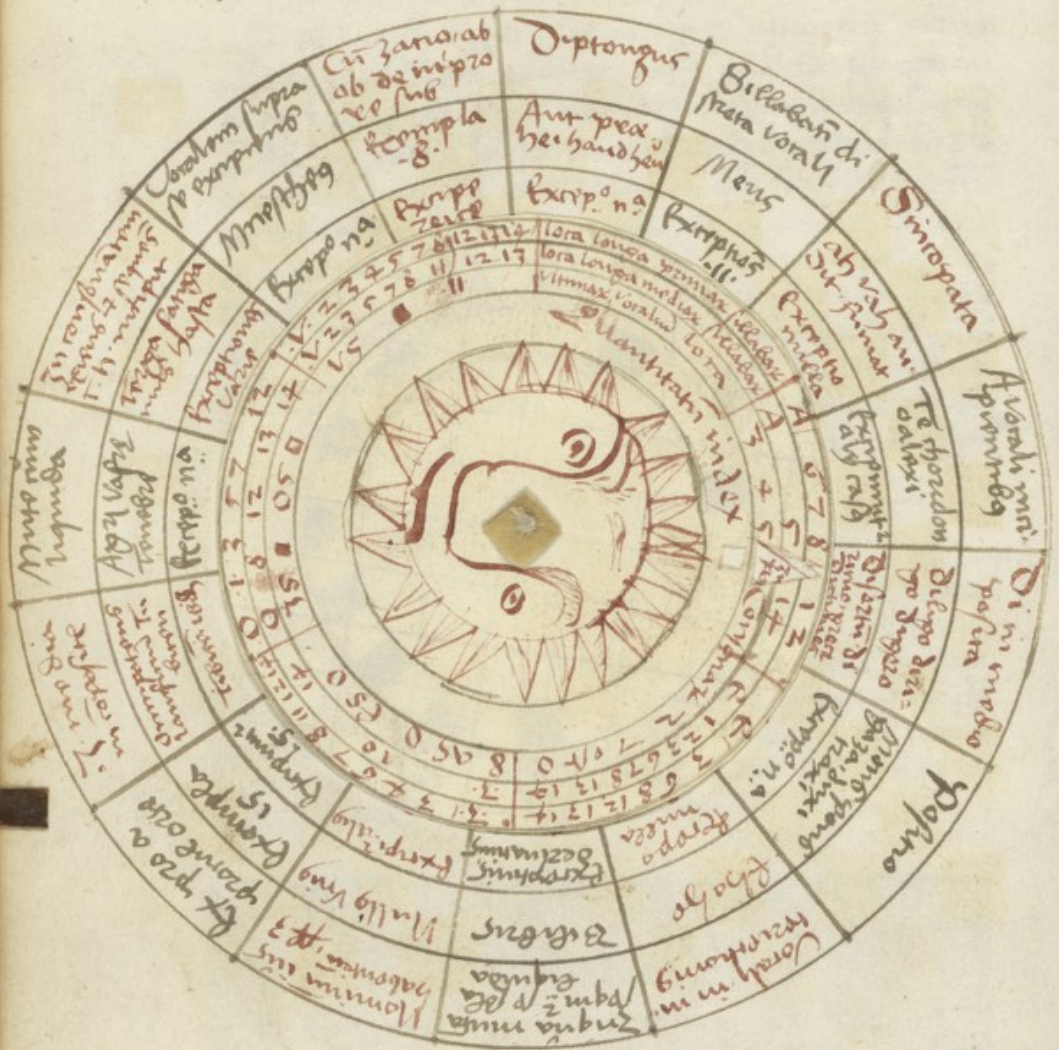

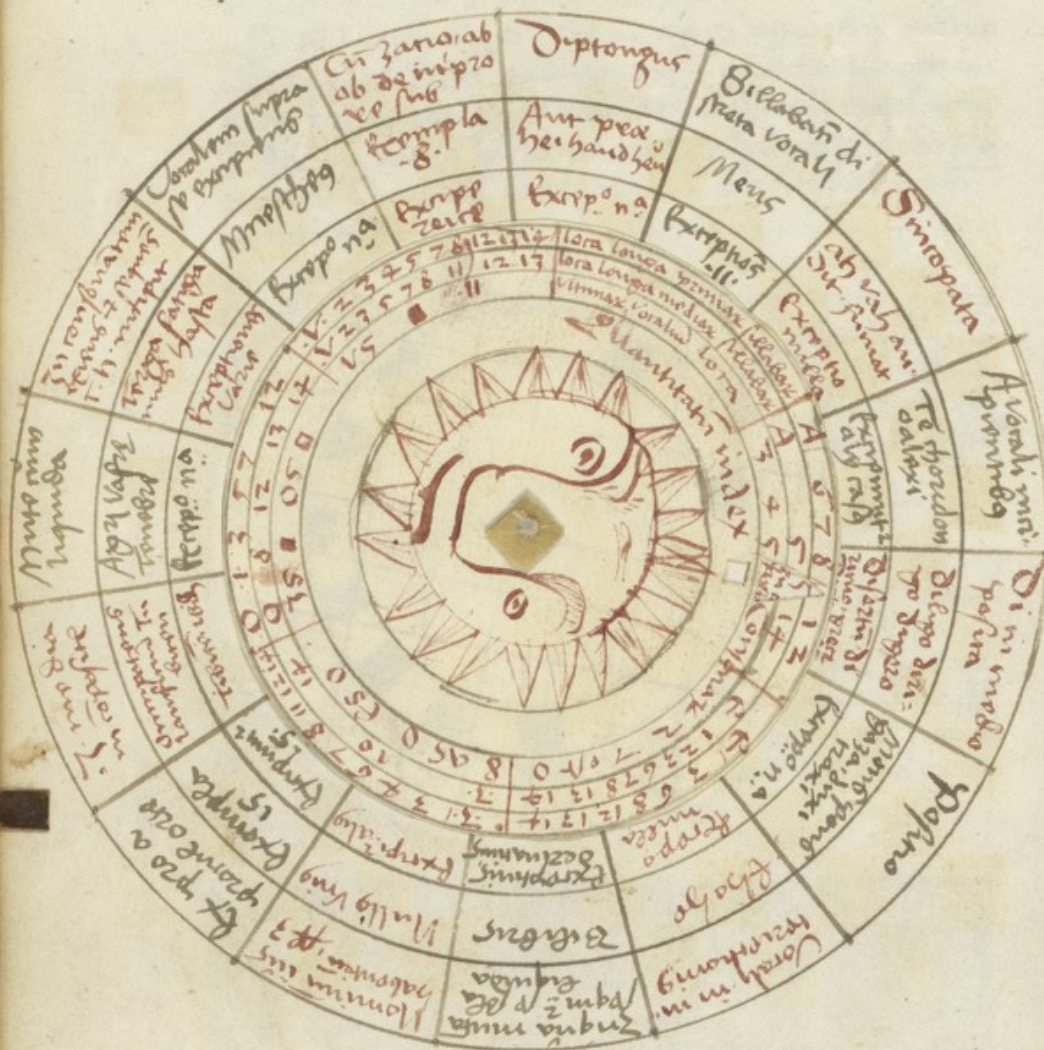

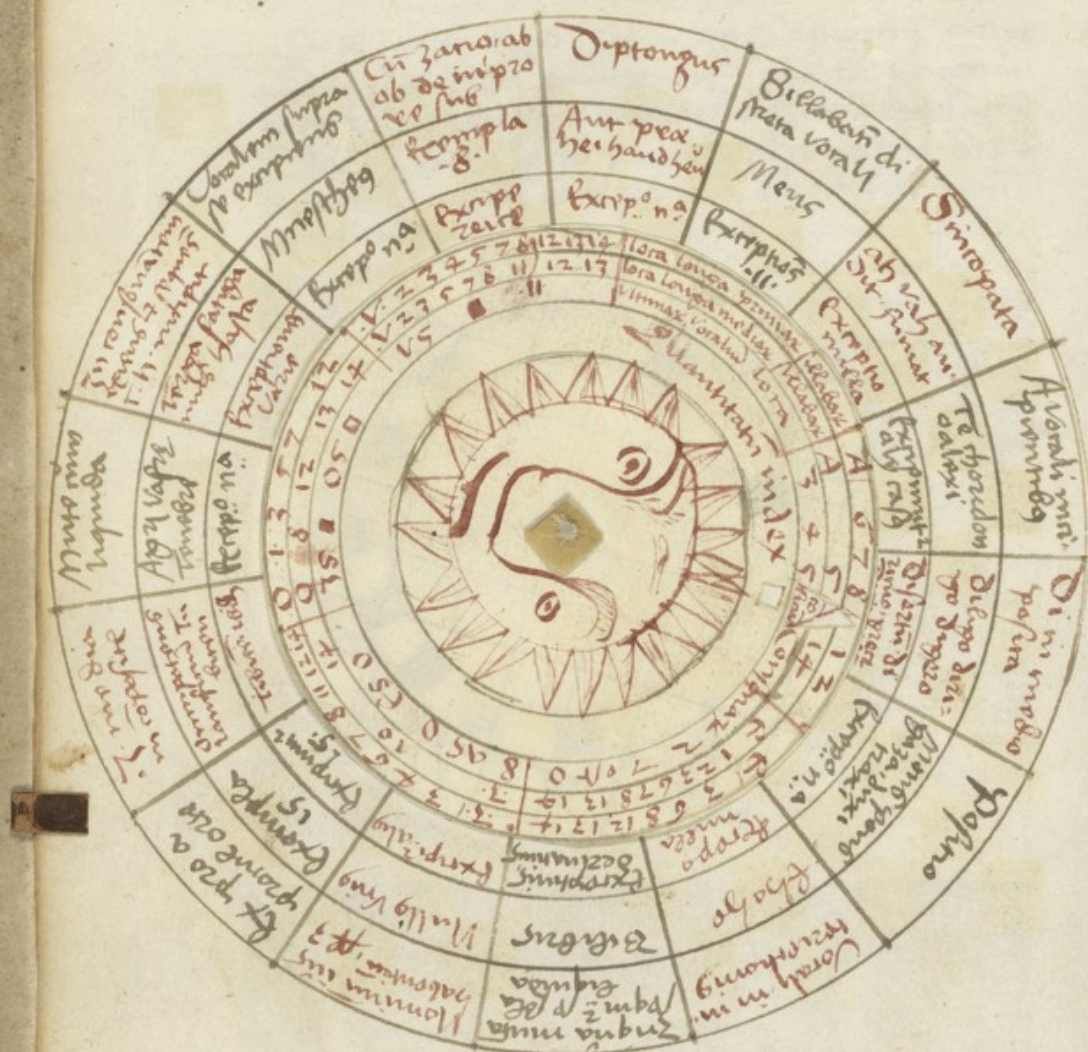

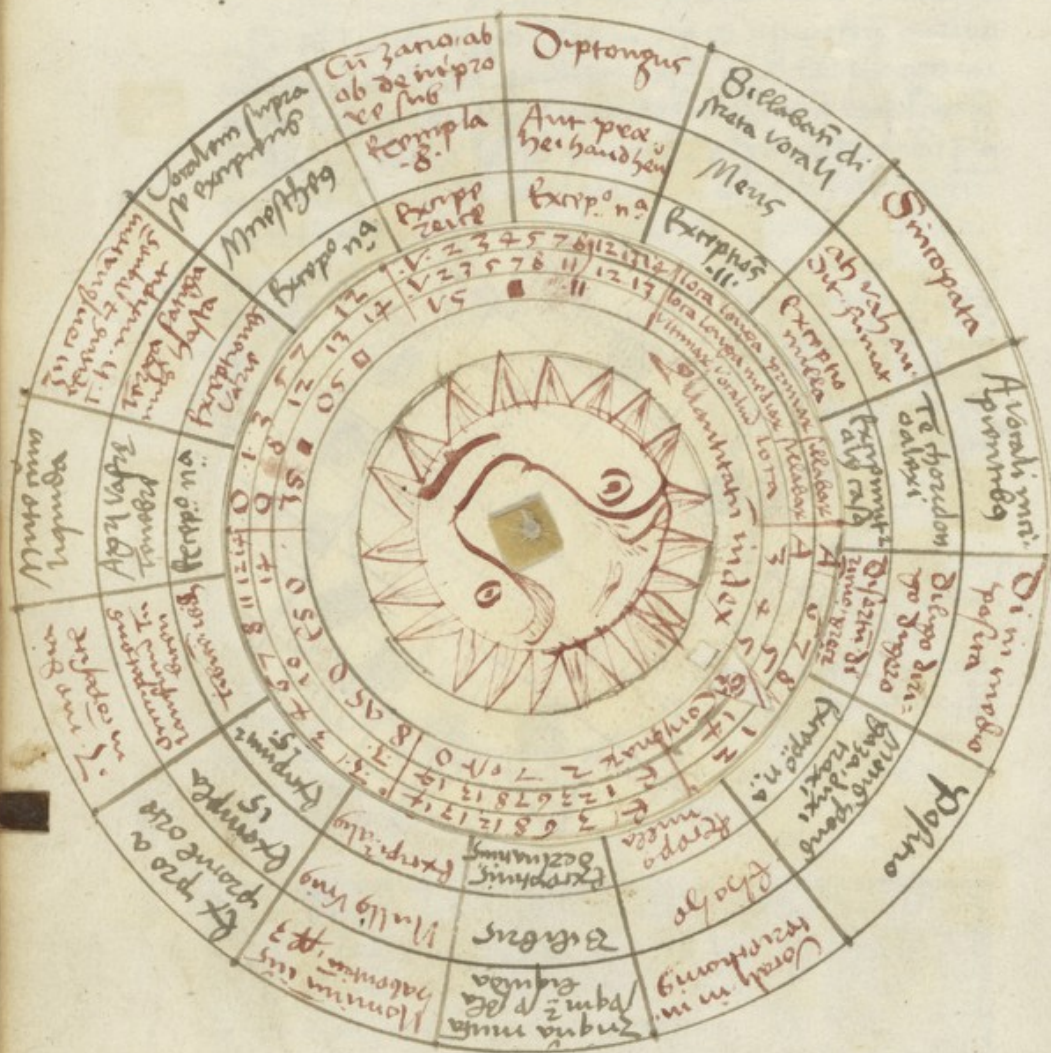

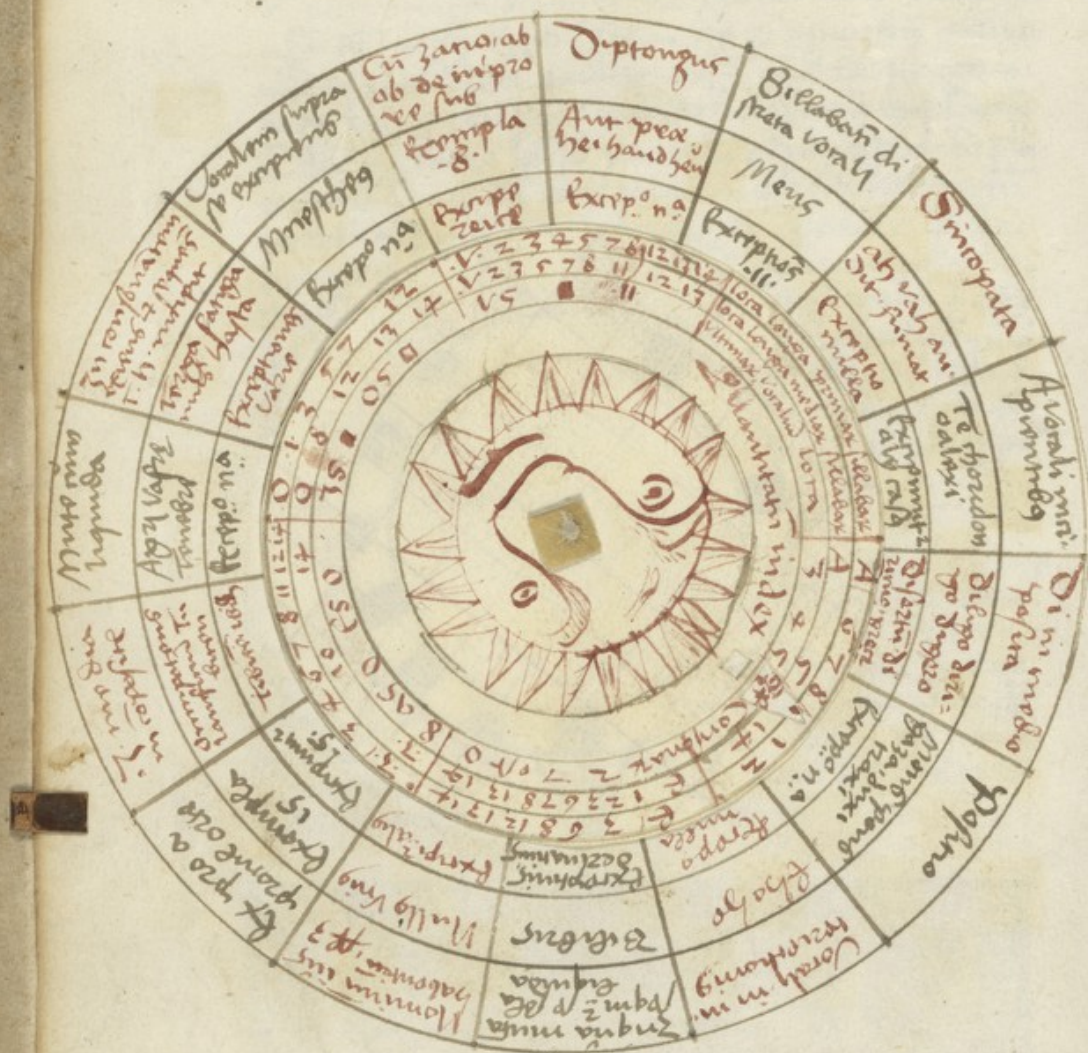

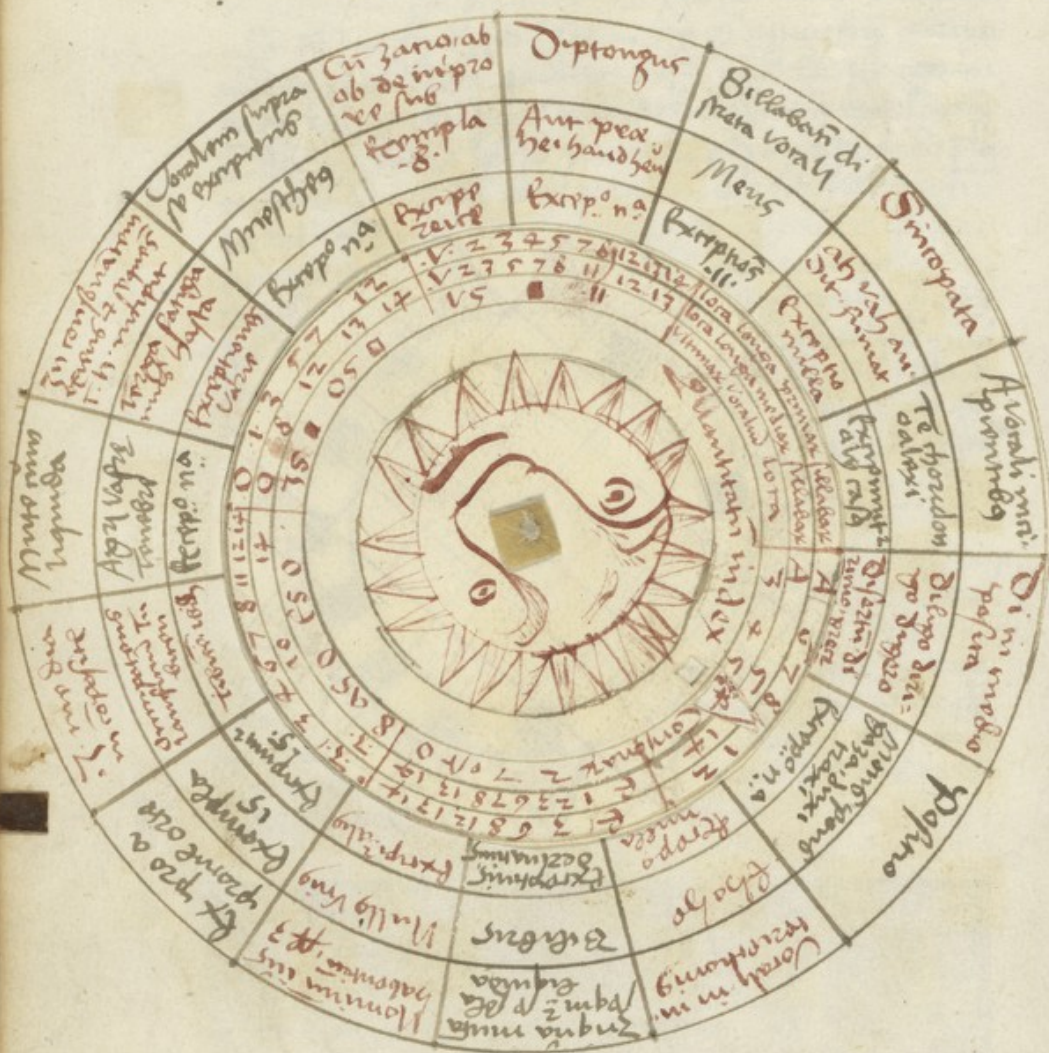

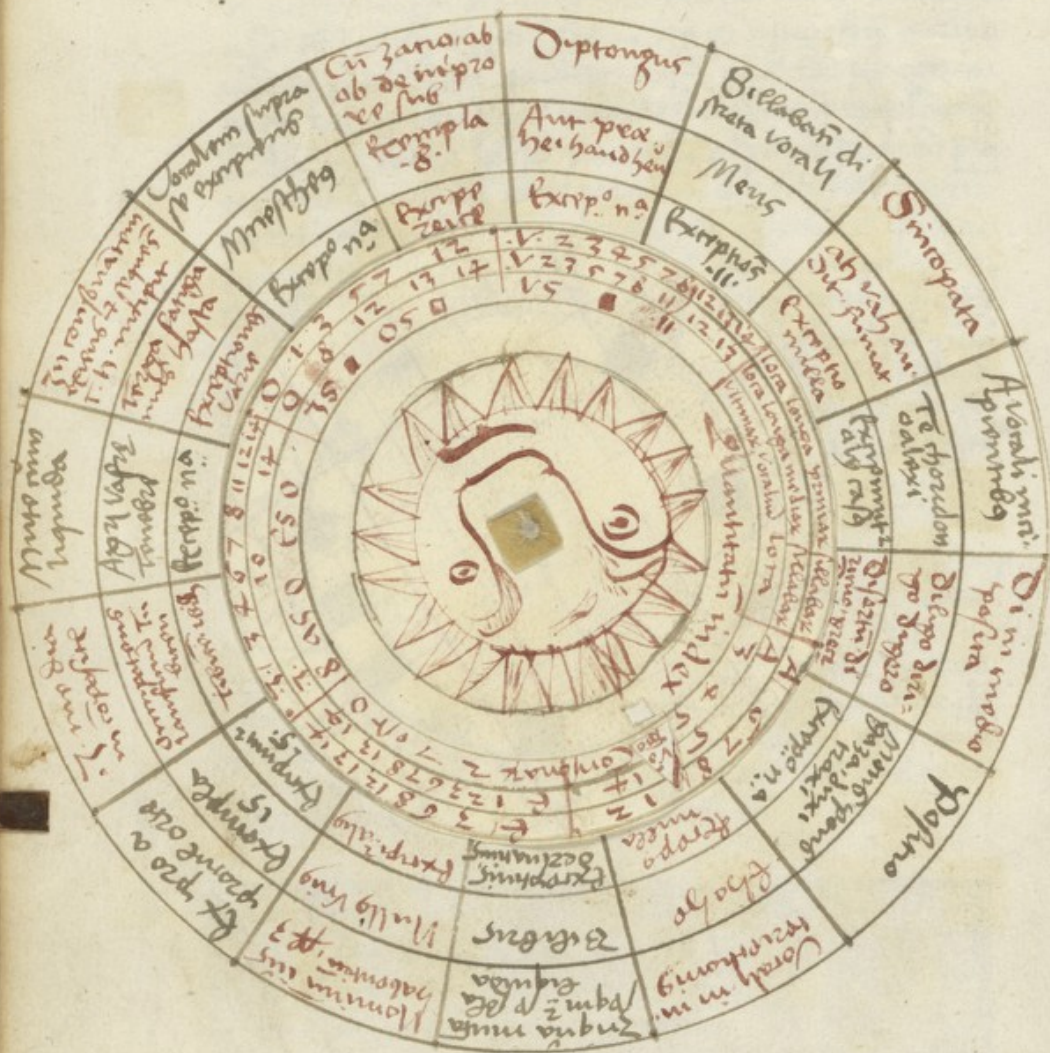

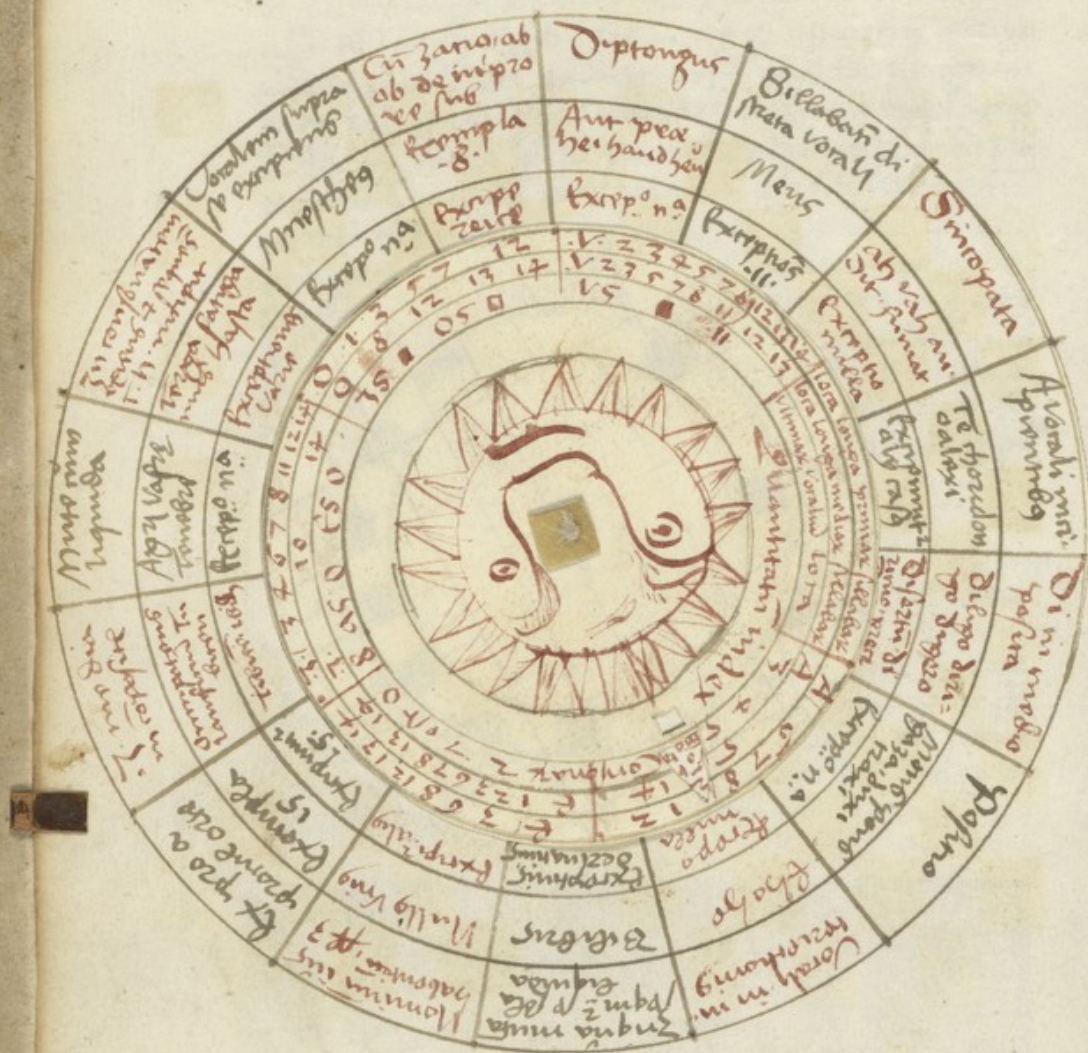

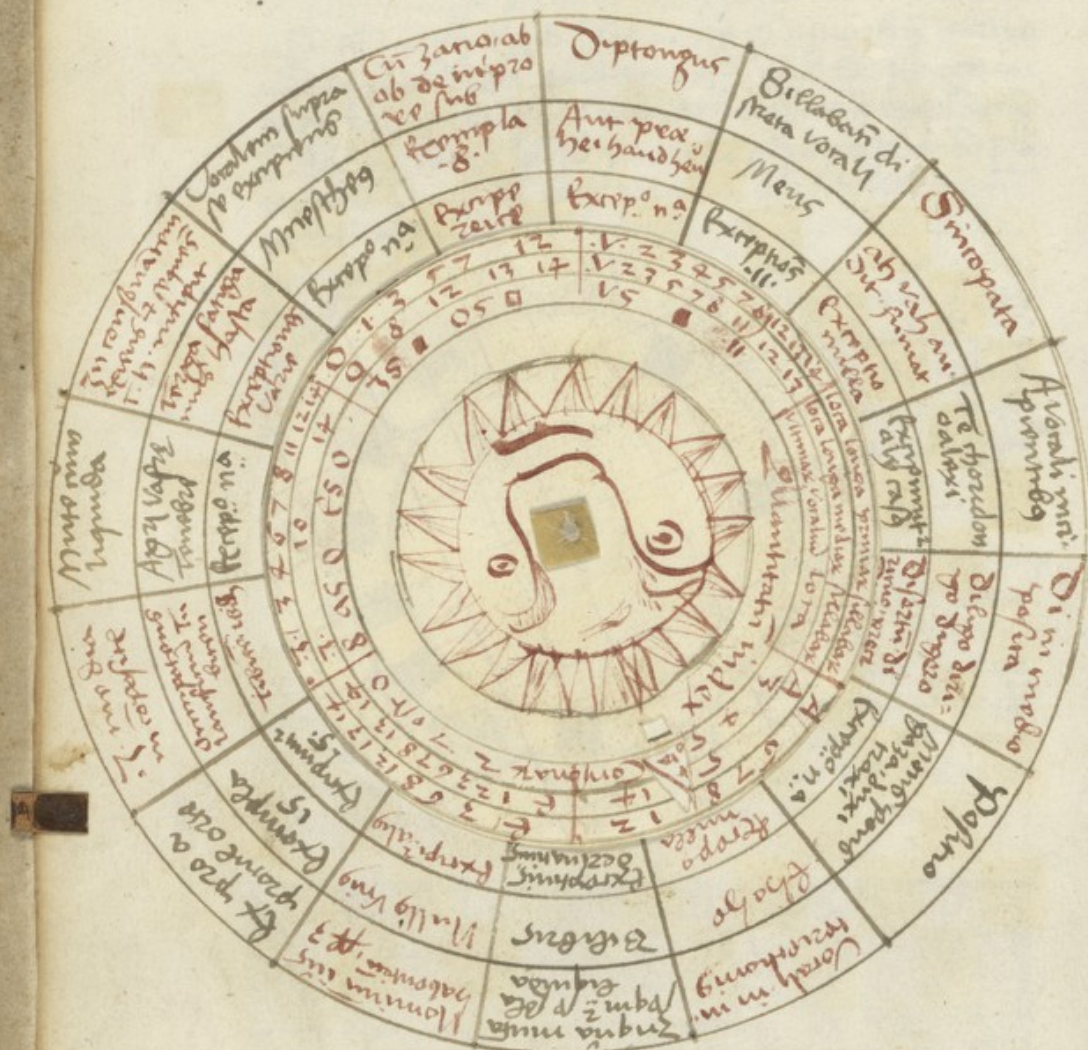

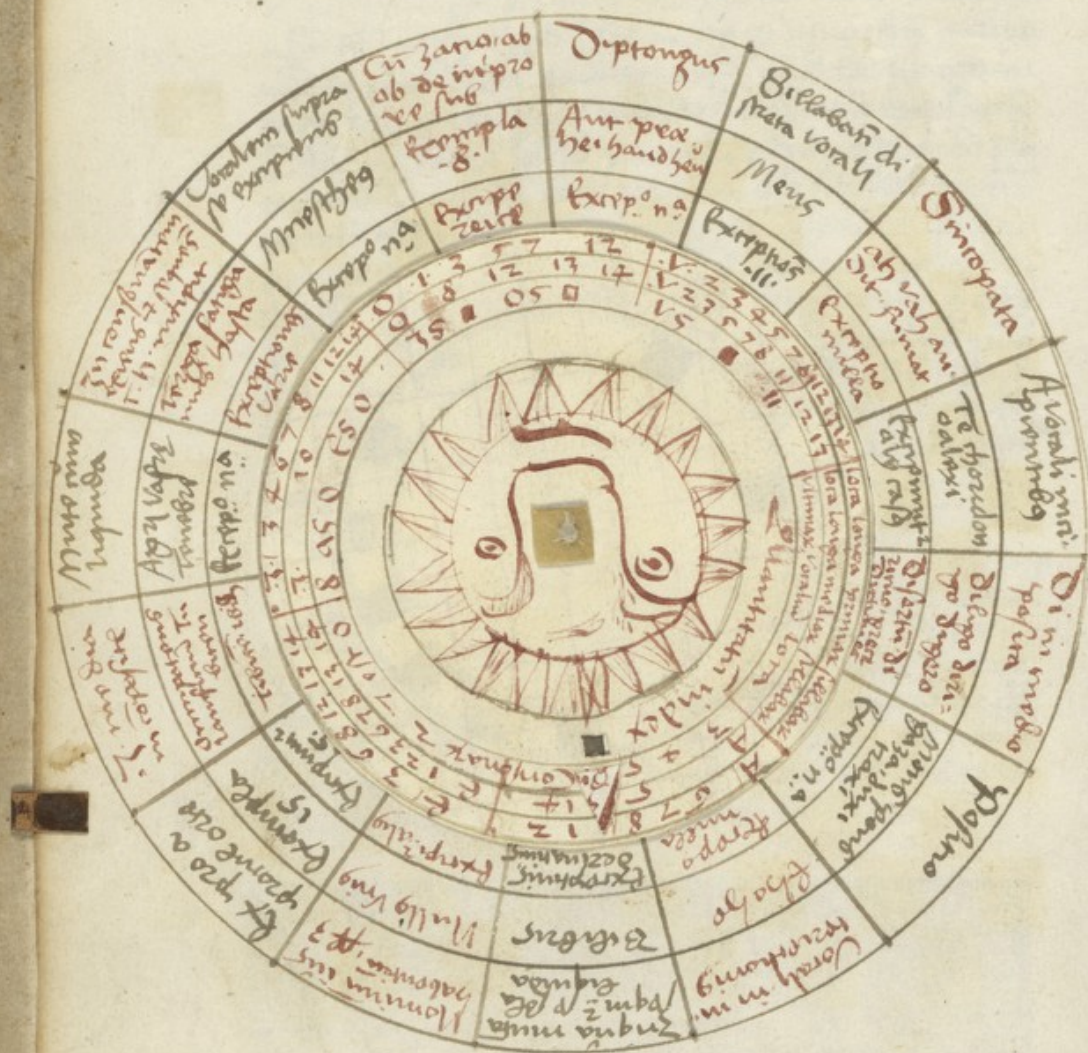

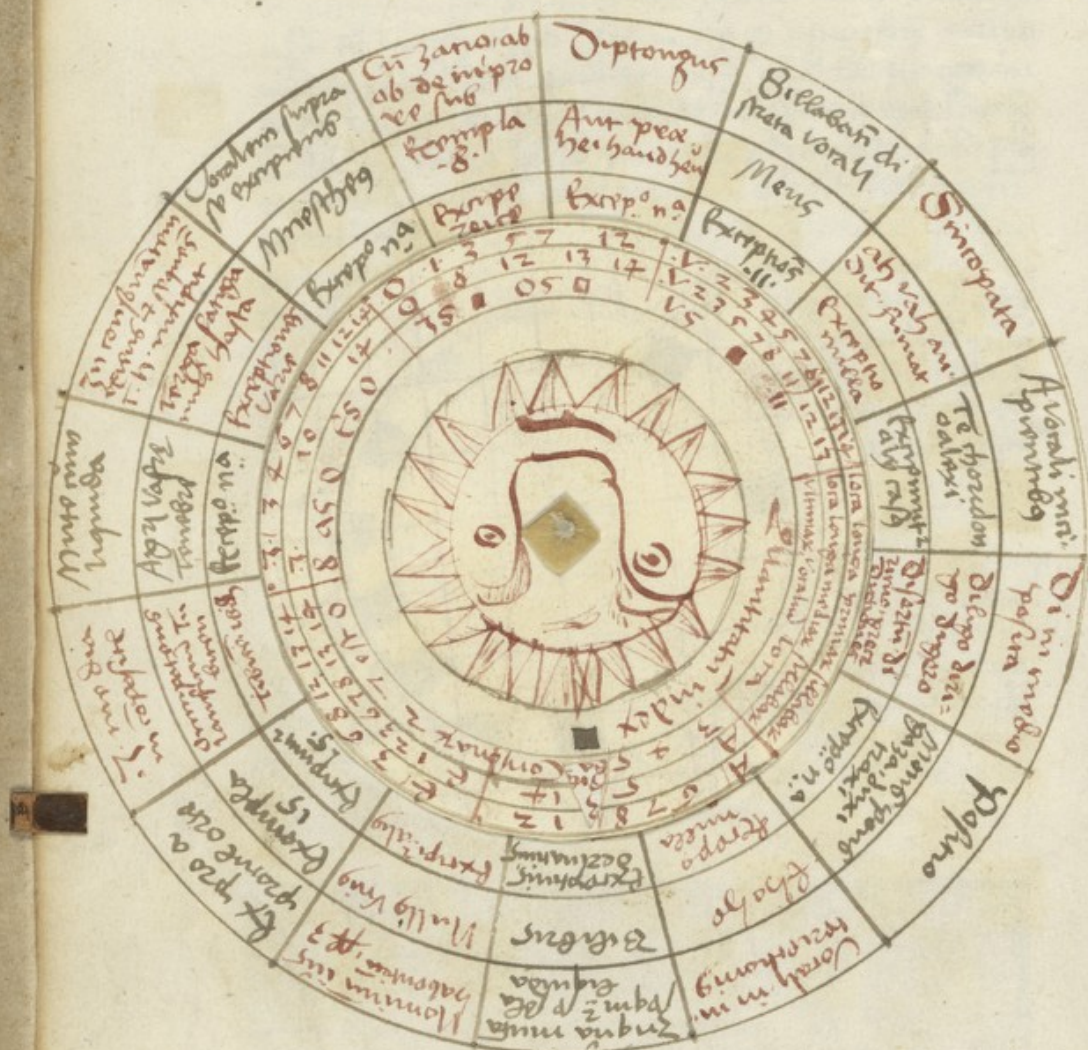

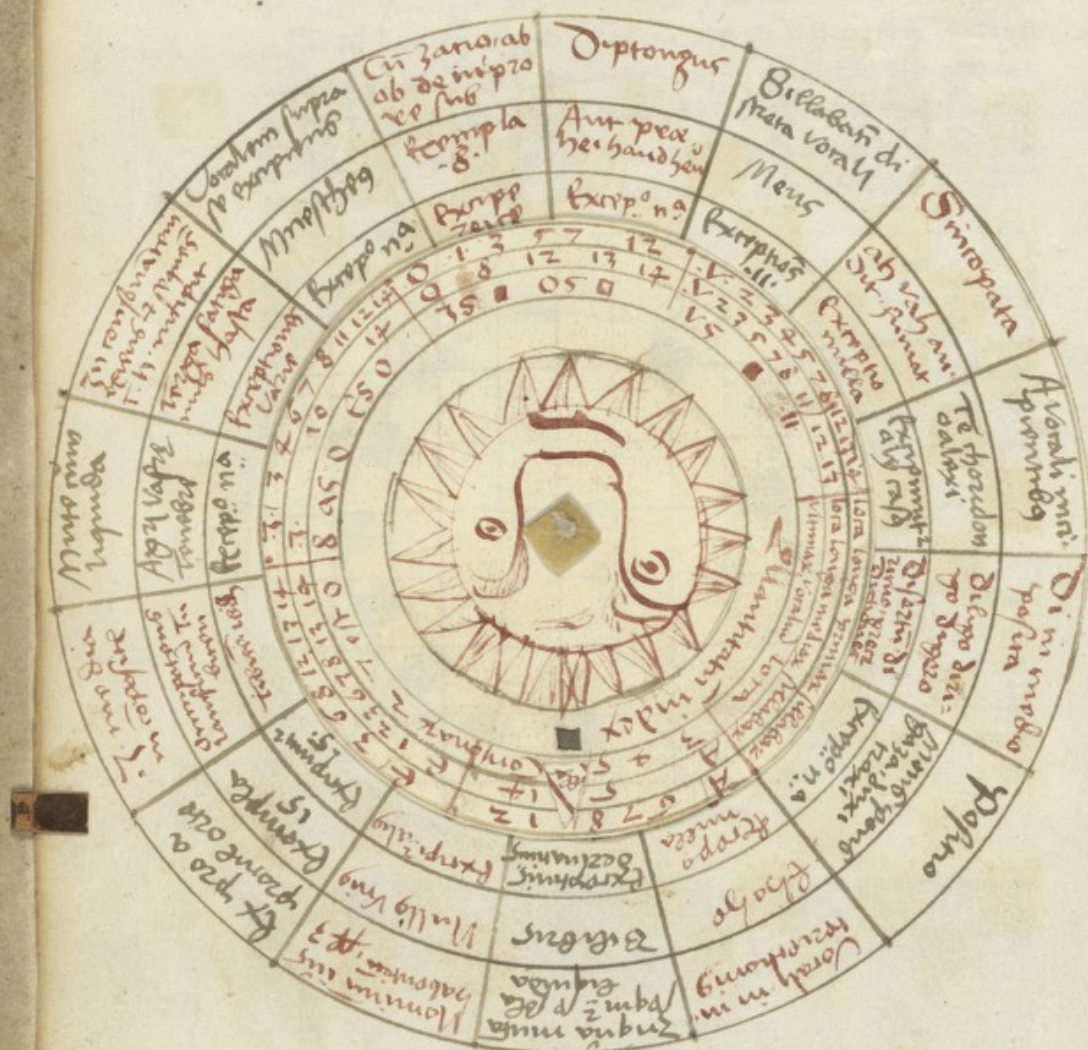

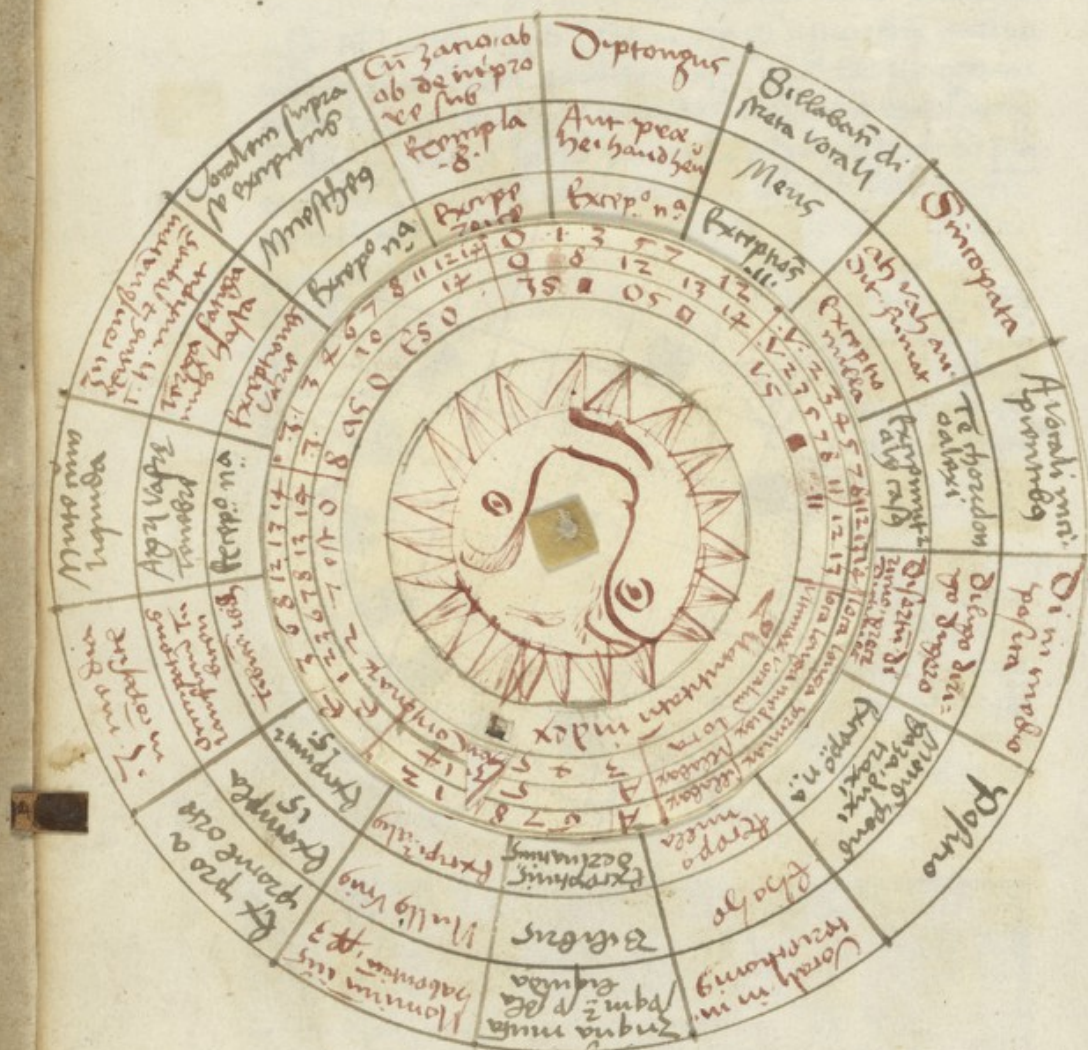

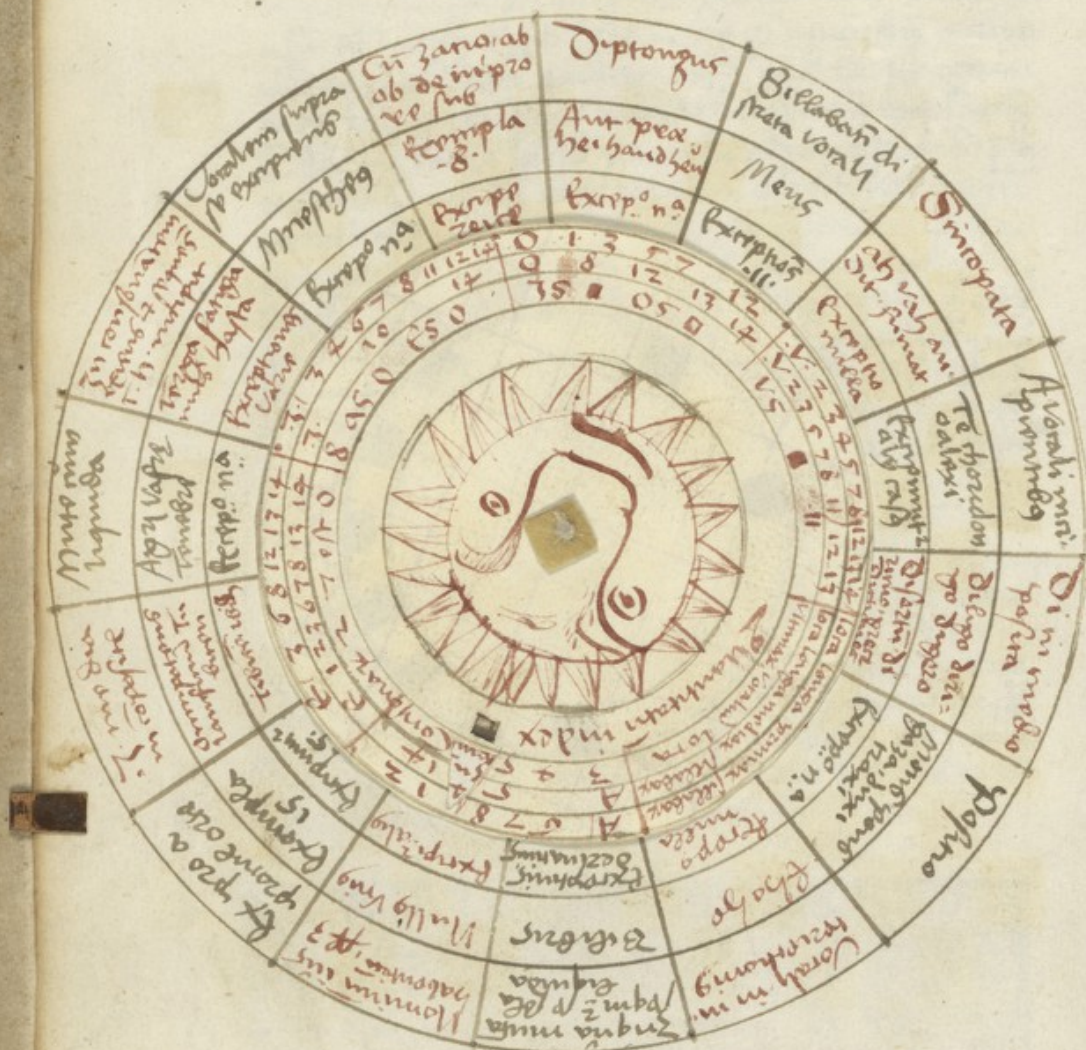

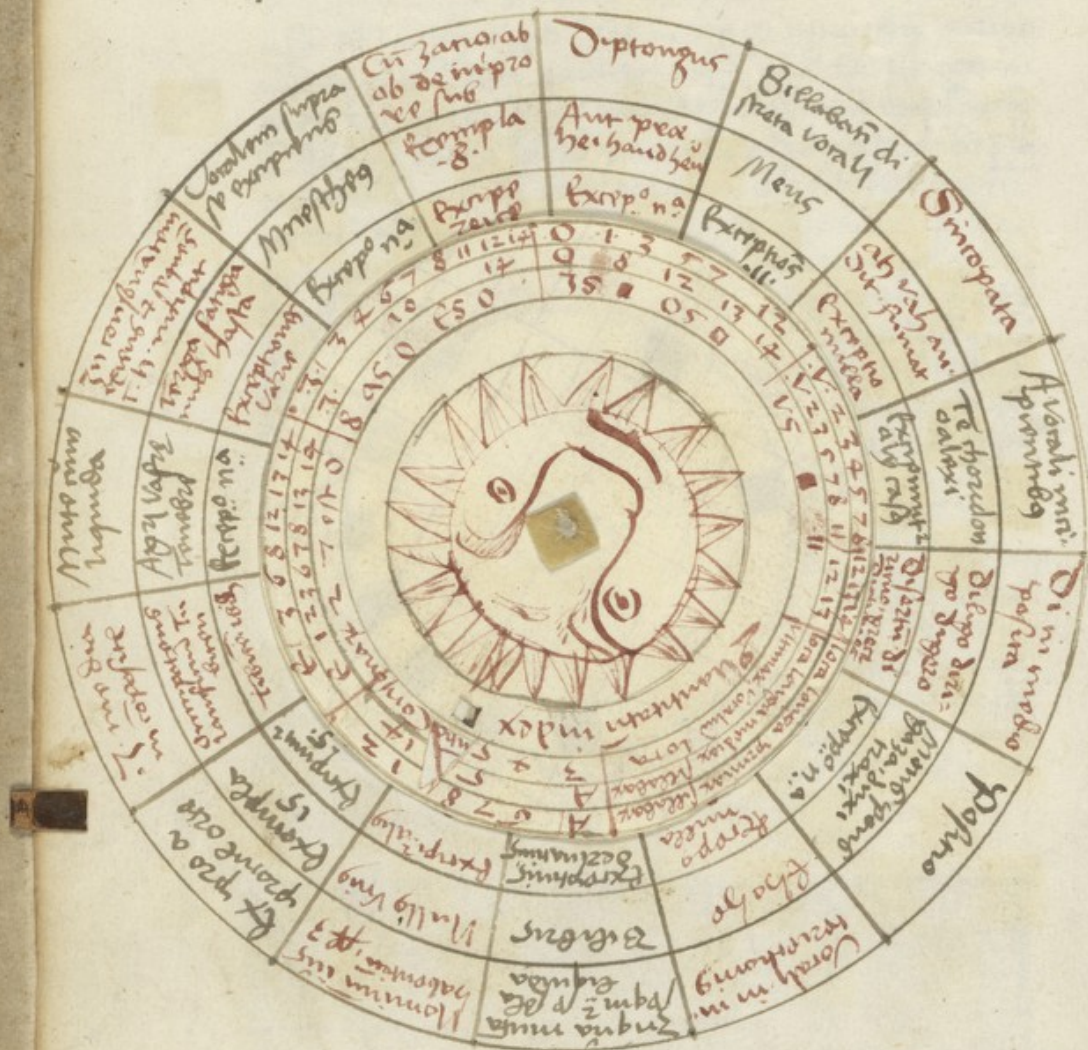

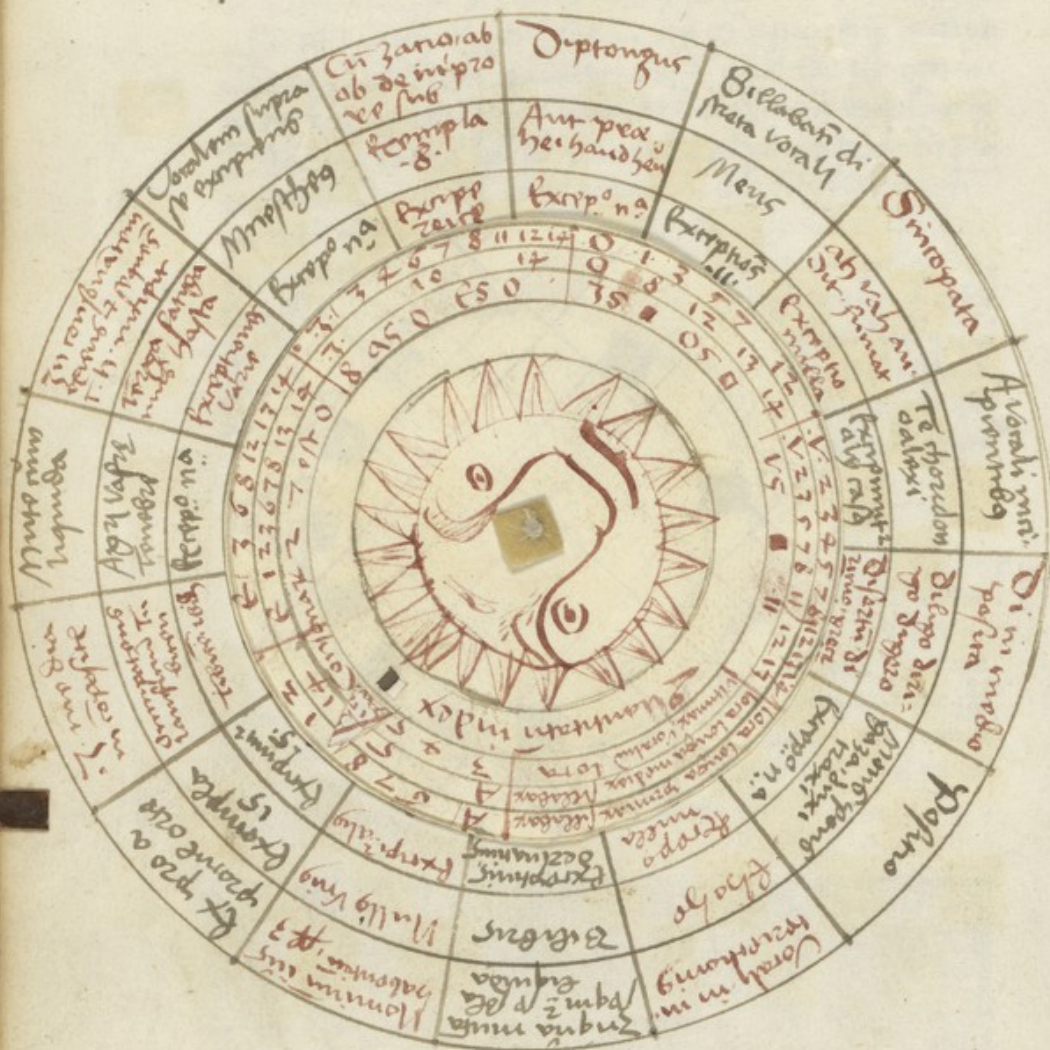

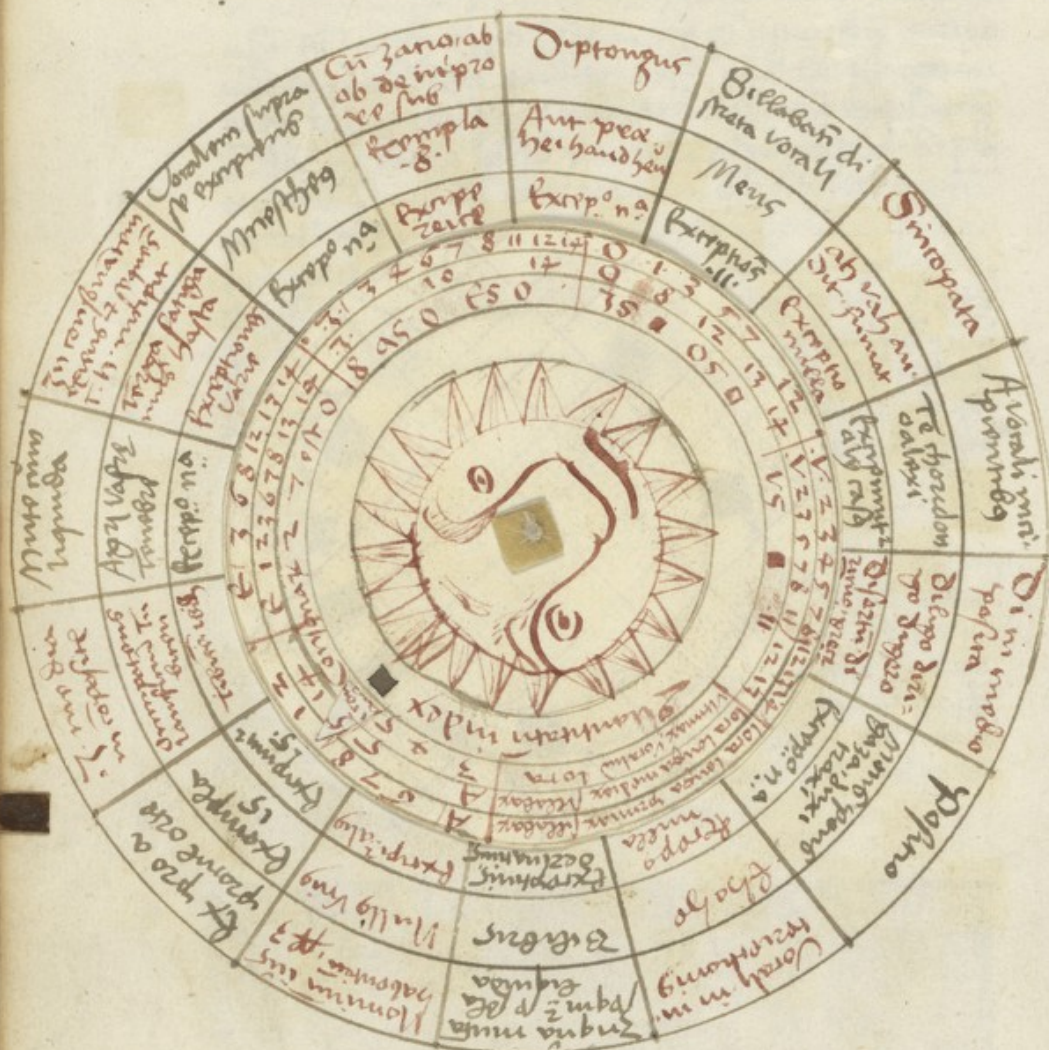

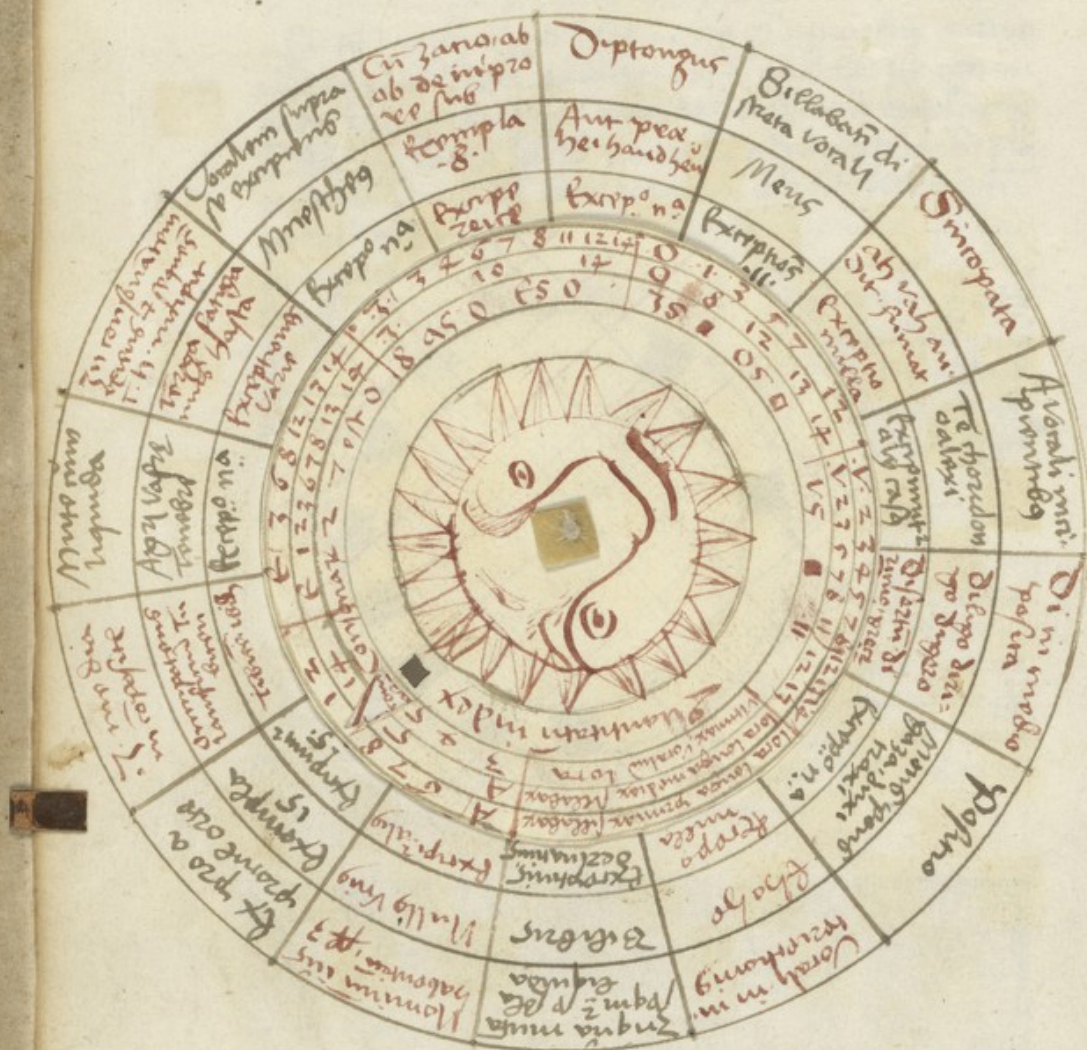

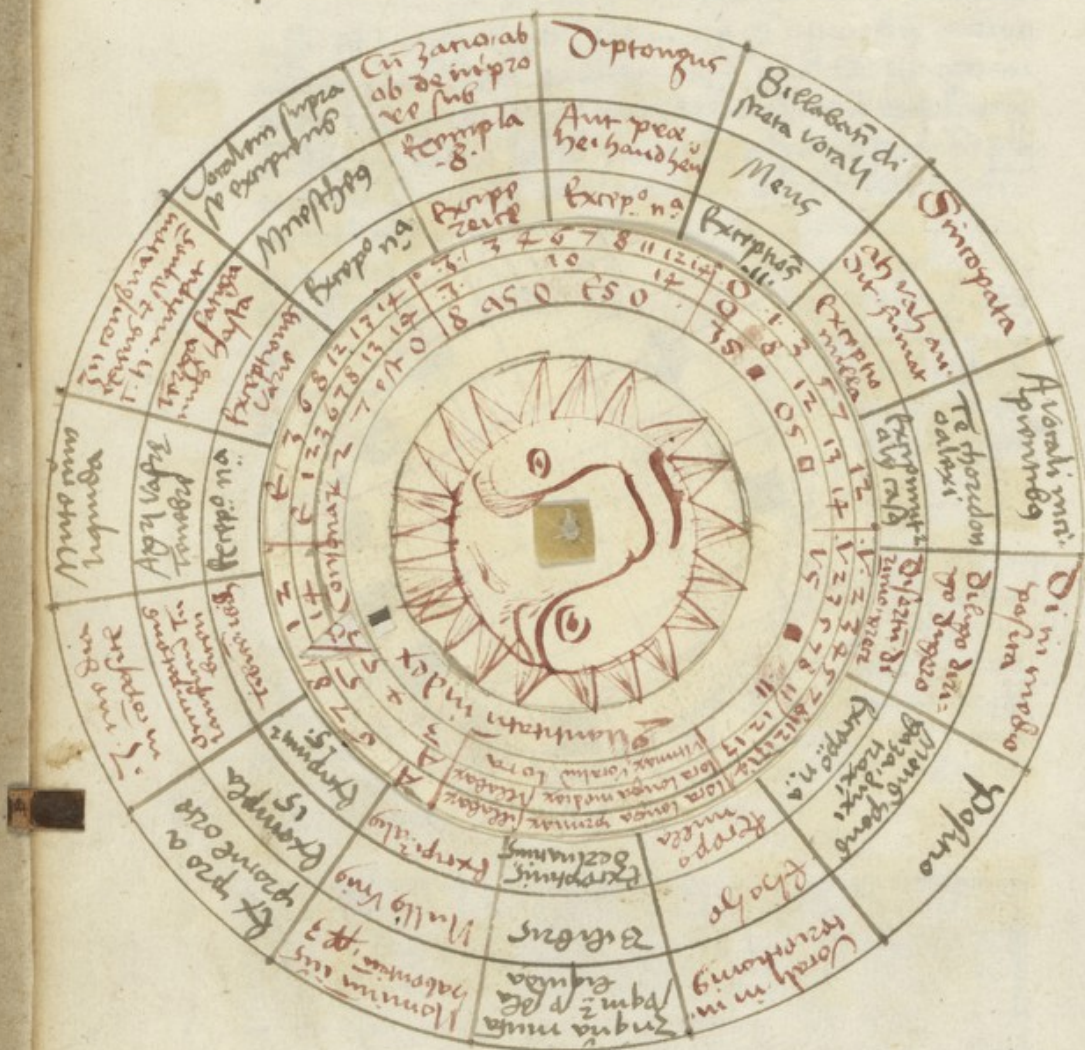

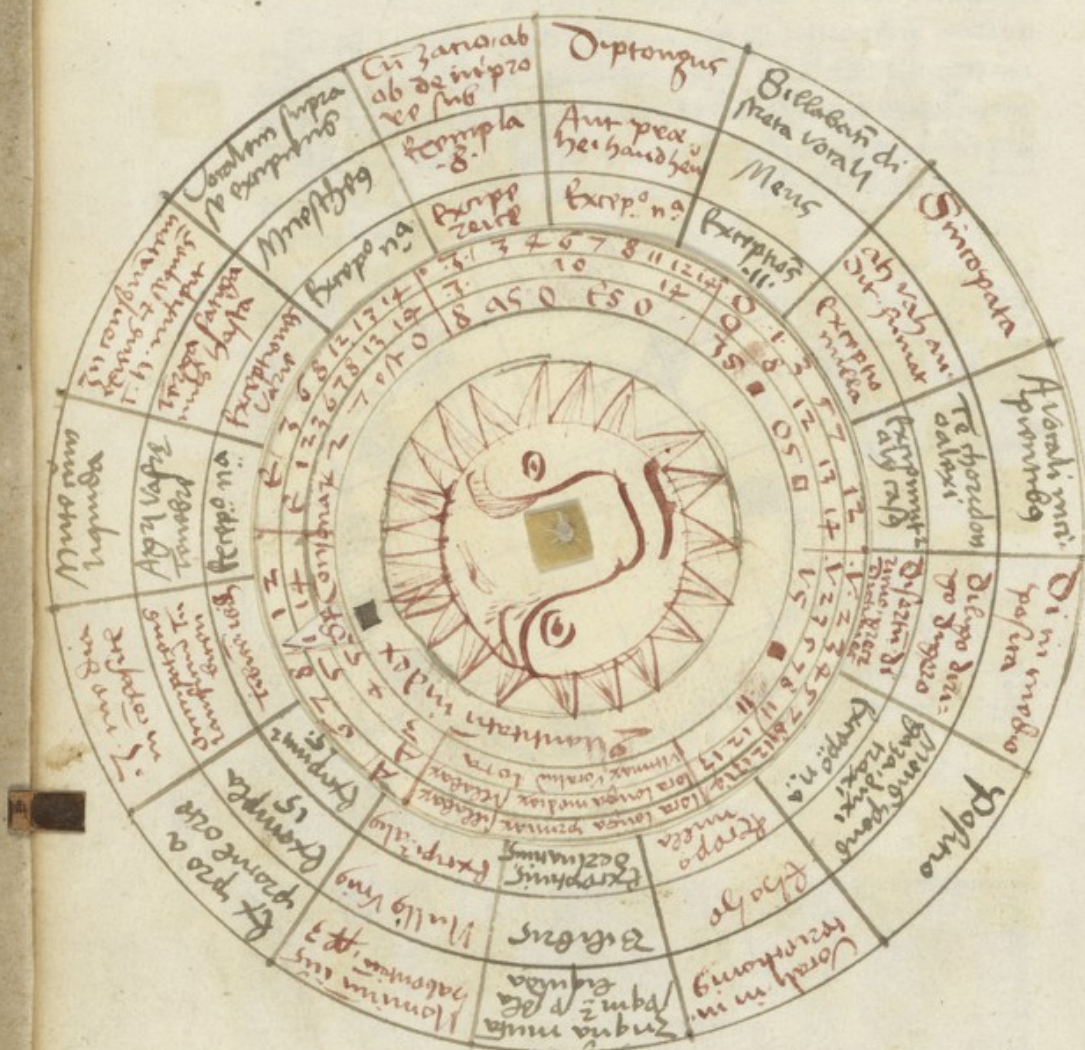

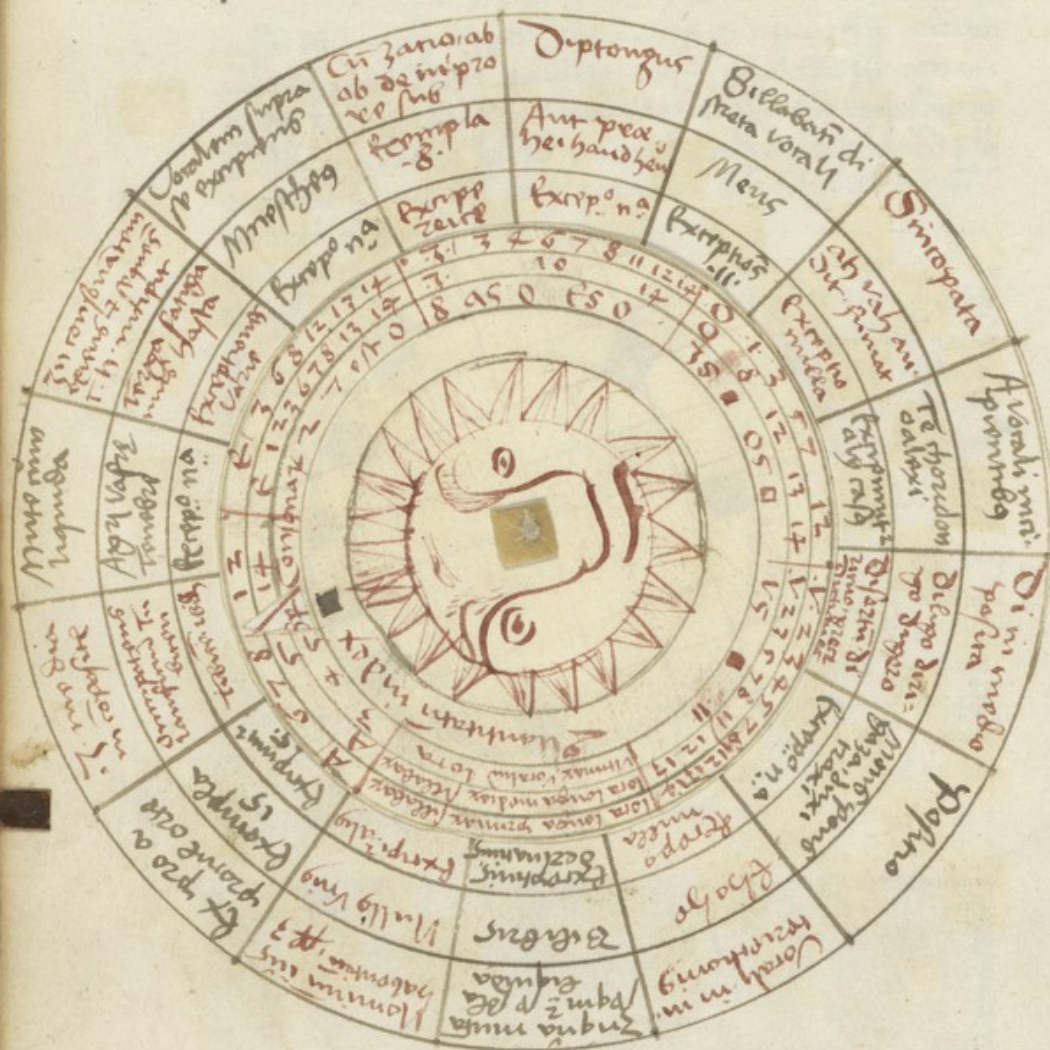

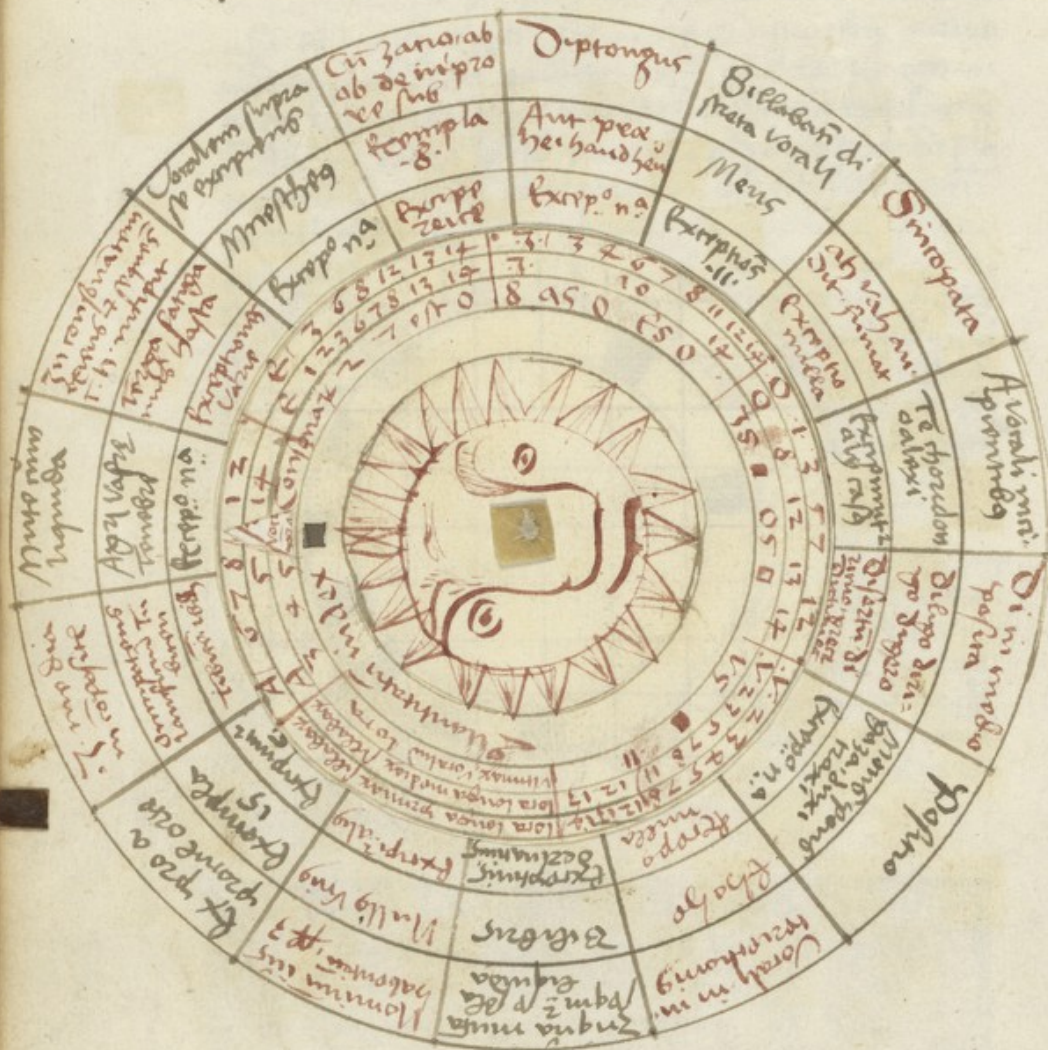

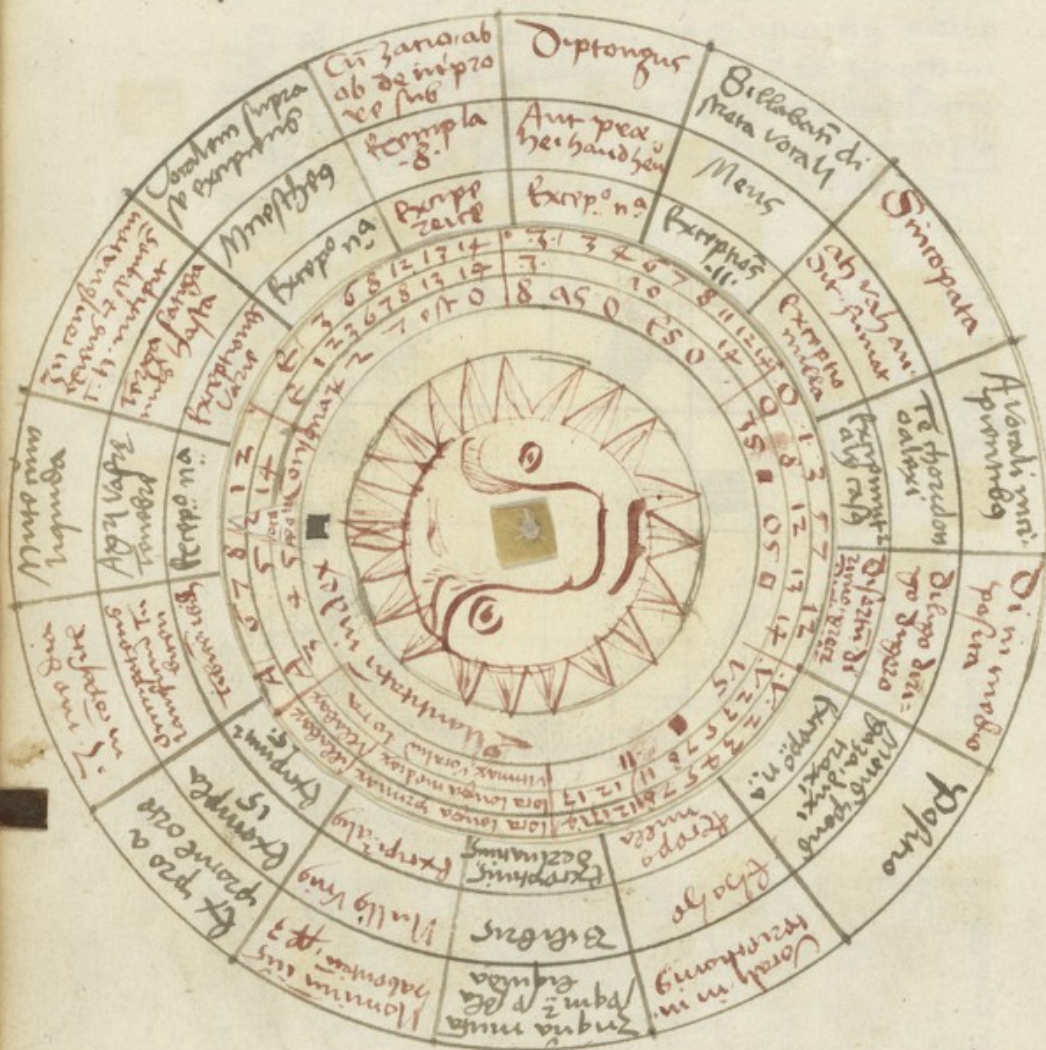

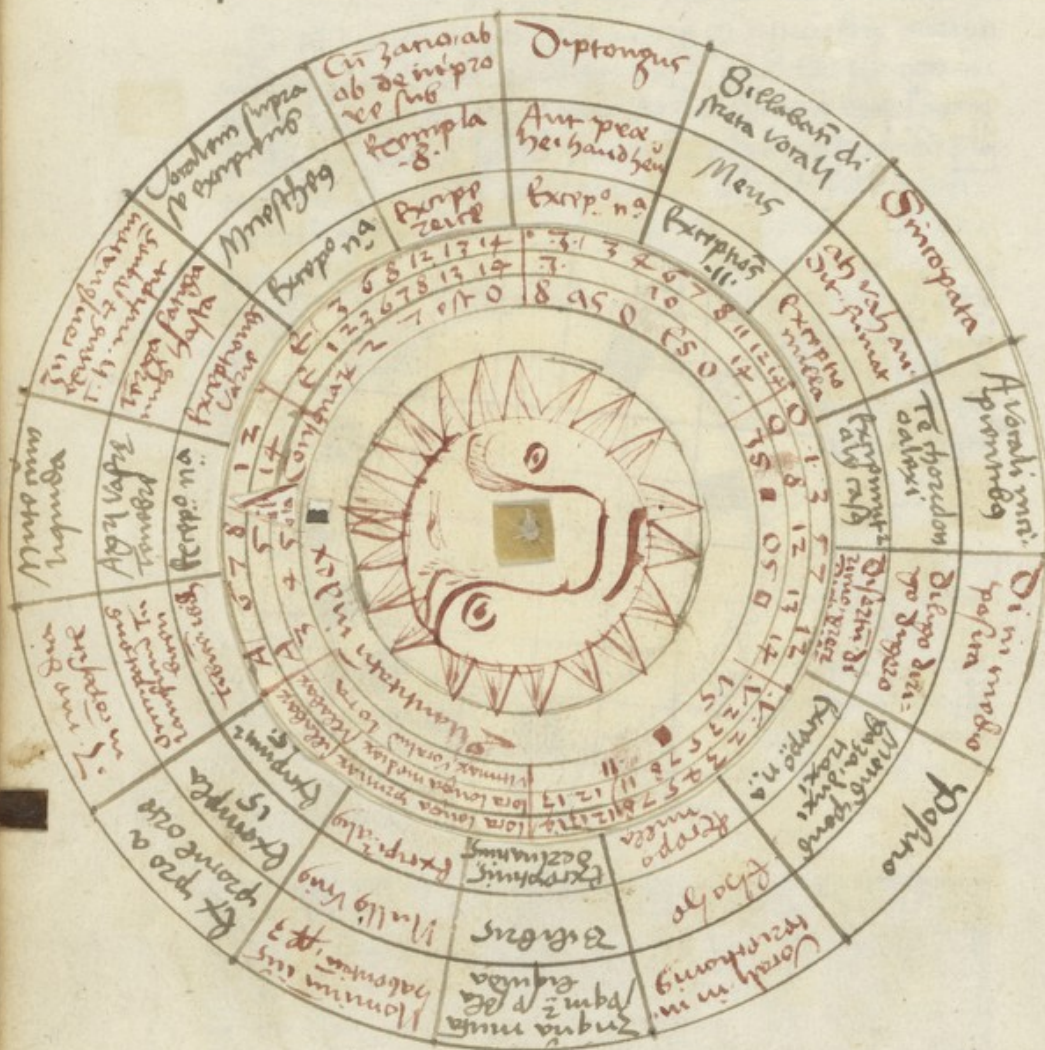

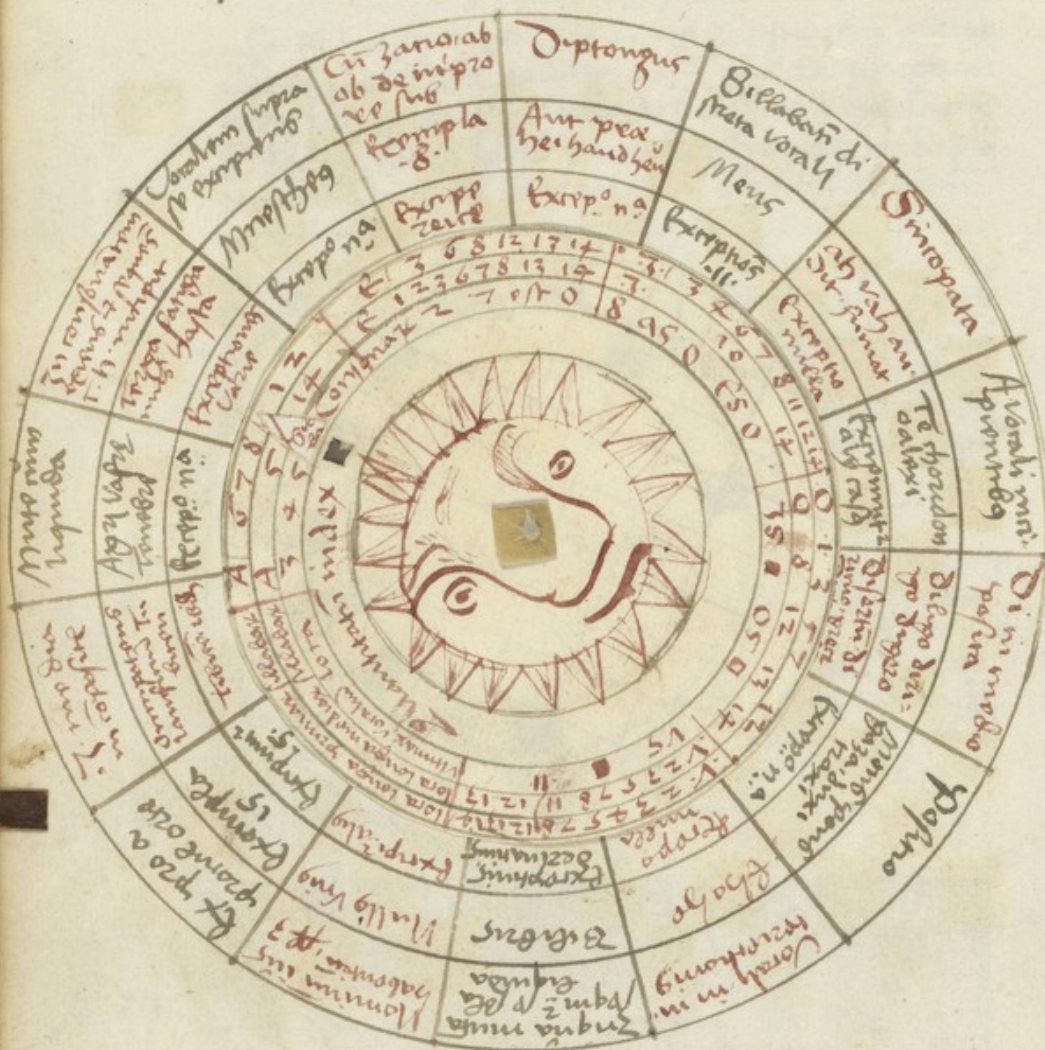

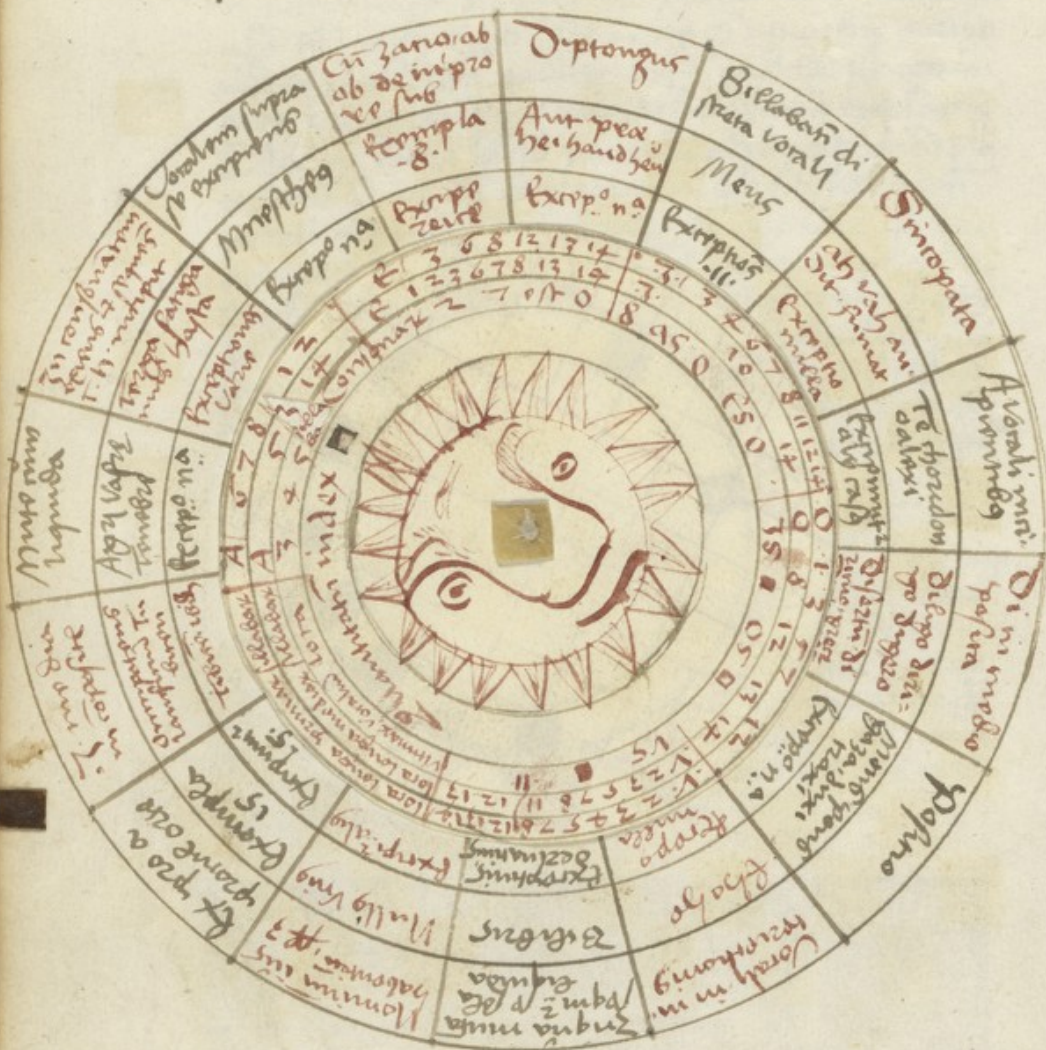

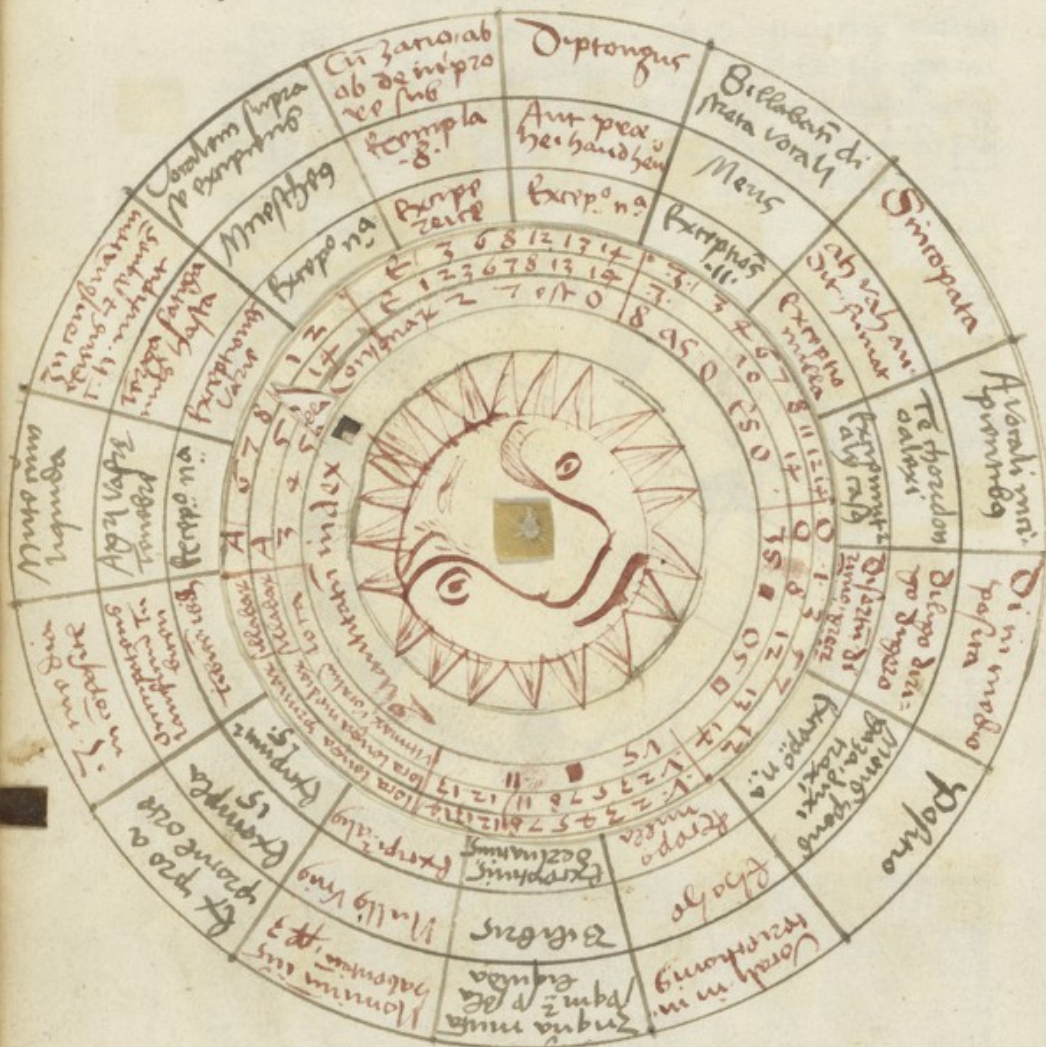

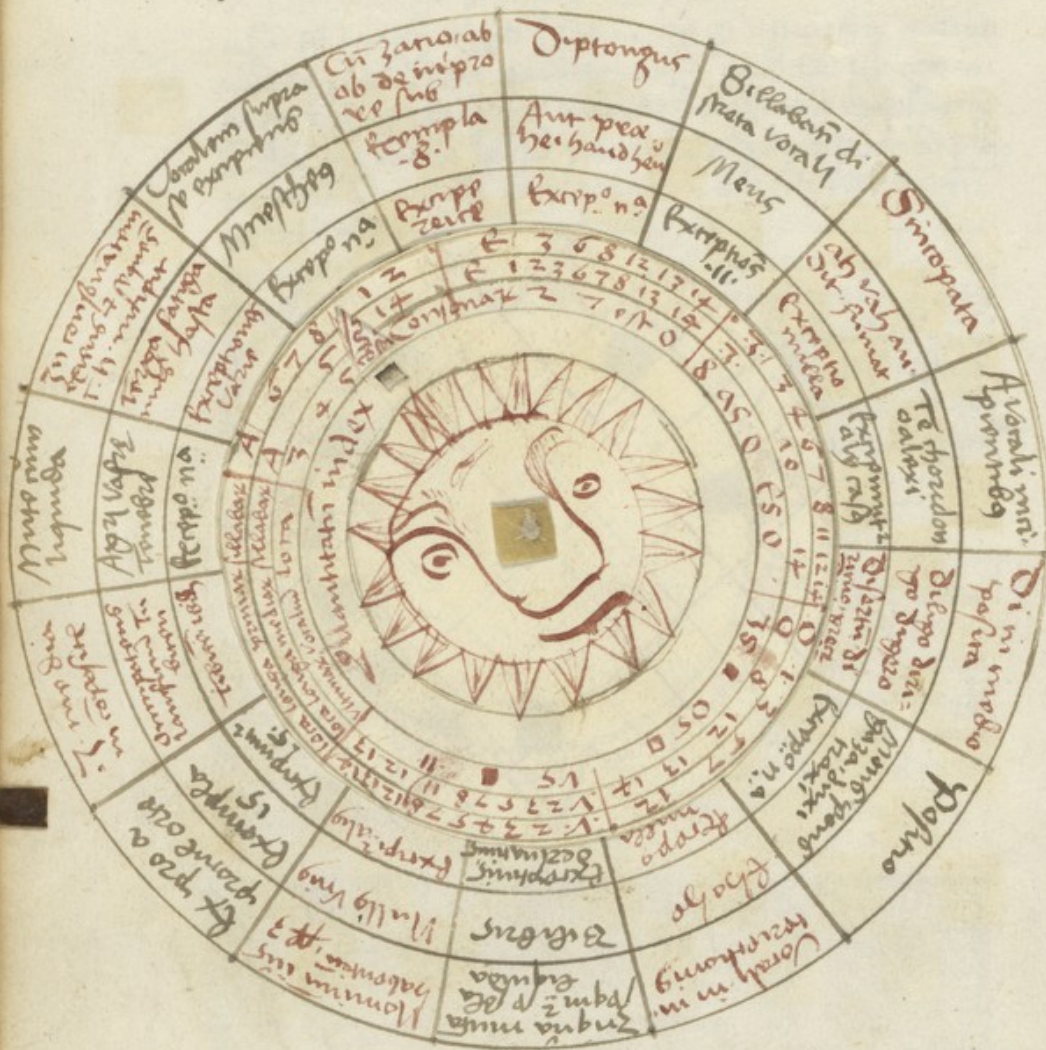

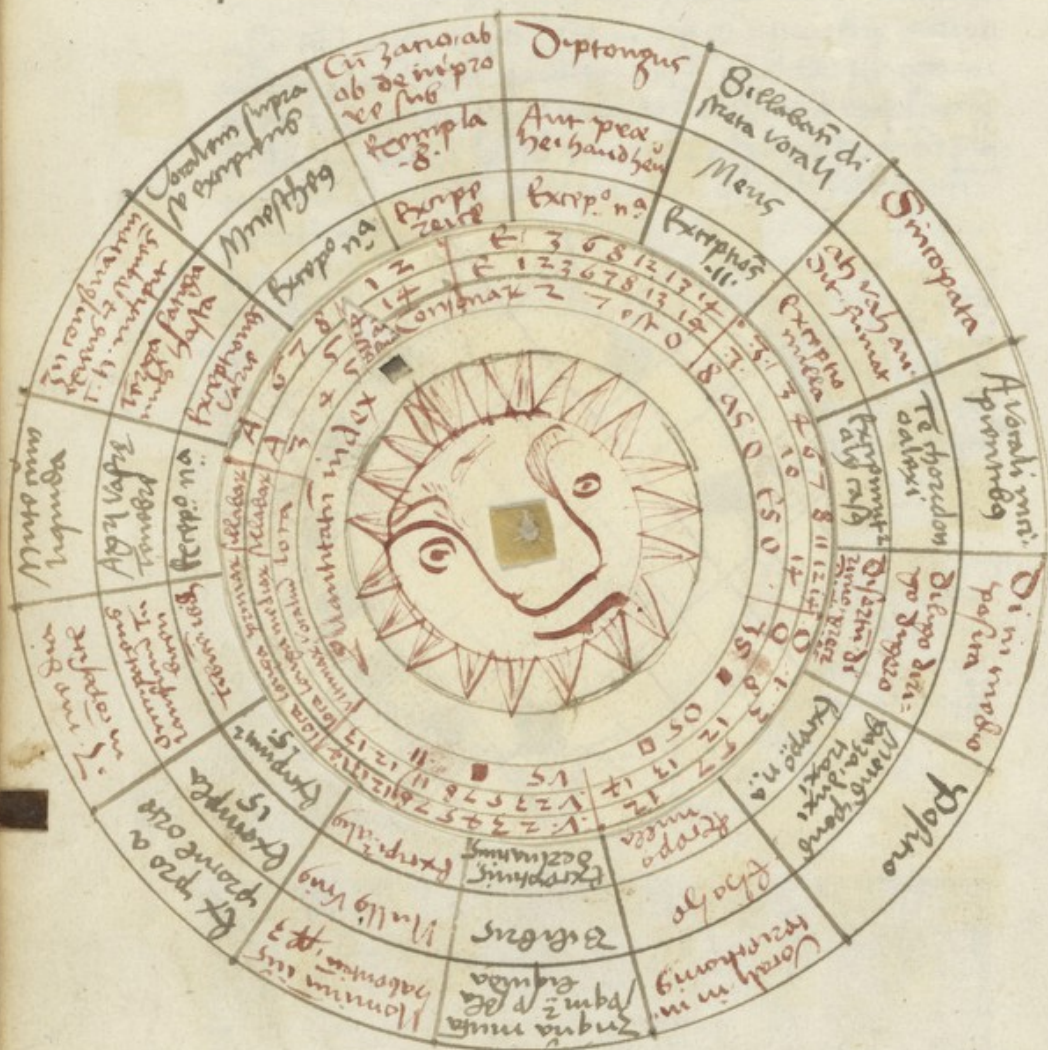

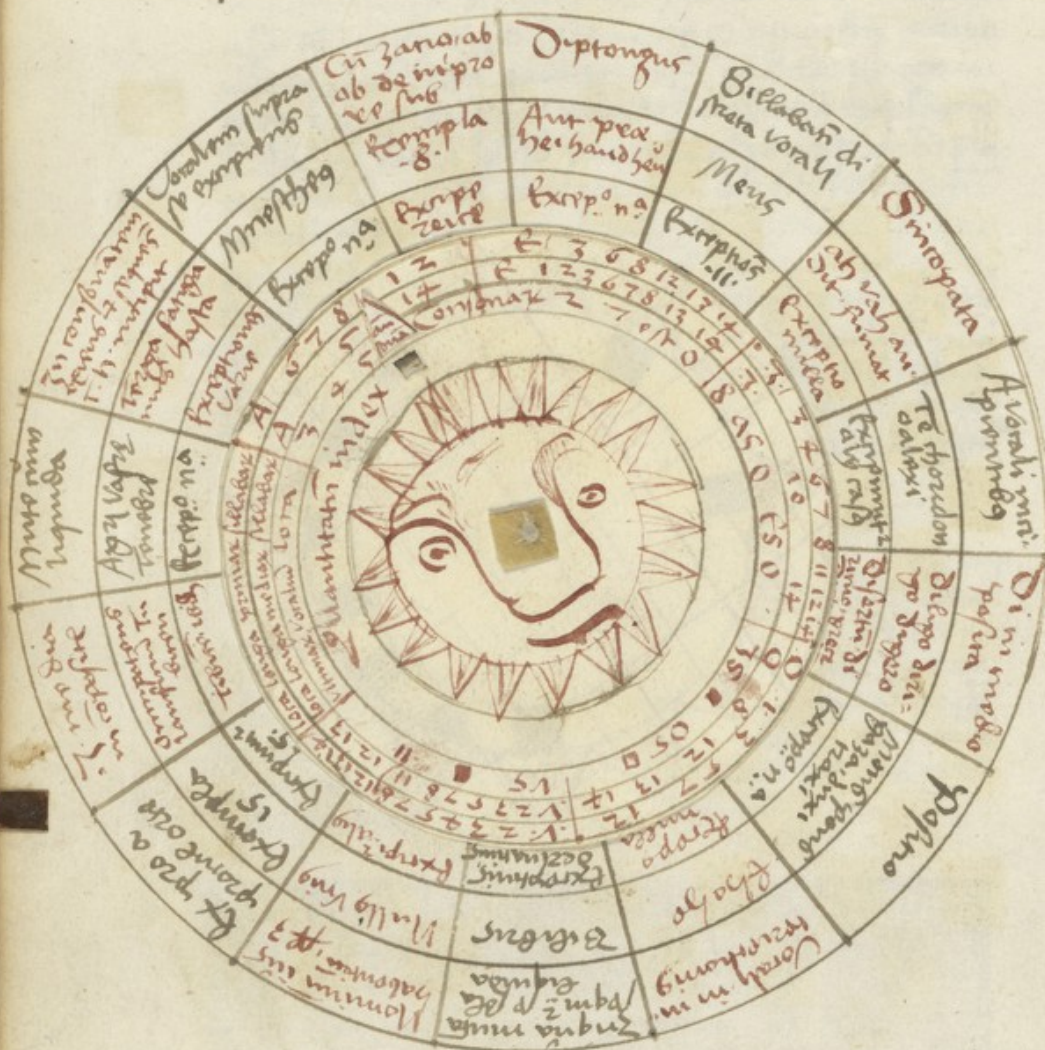

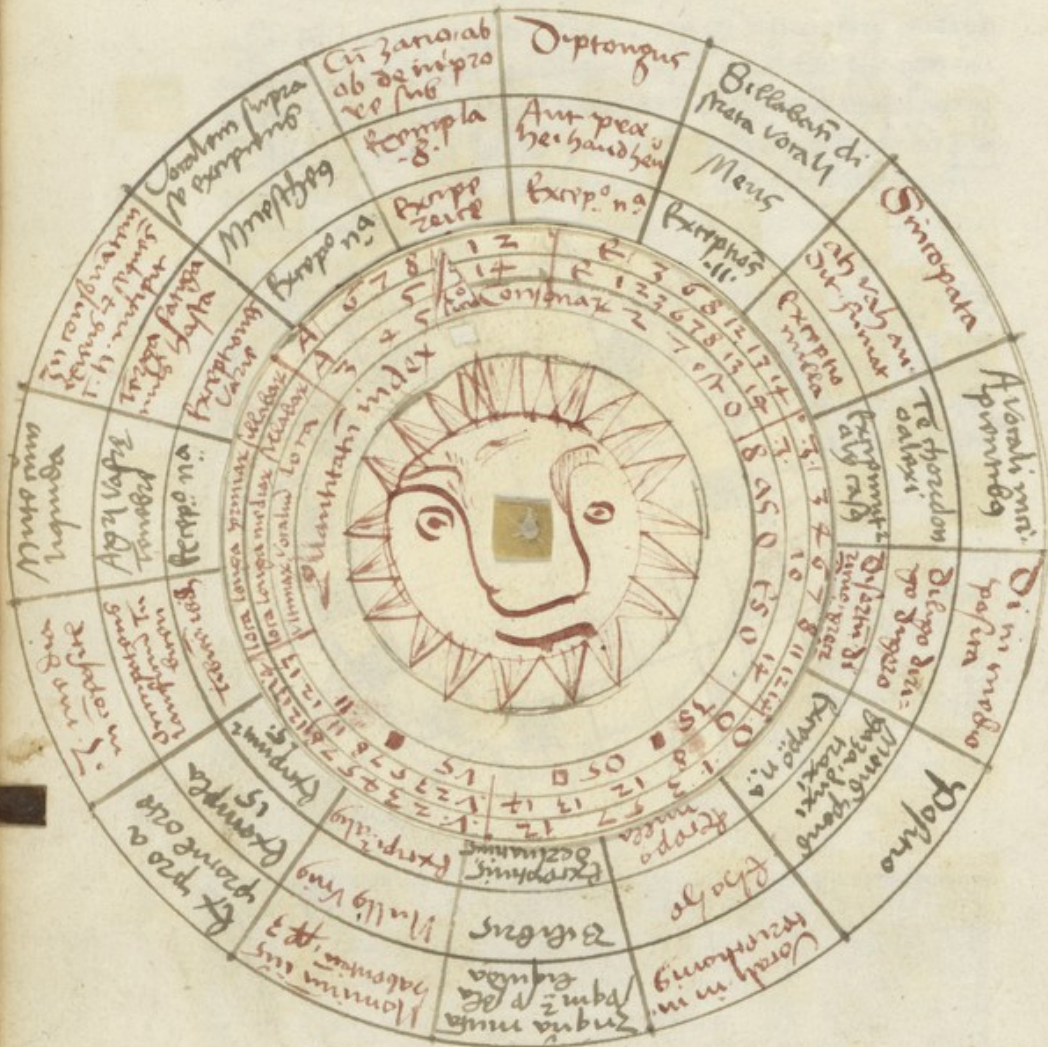

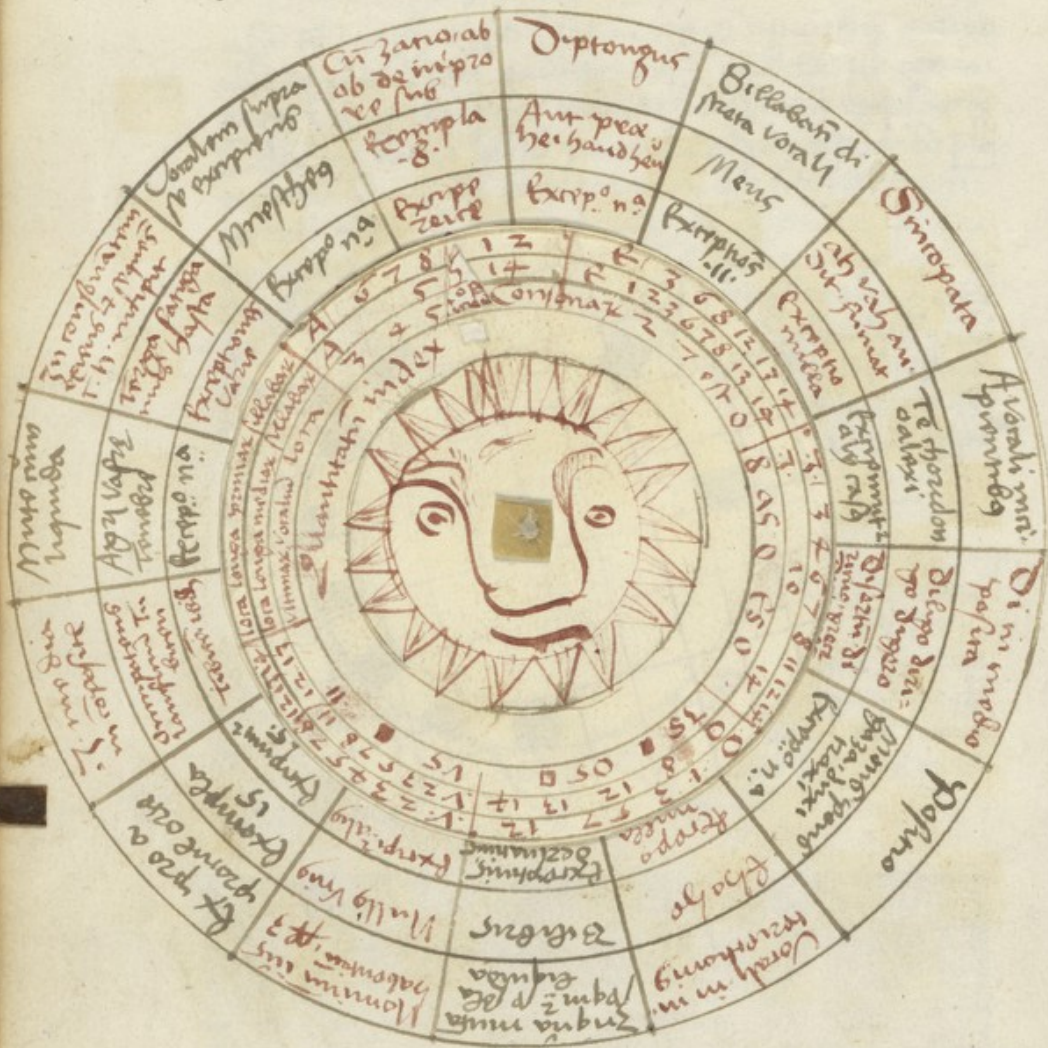

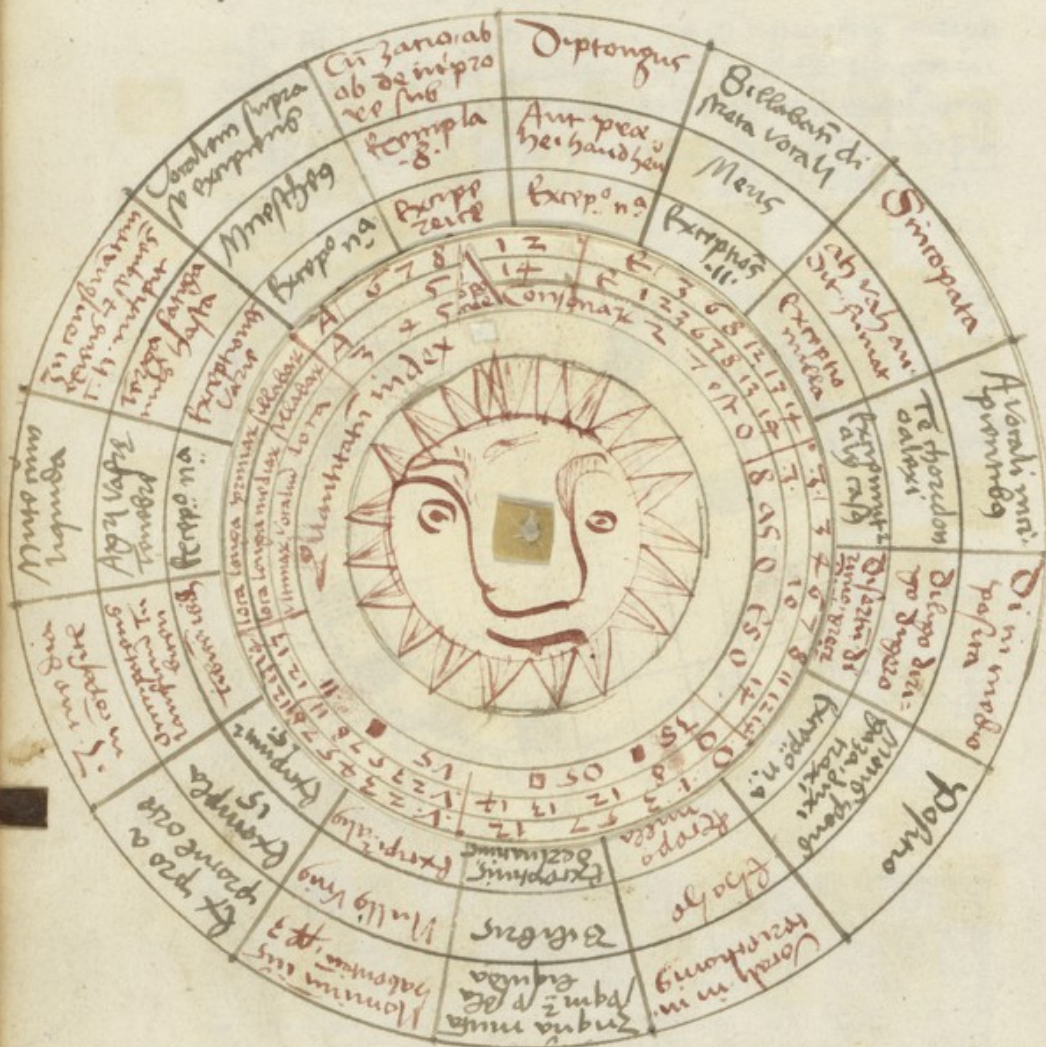

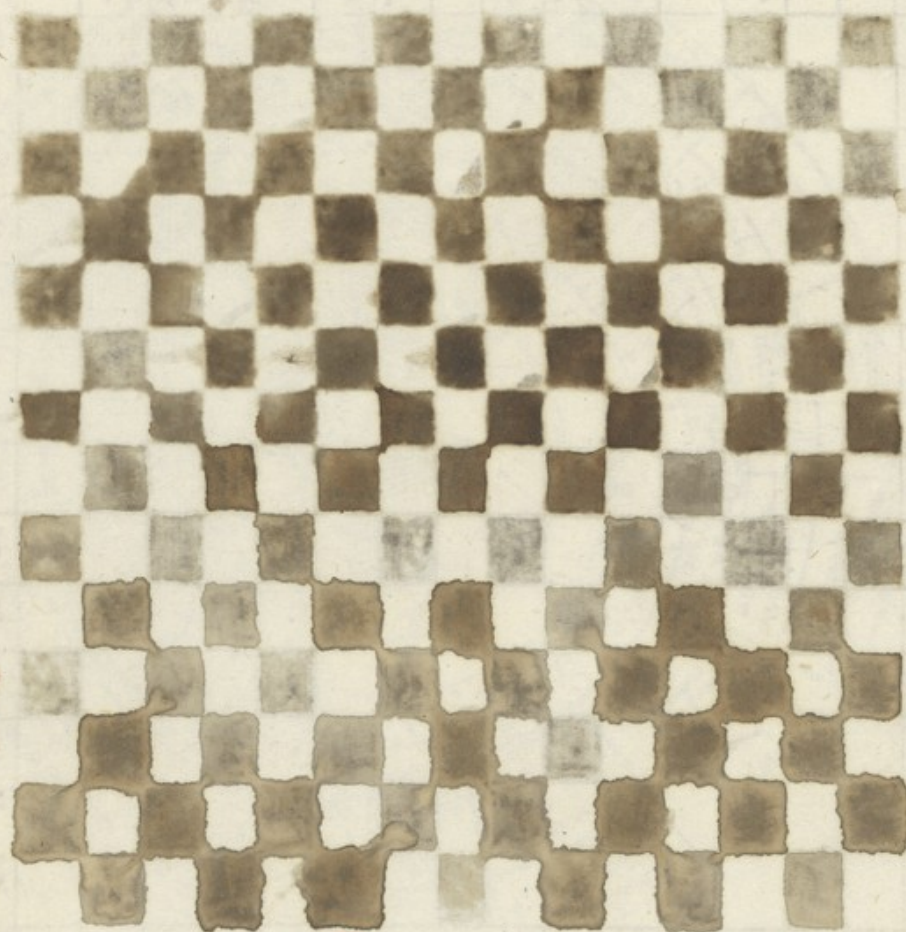

	fu	V	o	7	e	A	•	Au	
Memo	8							b.	
9	c							r.	
	2							s.	
f	F							f.	
8	B							p.	
R	R							P.	
P	P							m.	
2	2							n.	
T	T							p.	
	L							P.	
H	M							R.	
3	M							S.	
R	R							T.	
S	S							O.	
ae	3	2	1	3	2	1	3	2	1

Thomas mīzner theologie doctor memoravit

Canon Rotz

Canon 2012

Canon 2012

fe
20 m

fx
man
fe

fx
m
impla

Canon 202

Habes in primis quinque regulas maiores triangulos
 quidem regulas parvas includentes. Ut exempli causa
 primus triangulus iste in quo stas? terminos est.
 Quod si stas? triangulus quodvis sit in ordine
 ut 1 2 3 4 5. Denique in primo circulo regem stas?
 Diphongus in isto annotat? exempla in termino regem
 hunc si quis stas? Denique habes in duem quanti-
 tatem. Eni si apparet niger brevis dicitur si alba
 longam si partim alba partim niger indifferenter
 apparet. Hec enim in multa figuris. ♦ brevis hoc vero
 longe sunt. bipertite apud nos indur. ut talis ♦
 His promissis id quod in primo triangulo primo
 superius 3 primo longas in isto illud addendum est
 quod in regem circulo comprehendit? 2 termino videndum
 3 ad indur quantitate. Quarto ex isto circulo sub-
 iungenda p. Et quinto exceptiones dicende. Si sit forte 1
 Et isto triangulo exceptiones. II prima p. 7 que de
 eo deservenda p. 2. scilicet 3. Bonum. 4. Thalia. 5. non
 possessum p. de manum. 6. huphans 7. regem
 8. hemon. 9. yagans. 10. dutes. 11. d. hemon.
 Et 5to circulo exempla quidem p. p. 2. 2. p. 2.
 nepos. 3. profugus. 4. p. 2. 5. p. 2. 6. p. 2.
 7. p. 2. 8. p. 2. 9. p. 2. 10. p. 2. 11. p. 2.
 12. p. 2. 13. p. 2. 14. p. 2. 15. p. 2.
 I nullo p. 2. 2. 2. 2. 2.

pe 20
 20 nullo

pe 20
 20 nullo

pe 20
 20 nullo

Et eodem tempore quing. h. profus. 2. quado. 3. pho
4. pratio. 5. proteng. Et hoc de nota maiori sufficiat.

Canon Stari

In Stari executione primo in fronte eius p. lora
quing. vocalium ad rax figuris. p. t. i. a. t. o. n. e. d. a. t. i. s.
Ad frontem p. t. o. habes mutar. liquidar. 7. p. m. i. v. o.
ralium assignatos. Tercio quatuordecim consonantes
ad dextram. In pede Stari ea littera que continetur hanc
quotam. 1. 2. 3. representat. p. 1. p. m. i. a. s. p. e. l. a. b. a. s. p. 2.
m. e. d. i. a. s. p. 3. v. e. n. i. a. s. Quia p. r. e. g. n. i. s. 7. p. i. e. r. e. d. e. l. e. o.
q. u. a. p. r. e. l. a. b. a. q. u. i. v. t. e. c. o. m. p. l. e. t. a. A. a. n. b. i. n. p. a. s.
p. e. l. a. b. a. s. p. i. u. s. a. l. i. a. i. n. r. e. l. i. m. i. n. i. t. e. l. l. a. q. u. i. n. o. r. e. p. e. l. a. b. a. s. d. e.
o. r. i. g. i. n. i. s. m. u. t. a. t. i. o. n. i. s. d. o. n. e. t. a. d. b. v. p. p. p. r. i. n. c. i. p. i. u. m. q. u. i. n. o.
l. o. n. g. u. m. m. u. t. a. t. i. o. n. i. s. e. s. i. i. n. m. i. n. o. r. e. r. e. l. i. t. e. l. l. a. q. u. o. t. a. t. i. o. n. e. c. o. m. p. o. s.
p. e. l. a. b. a. m. p. r. i. o. r. e. l. o. n. g. a. q. u. i. n. o. p. i. r. e. q. u. i. n. o. m. u. t. a. t. i. o. n. e. p. p.
b. r. i. u. s. d. a. t. o. p. r. i. s. t. o. i. n. a. l. i. y. v. o. c. a. l. i. u. m. a. d. c. o. n. s. e. n. s. u. m.
d. e. p. e. n. d. e. n. d. o. i. t. a. h. u. v. t. v. o. l. u. i. t. p. p. o. s. i. t. e. l. l. a. r. e. l. i. m. i. n. i. t. e. l. l. a. s.
a. s. s. i. g. n. a. t. i. o. n. e. n. o. e. g. i. d. i. a. n. t. i. n. a. m. q. u. i. n. o. p. r. i. o. r. e. p. e. l. a. b. a. s. A. p. i. u. s.
v. o. c. a. l. y. 3. b. e. n. o. n. 3. q. u. i. n. o. n. d. a. a. l. i. p. r. i. o. d. a. l. i. y. t. r. i. y. 3. f. a. c. i. e. n. t. i. s.
V. n. o. a. d. p. r. i. m. u. m. r. e. d. e. o. r. e. f. i. o. n. e. s. t. a. r. i. v. o. c. a. l. i. s. i. n. r. a. x. i. l. l. i. s.
r. e. g. n. o. m. i. s. t. i. A. e. q. u. i. a. t. e. m. p. o. r. e. p. r. i. i. n. l. a. r. i. l. o. n. g. a. p. r. i. o.
p. r. i. o. r. e. s. f. i. n. i. t. i. p. r. i. o. q. u. i. p. e. r. d. i. d. i. t. i. s. 3. i. n. 2. v. q. 2. l. o. g. o. p.

si in loca brevia reddimus, vnde qz perdidisti dinstros
6 tu qz mdris 3 ad plantu p ludentiu, 7 her in pennis
madro dreyoniter separato. In vltimo in pelatis fan.
3 p^{ra}is. Nam a 7 e brevia pⁱ 3 longa. O mdris
7 v. longa p^{ra}is p^{ra}is. Consonax vero tua tantu longa
descriptis computando. Ut pⁱ in zedula minor, quo est
mdre om in stato contentor 7 suis qua no 3 stans me.
morabris nro myomo. sanar alter quod pⁱ. Si ferore
Vt nⁱsi mⁱng ezabris. Oro quosqz ob ingorij ob.
supratem illud grande mystoru abstrahit. quibz
ista malleu digito qz vobis monstrare. Qui agitur
mⁱng 3. suadente ap^o ad Ro. 14 duo manduor.
Tabella hⁱ annexa casu 3. in qua p^{ra}is. exp^o
casu. Vnomoqz aut casu quinqz figuro pⁱadimite
pⁱ 5. doctmatorum nominat sup^ouor^o v^o figuro
singulaz mⁱng desumit. Inferior v^o pⁱat
De verbis n° 3 p^{ra}is angustie.

N ^{um}	S ^u	2 3 4 5	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0	1 2 3 4 5
		Nominatiu	Geni	Dat	Accus	Corat
plu		0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0

N ^{um}	S	0 0 0 0
		Ablatiu
p		0 0 0 0

8
Lanstra
Loulms
Louatoo
Louno
Lounz
Lounco
Lounio
Lounor
Lounz
Lounis
Louner
Lounex
Louno
Louniam

13
Morrallin
Festinn
Moro
Ceto
Moro
Ceto
Zoro
Voro
Thro
Peraing

14
Lono
Pencars
Lono

III 3

fides
quida
vidua
ideo
idolara
y domo
videns
Tulans
fidis
Vides
Tudum
adom

†
Cyprus

*Cylindromma
maius
Cylindrus
felix*

Milium
Cilue
Briabul
palm
Cylu
Cilud
Tria
Sileo
Sileo
Sileo
Sileo

7
Thimus
Ginthe
Nimis
Hymen
Ginnit
Znargo
Ginnit
Ginnit
Ginnit

8
Sims
Lino
Lino

Tempa
Cinis
Gris
Ining
Minor
Minas
Mimster

11

Liza
prus
Mizra
Vico

12

prfama
Mysr

14

Obligui anix

O . 1 .

Ober
Oberst
Oberam
Seboles
Olesus
Olesus

presens
probat
Grobis

3

Modus
Mado
Odor
Odio
Modus
fodio

5

Toga
Zogo
Rogus

7

Vomo
Qmasu
Lomins
Lomus
Comus
Coma
Coquomo
Glonus
Homo
Romo

Stomachus
Comedo
Omiso
Promothans

12

Thosa
prosa
propensa
posur

A 2

Lurcina
Lurcus
Lurinus
Obligui a tux
dux & rux

3

Rindomus
Rindus
Rindus
Rindus
Rindus
Rindus
Rindus
Rindus

5

prus
Rugro

Lapa
Crapula
Papilio
Pape
Papo

11

Aro
Carre
Carra
Naruna
Carre
Maze
Papo
Glarra
Carra
hara
Chazg
Clarg
Zarub

13

Sanning
Vatub
fatub
Laruna
Enathnoz
Natura
fatun

quatomis
Atre
Natre
Czaro
Catri
Natura
Natin
Klarra

14

Nanore
Nanis
gnang
Ania
pau
Janis
prang
Nainig
Clau
Clang
Clanis
flang

E. 1

Thar
Chleba
Nreba
obliq' a peras

2
Simundus
Veroro
Simulins
Serrub
Merhubs
Serrub
Erho

Obligum a fac

5

lexo
Dexo
Tigula
Kigma
Fingula
Oblig a rex lex

7

Somen
Sinnels
Sonna
Sominus
Nomo
Sinning
Serrita
Serrub
Serrub

9

Sore

utro
minis

O 2

proreus
Onor
Zornidg
Cornis
Pora
Orum
Ponit
Onlo
Obliqui a ore

A +

profugio
profuro
prosum

5

Nalos
proles
Salor
Olim
Soliphin
Proleus
Salus
Prolepus
Proleus

Grata
Celo
Solomnis
Nolo
Obliqui a pte

8

Pono
Nominis
Zona
Pons
Nons
Cornis
Dono
Donum
Donor
Coner
Prong

9

Topus
Opilis
Sopro
Populga arbor
Copia
Capula
Capulo

10
Quaq

11
Cornu ventris
Foram
Oro
Thorax
Moram
hora

Oro
Corallus
Loriam
Gloria
Gloria
Morus
Fleuro

Obliqui ab os
mos
Quox
tororum

13

Poro
Quotidus
Totus
Notum
Votum
Choro
Quotens
Obliqui ab
ate in pto

14

promda

Oñum
promina
promino
promontu

U 3

Uindago
Uubis
Uubis
Uuber
Uer
Uuer

Uubis Uubis
Uubis
Uubis

U
Ueligo
Ueligo
Uubis
Uubis

U
Uupis
Uupis
Uupa
Uupis
Uupis
Uupis
Uupis

Uupis
Uupis
Uupis

U
Uellatium
Uerphono
Uerphono

A 5
Uellatium

A
Uellatium
Uellatium

E 1

Uellatium
Uellatium
Uellatium

E
Uellatium

A
Uellatium
Uellatium
Uellatium

A
Uellatium

Uellatium

U
Uellatium
Uellatium
Uellatium
Uellatium
Uellatium

U
Uellatium
Uellatium

U
Uellatium
Uellatium
Uellatium

U 10

Uellatium
Uellatium

U
Uellatium

U 8

Uellatium
Uellatium
Uellatium
Uellatium
Uellatium

II 2

Colures
Eduro

3

Obliqua pona

5

Sanguisuga
Obliqua a romix

7

Involuntis
Contumax
Autumno

11

Propria
Va in 20
finis
Obliqua in 2
finito

13

Argentis

Receptionis
Correptarum

A . i.

Nominatib
7 Annus. Culo
7 amen

2

Cloara
Oparium
Obliqua pax

3

Cirada

9

Prapub

11

Vinaris
Tornlar

12

Parasus
Omasin
Agas

13

Argates
Habenat eigno

E 4

Tupoya
~~La...~~
Cethoga
Pleppo

11

Starera
Sourans
Austro

12

Marbepo

II . 1.

Andrulis
Conspiculis

2

Amirio
Lertia
Vmarling
Lorra

Obliqua ad
votum in
7 tornator

3

Atudes
Preudo
Pomido

5

Auriga
Caliga
Inlego

6
Eunuchus
Nora neutra
in illo formata

Opimus
Nora in uno
defuncta

18

Erinnis
Canning
Nora dormata
in iussu iug

11

Dolens
Capitulus
Daphniz
Britann

12

Auribus
Barbus
Paradys

13

Heremita
Lenta

O 1

October

Amosens
Aucens

2

Obliqui nomina
in lox

3

Obliqui a iustas
horo dno

5

Nora dormata a
yorgos

9

Europa
Canopas

11

Nora in opus
finitura
Nora Obliqui
nomina iustas
minatoz

11

Salubris

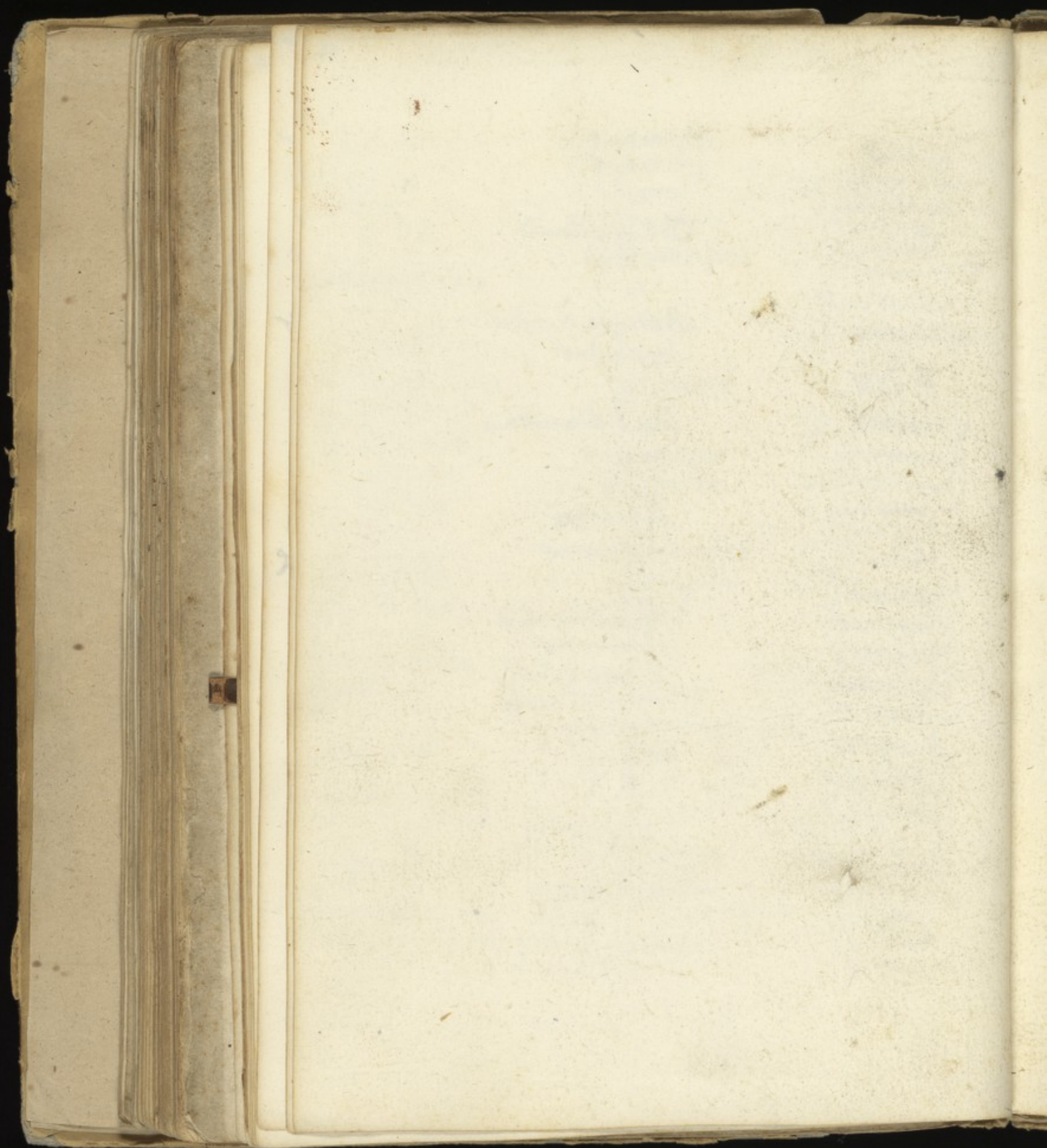
6

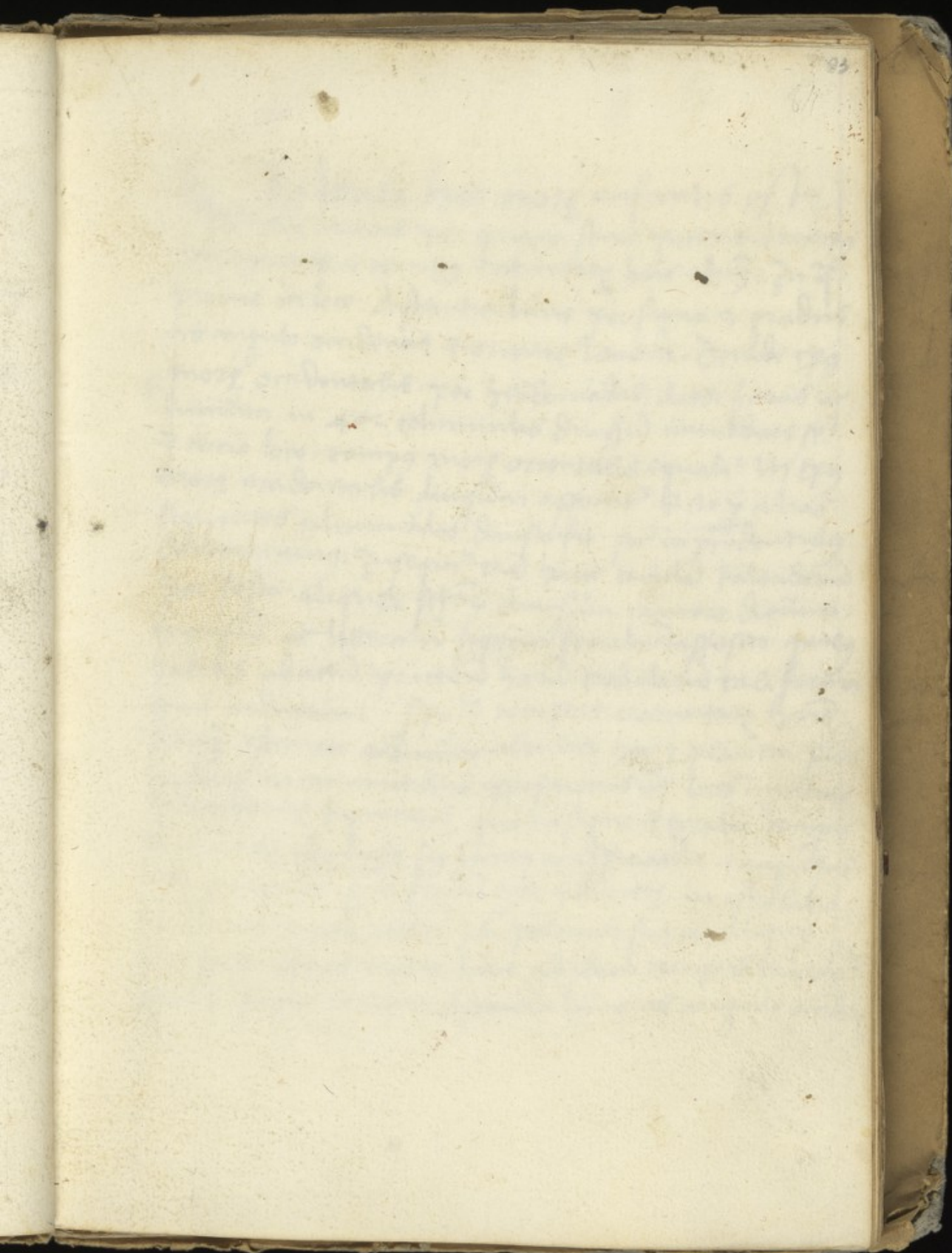
Genulus
Adulor
Curulus
Tornular

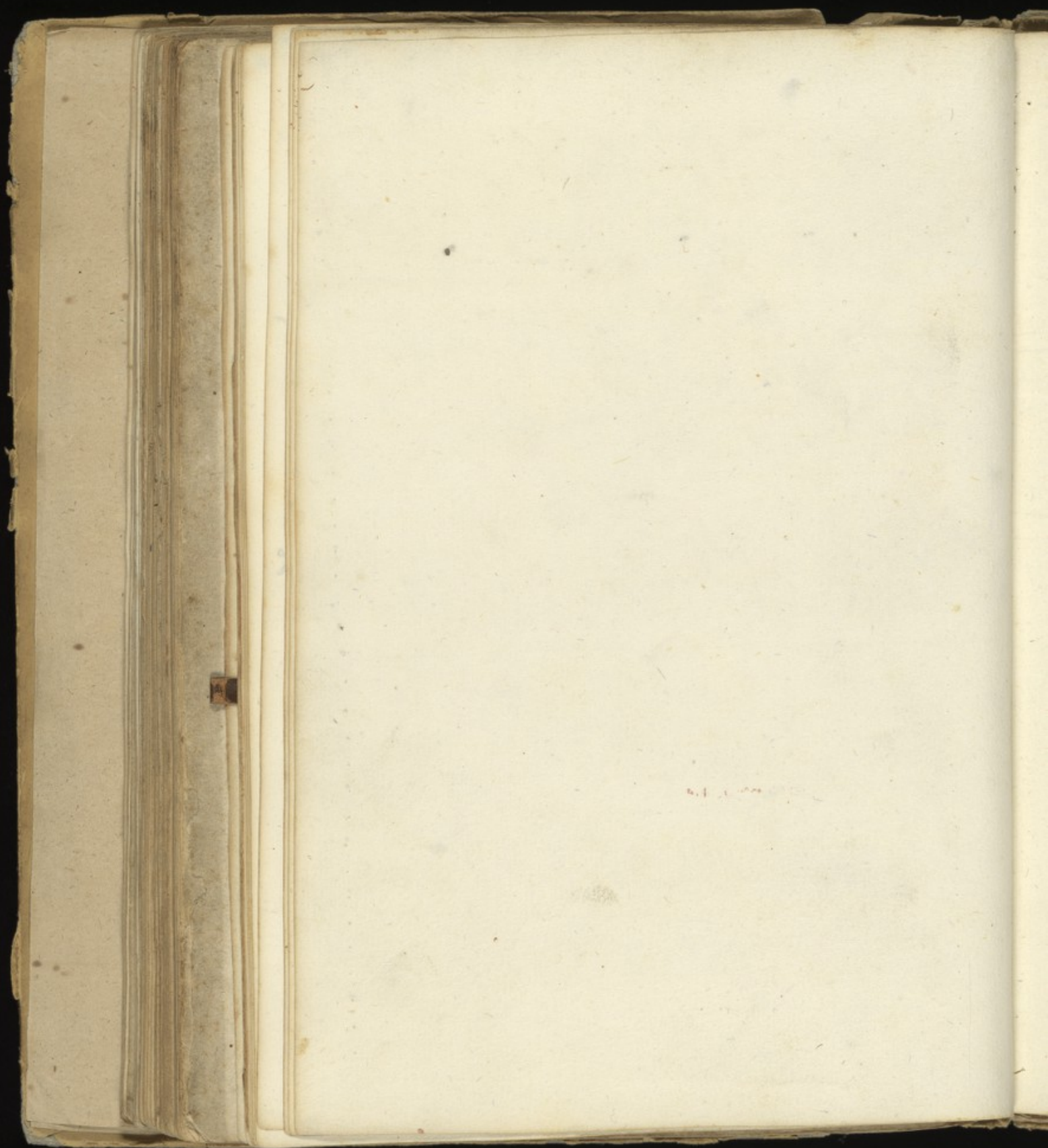
TERCOS

[Faint, mostly illegible handwritten text in the center column, possibly bleed-through from the reverse side.]

[Faint handwritten text in the right column, possibly bleed-through from the reverse side.]

44
Tabula her more infantis est
in vero matris per quam scire poterit et tempus
conceptionis et tempus natiuitatis huius alius. In q
primo in loco. distantia hinc per signa et gradus
ab angulo occidentis et oriente locatur. Deinde tempus
more occidentalis per hebdomadas, dies, horas et
minuta, in 4to columnis dimissum immediate p.
et tertio loco, tempus more orientalis equaliter ut tempus
more occidentalis dimissum apponitur et per y alias
sequentes columnas dimissum fit. p. in predictis
Berlazarinus. Insequens etiam hanc tabulam kalendarii
per festa aliquor scilicet dimissum, numero dierum
mensium, et litterarum septem fecit adagios. quibus
habitis ad actum prout hanc tabulam tali forma
quis induratur. Pro tempore natiuitatis huius
alius estimato. Alimuta alimuta hoc et planis p.
habitis in conuersionis oppositis et loco immediate
precedente dignitatis, quo in signo et gradu tempus
natiuitatis estimato sit locatur conspiciatur et angulus
per quingulos. p. in gradu eod. planis in astrolabio
constituitur. iuxta verbum 34 ptolomei sui consilium
quo facto. Verus matris hinc ad idem tempus tabula
qui si supra terram distantia hinc ab angulo orientis

Aut sub terra locus hinc inuentus sit. distantia hinc
ab angulo orientis per signa & gradus numeretur
que tunc distantia in tabula moris, sub titulo distantia
hinc quæritur? qua inuenta tempus moris infantis
in interuallum matris sub titulo ego moris occidentalis si
super terram, aut tempus moris orientalis si sub terra
luna sit & hædomadas dies, horas ac minuta
dimissimè, edicto Versus partem dextra præsequitur?
Quo ego inuenio, a naturate ego in tabula foliandam
per hædomadas ac dies, horas atq; minuta dimissimè
ad medium motu hinc, ac naturam præsupponat Versus
retrograde numeretur, & qua die tempus illud finem
acceperit, tempus erit conceptionis natæ quinquagesimo feto
qua die tempore conceptionis, luna in signo ascendente
tempore naturate estimato fuerit quæritur? Die illa
inuenta, qua hora atq; minuto ego dei conceptionis gradus
hinc temporis naturate estimato ascendat in astrolabio
diligenter conueniat, ad tempus tale, verum sit tempus
conceptionis natæ, Et ad illud tempus Versus locus
hinc calculetur, qui tunc ascendens fuit tempus nati-
uitate Versus, iuxta illud dictum Ptolomei in suis
consequens verbo 51. Locus hinc in naturam, 300
gradus ascendens in ortu, hora capis præmate in
maturum, & locus hinc hora capis præmate est
gradus ascendens hora naturate

85
Ut latius hac in re diffundere instruantur
Exemplum capiamus tale. Homo quidam natus
anno salutis 1488 crescente domina de mensis
octobris infra .4. 7. 5. horas post meridiem, solis in
26 gradu libere 7 luna in .5. gradu capricorni ex
stans. Et alimta communis immediate precedente
saturnus fuit in 28 gradu signitarii, quo gradu ad
medium reli in aequalibus posito. 4. habens angulos
reli ad tempus naturam estimatum rectos. Etiam
Venus alimta esse poterat in 24 gradu libere ad
ante planum septem habens digitatos in loco
communis precedente, capiens 19 angulum orientem
ad 24 gradum ~~orientem~~ ad virginis locum 7 non habens
ad signum virginis 120 natum 7 estimato in angulo
orientis posita. Quod 120 angulis reli per parte
distancia hinc ad angulum orientem tunc fuit signum
7 videremus gradum, quia distantia in tabula morticia
in signis videretur. 7 viderimus 19 gradibus quibus 7 e
directo versus partem dextram sub titulo 120 more orientis
talis. ad luna sup tota fuit hebreomadas 38 7 die
Vnus minus, quas in tabula Palendary. a de nati
uitate retrograde numerabis 7 domina octava die
Zaminorey. luna in signo ascendente 24 videremus gradum
pistum tempore naturam estimata. 7 gradum hinc 120
naturam. quoniam per capricornum hora domina proxima

Minuto 50 per ead. dies in ascendente repositus. Illo
peracta. Vnde habebis 179 conceptus nat. dom. videlicet
18 annorum. Item septima hora. a. 500 quinggesima
per minuto. et ad illud tempus. Vnde motus lumbi talis.
Latis. et 500 omnesq. huius gradus arietis. qui tunc ascendit
fuit 179 naturae. Vnde. Quia 12 hora atq. minuto
talis gradus 179 naturae. et ascendit. 179 per naturae
Vnde. Item. et hora atq. ad minuto 32 per post. m.
videlicet pro 179 naturae. Vnde. Quia. Quia
habere. 12 domos reli. ex tabula equanovis domos tui
diminuit. et ad impotens. Quia. et figura. et
et 179 naturae. Vnde. Quia. Quia.

86

Tabula more infantis in vtero matris

Distantia linee	Tempus more orientis	Tempus more orientalis	Distantia linee	Tempus mo re orientis	Tempus more orientis
8 B	heb di ho m	heb di ho m	8 B	heb di ho m	heb di ho m
0	37 0 15 4	39 0 7 4	1 1	37 2 24 4	39 2 13 44
2	16 55	8 53	2	23 33	15 33
3	18 43	10 43	3	3 1 27	17 23
4	20 32	12 31	4	3 12	19 12
5	22 21	14 21	5	5 1	21 1
0 6	37 1 0 11	39 0 10 11	1 6	37 3 0 51	39 2 22 51
7	2 0	18 0	7	8 40	3 0 40
8	3 49	19 49	8	10 29	2 29
9	5 39	21 39	9	12 19	4 19
10	7 28	23 28	10	14 8	6 9
0 11	37 1 9 17	39 1 1 17	1 11	37 3 15 57	39 3 7 57
12	11 7	3 7	12	17 47	9 46
13	12 56	4 56	13	19 36	11 36
14	14 45	6 45	14	21 25	13 25
15	16 35	8 35	15	23 15	15 15
0 16	37 18 24	39 1 10 24	1 16	37 4 1 4	39 3 17 4
17	20 13	12 13	17	2 53	18 53
18	22 3	14 3	18	4 54	20 43
19	23 52	15 52	19	6 32	22 32
20	21 41	17 41	20	8 21	4 0 11
0 21	37 3 31	39 1 19 31	1 21	37 4 10 11	39 2 11
22	5 20	21 20	22	12 0	4 0
23	7 9	23 9	23	13 49	5 49
24	8 58	2 0 58	24	15 39	7 39
25	10 47	2 47	25	17 28	9 28
0 26	37 2 12 30	39 2 4 30	1 26	37 4 19 17	39 4 11 17
27	14 26	6 26	27	21 7	13 7
28	16 16	8 16	28	22 56	14 56
29	18 7	10 6	29	5 0 45	16 45
1 0	37 2 19 55	39 2 11 55	2 0	37 5 23 5	39 4 18 35

		Tabula morz infantis		in utero matris			
Distanza linee		Tempo morz	Tempo zeo	Distanza linee		Tempo zeo	Tempo zeo
8 8		fb d. h. m.	fb d. h. m.	8 8		fb d. h. m.	fb d. h. m.
2	1	37 54 24	39 4 20 24	3	1	38 0 11 4	40 0 3 4
	2	6 13	22 13		2	12 53	4 53
	3	8 82	23 2		3	14 43	6 42
	4	9 52	5 1 52		4	16 32	8 32
	5	11 41	3 41		5	18 20	10 20
2	6	37 5 13 30	39 5 53 0	3	6	38 0 20 10	40 0 12 10
	7	15 20	7 20		7	22 0	14 0
	8	17 9	9 9		8	23 49	15 49
	9	18 59	10 59		9	1 13 9	17 39
	10	20 48	12 48		10	3 28	19 28
2	11	37 5 22 38	39 5 14 37	3	11	38 1 3 17	40 0 21 17
	12	6 0 27	16 27		12	7 7	23 7
	13	2 16	18 16		13	8 56	10 56
	14	4 5	20 5		14	10 45	12 45
	15	5 55	21 55		15	12 35	14 35
2	16	37 6 7 44	39 6 23 44	3	16	38 1 14 24	40 1 6 24
	17	9 33	6 133		17	16 13	8 13
	18	11 22	3 22		18	18 2	10 0
	19	13 12	5 12		19	19 52	11 52
	20	15 1	7 1		20	21 41	13 41
2	21	37 6 18 50	39 6 8 50	3	21	38 1 23 31	40 1 15 41
	22	18 40	10 40		22	2 120	17 20
	23	20 29	12 29		23	3 9	19 9
	24	22 19	14 19		24	4 58	20 58
	25	38 0 0 8	16 8		25	6 48	22 48
2	26	1 57	39 6 15 57	3	26	38 2 8 37	40 2 0 37
	27	3 46	17 46		27	10 27	22 27
	28	5 36	19 36		28	12 16	24 16
	29	7 25	21 25		29	14 4	26 4
3	0	38 0 9 14	40 0 11 14	4	0	38 2 15 53	40 2 7 53

Tabula moro infantum in utero matris					
Distantia hinc	Tempus moro occidentis	Tempus moro orientis	Distantia hinc	Tempus moro occidentis	Tempus moro orientis
BB	h d h m	h d h m	BB	h d h m	h d h m
1	38 2 17 44	40 2 9 44	1	38 5 0 24	40 4 16 24
2	19 33	11 33	2	2 13	18 13
3	21 23	13 23	3	4 3	20 3
4	23 12	15 12	4	6 52	21 52
5	3 1 1	17 1	5	7 41	23 41
6	38 2 51	40 2 18 51	6	38 5 9 31	40 5 1 31
7	4 40	20 40	7	11 20	3 20
8	6 29	22 29	8	13 9	5 9
9	8 19	3 0 19	9	14 59	6 59
10	10 8	2 8	10	16 48	8 48
11	38 3 11 57	40 3 35 7	11	38 5 18 77	40 5 10 77
12	13 47	5 47	12	20 27	12 27
13	15 36	7 36	13	22 16	14 19
14	17 25	9 25	14	6 0 5	16 4
15	19 15	11 16	15	15 5	17 55
16	38 3 21 4	40 3 13 4	16	38 6 3 44	40 5 19 44
17	22 53	14 53	17	5 33	21 33
18	4 0 43	16 43	18	7 23	23 23
19	2 32	18 32	19	9 12	6 1 12
20	4 21	20 21	20	11 1	3 1
21	38 4 6 11	40 3 22 11	21	38 6 12 51	40 6 4 51
22	8 0	4 0 0	22	14 40	6 40
23	9 49	1 49	23	16 29	8 29
24	11 39	3 39	24	18 19	10 19
25	13 28	5 28	25	20 8	12 8
26	38 4 15 17	40 4 7 17	26	38 6 21 57	40 6 13 57
27	17 7	9 7	27	23 47	15 47
28	18 56	10 56	28	39 0 13 6	17 3 6
29	20 45	12 45	29	3 25	19 25
30	38 4 22 35	40 4 14 35	30	39 0 5 15	40 6 21 15

Pro compositione instrumenti per quod facile horam
 noctis tempore p[ro]p[ri]um mediū et integrum horologium
 ortumq[ue] occasumq[ue] solis o[mn]i quantitate diei ac nocte ha-
 beri poterit. Sumatur primo asser planus et equalis
 latitudinis in eo medio per longitudinem eius una recta linea tra-
 hatur in qua quidam linea recta asseris extremitatem posito pede n[on]
 ni fiat unus n[on]ius d[omi]nante magnitudinis q[uam] diametru[m] septem vel
 octo digitoru[m] latitudinem g[ra]tineat. Deinde omnes partes recta n[on]i
 nunt factum n[on]iūq[ue]q[ue] abscindant[ur] preterquam inferius ubi una pars
 duorum digitoru[m] latitudinis et plane longitudinis pro manubrio
 seu tenaculo instrumenti relinquit[ur] que nichilomin[us] perforari debet
 ne n[on]iūferentiam n[on]iū nimis occupabit et superius recta n[on]iūse-
 rentiam parua porciuncula maneat in qua puncto signari debet
 ut post planatione[m] et aptatione[m] asseris per caputem vel aliud inge-
 niū[m] linea media prius tracta iterato valeat inveniri. Quo facto
 superficies asseris adaptetur capiti vel aliquo alio m[od]o ut n[on]iū
 cum in ea stenderum sit susceptiva ea que adaptata linea recta
 omnia iterato per mediū asseris ducat[ur] ponendo lineale super
 punctum in parua porciuncula signatu[m]. et ex alia p[ar]te super por-
 tionem linee inferius in manubrio instrumenti relicte.

Sequit[ur] figura asseris et

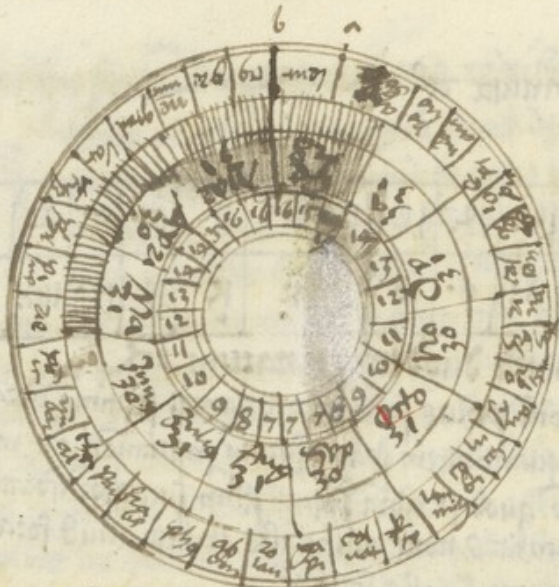
Capitulum secundum de paratione rotule medij
horalogij et

Postea rotula quadam de forti pergameno vel alio me-
tallo facto sumatur in cuius medio pede circuli posito
circulus fiat circulum priorem in asere describam
in latitudine rotam vel modica plus extendens
Tunc omnes partes extra eundem circulum deponat
Postea in eodem circulo alter circulus equalis circulo in asere
descripto describat et circa eum alter ornatus sit qui ambo sic descri-
pti circuli circulus duplex vocat. Sub quo circulo duplo alter ab
eo parum detrahe circulo per quantitatem horarum fiat. Unde iterum
vno duplo tamen modico plus detrahe per unum horarum qui circuli
si sic facti in viginti quatuor partes diuidi debent equaliter diuidan-
tur ergo sic ponat vno per circulum ad centum rotule alter vero
per ad circulum istum quem diuidere velit. extenso sit circulo et
eum non comprimendo diuidat circulum in sex partes equaliter
Postea quodcumque spatium in quatuor partes et sic habebit vigin-
ti quatuor partes et lineas rectas ab infimo ad extremum tra-
hendo que sunt hore. Unde et quilibet pars inter duos medios
circulos contenta in quatuor partes diuidat trahendo lineas
de vno ad alium que sunt quartalia horarum. quo facto hore et in
horalogium mediu in spacio eis deputat ab vno usque in duodecim
Et iterum inscribant a dextris ad sinistram numerando vel procedendo
per eas extremo spacio circa quamlibet horam parum denotat
fiat alijs omnibus partibus absisistis per que noctis tempore absque
limine hora tangi potest ab hora quarta an duodecimam

89
 circumferentia quanto vicinior poterit fieri alia pars circumferentie
 qua quarta fiat et itaque sic extensus in eandem circumferentia
 p[er] ponat[ur] in eo duo faciend[um] puncta. Deinde sp[atiu]m inter duo
 puncta n[un]c facta in duas diuidat[ur] et vna ex eis iteru[m] in duas
 et itera[m] vna in tres. Quatuor vltimaru[m] partiu[m] vna ad circumfe-
 rentiam omnia integra per ar[istote]lem. Quia vnu[m] pedem in a
 ponendo puncto aliam q[uam] sinistra[m] versus vertendo faciend[um]
 punctu[m]. b. Deinde tota circumferentia omnia a puncto a
 m. b. p[er] in extendendo sp[atiu]m inter a. et b. In centu[m] et octuaginta par-
 tes diuidat[ur] tali[m]o p[ri]mo ut in quatuor post hoc quolibet in tres
 et itera[m] in tres diuidat[ur]. deinde regula supra centu[m] circumferentia[m]
 posita ~~et~~ alia pars eius ad singula puncta iam facta extendat[ur]
 Et vbi ipa circumferentia p[er] dies anni tetigerit ibi ad eodem circulo
 trahat[ur] linea vsq[ue] ad extremu[m] eoru[m] tali[m]o p[er] circumferentia[m] q[ui]ntima
 do a puncto in a incipiendo omittendo istam linea[m] qua tangit
 punctu[m]. b. vel. qua tangit punctu[m]. b. et versus dextera[m] trahendo
 tandem quiescat ex istis in quinq[ue] partes diuidi debet et sic a
 puncto a. in b. centu[m] et octuaginta diuisiones habebunt. sp[atiu]m
 vero ab a. in b. hys partib[us] duas et quasi mediu[m] g[er]mebit et
 tota circumferentia omnia centu[m] et octuaginta duas cu[m] medio
 continebit partes. Deinde regula supra centu[m] circumferentia[m] posita
 alia pars eius ad singula puncta iam facta extendat[ur]. et vbi ipa
 circumferentia p[er] dies anni tetigerit ibi ad eodem circulo linea parua
 vsq[ue] ad altu[m] extra eu[m] trahat[ur] et talis pars sic facte dies
 anni representabit. vnu[m] in p[er] duob[us] op[er]ando deinde scribe
 Et. si. o. ia. n[un]c. in sp[ati]o eoru[m] inscribi habet ista[m] tabulam se-
 quentem Et. us. gre. ne. n[un]c. april. lat. luq. v. p[ri]mo

zi. e. pan. ur. mi. ba. thos. al. pan. fra. be. phus. ab. ton.
zo. fan. ga. pi. col. nat. per. te. ven. mi. h. ris. ti. lu.
ras. si. mo. o. qua. te. pg. her. zi. na. col. con. thos.
ab. jo. pu. e. pi. mar. an. po. no. aug. dor. leut.

Deinde a puncto. b. incipiendo et sinistram versus procede
So post hoc spatium inter duos nuncios interiores in duodecim
partes siue menses diuisi debet per angulam in centro positam
nunciorum a proximo in die precedenti puncto. b. incipiendo ad cuius
ter mensi tot dando dies quot ipse in calendario obtinet pri-
mo Amaris incipiendo qui circa. 8. scribi. dz. et habet xxxi dies
postea versus sinistram apparet qui habet dies postea maius et
habet zi dies deinde iunio. et h. 30 dies deinde iulio. et h.
31 dies deinde augustus. et h. 31 dies deinde septembris cum
30 diebus deinde october cum 31 diebus deinde november cum
30 diebus deinde decembris cum 31 diebus deinde ianuarii cum
31 diebus deinde february cum 28 diebus et sic ista pars con-
pleta est Cuius facto inscribantur nomina mensium ut dictum est et deum
istam tabulam sequentem et ista sic facta nuncius in centro istorum
nunciorum ponatur et unusquisque ad intimam nunciaturam nuncii
dupli interioris extendatur et nuncius non comprimendo fiat
conformis in rotula horarum prius facta Deinde dupliet deinde
in spatio inter sunt et alios prius factos nuncios. quoniam circa horam
duodecimam que sub denario ponitur quatuor foramine fiat trahen-
do primo eandem horam duodecimam per illud spatium sic quod ipsa
facto foramine maneat illusa ut per ea rotula ad singulos di-
es anni voluat Deinde in residuo spatio scribi potest hoc metrum
Tempora distinguo nocte partes quod signo

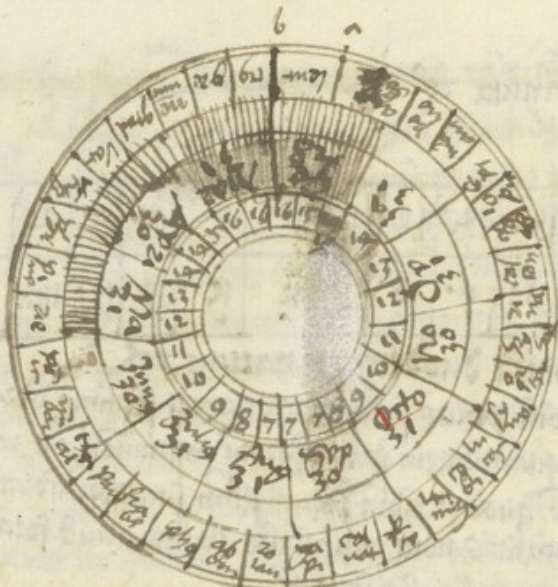

Capitulum quartum de preparatione spatij pro qua- litate diei ac noctis

Dist. circulum duplex qui duodenim menses sequitur
fiat ad huc vng. circuli duplex ad quantitatem
talem aut modico plus ab eo de tunc tam in 20
tula duodenim horarum quia ex etia in matze instru-
menti hoc instrumento et inter duos duobus circulos spa-
tium in instrumento factu in 22 partes diuidat equales
diuisio fiat ut prius dictu est in diuisio a linea que
est tracta ad principiu. gre. et finem. diuisione igitur facta
inscribatu nunc horarum incipiendo 16 et 20 minuta sub illa
sillaba. gre. Deinde in inscriptione procedat secundum tabulam
infra scripta versus sinistra et nota quod puncta exinde cir-
ta aliquam horam designat decem minuta duo 20 minuta

zi. e. pan. ur. mi. ba. thos. al. pan. fra. be. phus. ab. ton.
zo. fan. ga. pi. col. nat. per. te. ven. mi. h. cis. ti. lu.
tas. si. mo. o. qua. te. pg. her. zi. na. col. con. thos.
ab. jo. pu. e. pi. mar. an. po. no. aug. dor. leut.

Deinde a puncto. b. incipiendo et sinistram versus procede
do post hoc spatium inter duos circulos interiores in duodecim
partes siue menses diuidi debet per angulam in centro positam
circulorum a proximo in die precedenti puncto. b. incipiendo atque nulli
ter mense tot dando dies quot ipse in calendario obtinet pri
mo Martius incipiendo qui circa. b. scribi. dz. et habet xxxi dies
post versus sinistram apparet qui habet dies post maius et
habet 31 dies deinde iunius. et 30 dies. deinde iulius et 31
31 dies deinde augustus. et 31 dies deinde septembris cum
30 diebus deinde october cum 31 diebus deinde nouember cum
30 diebus deinde decembris cum 31 diebus deinde ianuarii cum
31 diebus deinde february cum 28 diebus. et sic ista pars con
pleta est. Circo facto inscribantur nomina mensium ut dictum est. et deinde
sub ista tabulam sequentem et ista sic facta circa in centro istorum
circulorum ponatur et unusquisque ad intimam circuli exterioris circa
circuli duplici interioris extendatur et circum non comprimendo fiat
conformiter in rotula horarum prius facta. ~~Deinde~~ dupliciter deinde
in spacio inter hunc et alios prius factos circulos. extenta circa horam
duodecimam que sub denticulis ponitur quodam foramine fiat trahen
do primo eandem horam duodecimam per istud spatium sic quod ipse
facto foramine maneat illa ut per ea rotula ad singulos di
es anni voluat. Deinde in residuo spacio scribi potest hoc metrum
Tempora distinguo nocte partes quod signo

Capitulum quartum de preparatione spatij pro qua- litate diei ac nocte

Distat circulum duplex qui duodenim menses sequitur
fiat ad huc vng circuli duplex ad quantitatem
calami aut modico plus ab eo de tunc tam in 20
tula duodenim horaru qua ex etia in matre instru-
menti hoc instrumento et inter duos duplos circulos spa-
tium in instrumento factu in 24 partes diuidat equales
diuisio fiat ut prius dictu est incipiat in diuisio a linea que
est tracta ad principiu .gre. et finem in diuisione igitur facta
inscribatur nunc horaru incipiendo 16 et 20 minuta sub illa
sillaba .gre. Deinde in inscriptione procedat scdm tabulam
infra scripta versus sinistra et nota qd puncta exm d cir-
ta aliquam horam designat decem minuta duo 20 minuta

tria 30 minuta et

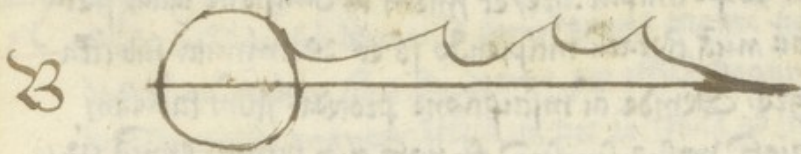
16.	16.	14.	12.	12.	13.	12.	11.	10.	9.	8.	12.
1.	1.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	

quinta
hora
et per

Item in rotula duodecim horarum et
in spacio circuli prius facti circa utramque septima horam fiat
forame ad quantitatem spaci horarum inscripti aut matris et
circa forame quod est hora sequit secundum successum horarum
scribatur quantitas noctis artificialis et circa aliud foramen
quantitas diei artificialis scribat

Capitulum quintum de formatione rotule integre

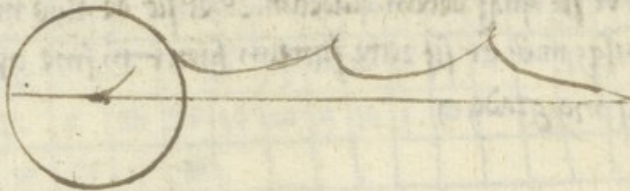
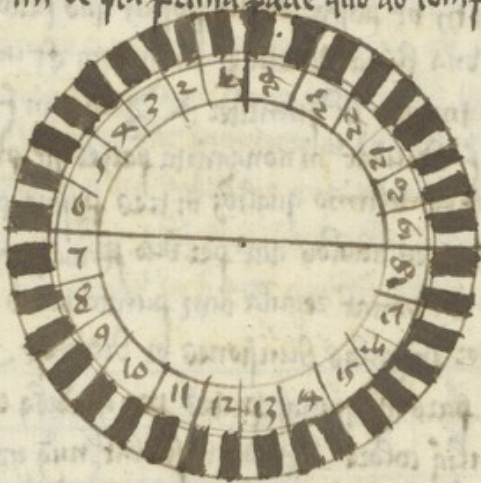
Esunt tres circuli cum duobus spaciis sic **Horologium**
in rotula et horarum exterior et intimus
ut sint dupli et fiat primus que est exterior ad quanti-
tatem intimi circuli in rotula et horarum partes vero extra cir-
culos abscondantur et tales sic facti circuli diuidantur in 24 par-
tes posita rotula cum centro ad rotulam et horarum sive cum rota
et diuidat secundum diuisionem rotule et horarum et numero hora-
rum inscribatur versus sinistra ab uno usque in 24. sit autem ro-
tula ista de forti pergameno aut alio metallo in hunc modum

Capitulum sextum de preparatione regule

Primo adaptetur una regula foris de metallo vel
 pisso pergameno facta que in centro instrumenti
 sita in latitudine vnie digiti vel quasi superfi-
 ciem excedat et per mediu[m] instrumenti sicut eis
 longitudinem linea recta trahatur et posito pede rati in eadem
 linea in una e[ss]e extremitate arcus si parvus fiat. quo facto
 medietas h[uius] regule deponatur arcus iam facto et linea per
 mediu[m] regule trahatur manente illa. deinde due rotule hora-
 rum ad regule. Jam facta superficiem prime asseris aliquo inge-
 nio applicetur ut quelibet rotula seorsum volubilis maneat si-
 militet et regula. Sic tamen quod per centru[m] instrumenti foramen
 spectetur fiat ut nocte tempore solis arcus per idem inspi-
 catur et tamen de ista prima parte quo ad compositionem et

quarta
 horarum
 duarum

Capitulum septimu de formatione regulorum in
alia parte instrumenti

In dorso huius instrumenti fiant primo tres circuli circa
extremitatem tantum duobus spatibus. Unum spatium pro
gradibus. Aliud vero pro numero graduum. et fiat primo
vnius duplus. Deinde ad spatium medij calami 29 gradibus.
Deinde 39 est duplus modico plus de tang. q. 29 a primo
pro numero graduum. et ille 39 circulus dividat circulum in octo
partes incipiendo ab a. superius. a quo a. in alia parte instrumenti
h. procedit vna diameter per totum instrumentum usque ad tenaculum
sive manubrium et fiat prima divisio in quatuor partes. Deinde
vna in duas. et ita erunt octo puncta circa que puncta signetur
littere procedendo versus dexteram incipiendo superius. a. b. c. d. e.
f. g. h. ita in ut postea delere possit quo facto ab h. usque in
b. producat vna linea directa et manifesta et ut prob. extensio
rem circulum tangat sic similiter d. z. usque in f. deinde spacia
um. b. c. d. e. f. dividat in nonaginta partes sic primo in tres deinde
de quolibet in duas ultimo quolibet in tres postea protrahantur
nec per omnes tres circulos aut per duo spatia inter tres circulos
factos et fiat ita ponat regula cum puncto ad punctum. et
aliam partem per singulas divisiones ut dictum est. Deinde divi
dat quolibet partem in quinque partes pro gradibus et designat
ille gradus cum aliquo colore. Deinde inscribat nunc gradum. Deinde
in quinque ut sit quinque decem. quidecim 20 et sic de aliis incipiendo
ab f. usque in b. et sit recte factum fuerit in fine operabitur
nonagesimo gradus

Quidam

libro

Quid arcus arietis et libris eodem modo sic ipsius canci
Sed primo ponat^r ad 39 gradu et nullum minutum et hoc
est altitudo solis in meridie in principio arietis eodem modo dicit^r
Dat^r linea capricorni siue arcus sic canci et libris incipiendo
in quindicesimo gradu et 30 minuto et continuando ad finem 2m
tabulam iam scriptam. ~~fiant~~ fiant ultimo tres arcus per tria pu
ncta incipiendo a punctis qui facti sunt pro arcu meridiani et ~~consequenter~~
minuta usque ad quartum. Iste facti fiant tres linee circa extre
mitates hoc est circa arcu canci et capricorni equaliter determina
tes alinea. q. b. prima ut dicit^r alinea q. b. admodum dupli ca
lami 2a filia 3a magis pro gradibus. Deinde protragat^r arcus ma
nifestus supra arcum canci et iste duplet^r deinde sub eo iterum
vng arcus ab eo ~~ita~~ admodum calami et ut tangat in utraq^{ue}
parte circuli octo punctorum aut interiorum siue minimis / ~~fiant~~ fiant
et secundum qui determinat ab eo admodum dupli calami. sic est
et 39. et iste duplet^r Deinde ad arcus istos. et ad spatium circa
lineam q. b. scribent^r duodecim signa sic ponat^r primo filum cen
ti aut regula cum punctorio ad centum q. extendat^r alia parte ad
quingentesimum novum gradu. et duodecimum minutum. et ubi regula
arcum meridiani interfecerit interfecerit Ibi fiat puncto Deinde
ad quinquagesimum gradu et sic ut in tabula duodecim signorum
iam sequenti

☿	♈	♊	♋	♌	♍
son	♎	♏	♐	♑	♒

Quo facto regula ponat^r ad principium hore duodecime in arcu

7m 3 arcus vno fmg hnd 7 puncta ia facta q. 3 arcus st 69 22 30

to aut arcu canci et pteat bna linea sub eo per omes
 tres arcus ~~quod~~ **prig** in linea meridiei factu ex quinquage
 simo nono gradu et duodecimo minuto et fiat similiter si
 nea per arcus et gnter. Ultimo huc linea procedet a pun
 cto meridie in arcu capricorni similiter fiant per istam ta
 bulam arcus qui circa lineam. q. b. ponendo notum ad pun
 ctum. q. alium pedem extendendo ad punctu qd e factum ex
 quinquagesimo nono gradu et duodecimo minuto sic extenso
 arcus fiat bng arcus circa istud spatium quod est circa linea
 q. b. que tangat omes lineas prig tactas. et illud erit p sig
 no canci et similiter gnter per tabulam duodecim signorum
 quibus facte fiat parua divisio circa quodlibet signum sex te
 bus spatia. aut gradus in spacio paruo. et illud unu spatium
 designabit quinq gradus. Si aut fuerit divisi in 36. de
 signabit decem gradus facte hys inscribant signa cum sitta
 bis rificamus Incipit fiat in spacio linearu circa. b. et pri
 mo circa arcu canci inscribat signu quod est ppe gradus in
 alio spacio circa lineam. q. b. syllabas. mi. vi. te. et sursum
 continuando p d m tabulam sequente usq ad sagittam eode
 mo fiat in spacie que sunt inter arcus facta incipiendo in
 a capricorno qui scribi debz in spacio quod est circa arcu canci
 ppe. f. et sub eo in spacio syllabas. tu. a. p d m tabulam

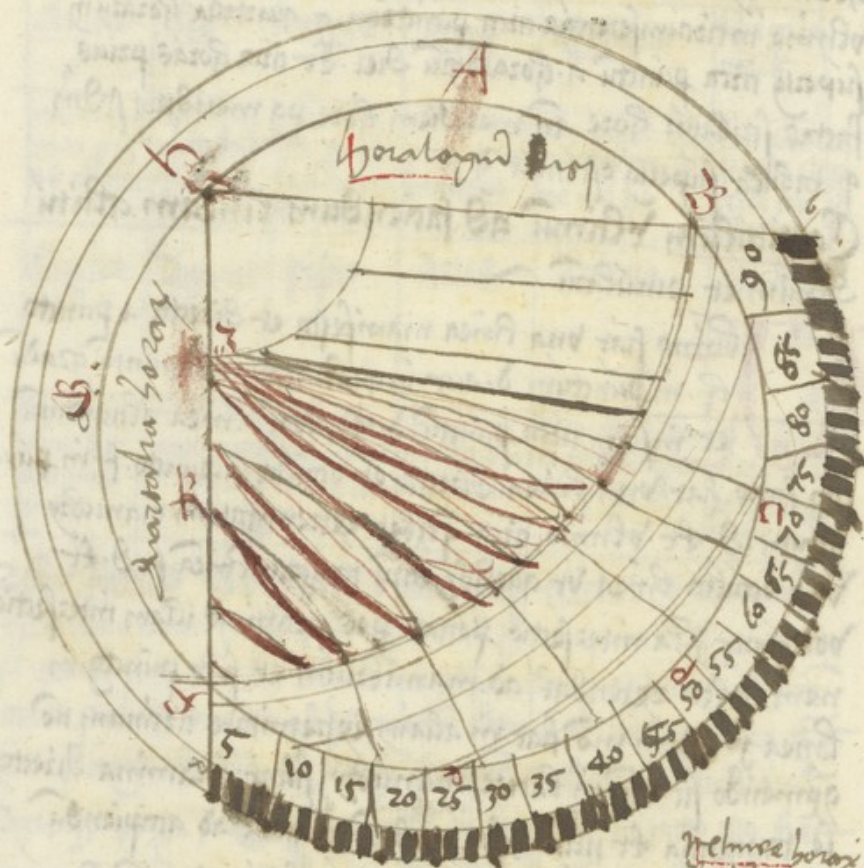
<u>Cancer</u>	<u>Leo</u>	<u>Virgo</u>	<u>Libra</u>	<u>Scorpio</u>	<u>Sagittarius</u>
in vi te g mar pti as ar san ti	apq al ar nolpso be as mag apq	supn o h ga pi thi mo barro lo ruf	mr eu tam perh p ma maurino	lux galle luc as vel un se ne cil pi	bit aus off p q fr eliza rele cil fa therina
<u>Capricornus</u>	<u>Aquarius</u>	<u>Pisces</u>	<u>Aries</u>	<u>Taurus</u>	<u>Geminus</u>
Abina ito ab m de thomas mode	cat or fel ma: an p ra sab aut aut ge	scotapia valent u li con iun ge	Gregorio ni gbe duc alba bene	Sat at hbur et vater san ti q ge or	ser e sap maig m q serie rehar vzda

2us factio extendat unus ped. rictini ad decimum
octauum tanci & lio pede manente fixe in puncto. q. et exten
so rictus fiat in pede rictini qui hinc positus ad decimu octauu
tanci punctu deinde ad 30 gradu tanci et in in linea. q. f.
fiat puncto deinde ad prima scorpiot & ultimo ad decimu
sagittari et p. fiat gille puncto in linea. q. f. facto isto fiat
arais horaru per tria puncta duo arais alij per duo rictino
non gpmendo deinde inscribat nly horaru inapiendo in hora
Quodena et pgea in vnu arai qu duodenima hora sequit
vnu in trigesimo secundo. et sub secunda tabula super posita
fiat vltimo linea modica & tanc ricta lineam. q. f. et pro
tactat p. a quolibet puncto exite in linea. q. f. vna parua li
nea vsq ad alia 22. et inter illas lineas erit quor integra spa
cia que debet diuidi in quatuor partes aequales. et erit quartalia

94
Horarū extrema vero spacia vna partem ginebur inscribantur
ultimo in circumferentia circa punctum. q. quartalia horarū
superius circa punctū a. horologij dei et circa horas prius
factas scribantur hore an meridiem hore p. meridiem scdm
q. tabula superius ostendit.)

Capitulum vltimu ad faciendum lineam altitudi-
nis et pinulazū

Ultimo fiat vna linea manifesta et directa a puncto
q. in punctum d. aut in quadragesimu quintu gradu
et inferius circa punctū d. Describat linea altitudinu
isto facto fiat vna linea directa et occulta a puncto. f. in pu-
ntum. d. Et ultimo circa quilibet extremitatem manubry
vna occulta linea vt quelibz earū tangat linea. f. d. Et
vbi fuerit ista intersectio ponat pes nram ad illam intersectio-
nem. d. et extendat ad manubrium et fiat punctus in
linea. Et eodem mo fiat in aliam extremitate nram non
operiendo sic ut in latere manubry. fiant foramina directa
se tangencia et illa infra modici ^{modici} maicea ad accipiendu ^{maicea}
altitudines stellazū. ultimo imponatur filum sericiū ad punct-
ū. q. in parua margaritica que sursum et deorsum moueri
pot que altitudi dat vocat id est ostensio et ad hoc filum
liget in fine plumbu aut aliud quid graue ut perpendicu-
lariter pendat et tū de opposicione.)

melior borealis debet
et non recte fuisse ut

lllll

95
**Capitulum primum de utilitate istius instrumenti
et hora noctis**

Non quid istud instrumentum horam nocte habe
re voluerit rotulam a ore horarum ad hora duo
decima circa foramen supra diem presentem
ponat. Quam per indenerit per syllabas. si. o. ia. n. u. s. u.
per eadem rotula descriptas aut in instrumento et rotula
sic fixe manente polus archi per foramen interius instru
menti factum inspicat. Et regula instrumenti in manu dex
tera supra una ex stellis postremis v. s. e. a. o. r. m. oneatur
ipsa que sic iacente hora nocte rectitudinaliter ostendit.
Unde si quis a prima. Dicit aut denticulo circa quantam
signatam quatuor. h. b. r. v. s. q. ad regulam numerare reperit
circa regulam nocte hora palpando habebit et hoc s. m.
mediu horalogy

Capitulum secundum de quantitate diei et nocte

Item rotula volubilis ad diem in quo quanti
tatem h. r. e. voluerit. et fixe rotula manente per
foramen circa q. scriptu indenerit quantitas nocte
quantitatem eius in horalogio. Circa aliud foramen quan
tatem diei. et si foramen directe non tangerit horam s. m.
proportionem alterius hore que sequit quantatem diei aut
noctis iudicabit. **Capitulum 3m de ortu solis**

Quidam quantitate nocte et semi nocturnu
ostendet ortum solis.

Capitulum quartum de ortu solis

Diuidat quantitas diei et semper diuini
solis ortum indicabit

Capitulum quintum de hora integri horalogii

Voluat rotula minor cu vicesima et hora
ad ortum solis inuentu in rotula duodecim
horarum Sic inspecto polo per forame hora
solum mediū ac integrū horalogiū cognoscetur

Capitulum sextum de hora meridiei

Secūm integrū horalogiū

Rotula cu xxij horis locata hora meridiei desig
nabit et hoc hora ipis rotula minoru circa hora
duodecimam sine foramine existens et

Capitulum septimum de hora medie noctis

Et hora circa horam duodecimā circa forame medie
noctis cognoscetur

Capitulum octauum de ortu solis solum integrū horalo

Et Abito ortu solis solum mediū horalogiū quū
hora in minore rotula exis circa horam ortus
solis mediū horalogiū ortu solis solum integrū
horalogiū indicabit vel sic per ortu solis solum inte
grū horalogiū quantitas noctis presignat

Capitulum nonum de mense vsuali in quo sumus

Horamen circa horam duodecimā ostendit

Capitulum de diuini de die alicuius mensis quotta sit

Posito filo ad principiu gradus primi in limbo sive
linee q. f. ostensor sine margarita ortum et occasum
solis ostender fore ortu an meridiem fore q. meridiem
occasum

Capitulum 3^m de quantitate diei et nocte

Numera horas inter ortu et occasum mediantes et habebis quantitate diei quam subtrahes a 24 horis et quod residuum tunc fuerit erit quantitas noctis

Capitulum quartum de equinoctio vernali et autumnali

Quando sol eleuatur in meridie 39 gradus equinoctium apparebit contingit autem hoc quando margarita tangit arcum arietis et libra hoc est quando sol est in principio arietis est equinoctium vernalis et quando vero in principio libe equinoctium autumnale

Capitulum quintum de solstitio estiuo

Quando margarita per locacionem existit in puncto meridiei in arcu canceri aut quando eleuatur sol 62 gradus. Duo sunt quando fuerit in principio canceri et in illa syllaba. in. vi. 22 solstitium estiuale dicitur

Capitulum 6^m de solstio hyemali

Quando sol fuerit in principio capricorni aut in meridie eleuatus per 19 gradus hoc contingit circa illa syllabam. lu. cia. vel. ai margarita per locacionem existit in puncto meridiei in arcu capricorni sol qui autem vernalis nuncupabitur

Capitulum septimum de horis integris

Note occasum solis vide quot transierit hore medij horalogij post occasum solis si una integra fluxit est hora prima integri horalogij si due 2 et 24

Capitulum octauum de ortu solis

Horam ortus solis quantitas nocte presignat

Capitulum nonum de hora meridi diei

Quantitas semper diurni temporis horam meridi diei
nurenberge ostendit addita semper diurnum ad qua-
ritatem nocte hora meridi diei prage ostendit

Capitulum de rixum de hora medy nocte

Quantitas temporis semper nocturni prage et nurenber-
ge horam meridi diei nocte presignat

Capitulum vnderimum ad solis et stellaru altitudi-
nem inuestigandum

Sic scire altitudinem solis vel alius stelle quoti-
bet tpe anni verte centrum horology diei solem
hor est punctu. h et linea instrumentu vel deprome
um manubrio donec radius solis transit per ambo
pinnularu foramina et immitte per pendiculum
libere pendere et tunc considera gradus qui sunt inter lineam. h. f.
et per pendiculum quia illa ostendit solis altitudinem eade
hora eodem mo recipe altitudinem eam atq te levare qua-
drantem ultra oculos et respicere stellas per duo foramina
a ora et tactu per pendiculi in gradibus erit altitudo stelle
Sicut ita fac de sole quando est tectus sube ita quod corpus eius vi-
detur et in radios quod debiles et propter hoc ponuntur in quali-
bet parte duo foramina videlicet aiam propter stellas que
radios fortes non habent et aliud minus propter solem

Capitulum duodecimum de reru exaltatu mensurando
Si exaltat erectatu reru summatas metiri cupias respice per
vtraqz foramina pinnularu. Ecce rei supremu punctu acceden-
do. et recedendo quousqz per pinnularu libere pondqz optate de-
prende facit quadragessimu quintu gradu in limbo aut spaciis
inter se et rem qd altitudinem metris adiecta altitudinis tue stan-
tie usqz ad oculum desiderata altitudinem ostendit

Capitulum tredecimu Introitu solis in duodecim signa
Introitus solis in duodecim signa syllaba prima circa signa
ostendit vt introitu solis in cancum ostendit syllaba vi. vi. te qz

Capitulum decimum quartu de gradu in q sol existit
Numeru syllabar vsqz ad diem cui ppositu incipiendo a syllaba
que signat ^{incipit} punctu aut introitu solis suu primu gradum illig
signi in quo existit et quot in nro sut syllabe vsqz ad diem ppo-
siti In tot gradibz illis signi sol existit Et in de vilitatibz
hij instrumenti

Omnia inter sancta cognoscenda hys sumopere
inueniendum est que nos manuducit in dei et alius
simi cognicioz ad q ymaginem et similitudinem crea-
ti sumus cu subiecta est omnis creatura et ad quem que in celo et
in terra sut respiciunt vniuersa et quo deniqz iuxta psm ysaie
dependet celum et terra et deriuat omibz esse posse. et viuere
primo rest dico vero ne me in visibilia dei vnde est sempiterna
eius vitz et diuinitas iuxta apm ad romanos primo a crea-
tura mundi per ea que facta sunt intellecta qficiant rectissime
hys intendenda est facta aut adeo q narrat nobis liber

99
genesis capitulo primo sunt celum et terra et in celo lumi-
naria magna ut illuminaret totius Terrae et ut essent
signa et tempora et dies et anni hys omnibus sane et ratio-
nabiliter intellectus dei invisibilia optime percipietur nam
et omnes antiqui tam greci quam caldei ut dicit philosophus primo libri
dei cognoverunt hanc eternam immortalam et unum gubernato-
rem Sed quia ubi dicit apostolus ubi supra ipsum Non sicut
deus gloria fecerunt aut gratias agerunt Sed evanuerunt
in cogitationibus suis. et obscurati sunt insipientes cor eorum Quare
hominum philosophi et antiqui transibiles sunt apud deum Nam licet
lumine fidei magis illustrati lumine in nostra suffusione dor-
ti ut laudaret et bene accideret deus factis et creaturis suis
nos vero tamen natura et gratia illustrati hanc factis adeo
maximopere intendere dominum quoniam invisibilia dei et per
ea que facta sunt possumus intelligere Dicendo autem propheta Cuius
nam video cunctos tuos opera Digitorum tuorum lunam et stel-
las que tibi fundasti. et non minus aut debita gratiarum actione que
ad laudem sufficere de pervenienda incognanda sunt autem propheta
omnia que adeo ordinata sunt Dicendo laudate eum sol et luna
laudate omnes stelle et lumen Baruch inquit in alio libro quoniam
quoniam Dominus ipse fecit nos. et non ipsi nos. Dixi superius et iterum
repeto quod illa que facta sunt a deo nos in eius cognitionem et
maximam ammirationem inducunt iuxta dictum psalmiste Se-
cundum enarrat gloria dei. et alibi confitebimur cunctis mirabilibus tuis
Unde et moralissimus Gregorius inquit vestigia nostri saluatoris

sunt mira opera visibiles creaturae quae dum cernimus con-
oculo intellectuali potestatem creatoris ammiramus cuius allu-
dit petrus de hebano cancellarius parisiensis. Hinc contem-
platio conditoris in corporibus celestibus voluit in quodam spe-
culo manuum dei scribere representata est. Tunc concludit
in signo doctor Johannes Gerson in triginta astrologie theo-
logisata quod probabilis est opinio et subtilis quod deus praesens futuri-
tatem hominum descripsit quasdam congruentias. Unde igitur in co-
lume mundi est quod ad finale iudicium quod videtur ut praefatus doc-
tor asseruit reperietur aliquod mirabile fuisse factum quoniam
in circumstantiis gaudet aliam naturam actio praeterea. Ideo licet sit
supernaturalis non refutat rationem et congruentiam naturae nec neces-
sitas supernaturalis motum naturae ad amandum. Concludit quod tunc
faciunt ad consolationem fidelium hoc in quodam obsequio huius
fidelis dei amicum videtur talibus rebus et obsequiis tanquam
principalibus et cogentibus motum ad credendum deo sibi per cari-
tatem inferendum quoniam si quidam fidei perderet et irritio maior
apud infantes sequetur. Quoniam illis quod talia non congruant cum
vero presenti in operibus ea quae dicta sunt et adeo facta traduntur
cognoscunt suum intelligunt. Quae ex materia circa quod auctoritas inten-
tio versatur rectissime videri poterit conati insistendum est ad
nascentium hoc fructum. Hinc quae utilitas cum ea finali comeditur
rectissime sit subiectum attributum cum ea maiori re.

Supientes speram maiorem opendiose facere sequentia
cum attentione sunt notanda in primis. Duo ligna apta pro
pede faciendum per modum cuius applicari debet quorum quantitas

est ad vniuersam voluntatem **B**umenda et in medio eorum
nisiue extensio in pede ponatur reliqui secundum quantitatem
spere faciendum ad 4 partes tunc extendendo et sine alte-
ratione in qualibet parte punctis signatur quibus punctis signatur
quibus signa bene proportionata horizonti obliquum insignant con-
gruendo eorum ad bene planum vel ad quantitatem semidiamet-
ri aeris nati esse hanc ad que signa sic erecta et natiue
vni dicti orizon obliquum applicetur quod natiue pro horis ita est
diuidendum primo in posita puncta in quatuor partes equa-
les **I**do quilibet etiam in duas **I**tem quilibet pars interse-
ctur in nunc nunc erit xxiiii partes totius natiue **E**t 24 horas diei
natiue representantes et in quatuor angulis ad signa sic erecta
quatuor plage mundi inscribi debent scilicet oriens et occidens ad oppo-
sitas partes **S**ic meridies et septentrio ad oppositas partes et
nunc duodenarius horarum ad partes iam diuisas ita inscribatur ut
se tam in meridie quam in septentrione sumatur **Primo** quibus
partes horarum in quatuor partes minuta horarum representantes
diuiditur quarum una sit 15 minuta et quatuor quindenarii faciunt
60 minuta que complent integram horam et sic est perfectus orizon rectus
Deinde fiat **D**uo natiue modis **Primo** pro ori-
zonte obliquo alio vero promedie quod natiue meridiei videretur et
ambo in quatuor partes equales diuidi debent ita tamen quod ambo
se se in duas partes per modum crucis intersecant et **quatuor** ex-
terior scilicet orizon obliquus in duabus partibus pedi affigatur versus
orientem et occidentem ita tamen quod natiue natiue natiue possit

Circuli vero meridiani ante talem applicationem In primis diuidi
 debet primo ut dictu est in quatuor partes Deinde quelibet
 quarta in tres post hec quelibet in duas et ita pars una
 queque sic diuisa ita diuidi habet in tres partes semper inter
 gram virgulam inter illas ponendo finaliter vero pro gra
 dis fiendis quelibet parte diuisa ulterius in 9 partes di
 uidit Ex qua diuisione facta nonaginta partes quelibet
 quarta optinetur qui nunc infra gradus secundum ordinem scribi de
 bent Ita tamen quod circa polum arcticum Deinde 10 et deinde
 15 et et semper numerum augmentando per 5 usque ad no
 naginta inclusiuè versus septentrionem scribantur Ex altera
 vero parte nonaginta ponuntur ita circa polum arcticum Ita quod
 inter nonaginta et 5 foras pro 41 fiat et nunc sequens
 85 / versus meridiem 85. 80. 75. 70. et usque ad quingentum inclusiuè
 ita ponatur Deinde per optationem Terce et et et et et
 5. 10. 15. usque ad 90 inclusiuè ponatur Quarta pars eisdem circa
 li restant diuisa et

De circulis Dispositi colluui duo circuli sunt
 preparandi cui se se primo in angulis intersecant per
 quorum intersectionem transat spatium vel aliquod ferrum quod
 diamiter suae axis parte nominatur Exemittentes vero ad eisdem
 poli arctici et antarctici videntur Ante talem circulorum posi
 tionem oppositionem vno eorum orante diuidi debet eodem
 modo sic circuli meridiani vel lemorii diuidatur una etiam
 in 90 partes modo predicto et in medio eorum circulorum
 circuli equinoctialis ponatur et a primo gradu usque etiam iam diui
 se numerantur 23 gradus et 33 minuta. h. est dimidium

gradu sumamus pro 30 tribus numerat minutis 33 de
inde cum azano diligenter quantitas spaci sui num sig
natu notet qz ista est distantia azani capricorni et canci
a puncto equinoctialis quare ex utraque parte equinoctialis
azani tunc distantia pro azanis capricorni et arietis sig
netur. Datis demum distantia erit inter polos mundi et
zodiaci quare p azanis polos zodiaci a puncto polos
rum tunc quantitas incoluris est notanda. Sic ita hys
omnibus sic considerat. Azani azanes equinoctialis canci
et capricorni ad eam signata sunt applicandi. Sic et azani
li poli zodiaci postea diuidat zodiacus eodem et in tot
partes sic azanis meridiani ita in qz triginta gradus pro
uno signo notentur et nunc sub gradibus signandis trigesima
nunquam excedat qz tot gradibus plectitur unumquodque
signum zodiaci prout est talis azanus pro aliis hys latitudi
dinem ut signa in specia propria secundum sua loca optime de
primi possunt vel ut eis latitudo in eo melius poterit con
templari qz altitudo quodammodo graduum esse dicitur per
azanis demum medium linea ecliptica sub qua sol per
gradibus transit. Azani etiam equinoctialis eode
modo diuidit sic zodiacus et signa zodiaci in fine sunt
scribenda postquam iam dicti azani ita sunt diuisi et collatis
sunt applicati. Restat zodiacum super alios azanos apponere
Ita ut primus punctus canci in medio zodiaci azanis can
ci applicetur et primus punctus capricorni azanis capricorni
et primus punctus arietis et libra azanis equinoctialis. Sic

an zodiaci applicati recte gradit? u
Deinde sex circuli integri v. l. 12. Dimidiat per
pro hoc zodiaci transeuntes ipm zodiaci in duodecim par
tes equalis dividere dent ita tm q in principio q vlt
signi applicant et quilibet nome suum speciale ad eo
recipiat postremo In medio totiq spere circuli septem pla
netarum sub polo zodiaci se se parim revolvendo or
dientur ut ff appareat gradiendo sub zodiaci veruntame
n circuli hinc poterit habere destinationem in vna parte
versus septentrionem in altera versus meridiem ut ex hys
magis lunde appareat cu luna in sua inversione vel oppo
sitione ut sic soli no ff diametraliter et sub linea eclipsi
ta giungat q no in omi inversione eclipsim solis ut
in oppositione eclipsim lune habemus It sic omnibus
pre ordinatis restat poni corpus rotundum in modu ipsam
formam representando In q parte versus septentrionem
mundi climata septem scribentur primum clima nra
equinoxii Inchoando versus septentrionem Ita q singu
lis expediat omes circuli In ordine suo cu decemqz fir
miter applicent et iuxta predicta primo terra deinde
spere planetaru ex qnqz aly circuli prenominati suis locis
opponet spere aut sic qm pedit affigat ut circuli quaqz
moveri poterit Ita omibz ordinatis et depositis p qdlibet
totum corpus aperiat et in de eligat compositione
Sequitur qpositio alia et melior ad corpus aperiat

106
De compositione corporis speciei formatur
 1° primo in papire aut in asse nram se-
 renia ad quantitatem ad qua corpus speciei
 quis esse voluerit. Deinde diuidatur nram
 serenita in quatuor partes equales. a. b. c. d. versu dextra
 procedendo et p^{er} hunc due linee diametralis in super-
 ficiem interiozem ad modum crucis. ^{1^o} una aliam inter-
 secat super punctum e centrum. Deinde diuidatur
 una pars nram serenitae in 40 partes primo in 20. 2°
 quilibet in 20. 3° una in duas et quilibet in quinq^{ue}
 Et signetur nra de quinq^{ue} in quinq^{ue} et ut 5. 10. 15. 20. et
 Deinde extendatur nram ^{ad} 23 gradus. et 33
 minuta et sic extenso nram vna pars nram ponatur
 ad punctum a. Altera extendatur versu dextra b. et fiat
 punctum f. Deinde vertendo nram versu sinistru d.
 fiat punctum g. Et punctum b. fiat similiter extendendo.
 versu c. fiat h. versu a. f. fiat i. Circa. a. c. versu dextra
 3° id fiat k. versu. b. g. fiat l. Circa. d. versu dextra
 4° id fiat m. versu sinistru c. h. fiat n. Deinde pro
 habentur linee a puncto f. in l. a puncto j. in h. a pun-
 cto g. in k. et a puncto m. in n. Deinde pro nram
 arbor recipiat in nram diametralis linea m. n. ex-
 tendat super lignu et longitudo ter de quo nram ha-
 beri intendit et addit in hoc septima pars illius li-
 nee 3° diametralis cum modica in portione ampliori

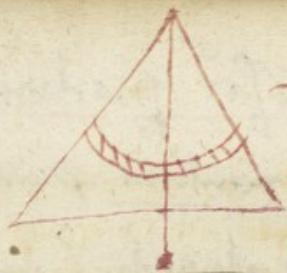
que valebit p^robituminatione exemitati fiant q^{ue} duo
parui tales circuli p^r circulis arctici et antarctici Et fiant
duo paralleli ex linea. f. l. Et duo coluri ex linea
a. r. Et ad huc p^r equinoctiali vno qui modicam quasi
ad latitudinem calami magis extendat Et super li-
neam. g. l. circulum zodiaci. qui ad latitudinem vno vno
calami aut modico plus extendat Et p^r dimittatur spa-
cium modicum circa exemitatem p^robitumne p^rim super cen-
trum Et ad huc maior circulus describat^r ut zodiaci vel
coluros ad latitudinem vno digiti excedat super diamet-
rum huius circuli formetur duo circuli vno erit meridianus
alter orizon p^rere recte Istis ad huc vno maiorem descri-
be ad latitudinem ^{vno} digiti qui erit orizon p^rere ob-
liquus Iste itaq^{ue} circulus maximus in p^rere super quatuor colum-
nulas applicetur qui formetur super duo ligna se ad modum
cruce intersecantia Et talis circulus in 24 partes diuidatur
primo in quatuor Deinde vna in 36. deinde quatuor
bet in duas et protrahantur linee per duo spatia vno
vno. Diuidatur vnu spatium ex illis in quatuor partes et
erunt quartalia horarum et colorentur spatia. et inscribantur
numeri 12 horarum in vna columnula incipiendo versus
sinistram primo. 24. 2. a 24 Ista hora super colum-
nulam 243 veniet Et super 243 p^rim hora Et post colora-
tionem intelligi circuli. et columnarum applicetur ad intra reduta
in scripta orizon p^rere obliquus Iste p^rere diuidatur et zodia-
cus in 360 p^res sicut equinoctialis Et p^rimo in sex recipiendo
Diametrum et habitus p^rere sexta Deinde vna in duas

et protrahentur linee super tria spacia. Deinde quilibet
 in 36 et 2to quilibet in duas et protrahentur linee per
 duo spacia. Deinde diuidat unum spacium in quinque azim
 stabat nunc gradum versus dexteram vel versus dexteram ma
 num. 5. 10. 15. 20. 25. 30. 35. Et in maiori spacio signum
 vel signa et ordo signorum ut sequitur aries taurus gemini
 cancer leo virgo libra scorpio sagittarius capricornus
 aquarius piscis. Nota lineam azimalem ita fieri recipiat
 azimalem et super uno pedo perma lineacionis format et
 super alio huiusmodi perma figura. Ita in quod signum fig
 sit taliter formatum ut ex azimale lineacione moueri possit
 in compressione vel extensione azimi aut unusquisque ad
 ingenium suum lineacionem perficiat. Item azimalem meridiem
 In 2. partes diuidat versus dexteram scilicet in a. b. c. d. relin
 quat una pars f. b. c. in diuisa. Alie autem partes diui
 santur et una quatuor in 90. partes primo in 36 2do item
 in 36. 30 una in duas et protrahentur linee per duo
 spacia ultimo unaquodque unaquodque in quinque partes diui
 dat et eis erunt gradus inscribendi nunc gradum de quinque
 in quinque usque ad 90 incipiendo a. a. versus b. Deinde
 a d. versus a. b. hinc a d. versus c. In parte vero non diuisa
 signet azimalem meridiem. Iste sic factus fiat azimalem compo
 sitio. Si autem aliquis septem planetarum azimales describere
 voluerit a semicirculo equali distantia distantes describat
 ita ut maior azimalem quodque azimalem planetarum dicitur possit in
 tra rotas moueri. Iste describitur super diametro unius

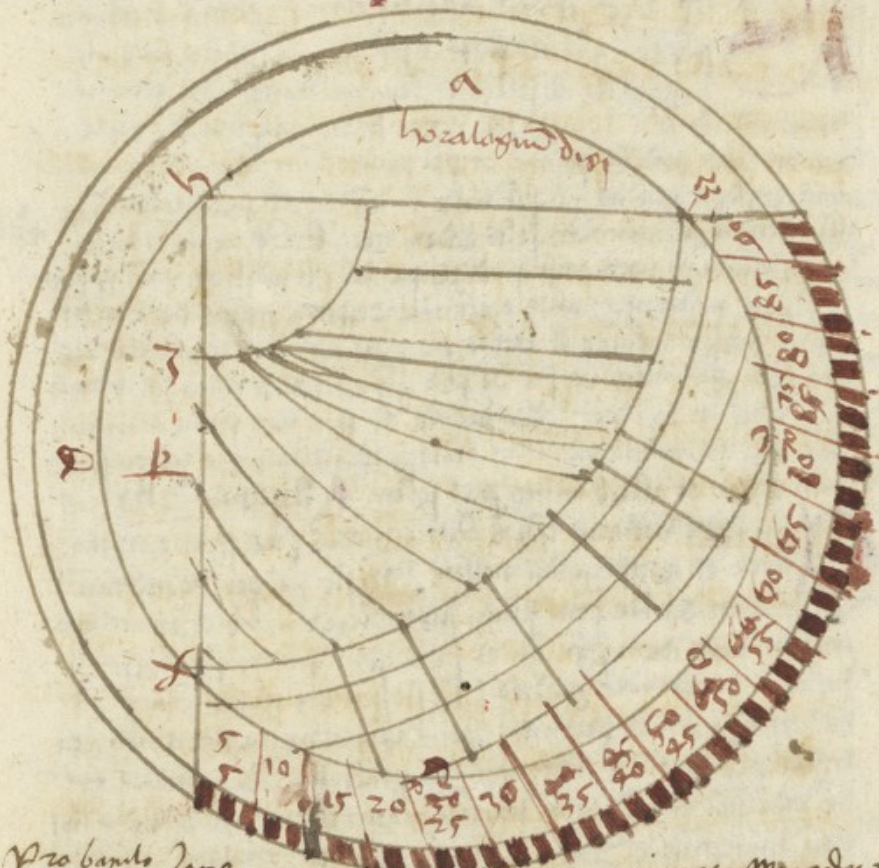
unusq; fiat circuli & duo circuli ex diametro maiore
 circuli fiant isti itaq; septem circuli applicentur per ali
 quod ingenium per certas gravitates ligni rotunde vt
 ad cordas ferreas etc. in modo ut minimis ex istis sit line
 quondam ad alios destinationem habeat vel intersectio
 et ut omnino sit situi in istis lignis et firmiter
 in fixi. Unde octavi circuli qui est equalis aori ita ut
 ipso septem circulos ad angulos rectos speciales intersecet
 Et talis circuli primo in 2 partes equalis diuidantur
 in a b c d super b. et d. fiant ite intersectiones cum
 alijs circulis fixe in omnino et per a. et c. fiant fora
 mina per que transibit axis zodiaci pro motu istoru az
 utru in ad circulos istos possit applicari stella ad
 maiorem saturni ad 2m iupiter ad 3m mars ad
 quartu sol ad 5m venus ad sextu mercurius ad
 vltimu luna fiat in duo corpora corpora solis vnu cor
 pus applicet ipse intersectioz Alius autem remotiorem
 latitudinem circuli lune attamen talis applicatio fiat
 ad circulum solis vel in circulo fiant sibi corpore 2
 lune duo ad intersectioz magna et duo lunida vt co
 ra ad maximas destinationes circuli lune post qua
 ones circuli fuerint formati terra que habeat figuram
 rotundam et per mediu eius transeat foramen per
 quod transibit axis mundi et fiant in ipsa due circuli
 ferencie vna que transir per poles eius vel foramina
 alia aut in equali distantia a foraminibus transeat.

per azimutem primam ipaz ad angulos rectos spera
 tas diuidentes Et talis azimutem preste sub equi-
 noxiali sitabit Que igitur azimutem In 2 partes
 terram diuidit Jlla 100 quarta que vsue polum ar-
 gum situary debz in item partes diuidat que erit
 septem clima relinquendo h modicam portionem
 13 diodecim graduum ppter sumam frigiditatem vs
 stare Inq. autoris In recipiant Que corde ferree
 ex quibz fiant Que linee que significat axie prima
 corda transibit per intersectiones polorum et per
 terra alia corda in duas partes diuidat media parte
 vt transeat per polum zodiaci in modico vt X quasi in
 illo terram tangit 2da medietas eius axie transibit
 per alium polum zodiaci per oppositu et per opposita
 partem azimutem planetarum hys omibz factis spera tali mo-
 dponat primo recipiant Duo colura. et vnguisqz in
 quatuor ptes a. b. c. d. diuidat deinde applicent ad inui-
 cem f. a. super. a. et opposito c. super. c. q duo puncta polos
 mundi faciant Et vt tales azimutem se ad angulos rectos
 speras intersecent imponat ad intra azimutem qd am alijs
 speris planetarum inde deinde equinoxialis affigat super
 illos coluros f. super puncta. d. b. et d. d. Itaqz signa ter-
 minalia super talia puncta f. azies libra per rone
 sapientum sunt affixa Deinde recipiat azimutem et exten-

Datu in equinoctiali per 23 gradus et 33 minuta sic
extense circulo ponatur per vng in initium azule alig
super colurū. versus a. extendat et signetur punctū zēuē.
tenet azing verso. r. et signetur punctū ibid. Et ita fiat
neca cancrum. libram et capricornum Ita sūt ex hoc
puncto procedendū per quatuor coluros et ex procedendo
per coluros ibiqz signando puncta in colurie postquā
dicte signature oportet fieri fiat forame per punctū
qui est inter punctū a. et colurū capricorni et per il
lud forame transca torde media zodiaci et sūt pe
per azilum omnem septem planetarū Saliter in
q inter istum azilum et colurū applicet ligniculum
perforatū ne vng azilū omō cadat super aliū. et ita
motū ei impediat. Im exo posito per punctū
qui est inter. r. et colurū canci eodē modo alia medie
tas ipis torde assignetur. Itē sic facte assignatū orizon spere
zēuē colurū. Quādo circa vtrāqz horā bām ita q
polus mundi azing voluendo spere sursum eleuari possit
pōm diuersitatem habitandi in terris Et polū antaricū
in cancrū deprimatur infra orizontem tān quā polū az
ingis supra orizontem Et hoc circa vtrāqz horā Quodē
nam. Et in hoc complabit totum corpus sperei et sit
laus honor gloria potestas ymnus benedictio imperii
clementie omnipotenti per infinita secula seculorum amen

Triangel y banlo Jarob
in pa yafiro

Pro banlo Jarob
So mach ein triangel, und teil in, in 2. gleichtheil mit einer linie; und in den
teil 115 oder 20 wird willer und so dan die triangel gleich weit auf
zueinander 2. theilen auf dem banlo, und auff der linie, das er fort fort, und
was du ab messen wilt, und so fort an ein ort gleich auff, oder an das
andere, und fort hindere an das andere ort und haben fort, und noch weiter
an dem ebenen triangel hang auff weichen teil oder punkt, und so dan
oben weis, ~~und~~ der triangel hang lauffe, dann findt der punkt, den
wir fort, und was du dan künfftig, auff einen ort zu messen, und nimm
dann die weis, zu messen die und das stück zwischen, also wenn du das
wasser, 115 x hundert triangel messen sich, ab der banlo, und das
fort, dann geist fort auff einen ort, und in ystlicher kreis.

et. +

De usu quadrantis

Capitulum primum

18 De visis altitudinis solis & aliorum
per quolibet tempus anni. Dexte centum
quadrantis ad solem et tunc quadrantem vel deprime
donec radius solis transit per ambo foramina punctulati supra
dextrum latus quadrantis positus et per pendiculum libere pendat. Et
tunc considera gradus qui sunt inter lineam a b et per pendiculum qz
illi ostendunt altitudinem solis eadem hora. Eodem modo recipere altitudi-
nem stellarum in nocte nisi qd ad recipiendum altitudinem earum oportet
te equare quadrantem ultra punctum et respicere stellaras per duo fora-
mina maiora tabularum et tunc per pendiculum in gradibus erit alti-
tudo stelle. Similiter ita fac de sole qm est tectus nube ita qd totus
vultus videtur et tunc habet radios debiles et propter hoc ponunt in qua-
libet duo foramina videlicet maiora propter stellaras que radios fortes
non habet et aliud minus propter solem. Capitulum 2m

Qum scire volueris horas diei equales scias primo in quo
signo et quottu gradu eisdem signi sit sol per alendariu
vel aliunde. Deinde pone filum super lineam a b et moue mar-
garitam super idem signum et super istam partem signi appor-
tionabiliter correspondet gradibus solis possederit centum quadran-
tis versus solem et per mitte radios ipsius transire per ambo fora-
mina alendarii et filum cum per pendiculo libere pendere et
tunc vide qua linea horarum tangat margaritam et ita ostendet tibi
hora tunc presentem. Unde si tangit primam lineam versus dex-
terum tunc est hora prima siue hora meridiana. Si vero tangit 2am
tunc est hora 4a ante meridiem vel prima post meridiem. Si 3ra
tunc est hora 10a ante meridiem vel 2a post. Eodem modo intellige de
aliis. Scitum aut sit ante meridiem vel post scias per altitudi-
nem solis qz ipse ante meridiem que sit aor et post minor.

18 De visis punctis umbrarum Capitulum 3m
Dexte vel dexte dexte centum quadrantis versus solem
ut prius et tunc radio solis transiente per utraqz foramina primi

105
 lazum tactus fili ~~ne~~ perpendicularis ostendit tibi in scala altitudi-
 na puncta altitudinis solis correspondencia et si tangit latu
 vmbre recte tunc puncta existencia inter linea a r et filium
 zñant puncta vmbre verse **¶** Pro quo est aduertendum qd in re
 by mensurandis supponit qd quilibet magnitudo finita diuidit
 in pñ partes equales que dicuntur digiti vel puncta et sic puncta
 est pñ pars alius rei ex hys ergo partibz qñz adam sit equa
 tas nuda in vmbra sit in altitudine qñz aut pauiorez. qñz vero
¶ Quia sed qd vmbra est aoz deb bō ex diuersa solis altitudine
 Est aut duplex vmbra q recta añ versa vmbra recta est vñ
 bra rei perpendicularit̃ recte super superficiem terre ut heris aut **rurub**
 qñdi vmbra vero versa est vmbra que ab aliquo ^{rege} ~~rege~~ equo distan-
 te orizonti spiat̃ quod tamen ~~rege~~ ^{rege} est infirmum rei per pendit̃
 recte sit est vmbra fassit̃ ~~rege~~ ^{rege} vel sit in infirmo et vmbra
 recta ante meridiem qñ sit bō et post meridiem sit aoz **¶** Sed
 vmbra versa ego ante meridiem crescit et post meridiem decet̃
 sit **¶** Et hñ quadranti vmbre tñ scala altimetra habet duo ma-
 tea latera illis vmbis correspondencia vñ latius vmbre recte
 q est versus sinistram que in diametro quadranti qñt
 cum aut habueris puncta vmbre recte et volueris ea reducere
 ad puncta vmbre verse tñ se q. diuide per numerū punctozū
 vmbre recte et numerū quonens erit numerū punctozū
 vmbre verse **¶** Et si habes puncta vmbre verse et vis ea con-
 uertere in puncta vmbre recte tñ diuide se q per puncta vmbre
 verse et nūq quonens **¶** erit numerū punctozū vmbre recte No
 ta tamen qd si in inuentione vmbre per altitudinem sol per pen-
 dularit̃ tenderit in partem alius puncti et volueris scire quotta
 sit pars totius puncti tñ primo moue per pendulum ab in-
 no illius puncti in ipsam partem et vide gradus quos pertransi-
 uit per pendulum in libo qui erat gradus partis **¶** Deinde moue
per pendulum ab initio istius puncti in finem eius et vide iterum per
quot gradus mouet̃ per pendulum et illi sūt gradus totius

In quanta ergo pporione se habet gradus paria ad gradus totis in tan
 ta se habet pars puncti ad totum punctum **Capitulum etiam**
Quam ergo volueris mensurare altitudinem rei accessit
 perpendiculari recte per umbram ipsius tunc tene quadrat
 tem versus solem quoniam fuerit et tam diu eleva vel depri
 me latus quadrantis in quo sit tale perferate quousque radius sola
 ris transeat per ambo foramina et considera ubi cadat per pen
 diculum quod si ceciderit super diametrum quadrantis et scilicet
 hoc est super 24 gradum et in medio duorum laterum tunc altitu
 do solis est 24 graduum et tunc erigatur rei tam umbra recta
 quam versa erit id punctorum et equalis altitudinis rei mensura et
 umbram rei et habebis altitudinem ipsius **Si vero per pendicu**
 lum ceciderit supra puncta umbræ recte tunc altitudo solis est
 maior 24 gradibus et altitudo rei est maior sua umbra et habet
 se altitudo ad sua umbra in eadem pporione in qua se habet id
 ad ista puncta que abscondit perpendicularum et tunc mensura um
 bram rei qua multiplicata per id et productum divide per pun
 cta umbræ recte que abscondit perpendicularum et numerus
 quociens ostendit altitudinem rei **Si autem ceciderit per pendicu**
 lum supra puncta umbræ verse tunc altitudo solis est 60 quoniam 24 gradum
 et altitudo rei est 60 qua sua umbra et habet se ad eadem in ead
 em pporione in qua habent se versa absissa cum per pendiculo ad id
 24 gradum igitur mensura umbræ rei multiplicata eam per puncta umbræ
 verse super que cadit per pendiculum et productum divide per id
 et numerus quociens erit altitudo rei vel si placet reducere puncta
 umbræ verse in puncta umbræ recte et tunc multiplicata umbram rei per
 id et productum divide per puncta umbræ recte quod per reductionem
 sunt puncta umbræ recte **Et nota** quod puncta sua sunt recta siue
 versa sunt computanda a principio lateris umbræ usque ad totum
 per pendiculi totum modo si vis mensurare altitudinem rei per umbram quoniam
 latus latus tunc eleva quadratam versus latus et vide per ambo so
 ramina ea et considera ubi cadat per pendiculum et tunc fac quoniam
 sicut dictum est et per exemplo vide figuram sequentem in medietate

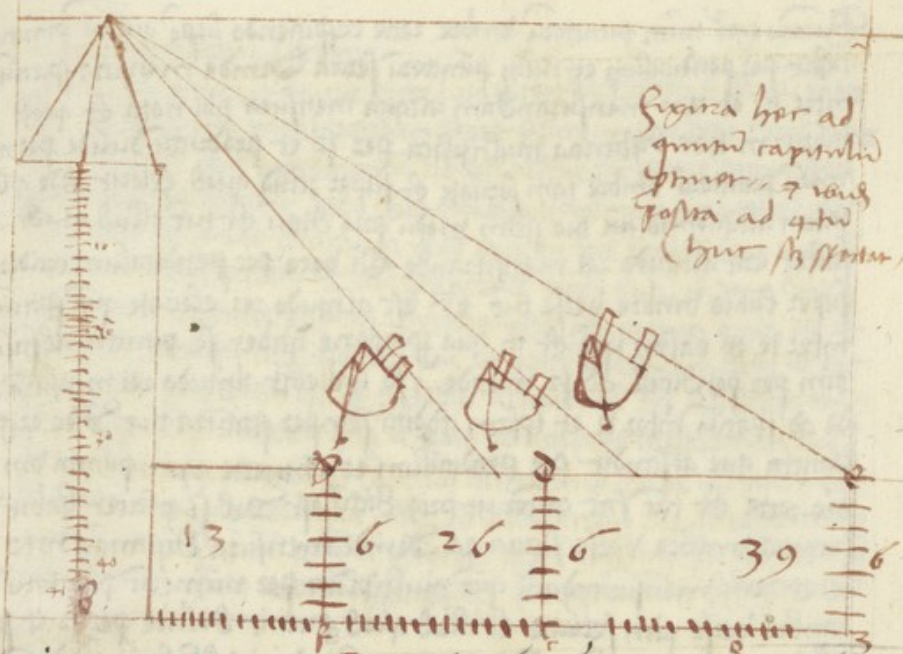
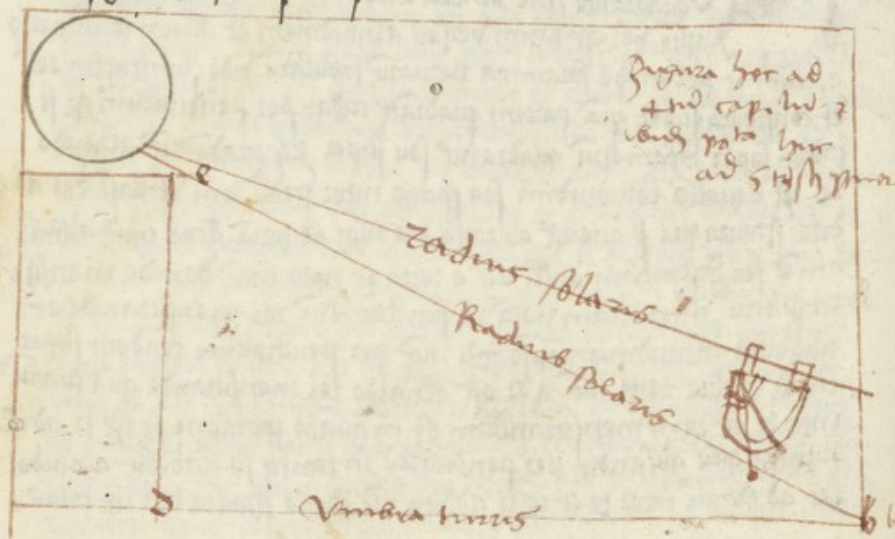

Figura haec ad
quintum capitulum
primum et rursus
postea ad quartum
(hinc hinc)

Capitulum quintum

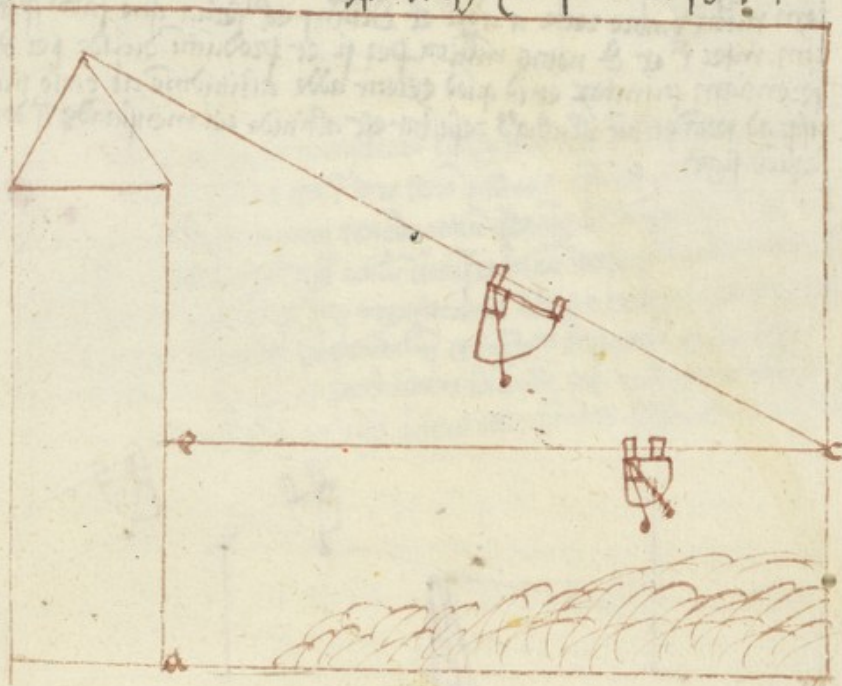
Nunc vero vis mensurare altitudinem alicuius rei accessibilis cum
quadrante sine umbra accipe quadrantem et pone contra
ipsum visus est filum versus altitudinem et alium contra visum
oculum et per ambo foramina parua tabularum vide summitatem rei
et considera super qua partem quadrante cadat per perpendicularum quod si
cadat super diametrum quadrantis seu super 45 gradu tunc altitudo
rei est equalis longitudini seu spatio inter pedem tuum et basim rei ad
dita statura tua scilicet que est ab oculo tuo usque ad terram. Item tunc altitu-
dine seu distantiam oculi tui a terra et nota locum deinde mensu-
ra spatium inter istam notam et fundamentum rei mensurande et
habebis altitudinem ipsius. Si autem per perpendicularum ceciderit super
tenuis umbra recte tunc ad id est altitudo rei mensurande qua spatium
inter te et rem mensurandam et in quanta portione se habet ad ista
puncta que abscondit per perpendicularum in tanta se habebit altitudo
rei ad spatium inter te et ipsam addita illi spatio statura tua ut prius

Cum igitur numerum punctorum umbre recte respiciendo super quatuor punctis
 ratis per pendiculum et numerum punctorum serua. Deinde mensura spacia
 inter te et rem mensurandam aliqua mensura tibi nota et quod
 fuerit in hac distantia multiplicata per 12 et productum diuide per nu-
 merum punctorum umbre iam seruata et super illud quod exierit adde quan-
 titatem altitudinis tue sic secundum modum prius dictum et tunc illud quod re-
 sultat erit altitudo rei mensurande. Si vero per pendiculum ceciderit
 super latius umbre verse tunc hoc est altitudo rei elatius quam spacia
 inter te et basim ipsam et in qua portione habet se puncta absin-
 am per pendulum ad 12 in eadem se habebit altitudo rei mensura-
 de ad spacia inter te et ipsam addita semper spatia tua. Vide ergo
 puncta que absindit per pendulum et conuertere ea in puncta um-
 bra recte et tunc fac quater ut prius dictum est. Vel si placet habere
 punctis umbre verse serua ea. Deinde mensura distantiam inter
 te et rem mensurandam quam multiplicata per numerum punctorum
 umbre verse iam seruata et illud quod puenit diuide per 12 et super
 illud quod exierit adde quantitatem tue altitudinis sic sicut prius dictum est
 et illud quod resultat erit altitudo rei mensurande. Pro exemplo istius
 vide figuram sic depictam

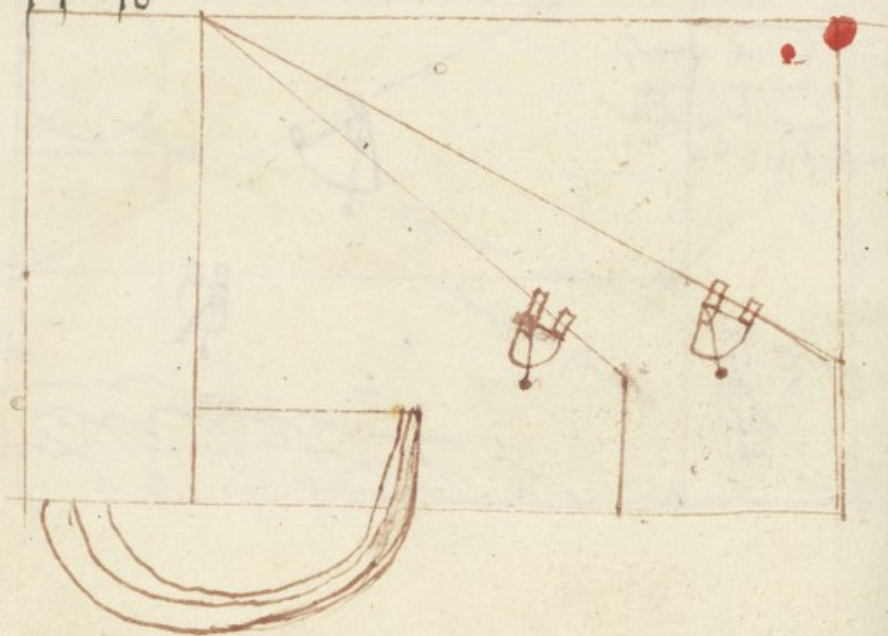

Capitulum sextum

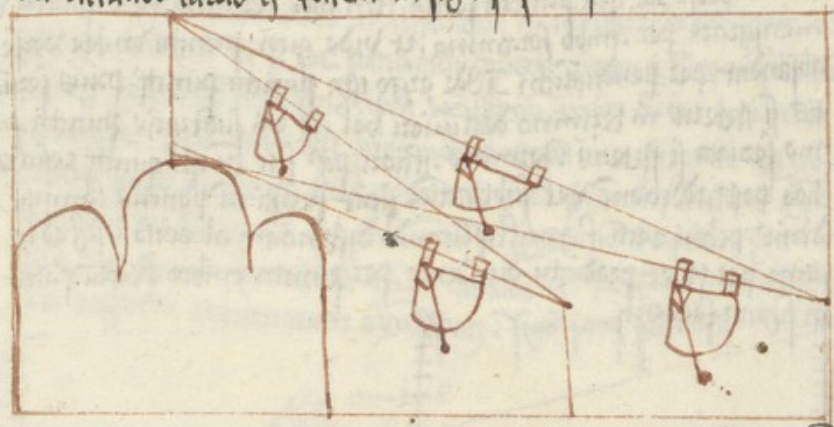
Nota tamen qd ea que dicta sunt habet veritatem si spaciū inter
te et rem mensurandam fuerit planum. Cui vero locis inter
te et rem mensuranda nō est planū tūc pone primo per
pendiculū qd attingat recte latū quadrantis ubi non sunt tabule. Et
tūc vide per ambo foramina qd punctū vel signū in re mensu-
randa et nota punctū et ille punctus et oculi sunt in una linea
recta equa distante orizoni. Deinde vide summitatem ei⁹ rei et
mensura spaciū inter pedem tūc et rem mensurandam et fac
inter sicut pri⁹ dictū est et habebis altitudinē rei a puncto no-
tato usq; ad summitatem ip⁹ et tūc nō accipias altitudinem que ē
ab oculo tuo usq; ad terrā. s. lo. illiq; altitudinis accipe altitudinem
puncti notati ad terrā quā adde ad altitudinem rei ab eodem nota-
to usq; ad summitatem ip⁹ et habebis q̄ritū eode mō fac qn vis me-
surare rem altam in valle q̄ritū qd exemplū ostendit figa sequens

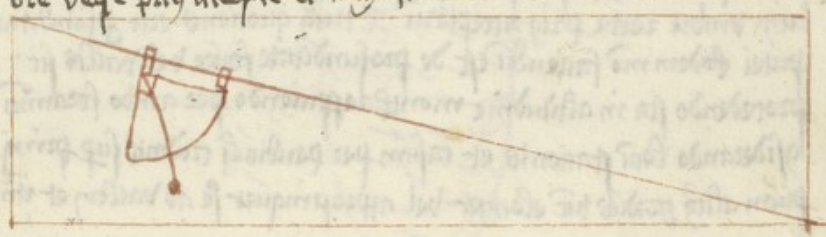
Qua res mensuranda fuerit inaccessibilis propter aqua vel
 aliquid aliud interpositum et volueris ea metiri per qua
 Drantem Vide similitudinem eius per ambo foramina et si
 viderit per pendiculum supra puncta umbre recte considera num
 coru et serua. Si vero viderit supra puncta umbre velle qd se
 quenter contingit hoc modo mensurando tunc reduc ea in puncta umbre
 recte et eadem puncta ad que reduxisti serua et pone signu d. in
 loco ubi stas in hora considerationis tue et nota qd foramina de
 bent esse valde stricta per que deus transire radii visualis ad rei
 altitudinem apprehensam. Aliter enim cito esset error. Contra elonga
 te a re mensuranda vel appropinqua per lineam rectam et ita reperi
 re altitudinem ipsius et vide num punctorum umbre recte sunt prius
 ad illum signu i qd 2o stas et pone in isto loco signu c. deinde me
 sura spatium inter ista duo signa vel puncta et d. p. pedes vel
 alia mensura tibi nota et illud spatium serua postea subtrahere mino
 rem numerum umbre recte a priori et Drantem ea serua quo facto spa
 tium inter c. et d. notas mltiplica per p. et productum divide per dif
 ferentiam punctorum et id quod exierit adde altitudinem ab eodem loco
 usq. ad terra et tunc illud qd resultat est altitudo rei mensurande. Et dicitur
 sequens figura

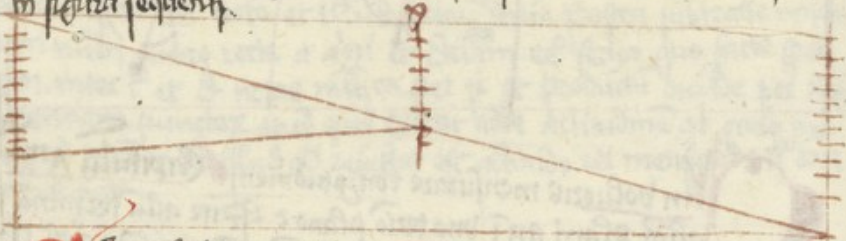
In stereis in valle et altitudine stant in mote volueris
metiri q̄sidera primo altitudinem monte per duas sta
tiones scdm doctrina iam dicta Deinde q̄sidera altitudi
nem montis et terris sil per eandem doctrina et tunc subtrahere
altitudinem monte ab altitudine totius aggregati sit et residuum
erit altitudo terris q̄ patet in figa sequenti

Quoniam volueris mensurare longitudinem **Capitulu Amu**
aliquo plani ita i vno tercio plano e effice aliu terminu
planu per ambo foramina tenedo conu q̄rate ut angulo i q̄ q̄t cla
uq̄ cui filum annectit iuxta oculu transferenna verso planu mensuradu
tunc per aperto termino plani mensurandi Accipe numeru p̄ctaz vni
tre verse que absindit p̄pendictm et m̄stia distanpa ab oculu tuo
usq̄ ad pedem per sz et productum diuide per n̄m punctoz vni
tre verse p̄q̄ accipe et n̄m q̄ueno erit q̄ntitas longitudinis mesurade

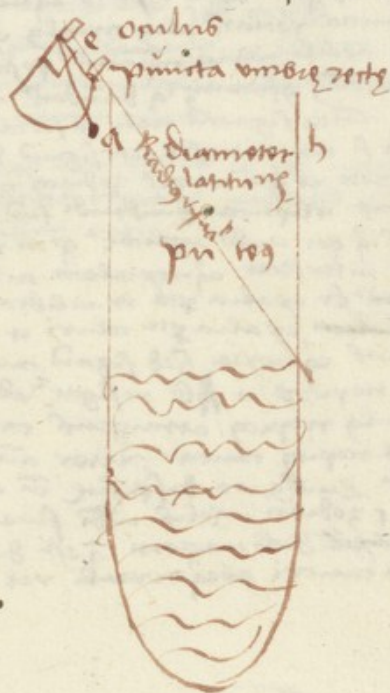

Sicut planum q^o longitudinem vis meniri noⁿ fuerit rectu
 neq^{ue} equa distans orizonti. Sed eleuatu et obliquu^m tunc
 considera eis obliquitatem per quadratem q^{uod} facias sic pone
 duas regulas exister longas et eleuatas in terminis rei mensurade
 deinde respicias similitates utaru^m regularu^m per ambo foramina quadra
 tis et vide quot puncta abscondat per pendiculu^m et har^{um} de punctis
 vmbre verset et ista puncta serua. it^{em} vide terminu^m q^{uod} distanti^a vis
 mensurare per ambo foramina et vide quot puncta vmbre verset
 abscondat per pendiculu^m. Adde ergo ista puncta punctis prius seruatis
 si steteris in termino destiuiori vel ab eis subtrahes puncta pri
 mo seruata si steteris in termino aliozi^{us} post fac tu ista puncta resoluta
 h^{ab}eo post additione vel subtractione sicut fecisti cu^m punctis longitu
 dinis plani recti. s. multiplicando distanti^am ab oculo usq^{ue} ad ter
 ram per te et productu diuidendo per puncta vmbre ex^{em}pli pater
 in figura sequenti.

Profunditatem putei mensurare volueris sta in vno latere
 putei et tenendo totu^m quadratu^m in quo est clauis iuxta oculu^m
 et transuerentia versu^m puteum respice ab isto latere terminu^m
 apertu^m lateris in profundo putei et vide num^{erum} punctoru^m vmbre recte
 abscondu^m a per pendiculu^m deinde mensura dyametru^m latitudinis
 putei qua^m multi^{cas} per se et productu diuide per num^{erum} puncto
 rum vmbre recte p^{er}ceptoru^m et nu^mer^{us} quociens erit p^{ro}funditas
 putei. Eodem mo^{do} faciendu^m est de profunditate fouee vel vallis sic
 procedendo sta in altitudine montis respiciendo per ambo foramina
 considerando locu^m stationis et casu^m per pendiculu^m cadent^{em} sup^{er} p^{ri}mu^m
 p^untu^m aliq^{uod} gradu^m tunc elonget^{ur} vel appropinquet se ad valli^m et it^{em}

109
 respiciat per ambo foramina ut prius notando eam stationis et casum
 per pendiculi cadente super principiu alius gradus in scala altimetra
 Nam qualis hic fuit proportio illorum duorum punctorum in scala signatorum
 ad se talis debet esse proportio spatij inter duas stationes prius signatas
 ad rem mensurandam addendo se altitudinem ab oculo usque ad ter-
 zam cu. Dimidietate pedis ad altitudinem rei mensurande vel ponit ad
 ipsius profunditatem ut si per pendiculi caderet super 2. que sumunt
 cum se proportione triplam tripla est spatium inter duas stationes
 notatas et quod erit erit profunditas rei mensurande. Si autem
 caderet super sex sic quod duo puncta in scala signata distent a se
 inuicem per sex gradus qui sumunt cum se proportione duplam igitur du-
 pla duo spatia signata et erit altitudo vel profunditas eiusdem
 rei respectu extremorum eorum spatij i signa iam sequenti.

Compositio ⁷spere ⁷ntialis
Item in componendo spec⁷ nalem talis po
tuno limitatur duo simili

Secundo sumatur duo circuli eiq^{ue} quantitate q^{ue} taliter
sint² q^{ue} v^oq^{ue} intersect² alium ad angulos v^oq^{ue} q^{ue}

Coluzi / postea perforandē facta in vtrisque mure lateribz imponatē
ita in iūa medio ponantur omnia

filio vocatur opio et sic secundum librum linguarum vel
fereq. quibz. ut dispositis sumantur toraq. circulo 2. in 1.

Quoniam duo sunt dimidiat quod & medius eque distant ab utroque
extremis quod & per notantur et vocatur equidistantis

R²³ gradum 33/ minutorum dimidiatum vng. extoluris quam
 cad. oia. muer. amoralum ex. Ter. 33.

tres equales et prima ad quadratam supra dimidiam
in triginta partes equales hoc modo

mrao ptao postea q̄libet mduas postea q̄libet mquinq; et
 p̄sumit nignra Illarū 50 p̄m sumatur 27 et 0

ad equidistantiis variis volum gradibus et ad finem illius applicat
oculus fin. ovis fin. pto equa distans equidistanti hic est vobis

polium et h^o duo rivuli rursus notant^r postea sumat^r alig
rivulus h^o latitudines quatuor, 2 a. v. a. h.

9tes signentur nobis signorū coeli vt sic aries regat gemini
cancer et libra & si libuerit solibus signis diuidantur mox

Zodiacus via solis vel linea ecliptica dividendi sup. gradus p. ipso

sig pte vt ariata in tactat agnoscere in tactu coluxi
 et sic coluxi vocat² Et ex alia pte vt in libra cunctis

inter facit ~~ignotum~~ ex alia pte coluri et hic colurus vocat^r
colurus distinguens ignota sed signu cancri ponatur declinet ad
vnt^m = miculorum nomen h. d. g. t. q. u.

ad oppositū et circuli recipiunt / attingens cancerū / ex parte
circuli canceri vel recipiunt canceri. Alter aut circuli vel

roribus capis, corn
 pancia coloris, Zodiari apolis mdr sua equoxialis
 maxia neta, test. d. d.

gubūmū rōpici cāncrī abq̄nōxiabi / vel col tūpōm /

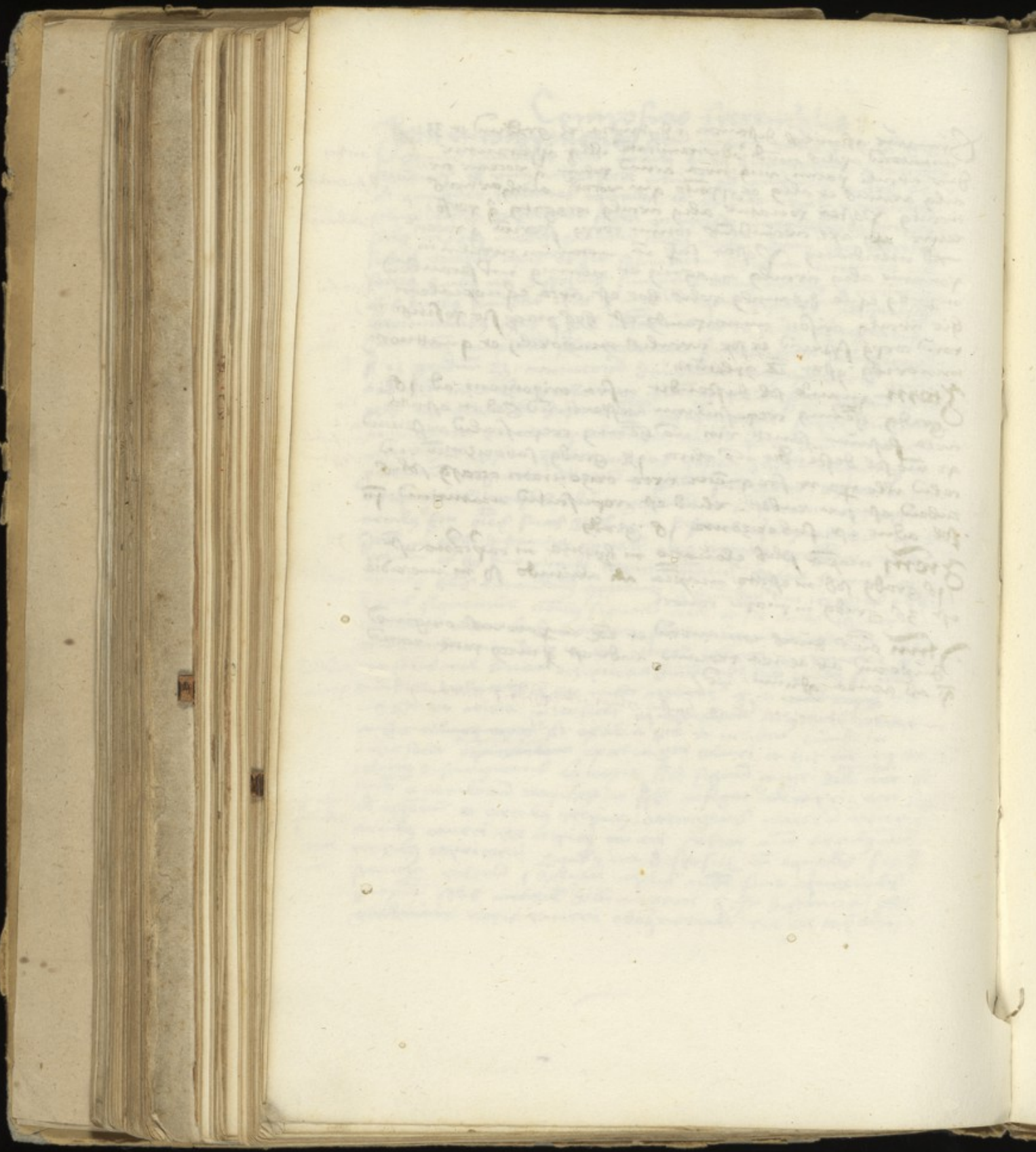
Summarie qsimilis distantia .i. distantia 3 gradum et 33
 minutarum apud mundi ad exercitum illig applicavit
 duo circuli parvi / unus circa aequinoctium vocatur circulus
 circuli aequinoctialis et alius ex opposito qui vocatur circulus
 circuli Postea ponantur alii circuli magis 3 per se
 tenere est apud circumdant totum corpus sphericum q vocatur
 inter meridians Postea super ea notatum circulum
 ponantur alii circuli magis et minus inter se
 inter se aqua distantibus polis hoc est circa equinoctialem
 hic circuli orison numerandi est 360 itaqz sic positio
 totum corpus sphericum ex sex circulis maioribus et quatuor
 minoribus constat de globum

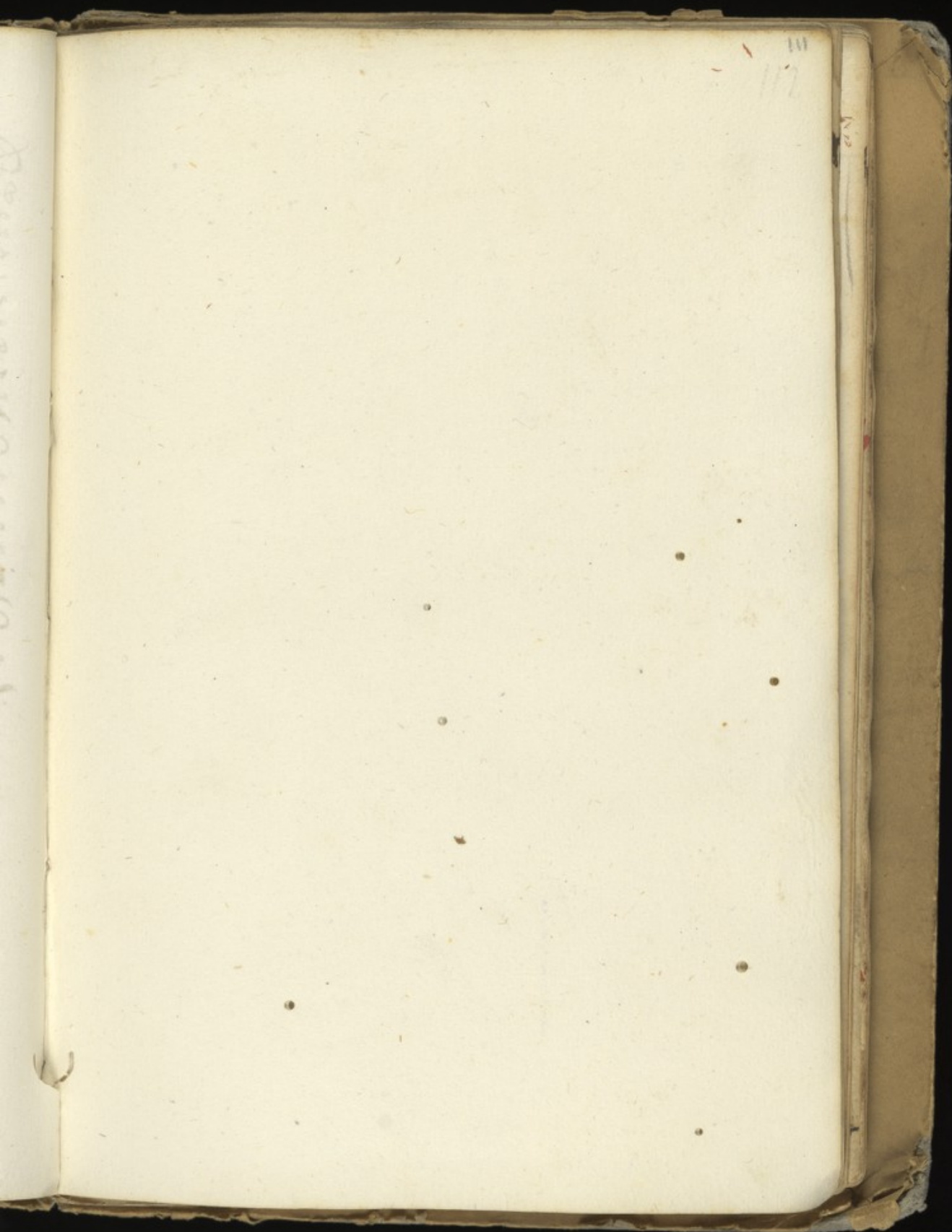
Item quando sol descendit infra horizontem ad 18
 gradus hinc crepusculum vespertinum Sed in estate
 circa septimum sancti viri no hinc crepusculum vespertinum
 qz tunc sol descendit no ultra 12 gradus subhorizontem
 alio illo tpe et frequenter circa horizontem occasus solis
 rubens est seu rubet Aliud est crepusculum matutinum qn
 sol adhuc est subhorizonte 18 gradus

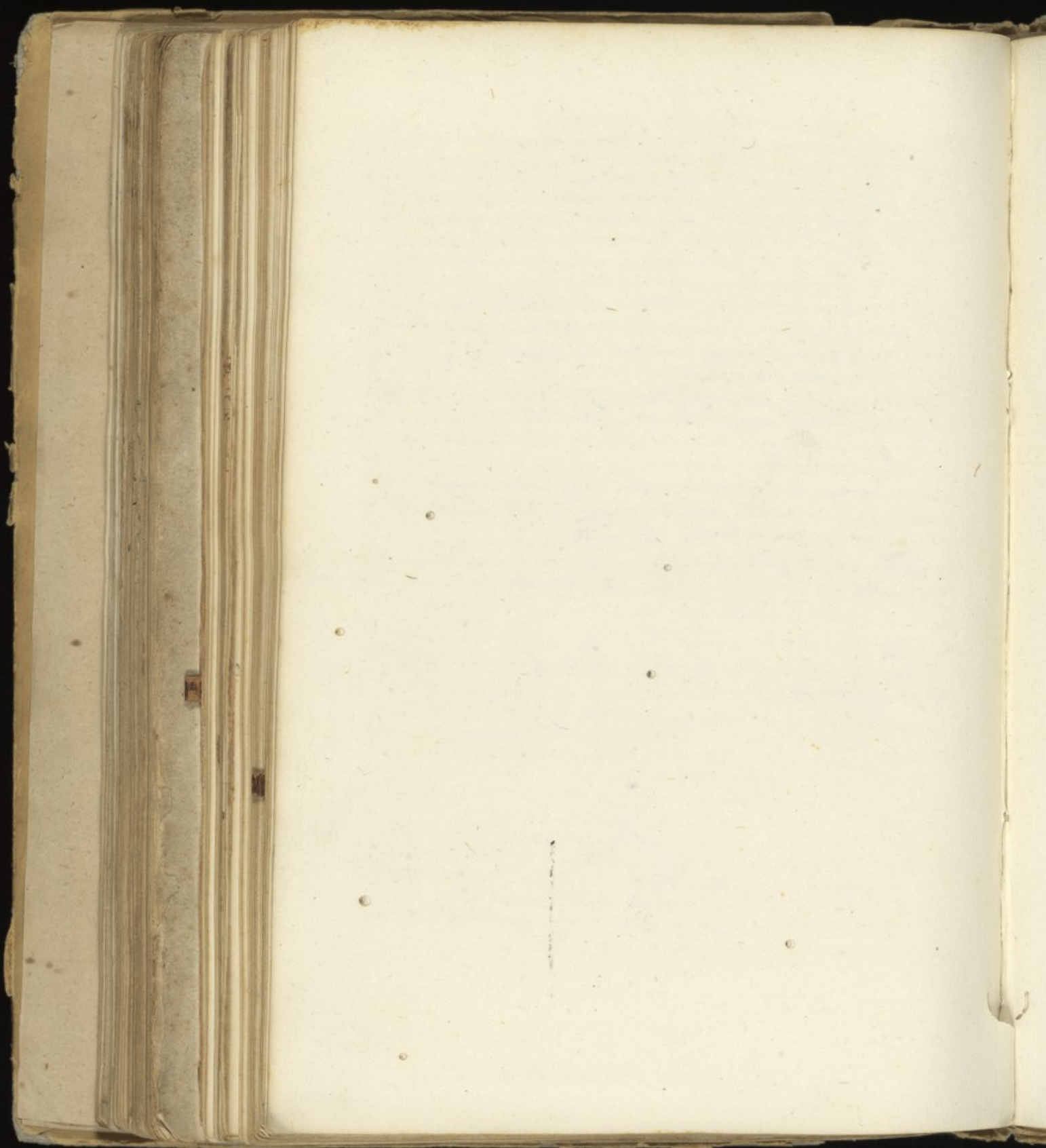
Item maxima solis elevatio in hyeme in capricorno est
 18 gradus sed in estate maxima ab aequinoctio in meridie
 est 36 gradus in principio cancri

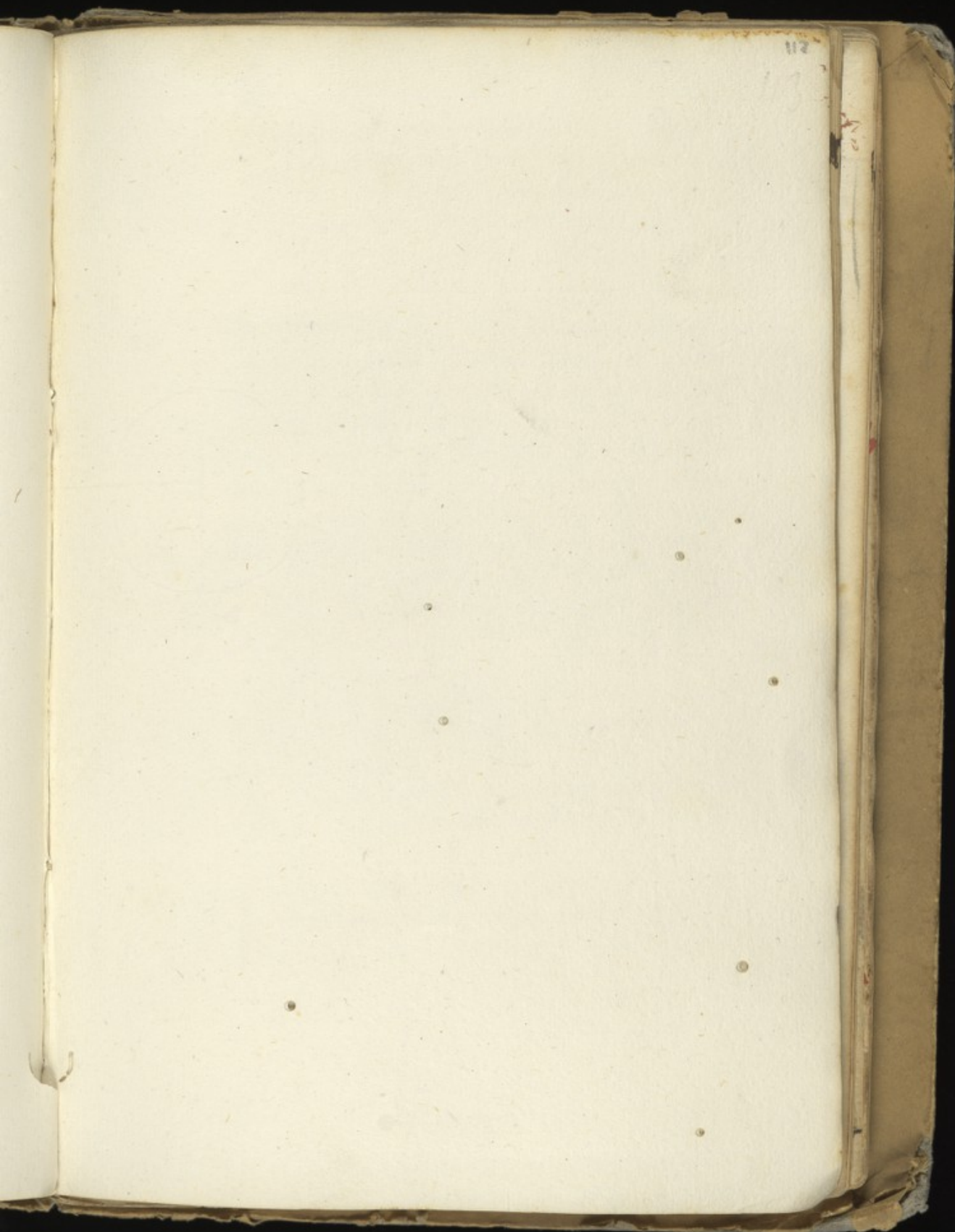
Item omnes duces romanorum et et imperatores origine
 descenderunt ab aenea troiano inde est qm itaqz pater romae
 q ab aenea genitum / videtur

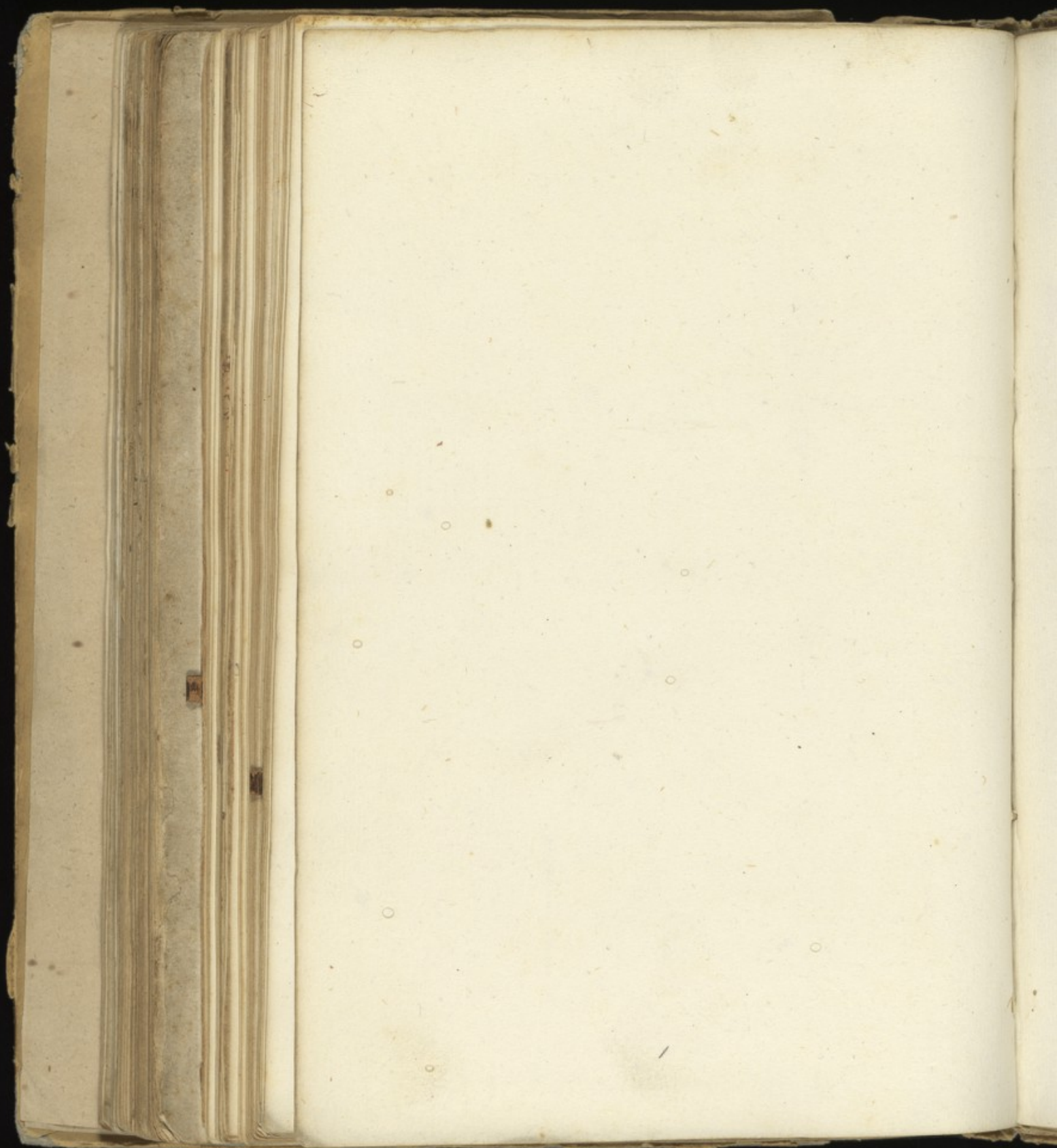
Notandum qd pms sphaera notat qd hanc sphaeram No 2 sphaera 3 meridians

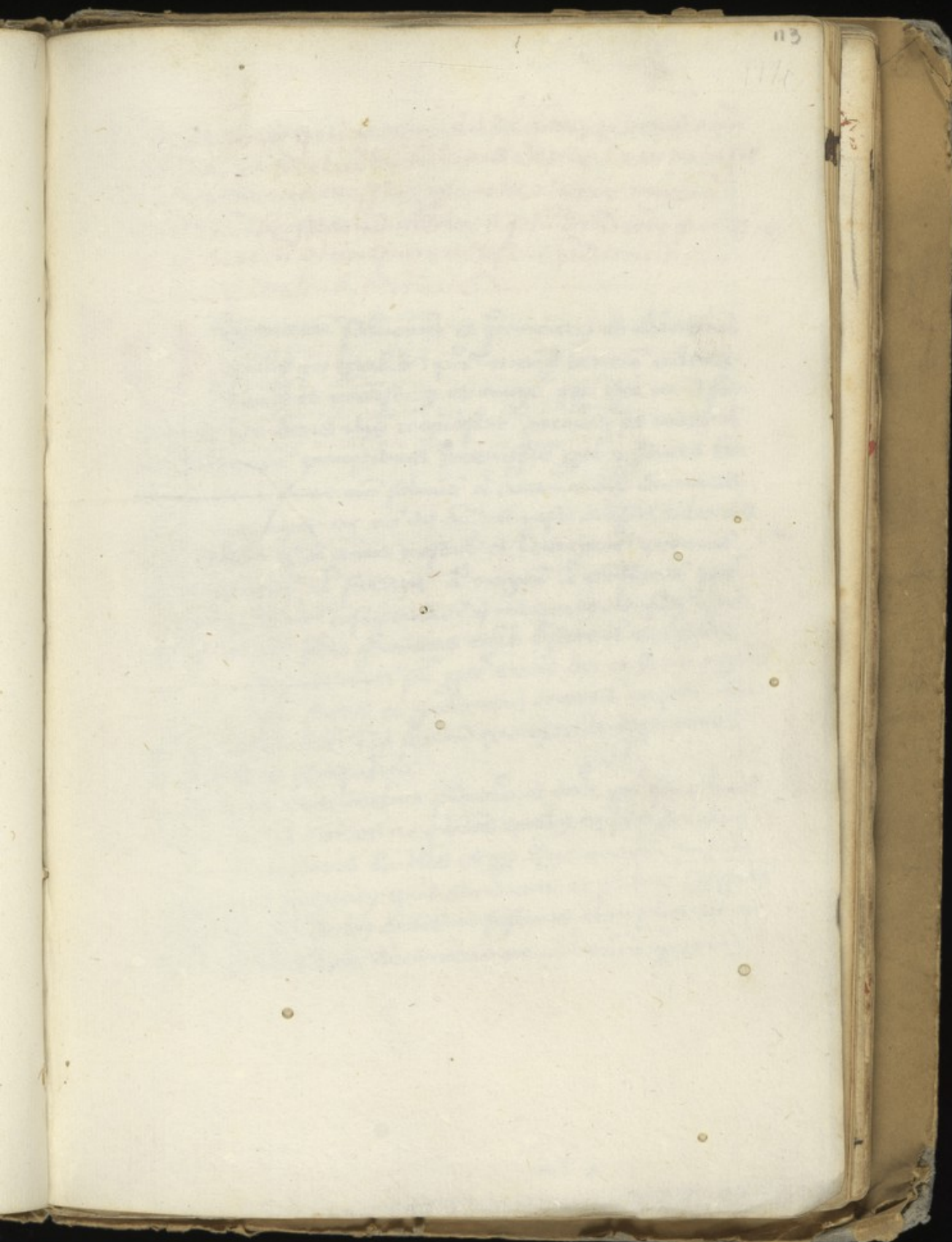

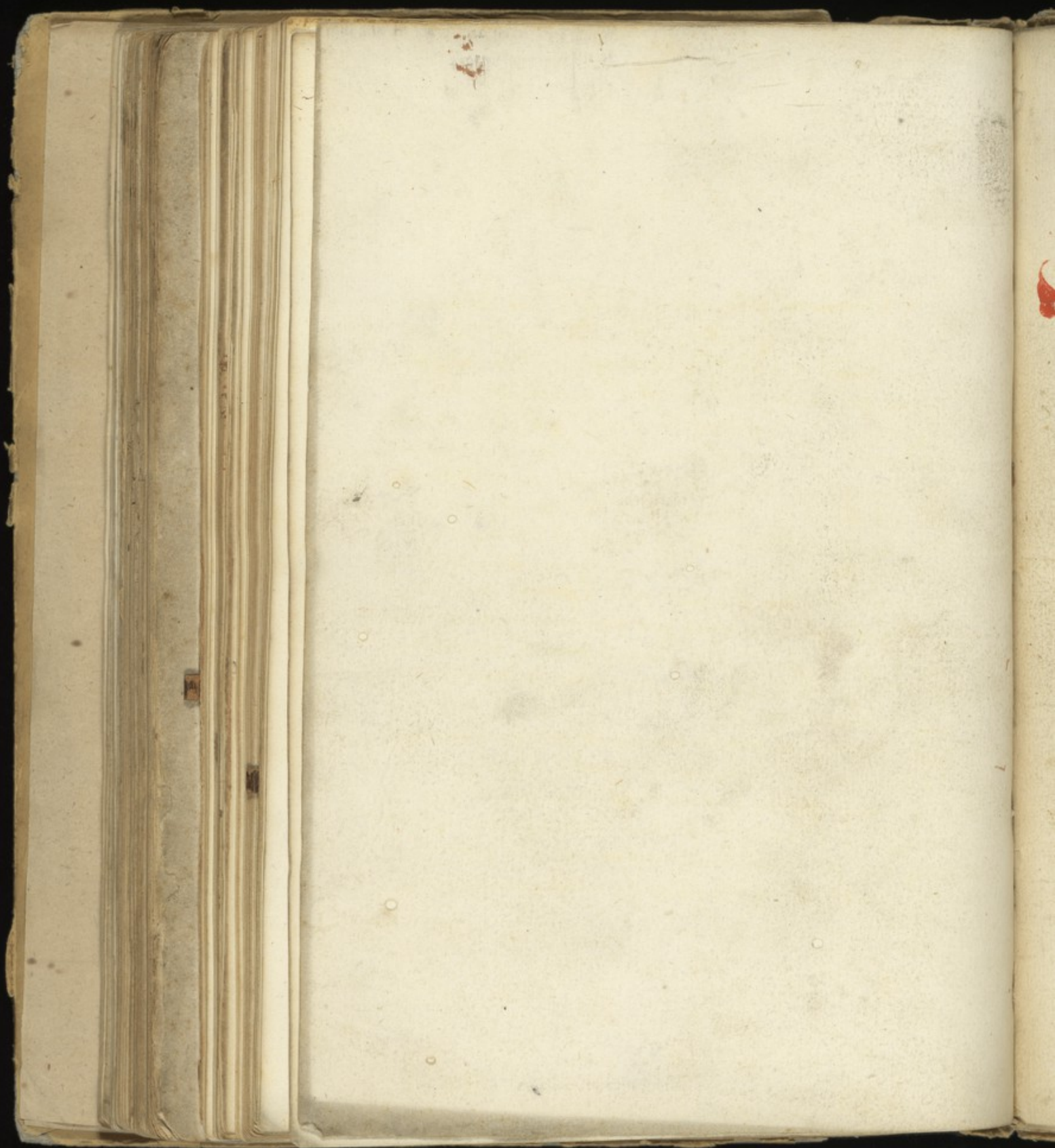

114
Traactatus qui uocatur de decimis p[ro]b[is] om[n]i
eccl[esi]ar[um] p[er] fidelium b[e]n[e]ficiis i[n]cipit compilato
i[n]sula maris toressue p[er] m[et]heologia m[et]em
andrea hyspania ordinis p[er] b[e]n[e]dicti paup[er]u[m]
ep[iscopu]m azar[em] olim ciuitatensem p[ro]dicand[um]
populis diebus festiuis

Omnium solucio[n]em et p[er]m[issi]o[n]em et oblatio[n]em
quib[us] i[n] t[em]p[or]alib[us] p[er] m[an]u tenen[tes] cultus
diu[ini] et eccl[esi]astic[us] et aug[mentu]m xpi dei n[ost]ri fi
des et ipe deus ih[esu]s cognoscit[ur] ueniat et adoratur
ac subueniat paup[er]ibus Breuissim[us] p[ro]p[ter] p[er]sonas h[er]e
tholiceas q[ue] decim[as] no[n] soluit a ceteri no[m]i[n]e decimas
solue negligunt ac no[n] de cultus iuste acquirit laborib[us]
suo de h[er]e q[ui] o[mn]i anno restituit et inuolunt[er] remittit
a remouant[ur] a furant[ur] a negat[ur] a condicunt p[ro]p[ter]
quidam p[er]u[er]sam consuetudine[m] ymouer[un]t abusib[us] qua
solue decimas s[er]uo p[er]m[issi]o[n]em eccl[esi]e estituit et i[n]stituit
p[ro]p[ter] qua[m] consuetudine[m] sic p[ro]p[ter] reu[er]e[n]tia[m] dei et bono[r]u[m] p[ro]p[ri]a
lud rapina furtu[m] et spoliatio[n]em oneriu[m] i[n] p[ar]te m[or]i
li ac descendit i[n] i[n]fernu[m] uiuete[n]s et deputant[ur]
auctorib[us] sempiternis

Intendo i[n] p[ri]ma doctrina p[ro]dicare et docere p[ro]p[ter] simplices
plebanos et r[ati]o[n]es ac p[ro]b[os] quib[us] ex p[ar]te dei d[omi]ni
xpi n[ost]ri p[as]toris h[um]ilis et p[ro]p[ter] Ego m[er]ito i[n]sula
toressue i[n] fortuatis ep[iscop]o andrea et stabar hyspania
Supplicio q[ui] dieb[us] d[omi]ni ac festiuis et i[n] plateis ac
locis publicis h[ab]et decimatu[m] ac oblatio[n]em p[er]am[er]it

quibuslibz velint et dñt in sinuā alta et in telli
gibili voce pclamāe ne excusacōm habeat de pto
suo Et ut vos dñi mei pba con me arguendo obstra
do imprando nō soluētes decimas deo vōm nō reddat
de tam maxio pto furti et rapine in die iudicij dis
structi qz lig nūc tle ptm nō dputē ppe q̄suetudē
pessera Et cō tam mag^m q̄ exupat crudelitatz
omni pdomū 2^m p̄o^m q̄ ut testā ysidorū hispaniū
p̄a cū in q̄sue ne veniūt aut ulla d̄ pua esse cōden
sic fit de p̄a i decim q̄ nō soluūt decimar q̄ p̄mā
arū et oblatōm p̄sone eas nō soluē magis in p
vincijs ytalie et in sūle tossice detestande in nūcas
interrogatōs solēbat facē et mouē

¶ Prima q̄sio fuit Si cōsuetudo illa uix q̄ mlti
ex eis nō soluūt omqz decimas oblatos sēu p
mācas eos excusat apeto mōrli et q̄ p̄textu illig
cōsuetudis m̄qz tenean Estutū Qui i rogacōm
video et p̄ me det̄m̄atōm sēte m̄is eāe et dñi
nūc p̄e Martini q̄mī fabricādo et p̄q̄ deuiū a
iure diuio id canonico dūo r̄uocādo dixi Et dico
q̄ cōsuetudo q̄ 3^a q̄ ius diuī^m ut morale p̄ceptū sēu
cōm canonica instituta p̄arū patrū nō valent nē
tenet ut p̄o de q̄sue ne Cj Et de orlitz Quid satis et
de s̄mā ac re iudicata cū ca. quat est cōsuetudo
nō soluēdi decimas ut p̄gea p̄bat^r vel cōsuetudo
de nō soluēdo veri nouis decimas de obis q̄ reserūt
ut sūt boues et iumenta et alia grana fructus

115
Et eadē q̄ in āno inuuantur ut sūt cōmune aliueta
salua et alia ut p̄p̄a declarab̄

Prima 3 iurē nāli et dīno cōmōdata et debita
et sic p̄cepta moralia cuiq̄ hōi i p̄cepto sūt tra-
dita Nam sic patet ex sequētibz Sic q̄suedo de nō
sūado decē p̄cepta dei q̄ sūt moralia ud de nō rē-
piendo baptisimū ud cōfessio ad aliq̄d ad p̄ceptū
nō libat aliq̄d ap̄to mōrēli nec ab infirmo a m̄ lege
cōnem Sic cōsueudo sola de nō soluendo deciaū ud p̄-
mittas nō excusat quēq̄ fideles qm̄ tē decias soluē
a tali tēme Nec t̄z in cōtēto iudicō n̄ c̄m dīn 3 bona
nec valida sēu appabata Nec p̄ceptū q̄ igit̄ ap̄p̄
sō potuit ud p̄t totalit̄ ud p̄cialit̄ imp̄petuū esse
q̄firmata sēu cōcessa solit̄ quo ad ius p̄cipiendi
decias sēu ip̄as soluendo alicui cōtēto tū ad ius
cōfessiois sola p̄tineat ut p̄t p̄p̄ q̄ r̄ij decias Et
ex de decis Quid in tua p̄t h̄ cōsueudo q̄ impedit p̄-
lucom decimarū p̄iudicat iuri nāli 4 cōm et p̄tū
p̄m de t̄mācōd et est in se irradabilis gr̄ia iuri
nāli et iuri dīno ac iuri ap̄lico q̄ nō 3 tenenda
nec p̄t p̄stare cōm cōtēto utz cōiij dīf p̄tōm Et ex
de q̄sue ne cōs ul̄ et cōs ex l̄is p̄t gr̄ia et āno p̄tā
q̄ p̄iudicat iuri qm̄ utz ex m̄te loci dēctōr̄ ac de
c̄etaliū p̄p̄ q̄ i p̄tōm Et ex de decas p̄tōm Et p̄p̄ij
dīf p̄t hoc Et extra de p̄d̄h̄y cōs ultio Est etiā
in se irradabilis dūc q̄ gr̄ia iuri nāli q̄ fidda sup
cōm et etiā iuri dīno q̄ fidda sup s̄p̄uali tē et
cōtute s̄mo cōmua 3 iuri nāli q̄ naturalis ratio

dictat ut quicquid salutis populi ministrat et prout de
apulo uite necessaria hinc. Quis enim propriis sapientibus
militat de apulo pro. Et in ca. labor enim primus
exoptat de populo. Et nullus alius complecti primus se col-
las aut iuvenat. Et bonorum laborum gloriosus est fructus
de. Capientis alii ergo alius omnia prout deus in apulo
Coseudo ecclesie hinc non soluendi decimas et contra iuri domino
Vnde deus in leuitico ca. 10. precepit dicere. Omnes deci-
mas terre sue de fructibus terre sue de pomis arborum
domini sui et illi sanctificari. Ovibus et bouibus et capris
que sub iuga pastorem intrant quidam decimarum veniunt
sanctificari domino non eligi bonum nec malum aialum
alio commutari hinc sicut sacerdos ergo sciens contra ius diuini
iuris peccat et mortaliter. A quo peccato non potest excusare
de lege contra aqua coseudo. Ergo hinc coseudo non soluendi
decimas nullatenus ergo in dei ecclesia tenenda prout nulla
coseudo potest prestare contra res spirituales vel contra ius spirituale
le. Alias enim usura et symonia dudum preceperunt
contra omnem et contra sacra et ecclesiastica beneficia quod diu
per magna tempora cognovit in plebe christiana.
Et res spiritualis domino sanctificata
vel res annexa spiritualibus deo consecrata ut per omnes
doctores. Ergo contra decimas seu ipsius solucio non
potest nec de sustinet aliquid propriis sue consuetudo. Et
quod iam minor vera sit per per doctores sanctos qui dicunt quod
duplex ius debent decime ecclesiis per intuitu diuini
obsequii in eis prestiti contra non de per quod si ergo et per
quod Conquesti. Et ex de decimas ca. nonum Vnde decima

[illegible]

Et ut eadem de decem p[ro]p[ri]et[ati]bus p[er] sustentac[i]o[n]e[m] om[n]ia p[ar]tem
dei eadem in suis m[un]dicijs h[ab]eat q[uod] ad suis orat[i]o[n]ib[us] sacra
met[er] et p[re]dicac[i]o[n]ib[us] noue alias p[ar]tes a deo et xpo
illud in pane et vino fructib[us] uin[et] et bestijs et
alijs rebus ad m[un]dicijs p[ar]t[em] Confidant[ur] g[er]o et
tuerant[ur] no[n] solu[n]t decem p[er] g[er]o ne p[er]f[ec]t[us] est cel
h[ic] cosue do it[er] al[ia] horabilis co[n] lege apl[ic]at q[uod] d[icitu]r Si
uol[et] p[ro]p[ri]et[ati]a semina quae canalia no[n] met[er] p[er]f[ec]t[us]
om[n]i 3 ut q[uod] alt[er]i defu[n]ct[us] de alt[er]i p[ar]te debeat her
go cosue do it[er] p[er] g[er]o legi n[ost]r[ae] et d[omi]ni om[n]imode est
tollenda ac s[ub]f[er]enda et ad statu[m] p[re]f[ec]t[us] e[st] duce[n]da
in p[ar]te pat[er]u[m] decem et sacra co[n]alia i[n] de cel et
decemalib[us] de f[er]mata Ex quib[us] co[n]te[n]t[ur] de d[omi]ni Et
ex g[er]o p[ri]ncip[es] et nobiles rustici et ciues et vniuers[us]
sexus p[er]sone seculares uel eccl[esi]astice q[uod] de p[ro]p[ri]is rebus
suo p[ro]p[ri]et[ati] tenent[ur] d[omi]ni decem s[ed] de decem p[ro]p[ri]et[ati]bus
ad rebus om[n]ia p[ar]te ad rem s[ed] h[ic] no[n] faciunt s[ed] solu[n]t
p[ro]p[ri]et[ati]a centesima uel tricesima uel quinquagesima a aliu
la m[en]orem p[ar]tem de rebus q[uod] ad anno crescit et re
nouant[ur] ut p[er]te sem[per] liquor[um] fructu[m] bestiar[um] et
aliar[um] reru[m] q[uod] acq[ui]rit[ur] de luc[ro] seu negotio a la
bore h[uius] ut m[an]dat d[omi]ni ac canonica septa ob
t[er]o no[n] solu[n]t decem s[ed] filij p[re]dicor[um] no[n] obstate
quand[ocum]q[ue] cosue ne ymouet[ur] co[n]ruptela q[uod] usurpato
et uolenta detentac[i]o et occupac[i]o no[n] solu[n]t s[ed]
in statu et ne d[is]p[os]itac[i]o ead[em] eis p[re]cip[ue] cosue
cosue et de fensue dantes d[omi]ni uel in d[omi]ni q[uod]
no[n] solu[n]t decem et p[ro]uincie p[er]hiben[ti] p[ro] om[n]ib[us] et

117
singuli sunt fures et latrones honorum dei et sacrilegi
et excommunicati et ab omni oratione in indulgentiis missis sacrificiis
et beneficiis ecclesie sunt segregati. Et si per se vel suos heredes
non satisfecerint ante mortem si sint in solvendo et non resti-
tuerint eis non possunt ad salutem sacramentorum preceptum absolute
soluere absolute confessio si tunc iudex perditore sunt perditores dei
et hominum qui sunt decem ac in fideles et in gratiam sunt et in
inferno erunt perpetue damnati et quia moriuntur in peccato
mortalis in peccato rapine et spoliationis et de tenore decimarum
et primicias notorie obstinati sunt in crimine vel reatu
non sunt sepelendi nec oblationes et orationes pro eis debent fieri
Et hoc de parte de manifestis occupatoribus decimarum
et primicias qui tenebant solvere et minus curabant solvere
quodam fuisse per suos ordinarum legitime moniti et re-
quisiti alios autem non requisitos non audeo aperte ex-
cuse cum ad solvendum decimarum teneant et obligantur
divina lege. Quod est preceptum de solvendis decimis per mo-
rale nomen excusat ut per ea dicitur non obstante
quacumque consue ne dissimulatione ac ipsius duratione qui contra
precepta moralia non possunt persistere de currente lege
Ad id vero interrogasti me quid istius detentores de-
cimarum ac primiciarum sunt fures et latrones
sacrilegi et depredatores dei manifesti et scelerati et totius
ecclesie inimici et in iustos. Video tamen quod non solum ipsi
sed fautores et auxiliatores et consensuales eis qui pari
pena plebuntur peccant graviter et inter peccata sacrile-
gia et etiam et usurum decimas et primicias que sunt

deputate a deo et ab ecclia p missis eandem **Sic testat**
Sed et a re ar lo 3° ubi d^r sacilegi eme incurrit
quidq; ea q sunt ordinata ad sustentandm missar
eandem siue sint mobilia siue imobilia caput **Et p^r**
q uij ca^o **Sic** quisq; de^r pfectu ad com auferret
posua in ecclia sacilegi iudica **Et hys** dicit p^r
q no soluet decimas seu p uolentia seu minie
seu rapinis rapien^t seu occupat^o sit sacilegi
Sed q^r de sacilegi 3 ipso iure excomat^o p^r et q isti
detentores decimar^u sit excomati et q sacilegi sit
excomat^o p^r p^r q in ca^o omib ecclie **Et h^o** excomat^o
3 maior q sepat ab ingressu ecclie et sepulta canast
ca et fidelium corone utz iij q iij **Engeltudal** **Et q**
omib h^o sit excomati maior excomat^o d^r in h^o
de rebz ecclie no alienad ca^o h^o consulti^o ubi d^r
q omib illi qui capiunt ecclie decimas et res alias can
ad sit excomati ipso iure maior excomat^o p^r q
h^o decimas no soluen^t sint fures et latrones et de
pdatores manifesti dei ac storu et toru ecclie p^r p^r
q i ca^o **Quidq;** **Et p^r** q i ca^o decim^u q rapuit et
timet ac capuit tributa egenoru aiaz q sit decim^u
p^r de decime ex debito p^r e equit^u et no sit
in consilio si si in pcepto ut p^rca d^r et no dan a p^rto
iuris canast ut elemosina si p^rca ut debit^u q
obligat^o tributaria ut sit ribz in domo dm p^rmissa
et sacerdotibz dei ut gl^o de recta d^r sup ca^o mawen
p^r q vij ubi aug^u sentire uidet **Et io** ep^u ipibz

fuit sepius malis et tunc sterilitate et actuali
caristie ac fame q̄ decimas deo nō soluit xpi
fideles vñ ip̄e sic dicit aīa uocē nūc iō copys hū
dabat q̄ decimas deo dabit et cōfū dēbat aīo
aut q̄ discessit de uocis fidei accēdit aīa fūti
x extorsio fūti p̄fūti Et tollit fūti q̄ nō tollit
xpi p̄i glō decreti dicit q̄ qui dare decimas res alie
nas rādūt et tenent ad r̄stitutōz n̄ pūt absolui
n̄ pūt r̄stituerē Et quibz ordi q̄ nō dant decimas
p̄uē nōis de rebz odibz q̄ r̄nouant uel nō r̄uē om̄
anno uel acquirūt labore luc̄ arte uel negotio sem
comercio d̄ negat uel abscondent sero furant aut
detinent sero occupant in iuste n̄ nō et eis cōsentē
tes peccat mōrāl̄ et sūt fures et latrones q̄ gradat
rem alienā iusto dñō suo q̄ dñs n̄ illy x̄y nō
obstante quacūqz q̄sue ne q̄ uel decima sūt res p̄uat
uel salte p̄ualibz anēpa nlla p̄t de fōdi uel tueri
q̄ nō soluant q̄sue ne antiq̄ q̄ nō r̄t p̄p̄rio in
decimis a laicis possessi detentē et occupatē de p̄e
s̄ptis Cām q̄ Et aut t̄lēs peccat mōrāl̄ p̄t exco
q̄ nō soluent decimas pūt excoctat ut dñm 3 sup̄
Et est q̄ excoctat nō in fligi n̄ p̄ p̄o mōrāl̄ x̄l q̄
p̄o om̄s t̄lēs decimas nō soluent sūt excoctati ut
dñm 3 et nō pūt absolui nec dñt r̄ctat n̄ p̄o esti
tuat uel dent caucom de r̄stituēdo uel salte ip̄o p̄
ccatōm loco elime uel ut paupibz delatū decimaz
nō solutaz emittat et h̄o p̄n̄ dicit de manifestid)

debitoribus decimarum ac primarum q̄ sepius equi-
p̄i nō valuit solue allegantes eorū abolendam
pessima consue ne vñ p̄mōct in glō sup̄ ca^o r̄ aliq̄
bus decas d̄t Et in eo q̄ nō soluit decime a q̄ m̄g
plene soluit ulla consue do valz Et allegat capm
Et quicūq̄ p̄mōct q̄ r̄y et dicit Et eccl̄ n̄t coposito
ad pactū d̄a h̄o p̄mōctm iuste f̄ci p̄t ad aq̄ p̄sona
q̄ nō tenet decas solue id q̄ m̄g soluat q̄ decas
de dec̄ p̄tibz r̄ona p̄te d̄ac eccl̄e 3 p̄ceptū d̄iui cōm
q̄ dispensat nō p̄t papa et allegat de etale ext̄
de confirmacōi cōtili in glō sup̄ ca^o r̄e lib Et id r̄i
d̄re cā^m Causa ex̄ de sp̄cio ubi d̄t q̄ laici decas
p̄scribē nō p̄t h̄o id d̄t cā^m p̄uot p̄mōct q̄j Et dicit
p̄mōct id̄ q̄ nō p̄t s̄o aliq̄ consue ne tueri q̄ m̄g
s̄at faciat liḡ p̄rochia cōm p̄rochia p̄scrib̄ i decas
et consue ne ut d̄t cap̄ de q̄r̄ta ex̄ de sp̄ciadibz m̄d̄q̄
tū ex̄ sola ex̄ consue ne aq̄ua p̄sona singl̄arē cōm in
decas eccl̄am nō p̄t p̄scribē n̄ forsan fuit p̄uilegia
ta p̄uilegio d̄idat̄at d̄m̄ p̄p̄e ymo t̄ato 3 in p̄ro
mōili q̄nto fuit negligetior i soluedo h̄o 3 eccl̄ cor
voluerat hoste in s̄r̄a tituo de decas v̄su d̄stant nobi
d̄t q̄ decas max̄ie p̄d̄iales ex̄cepto d̄ci debent
et cōm illas nec in toto n̄ in p̄te ad diminuendū ali
qua p̄t valē consue do go sola consue do nō libat debi
tores decimas Et cor̄ nō excusat n̄ libat ubi nō
soluit nec vicesima a q̄ntadecima a duodecima
ad centesima a alia p̄te mōre decia p̄te que est

Et de decem rebus soluat una res **E**t non excuset co-
sueudo ubi heret non soluat decimas de vineis de cas-
taneis de fructibus de ortis de oliuis de sale de lana
de rebus alijs minutis et consueudo non excuset ut dicitur
In super ca. et alijs de decimis vi. g. q. p. in italia sem-
per in tota una duo semper aliquis nobis vel rusticis vel
clericis vel monachis vel heremita laicis vel alijs quocumque
vel aliqua persona non soluit unquam decimas vel primicias
q. sola consueudo eum vel eos non excuset q. non obstat
vel consueudo eorum q. dicitur pro isto decimas tam periales
q. personales precepit solui integre per totum periales
et in personalibus eum consueudo excuset de consensu eorum
ad hoc quibus contra in his eorum non excuset si de-
fuctor pro et proprius petat illas personales decimas sibi
emitti ab eorum amico dei ut ibi dicitur per modum consensum
do ergo ne iuri domino et canonico dico Ego pauper
episcopus hyppani q. quidam persona in excom. in sile-
tore ad alios prece te dare decimas semper primicias ut
dicitur et soluit monachum et requisitionem permissa per censuram
ecclesiasticam. per excommunicationem et per interdicta locorum eorum
ac personarum quousque soluat sic dicitur ut per in de ecclesi-
ca de decimis ca. Quia nobis et ca. Sed non sit et in omnibus
festiuis in singulis eorum in diebus tam in publicis simon-
ibus quam in missis et officiis tam presbiteri medicantes
quam presbiteri et regulares quousque et et presbiteros
sacerdotes per iudicium dicitur Et mandatur ipse Bonifacius
lib. vi periales decime et de iudicium excom. ipso facto

psedem aptitud notory detentores decimar et primar
et ultis con ipos pcedere in vocando est aux^m brachy pla
ris dnt ecc plati con tles ad maiores penas formida
les uiles pcedere ecc p caprom reud ac psonaz si op9
fuit sit con rebellos tyrannos pdonez fures et saci
legos et fidei fiace ut legi diuue hostes et comices ut
quos timor dei a mala no duocat seueritas eccastice
pale coherceat discipline dno viuunt in hac uita **S** ad
finis uite aduent ead hy detentores decimar care dnt
sepultura eccastica nec p eis dz si aliq ois sero missa
ut nota in ti^o de decas ca^o phibem9 i fine **E**x dicto g^o
ptz q h possia consueudo no soluendo decimas psonales n^e
pdiales e psona conaliu et ppapa tollenda et penitus
extingueda et h de 2^a in t^o rogation suffiauit

Quio qreba^r a me ibide sz torssie **Q**uid sit ista
decia q^u uibet dno dari **E**t ego dixi eis **E**t h^{ec}
decia e omⁿ bonoru iuste acquistoru siue in pdialib9
siue in psonalib9 t^uis po sz de decas p^{ri}ib9 vna po deo
debita ut po in ca^o 2° de decas **Q**uia et de indiffinicoe
omⁿ bonoz iuste acquistoru dz dai decia **Q**uia dicit
hostion sup ca^o ext^{ra}missa de decas **E**t de od luc^o iuste
acquisto dz dai decia **E**t q pdialis dz dari no solu
a iusto si ecc auolento et pdone possessoe **E**ccl a iudeo
parraceno et ab heretico **E**ccl si semiat ad seme furtiuo
qz no da t^ue furti sz r^oe p^{ri}dy **S**z in psonalib9 alit^{er} est
qz sic elemosina no dz fieri de illiute acquistit ita n^e
decia psonalis dz solu de mereturio n^e de qystrio
uatu lig in ipis t^uiffera^r dominiu et h^o co ne ecclia

Varto fui interrogatus qualiter et preceptum a deo quod
 decem solue decimas et primitias et oblationes ubi
 episcopus hoc et ego in die quod 2^m omnes doctores theologos et
 iuristas solue decimarum et preceptum morale et in preceptis
 moralibus in cludit et 3 de primitiis et oblationibus quod probat
 Quia in precepto primo quod dicit dominum deum tuum adorare et illi
 soli fructus in cludit hoc ita scilicet decima primitie et oblatio
 Quia adoratio est cultus latine Cultus autem latine esse non
 potest sine dei fructu ac cognoscendo quod per prima deum et
 cognoscimus ut soli soli fructus per prima tria in precepto primo
 quod 3 morale in cludit Sicut ergo prima tria de essentia precepti
 moralis sunt in primo precepto et tabule quod dicit honora patrem
 tuum in cludit prima tria honoris eius deum de nostra suba per
 oblationes primitias et primitias ergo tenemus ad prima tria ex quo
 sunt precepta moralia per locum et tempus ea non implendo sed per
 mittendo pariter mori Et si queritur qualiter ad ipsa obligat
 hoc quod obligamus ad ea ut domini et iure nature iure scripture
 domine iure legi et consuetudinis et auctoritate ecclesie scilicet quod per sancto dei
 ordinatissime Et primo tenemus iure nature quod consensum est communem
 ac ne ut dignus sit operarius sua mercede Et quod seminan-
 tes spiritualia dunt metere carnalia 2^m apostolus ut sit reus datus

et accepti 2^m p^m Et bonorum laborum gloriosus sit fructus
ut donum est Tenent etiam christiani ad caritatem iure scripto p^o
quantum ad oblationes Quia scriptum est Exo xxxij^o Non appropinquabis
in gratia meo vacuus 2° quantum ad primicias tenent quia
in exodo scriptum est loquens filijs israel ut tollat in primicias
ab eo homo qui offert victimam accipiet eas Et xxxij^o
ca^o de decimis tuas ac primicias non tardasti offerre p^o
genitum filiorum tuorum dabis in debitis quia sile et oblationes
facias Et in leuitico scribitur Quod messueritis segete offer-
tis manipulos spicarum primiarum messis vestre ad sacer-
dotem qui leuabit fastuchum coram domino ut acceptabilis
sit pro vobis 3° quantum ad decimas obligamur quia deus dixit
et precepit chalahie 3° ca^o perferte omnes decimas in
horreum meum ut sit alibi in domo domini dei vestri iure est
crimen tenent ad caritatem Et p^o quantum ad oblationem ex lo-
cutione christi per quod maria oblationem obtulit in templum pro turturibus et
duos pullos columbarum Et est etiam de decimis et primiciis
quod christus precepit dicens d. reddite quod sunt cesaris cesari et quod
sunt dei deo Hoc intelligit christus tam de decimis pecunialibus
quam personalibus quia tenentur esse etiam panis decimas quas
ex precepto ecclesie quod spiritus sanctus regit ordinatissime ita de pecuniis
sunt de animalibus sunt etiam de laboribus et lucris vel arte acq-
sitis utz tunc in decimis Et de decimis ex quibus oblationes om-
nium et inferunt quod plures decimas pecuniales primicias et ob-
lationes sunt preceptum morale et si non fiat obligat ad preceptum
morale et non potest eundem aliquis excusare excusare quantum ad
se diuturna ad se de iure domino contra quod non aliquis excusare de
nec ipse propria non aliquis moralis homo potest dispensare sine

et perpetue ut allegat immo in casu de forma vili
vinto querebatur ane quod et quibus finit a domino deo
illa pars tua pars oblationis et primicie et decime in sti-
tute seu concessio Et unde ac dixi Quia prius finit obla-
tio quod primicie et quod decime in modo in prius in lege nostre
saluabant homines solum per oblationes et sacrificia ut dicit
Moyses in primo libro Sic patet de chaim et abel qui
offerunt domino manipulos messum et primitias ouium
per crescente cultu dei precepit dominus ministris domus sue
qui sunt proprie sacerdotes quod sacrificia dantes vel sacrificia
offerentes dari oblationes non tollenda sed primicias addere
propterea vos magister ac magister cultu dei suscipite et res-
cente per multitudinem ministrorum ecclesie addidit deus illis
duobus decimas et offerat sibi decimas per rem omnem que
accipit et inuuantur ad annum quod precepit dominus suis leuiti
et ministris in ecclesia sub pena mortis perit

Quod si inrogatur quibus obligantur decime fideles in
in oblationibus cum sint voluere dixi ac dico quod ipse
oblationibus que nunc sunt de pane de candelis et de pecuniis
et rebus ceteris sunt voluere per hoc ipse offerre quodque
decime Quia scriptum est exo xxxv ab eo qui offert
eas ultionem recipiet eas Quod in ecclesia casibus obligantur
procurator et potest compelli per censuram ecclesiasticam et excom-
municacionem adeas offendit quod vel per in ecclesia ut dicit hostiensis
super titulo de procuratoribus Quid ergo per casus 3 Si aliquis
dimisit disposuit ac ordinat in testamento quod fient ob-
lationes pro ipso quod tales oblationes mortuorum nunc sunt saluande

p iporu heredes a testamētariis p q si nō soluerit
sacilegi iudicant ut pō 2° ca^o nulli et ca^o abstulerit
Cedus est ad dimisit de fuctu possessioni aliq^o ordinat
et dispones q^o in futm tenet eand^o q^o ad anno d^o dāe
censu ud etas oblatos pāia sue ecclie q^o casus ē h
pbr qui fuit ecclie nō h^o vñ vñat ad vñ sustentet
tūc copelli pūt adoffensū prochnu p qm^o q^o offiū
italib^o 3 implozand^o ymo si sacerdos p^o 3 p^o ip^o sub
nal^o dīna officia q^o nemo cogit^o suis suped^o mili
tare q^o de symonia ca^o ad nō p^o et ca^o ad optatū q^o
tus cas^o 3 si fuit consuetud^o i a ecclia dieb^o dūdet ud festi
uis alijs diebus q^o prochnu offerbat q^o oblatones
cotidie nōiō sūt soluede et qui eas nō soluit dūt ex
cātati de q^o s^o d^o i ois xam^o et p^o q^o i^o datur^o p^o q^o
cas^o 3 p^o p^o p^o ecclie tenen^o em offerre prochnu sū
capellam in p^o p^o festiuitatib^o s^o natalis dīni pasce
pent^o et in dedicatōib^o eccliar^o et in festi p^o p^o q^o
sūt copellendi offerri tūc illis dieb^o maxie ad sit g^oia
lis q^o s^o de v^o q^o s^o de cons^o d^o i ca^o Siquis q^o h^o
oblatos sūt ep^o ordinarij q^o ip^o celebrat i aliq^o ecclia
sue dioc^o ud faciat corā se celebrāe q^o p^o p^o p^o
de raptorib^o et ca^o 1° de dono et ca^o Aplūe q^o tota sua
dioc^o i p^o sua ecclia prochnu q^o ip^o h^o nūq^o de oib^o
suis prochnu et p^o et q^o nō p^o p^o facē i tota sua
dioc^o h^o ip^o agit p^o suos sacerdotes curatos et nō curā
tos i mediate ut p^o ex de prochnu ca^o sup eo Et si
ep^o nō 3 p^o dande sūt oblatos p^o daturat
de iūc cōm q^o ip^o dant sacmēta et corp^o xpi offerunt

122
et oblatos deo presentat et p pto ex suo officio tenen
orae utz q q Consueve et p q q doctos Ex hys go
cludit qualis oblatos nati tenen dāe fideles de
rit pbi ac epib

Optimo sū interrogat quā et qū et a quibz pmiie
debeat dai Et ego in heredo dicti scōy dixi Et p
miie cō dnt dai q sūt in pcepto Itā dno pcepti q p
pcepti dnt pmiias fūgd tū de fereb t domū dei
tū vñ pmiia z p fūgd dno offereda Et statū dnt
dai pmiie in pūo dicte dno Exo pcepti dnt et p
miias nō tardabū offerre Ecce dāde sūt ex agitu
cō ecclē utz p q q pmiia pcepti dnt pcepti
qualis dai deant sū interrogat et dixi q ex aucte
pcepti pcepti et maiore traditōe in troduitū z q q pmiia
deat q pcepti pcepti q aut nūq pcepti pcepti
mī q pcepti et pcepti licet offerre pcepti
soluente ut pcepti de dnt cao pcepti et hōm z pcepti
ut z gramū et liquidū ut i vno et alio pcepti
cō pcepti dnt ut pcepti in cao magne ex de uoto
et ex pcepti pcepti q pcepti cao vni et cao pcepti Et cō hē
cōsueo in solucom pmiiaq ud mō pcepti caam ut
pcepti hē pcepti mēsuras vni Et pcepti mille nō
dnt nō mēsuras p pmiia Si aut hē pcepti
pcepti ud mēsuras ud agnos nō hē dnt dai i vno
pcepti et pcepti mille Et pcepti mēsuras quā
pcepti mēsuras Bladi ud olei ud aialū ac bestiarū
dnt pmiia pcepti mēsuras rei in pcepti
ud alia re equivalente sic sūt i dnt Et sic quo ad

valore solue p'micia vñ solue p'micia 3 in p'p'to
et q' ead' nō soluit p'at' mōlit' et cōpellend' e' per
censurā eccl'asticā et exco'mand' quousq' soluat p'
micia de oib' d'it' eccl'is et singul' de q'ib' decim' ad d'
solui Et q' sit vñd' h' p' sit p' q' q' m' ca' p'p'ietes
statuq' ut decim' et p'micie Et q' sequit' q' d' solue
p'micia de nāte sub pena p'cti mōlit' ad magnā
ul' p'ua ut notā d' p'p' p' p' h' Et sic d' d' d' de
decim' q' nulla cōsuetudo ead' p'stubet q' nō solua' Sic
eccl' d' d' de p'micia Et sic oblatio ul' decim' null'
layc' p' p'ctē ul' d'ap' sit p'micias eccl'is debitas
n' aliq' p'rocl'ian' p' eas d'at' alicui layco sine
p'cto Et d' d' d' p'micie sacerdotib' ut pote p'ctis ad
q'ib' d' d' d'at' quib' solus d' d' m' d'at' d'at' p'micia
q' ip' soli d'ant p'ctia et p'micie d'ant p' p'ctia
ut p' p' q' i' doctos Et p'ut diuidi p'micie n' eccl'is
p' deome Et p' p'micie d'nt d'at' eccl'is et p'nt' cōbi
acipiū p'ctia ut nō p' q' q' ca' Concessio n' alit'
ordine n' p' q'ib' ul' p'ctis ex p'cto ex p'p'to Et h' sufficit

Ita ut f'ui interrogat' a' solucom' decim' p'o
q' p' i' d'at' q' debent eccl'is ex i' d'no Et dixi
eis q' d'at' erat decim' n'na s' h' m'ca p'ctia q' d'at' q'
t'ec' f'entib' et bestiarū ac alicui' f'etib' ut p'o ext'
de decim' R' d'at' et ca' Et p'te Alia d' decim' p'ctia
q' d'at' ul' d' d'at' de p'ctia eccl'is ul' de venacōib' de p'
f'omib' de molestinis de balneis de negoyis de arti'
ficijs de aduocacōib' ul' de colled' scolazū de mez'
cede mercenarij de milicia militū utz ex p' q' i'
decime sūt et q' n' Et d' d' d' Et dixi ac d' d' q' nō

obstante quondam theologorum opinio qui dicunt quod predia-
 les decime sunt ex domino mandata ut; leuitico 25°. **S**i persona-
 les sunt ex constitutione ecclesie et in refectione solutione de
 omni personalium potest ex causa consueverunt precepta que iuri
 derogant postremo ut; de consuetudine. **E**x his. **E**t ex de decima
 habetur dilatus. **I**n unum et tractatus est assensu et tenet quod videtur
 quod decima tam personalis quam predialis de iure domino et a deo
 sunt non commedata in precepto et non obstante quacumque
 consuetudine que iure domino non potest prouideri ut dicitur in de sen-
 tentia et reuocata ad ca. **E**odem modo et equaliter tam persona-
 lis quam predialis decima dicitur solui sub pena peccati mortalis
 Nam de omnibus bonis iuxta titulum acquisitis tenentur dare
 decimas ut dicitur in fra. ut patet ex de decimis ca. pastorales et
 ca. ad hoc. **I**tem iure domino quod illius decima personalis debeat
 dari per 2° palappon. **R**esp. ca. ubi precepit dominus per **E**xchiam
 populo habitandum. **I**tem ut patet dicitur sacerdotibus et levitis
 ut possent nutrire lege dei. **I**tem rone prelati quod illius decima
 personalis solui deat quod de re tenentur deo non decima
 personalis eodem rationem tenentur de bonis et laboribus
 personalibus ac lucrum nostris decima dicitur per quam placuit
 a maiori et ante per de consue. dis. ul. **Q**uadragesima
 non igitur consueverunt nec aliquis tempore preceptum potest aliquem a pro
 ex causa non pluerit decima personale quoniam magis
 peccatum est agere ut consueverunt venia ad peccatum mutatur
 et expectandi necessitate labor homo in obstinatione et de
 spaciom qui sunt peccata in spiritum sanctum. **I**tem augustinus li. 2° serm.

discoltia q nec admittit in ho pto nec in fatis utz dicit
p. Et sic ppter ista consueverunt no soluere decimas psonales
aut pcciales q no reputantur pona multoz xanor/ amic
descendunt in infernu Quia pona ad qsuatu sunt ge
nerat mortu p. 2o ca. Et ppter tlem consue ne ho pona
no soluere decima p. q pona in spm sem q fit
ex malicia in vetata et obstinacoe et h9 mortu sunt
causa pncipos plati et rcozes curati et pccatores
q sunt canes muti no volentes nec aliqui audetes
latrare nec suis prochiis amicitias dapnacione
decimas no soluere no aducentes q plati et supi
ores tot mortibz digni sunt q subditos ad pccat oia
socioz sem ex la et pccata transmittit ut dicitur p. 91
ca. Hare dnt

Uno fui interrogatus in qua pte decima debeat dari
Et dixi ac dico ut imprecetur ar. lo sem in foga
torio salua pp eueredia aliquoz theologoz quibus
no ad heres dicendum q pceptu de decimis 2m salua sua
3 morale et 3 pceptu in corde hois cogit ut dicat co
scia q 2m aplm Si seminemus spualia no 3 magno
p carnalia metes Et 2m istos theologos no 3 pceptu
morale qntu ad taxacionem sem qntitat q te dnta
p. et no magis qm ut p. ex de decimis ca. 1o Qued
decima dabant in veti testamto a ppo filiis isrl leui
q possessores aliqs alias no liceant Queda dabant
pcedotibz et leuitis qued etia dabant ad usq paup
Sic et hodie decime est diuidi dnt i qnto pces quaz

124
vna 3 epd **O**lia 3 clericorū **O**lia fabricū **O**lia paup
bū dnt dnt ut pō p q ij m Quatuor et c de testa
requisita Et q p j erat tribus voluit dnt ut tribus leui
sola capet ab illi decem tribus decima laboru suoru
et nullas alias possessiones hret de leuit xxv et dnt
Non habebūt sacerdotes et omes qui de eode tribu
sūt ptem et hereditatē cū Eliq pto ist dnt end ipō 3
pō et hereditatē cō Et iō dnt isti theologi Et q hodie
cāā hndat in possessionibz et alijs quibz pō susten
tai pō rōri nō decia nō 3 danda sub pcepto nō ē pre
ceptū 2^m taxacōm et qntitatē sōlū 2^m subā pcepti
vbi aut ecia ess pūp et nō hret aliunde vniū quā
de decia tū rōri nō decia cadit sub pcepto et p
rochāū tenent dāc subpena pō mortis rōri nomibz
decia dūte malachia pphā in ferte omz decia
in hōreū meū ut sit abus i domo dnt Et dnt isti
Et decia sūt dande 2^m casue nō prie et ita ē decima
tū ex de decia cā cū in aliquibz et cā Cū in tua
Et q ipa opimo 3 valde cōmū et onerosa statui
clericali et sic tōne cāc et de tīmatō pōū pūū
pūue pō dūgi pō saluo meliori iudicio dico Et de
cōmā qūū ad subā nō sōlū cōm eccl qūū ad taxacōz
et qntitatē cadit sub pcepto diuī et q sōlū ipō sub
tali taxa et qntitate pūū vū sonat ē et pceptū mo
rale Et aut sit pceptū diuī sōlū de decē ptribz
sēu rebus vna ptem sēu vna rem pūū istos theo
logos qui ecia cōcedūt q tū qū tribz leui nō hēbat

possessio vñ nōm eāt eis q̄ dazē veri nōs decia
Et dicit q̄ i noua lege nō ē nōm sēc tūc q̄ nūc
ecclā hūdat i alijs vñ dūbīs Et taxatōz et q̄ntitatē
decimarū q̄ qui nō de p̄cepto decimarū fuit locutus
ēliq̄ determinatō ecclē Et iō p̄p̄t q̄sultū dixit Et con
suetudo in decis ē suada ut dixit cōm i maliculis
ex de decis Et vñ ecce ista de determinatō in nō plag
q̄ ex quo decia tūc fuit p̄ceptū morale q̄ ad taxā
et q̄ntitatē nō i nūc ecclā ē p̄ceptū morale cū p̄cepta
moralia 2^m lege tēntē p̄ sint i mutabilia itū
attēto q̄ p̄ceptū de p̄lucis decias q̄ p̄ fuit p̄ceptū
dīnū q̄ nō p̄ nec cōpue dō potant q̄ nūc dīspōsac
aut eīd p̄iudicac nec quo ad subāz nec q̄ ad taxā
Itū vñ dē m cludē cōndicōm q̄ p̄luc de decia et q̄
nō sūt veri nōs decia nō cōtēnt sūmē l̄p nō decia
quā p̄ quāq̄ quotta nūm s̄ p̄iudicac ad ecclā
ad alia pte tūc ē cōfucacō i nōc Et si dñs voluiss
ita vñ dīp̄s dñs quidq̄ tūc sūm ad centesimū
fuit p̄ficac b̄ dñs sēc dixit Quidq̄ decimū cōtēnt sēc
ficac b̄ dñs leuiticorū cōc cōc q̄ tūc dñs nō fuit itū
frustra et nūllā in tēp dñi p̄p̄rentē dñi et solui de
cīma p̄ h̄ac cōpōsīōm fland et toto statui ecclāstīc
notūc et cōtēnt s̄ q̄ veri nōs decia sūt quēdāq̄
p̄ p̄ua ad maḡ s̄ q̄ dā loco decie ecclā q̄ tūc q̄
p̄solucōm vñg denay cōt p̄mīs excusacē et libēc
ret a p̄lucōm decie centū modēcū ḡm et oportet
p̄bros medicacē ad alias in tēpīs laboracē dīmissis

125
officijs dicitur et p[ro]p[ri]js stipendijs militum q[uod] 3 q[uod] aptud
Et id dimissa ista opinio et erranca et exposicione
falsa quorundam theologorum pauperum medicorum et
ligiosorum et p[ro]fitorum q[uod] p[ro] solucio decimarum videtur et
condicunt p[ro]p[ri]js et b[en]eficijs et p[ro]dicijs eor[um] **Con**
clo dicitur ad aurelio **Aug[ustinus]** p[ro]p[ri]js doctor[um] ecclesie cui
magis et cedendum quia ista adu[er]sarijs determinat et p[ro]
munitur q[uod] utraq[ue] decima p[ro]dicijs et p[ro]fitorum p[ro]fitorum
p[ro]dicijs danda et ecclesie et offerenda statim auq[ue] fiat ali
qua spacio de decima p[ro]p[ri]js una p[ro] de decima m[er]cedib[us]
una m[er]cedura de p[ro]p[ri]js autem om[n]i[um] p[ro]p[ri]js de p[ro]p[ri]js una
res de p[ro]p[ri]js seu m[er]cedib[us] om[n]i[um] lucrum seu una
merces ut una p[ro]p[ri]js distingat ut q[uod] decimarum nomine p[ro]
p[ro]p[ri]js et fuit fuit p[ro]p[ri]js et decima p[ro]p[ri]js offat[ur] deo et tra
det m[er]cedib[us] ecclesie decimis om[n]ib[us] et singulis q[uod] aptum
rescat et inuenerit ad anno seu acquirat negotiorum
lucro ut artificum **Et** nulla q[uod]ue de p[ro]p[ri]js h[ab]uit decime p[ro]
indicare t[er]re q[uod] m[er]cedem et aut[em] q[uod]ntitatem seu taxam veri
nomine soluat ad reddicio decime in q[uod]ntitate seu taxa
decime sit p[ro]p[ri]js dei Et est q[uod] m[er]cedem soluit facit ut fuit
ad negat ipam ut condicunt ut taret et no[n] euclat
reori ecclesie sue petat m[er]cedem et 3 ex conditio[n]e a uire et
sacilegus ut dicitur 3 et te ad r[est]ituendo ecclesiasticam
et p[ro]uand[um] 3 sacrament[um] ecclesie **Et** si moria no[n] satisfaci
endo p[ro]p[ri]js ad suos h[er]edes d[icitur] t[er]re sepultura ecclesie ut
cimiterij ut satis p[ro]p[ri]js in t[er]re de decimis ca[usa] **Quia** et ca[usa]
p[ro]hibemus ymo q[uod] no[n] soluit p[ro]p[ri]js de rebus suis ad

et pte eam

pangs ad que pvenit res decimata te ipaz decimate
 in se in pdialib9 Et io si sint decime pdiales in dis-
 tincte ul deducte expens9 ul computat9 sup9ib9 ul
 laborib9 a stament9 ul mercenari9 dz dai eae vn-
 ptz in cao Quid hoies et tua nob cao de deca vnd
 nec status gputadus e si reducd9 lig alias fuit
 deciat9 qz creuit pte centuplu ul quinggesimu
 Et io no iudicabi fuisse decimatu vt dt hosti cao de
 deci Et dno te salue decias pdiales de pte sua no
 decimata Et si sit mercenari9 no deducte expens9
 censu tributo semie sup9ib9 laborib9 stament9 mes-
 sorib9 ser9 pporionate pte ul pportione ut po ita
 in aliqbus ex de decas Nam dande sit decie statu
 dno spacio fiet ut dno 3 Et si spacio fiet anqua
 veniet oia tue dno de pte sua et rustici de pte sua
 decias saluat ois ex de decas Qua nob et sic dnd9
 de pmitia q dz salui a toto cuncto p9 and9 saluat
 decia qz p9 fuit a deo nob in pcepto gmedata qd
 declaro exo xpi vbi dr sic dictu e Quid messuer
 segette offert maniplos spicarum pmitias mess-
 ore ad sacerdot9 q leuabit fastulu cora dno ut ac-
 ptabit sit p uobis Et p soluta pmitia id de bestib9
 qua de agrib9 immediate et plenarie salue decied
 pdialis Et in decas psonalib9 no fit sic si aliq9
 doctores qz p surgat et veniat ex negocio ex parte
 experia ex luto q fuerit ia alios decimata tue

deducant et computant expens^z fide. Si vero illa res
ad id lucrum a pecunia mult^z fuit decrata tunc non de
ducant et computent expens^z ut labores et sumptus ut po
est de decimis et pastoralibus si solui^r sum^r illa decima sit p^odi
calis in 2^a c^oll^o d^oxi q^o obligat^r sub pena p^odi m^oalis
eustac^o id decimator adq^o fiat spacio i^o p^odi calibus
statu^r ad fructus p^o collat^r et p^o p^odi decimas p^odi calis
Et q^o h^o p^o sit vero q^o q^o tarde soluit decimas sit p^odi
p^o p^ode art^o xvi q^o c. i. Et qui non fecit unde p^odi
decimator adq^o spectat qui eas d^oce d^o Et si est
i^o mora p^o culpa sua si vero sacerdos ex^ope non velle
ad e^o p^odi decimarum tunc ad sacerdot^o spectat q^o mora
illi nocet p^o que mora facta fuit in digestis p^o de usua
deluto Et d^oxi p^odi calis decime de g^ono et v^ono statim
d^ont d^ont q^o decime p^odi calis de agris v^ont capus p^odi
p^odi equis et animalib^o v^ont d^ont d^ont deo ad fu
c^ont multi non in digestis l^ode lacte m^ono q^o si alias
d^ont ad nastan^o f^oci fraud^o et dolus i^o soluc^o
decimarum et p^o nichilo reputare decima et fraud^o et
dolus nem^o p^odi calis d^ont ut p^o est de r^opt^o et
sedes ap^olica et de em^oitate ca^o adu^olus in 3^a q^o c^ol^o
d^oxi q^o t^oles decime p^odi calis in p^opto d^ont d^ont p^odi
matore^o ip^oat^o ad illa e^ont^o cui d^ont d^ont uel
de p^ota^o p^ota^o ista p^ota^o p^ota^o d^ont d^ont Galact^o ca^o
iij in f^ote om^oz decima in h^ore^o m^ont ut sit tribus

i domo mea Ergo dicit illa decia de potat in horreum
 eam et da precepto et aucte vnu aut exatit co-
 suedo gra q vni de ragat postio apud s no de
 porte ad eam utz et de g fuc ne Quid dicit no e pnti
 spectat tui i dubijs seauor via z eligenda ut po-
 in cao **S**ignificasti et de homicidijs et sepulturis cao
 facis inqta totos dixi qut dnt dnt deat psona-
 les et dico q id decia soluit de aualibz id alys re-
 bus nec meliora nec deteriora s mediocra dnt solui
 p decia utz p q 1c Quid uis potest ut q maxie
 de aualibz conuictibz no dicit solui decia de vclioribz
 id peyoribz sed mediocribz s tiffiat sub iurga
 pastoris indignu z em dnt deteriora deo q de-
 digna cape moilibz ho utz p q dicit aulo et p q
 q uis dnt deat et facies q uis peccat gussime
 et compelli possit et dnt p eam et delitu decia
 nam q q te dnt et volutazud ut dnt z sup
Et dnt de q dixit leuitice vltio **Q**uod decimud bene-
 rit s in diuidendo id mutado pificatu dnt et
 no elige bonu et malu ac alto q mibi s quale
 vnt dnt deo tle dnt Quid g o q dei preceptu facies
 g conuictu facit peccat moilu Colla g p dnt a
 pessa g fuc et dnt pnt p pnam et p gatu
 q solua decia exgens no de duct et h suffia q
Consequito sui in teagatus pullos in pulas
 cursio Qualu m eam decia possent uel

vel dnt diuidi q videntur in multis locis ex osue^{re}
qz eadē prochiālis q offert sacā n l' recipit de
decas qui colut terras in alia prochiāli eadē Et
aliqui videntur q medietas dā in vna prochiā
alia medietas in alia Et ego dixi qz eadē spūta
pō mōm omnia ut 2 l q 1c loquū pōna eadē
cōm alia pō pōtūbe decas in c maxie si eas rā
pōt sēu tēpū pōpaciū pō annos pacifice sine
cōndiūcōe ut ex de pōpōt de qmā et tū ad aureos
Sz laycy nūq pō pōtūbe decas eadē pō mille annos
tēpōt eas pacifice ut ex de decas tamqz et xvi q
4 1 ca^o Rē eadē monachi et alij dligiosij pōt cōm
prochiāle eadē pōtūbe decas necticūlū qdant
qui dat tās pōtūbe ex de decas Rūp et ca^o dudū
et de pōpō dilatū ex pōpōt Rēgo hāc pōpōm int
ecclās et clīcōs q de rogat iūri qm dūo q decas
pōnales q dant ex hīs q acqūd ex artificio ul
militia ul q hnt ex pōpōt ul venacōe ex mo
tēdis ex siluā lignis ex herbaz pasuis et
pōlōs hēe dande sūt eadē ul quib rōpōt eadē sacā
sacā q int pōnales decas rputan tles pōdite
decas et pōt dā in fine āni cōt sic maior utilī
tas accēstat eadē ut pō ex de decas lūccis Ad
aplicā vbi de hō in glō et ar ex de pōpōlōs ex
lūccis **S**z decas pōdiales q dnt ex ipō q veniūt

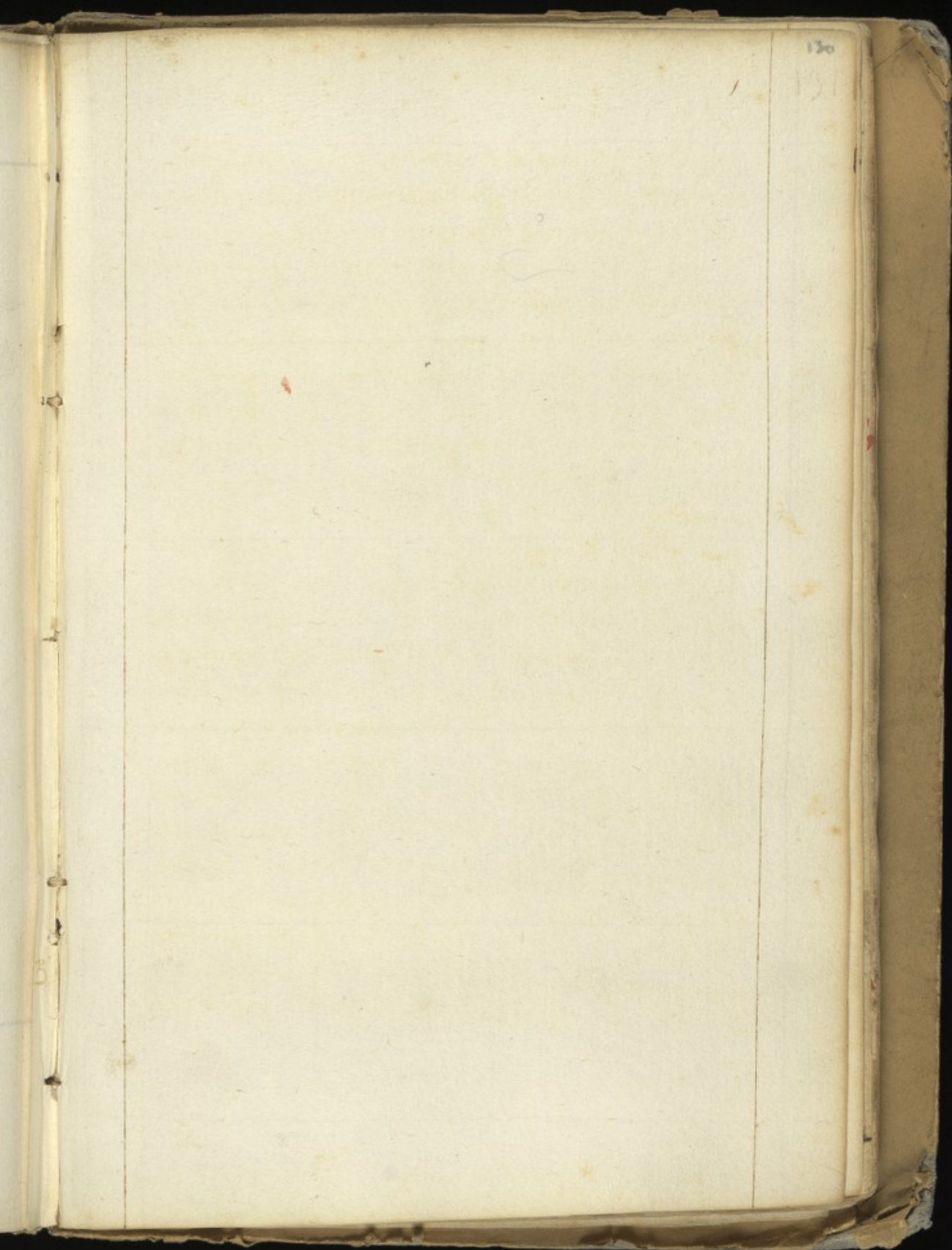
ex fructibus priorum hoc dante sunt illi etiam in
territorio priora facta sunt ut potest ex de prioribus causa 10
de decimis causa ad apostolicam Rursus consuevit contra esset
inter alias causas priorales ut et in diocesis quod in
multis locis dant decime ubi priora sunt facta in alijs
vero locis ubi quod hoc communis dominium in aliqui-
bus diuiditur per medium Et sic sciendum 3 consuetudini
quod non de rogat aliqui iuri ut potest ex de decimis causa
et hoc quod iudicetur seu prius aialium ut agnelli
capre vituli et scilicet pulli ac oua gallinarum et
anserum et filia quod minute decime appellantur et seu-
tus ortorum ac arborum dicuntur et etiam priorales et
dantur soli ubi aialia pasturam vel ubi sunt orti ad
arbores ut potest ex de decimis causa ex parte et causa commissi
Et si priorales am pascunt in territorio unius ecclesie
et priorales alius equum et ut diuidantur inter illas
ecclesias ac sunt ex causa ad apostolicam ex de decimis ubi ad
hoc in glo quod bona de eo fido intelligantur in quo la-
borant et de eo in quo morantur et in digestis per de fido
do l lege cum quibus hoc idem dicitur **Secus** **¶** 2° re quod viij
ar vij **¶** 3° decime noualia quod de nouo sunt dantur decime
in eo prioralia hoc sunt facta noualia et episcopi habeant
in de partem suam Et si dubitatur ut non appet in eo
prioralia sunt facta per episcopum ea vendit ex causa
ex de decimis quoniam et per vij q i per ipsum iudicet decime

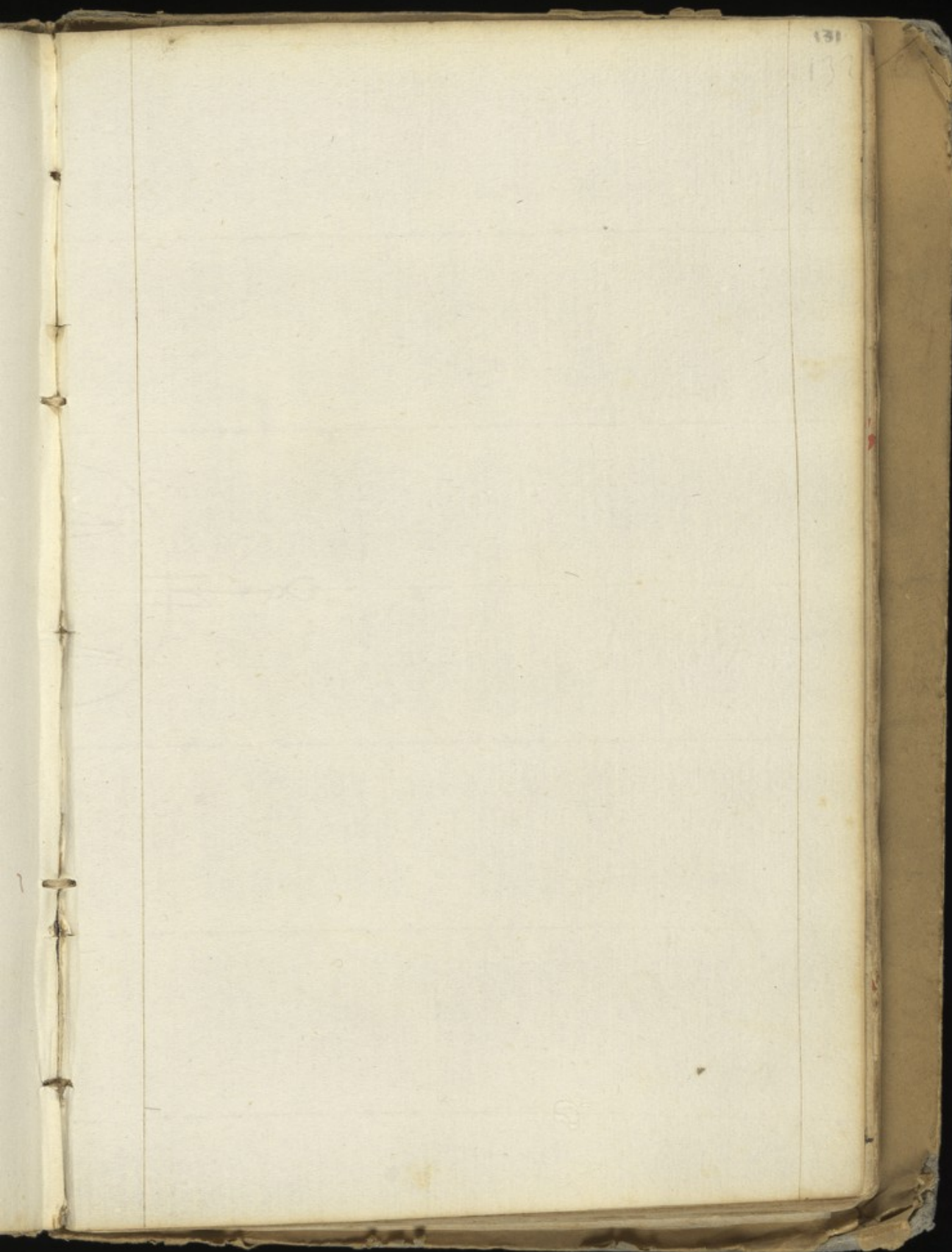
insularum q̄ surgunt de nouo debent illi ep̄o ut
prochie de eā provincia cōsentire insule ille ut po
est de iudi c̄ insule Et p̄t ex p̄dictis cōsionibz
soluendibz ad q̄ndam interrogatoriā f̄a in sup̄ de
cimis et soluendū decimarū q̄ sūt valde natiā
et utiles ad sciendū comitūqz ep̄o ad p̄llo uel
reori ciato ad p̄dicandū p̄plo publice diebz f̄es
tiuis et dñict ad m̄g corū de iſte interrogatoriā
quolibz festo et ad interrogandū de cōfessionibz et pe
nitentijs impendijs

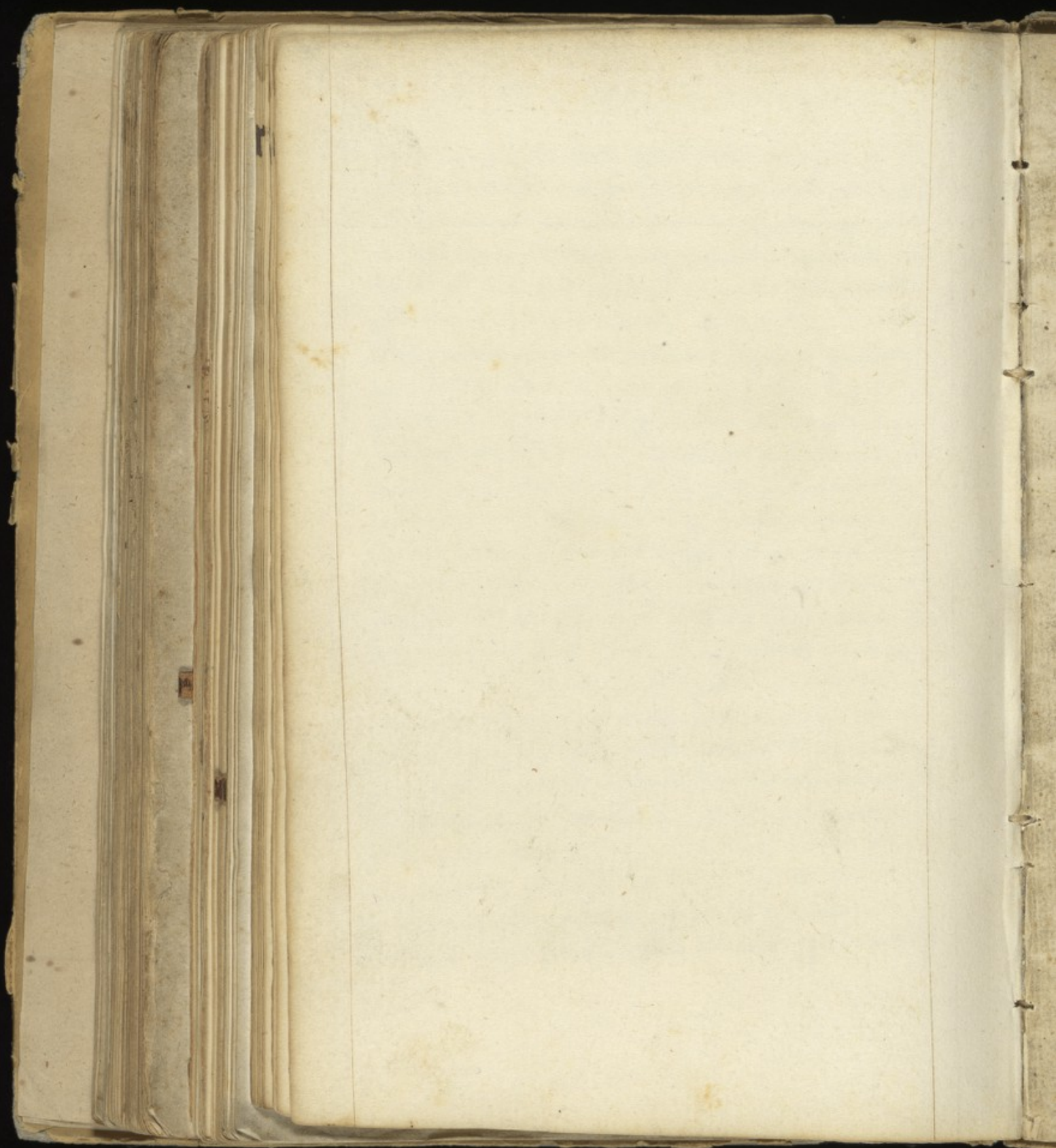
Idē debent nōbilia decimas p̄mū ē q̄ in
cōfessionibz et eccl̄ i iudicio publice eccl̄a p̄
petē decimas p̄t̄i t̄p̄o muste detentē & ad q̄dā
detentorē s̄m possessōe Eccl̄a violento ēq̄ de de
pastoralibz et ca^o ad in aliq̄bz et p̄vj q̄ vij Qui
adqz & ille tē end̄ iſtituē si est soluēdo nec alias
dabit si ad soluendū cōfessor q̄ nō dimittit petū
uē iſtituā ablātū decimā q̄rta q̄ vij Sic res alie
na q̄m d̄t decretū q̄ vij q̄ vij q̄dā si quis lōgo
t̄p̄e aō soluit decimas ad venit ad p̄māz imponā
ei ut q̄ m̄g plerūqz d̄t nō emēdet p̄uſo t̄n ut
ei ē maneat q̄m vñc poss̄ q̄m quidqz h̄eāt
clerici paup̄m 3 q̄ vij q̄ j q̄m quidqz et p̄p̄ij
q̄m cōueniat et ca^o Et aut imponā ei ut eccl̄
et in totū satisfaciāt si ad factuāz venit p̄gnioez

120
129
130
et de soluco ad orad p tū sē eadā rmitte tō
ad ptem si sit paup **S**ed nōbile si aliquis
velit dāe eadā vna possessio ppetua et rma
neat libe alie possessores sue ad soluco dēa
vnd hō facit nō pī pī dī Bn et de deas **E**xcepte
pmdatio cāo exhibua in glō q mapiū **E**t qm
nōbile est nec epus nec cathedralis eadā nec
aliquis vitor eadā sem bnficiat p in pignat
deas nec dape in pignat pignat eadā
Et si hēat in eis pū pignat **E**t pī epus in
hōr suā aucte dāe hys ipibz ut in cāo mī
pū dēas et fad 3 h pignat cor sic facilius
deas ad pignat eadā rvertat **E**t nō
bile pūlegiū fctū religiosi quibuscūqz q de
possessioibz suis deas nō soluan pōt et nō vī
nisi eadā pignat fuit enēmit lesa ut exte
da ad possessio locatā ad emptas ad firmā
gdictas nec eē in cāo de pignat alienis condicte
aliquis locat ut et de deas **D**elais filig vbi de
hōr et duobz c sequētibz et c suggestū et in glō
forte et c lig **E**t nōbile 3 **E**t deas fctū
vōdi pū ad hōr locat aliqui laico ut dī cāo
ad hō et cāo qm dēas vbi ad hō in glō
et ne plati pignat suas c vlt et et de lora et
conductū cāo q **T**ame hō pignat et diuisim p

in telligi p^{ro} secutur^{is} q^{ue} salua max^{ime} p^{ri}ma
q^{ue} decia ad p^{ro} res p^{ri}uatis noⁿ p^{ot} eade^m ad layco^s
ex^{tra} de p^{ro}ti ad in eade^m et ar^{te} p^{ro} q^{ue} h^{ab}et q^{ue}ueⁿ
et uoc^{at} decia^m ut dixi uis decia^m q^{ue} p^{ro}edi nec
locu^m s^{ed} nec p^{ro} oblatioⁿ p^{ro}p^{ri}edi ex^{tra} de decia^m
q^{ue}uis c^{on} ex^{tra} de p^{ro} p^{ro} c^{on} q^{ue}rela^m **S**ex^{to} nobile
decia^m male alienate^m decia^m a p^{ro}lat^{is} p^{ro} re^u
uocae^m s^{ed} r^{em}ou^{er}e eot^{is} p^{ro} q^{ue} q^{ue} **K**on lig^{et} et lig^{et}
p^{ri}uatis ad t^{em}p^{or}alib^{us} noⁿ p^{ro}mittit^{ur} ex^{tra} de decia^m p^{ro}
m^uic^o ad q^{ue}uis c^{on} c^{on} ex^{tra} h^{ab}ita p^{ro} t^{em}p^{or}alib^{us} r^{em}ou^{er}e
decia^m m^uic^o att^{est}o q^{ue} s^{ed} h^{ab}et q^{ue} luc^um iⁿ h^{ab}et
t^{em}p^{or}alib^{us} r^{em}ou^{er}e ex^{tra} de decia^m p^{ro} q^{ue}rela^m **S**ex^{to}
nobile r^{em}ou^{er}e eot^{is} b^{en}eficiu^m iⁿ q^{uo} p^{ro} decia^m
d^{icitur} mal^{um} layco^s s^{ed} noⁿ stat^{im} r^{em}ou^{er}e et d^{icitur} cl^{er}ic^{us}
s^{us}p^{er}deⁿdy ab officio ad b^{en}eficiu^m **E**t s^{ed} q^{ue} q^{ue} fuit
depon^{er}e^m d^{icitur} **E**t s^{ed} layco^s d^{icitur} iⁿ nodat^{is} ut^{is} delu^{er}e
p^{ro} ca^u p^{ro}ca^u et ca^u elatu^m **A**cta^m nobile n^{on}di
posse fuit^{is} decia^m fuit^{is} b^{en}eficiu^m d^{icitur} p^{ro}mo
et s^{ed} noⁿ possit e^{ss}e co^uendi possit layco^s ad mo^u
du^m t^{em}p^{or}alib^{us} et s^{ed} q^{ue} ut d^{icitur} d^{icitur} et h^{ab}et 3 luc^um ut p^{ro}
ex^{tra} **K**e p^{ro}lati ca^u q^{ue}rela^m **S**ed noⁿ d^{icitur} co^uendi ad t^{em}p^{or}
t^{em}p^{or}alib^{us} q^{ue} b^{en}eficiu^m q^{ue} lig^{et} noⁿ p^{ot} s^{ed} symoⁿ
nia t^{em}p^{or}alib^{us} noⁿ 3 e^{ss}e s^{ed} et h^{ab}et p^{ot} e^{ss}e s^{ed} p^{ri}uatis
iⁿflu^{er}ent^{is} ad vend^{it} ca^u p^{ro} p^{ro} p^{ro} mutatoⁿ
Ad q^{ue}o^s ergo fine loqu^{er}e tractatu^m p^{ro} audia^m

Tractatus de vitiis
Mo. d'coloribus simplicibus vitiis

Nota s'm opacōm natūe s't calores vi-
ne Nam omne opa natūe aut uesat
ā digestionē aut ita p'm digestionē
aut ita mediu aut ita q'lecta aut ita
excessu q' de exustio aut ita vltimū ex-
cessu q' d' motifica it

Colores attestantes s't digestionē sunt
quatuor s't albi ut purā aqua lactis ut
color p'prie Blati ut cōm lucidum
baropne ut uellū aut cinis cameli

Colores attestantes p'm digestionē s't duo
s't pallidi et subpallidi **P**allidi ut pulca
Subpallidi ut aliena

Colores signates mediu digestionē sūt
duo s't citrini ut pomū citrū et sub-
citrini ut eo r'missor

Colores attestantes p'fctam digestionē
sūt duo ruffi ut aurū purū **S**ubruffi
ut aurū impurū

Colores signates excessu digestionē
sūt duo rubri ut corā orientali **S**ub-
rubri ut corā orientali

Colores signates maior excessu sūt duo
rubicundi ut purū sanguis **S**ubrubicundi
ut sanguis aquosus

Colores signates adustionē sūt duo s't
mopes ut vinū nigru **E**xanor ut p'pua

Colores signates motificatos sūt quatuor

ut aqua rosacea videtur ut olivæ & caule
lividus ut plumbum Niger ut carbo
Colores vinarum oppositi patet ex simplicibus

De diversis coloribus vinarum

Color albus ut aqua purissima
Lacteus ut serum ut ferretum per appellat
Blancus ut cornu lucidum
Sarcopis ut uellus cameli
Pallidus ut brodum semper caude carum
Subpallidus ut id color dimissior
Rufus ut aurum purissimum
Citrinus ut color citri
Subcitrinus ut id dimissior
Rubecus ut sanguis in tacto
Subrubecus ut sanguis non in tacto
Rubicundus ut flamma ignis
Subrubicundus ut id color dimissior
Inopos ut vinum nigrum
Hyacinthus ut purpurea
Videtur ut caule
Lividus ut plumbum
Niger ut cornu niger

De colore alba v. e. No

Exiguo Verum in colore alba in suta tonum signi
Vine vicium plenit ut signat summa & ultimam
indigestionem sive corruptam indigestionem
secundum dicitur sive rignat sive rignat
sive rignat sive rignat sive rignat
et non est rignat sive rignat in omni parte

Nota urina h[ab]et tres regiones superiore me-
dia et inferiore circa fundum. Superior regio
e[st] in latitudine unius digiti ut medius superior
per urine. Media regio e[st] infra illud et super
ypostasim. Inferior regio e[st] que continet
ypostasim usque ad fundum.

Urina alba in colore tenuis in suba radi-
osa ut regulata in superficie cum resolutionibus
grossis et arenosis in fundo ad ventibus opiliatis
plenis demencia naturali signat. **U**t signat
illam spem ydropis q[uod] dicitur **Anasarca** q[uod] **Anasarca**
fit ex demencia. **S**ignu[m] e[st] q[uod] dicitur si ex longa
epitima procedit ex utroque. **S**ed si est alba lina-
da propter in spuma alba et grossa yposarchim
fecit et e[st] admodum ydropici modum in malis
et in pedibus inflatis. **U**rina alba in colore
valde tenuis in suba mita superueniens et
subito magna capula signat uel mitum
cabu[m] cum larga potatione processisse signat.

Urina alba ut aqua fontalis sit vitz ut
cristallo signat puritatem digestionis et fi-
gurationis per genitalium et vesice diffinitionem
ut pluvium. **I**tem signa opilationem viarum
urinarum ut vitium lapidis et signu[m] idem vi-
na dicitur esse tenuissima et difficilissime munda
sed si e[st] mita in quantitate et frequenter munda
ad pinguedinem vidente dyabete signat
involuntaria emissio[n]es urine. **I**tem signat
epitima distempantem in infirmitate. **N**ota **Diffuria**
Diffuria e[st] q[uod] homo sepe et parum mingit.

Stragumica
Sauria

Stragumica qñ guttatim mingit ad coloz
Sauria qñ nil pt mingi et e retro vrine
et doz **Stragumica** guttatim / sue nil dis
sue q phozam **Urina** alba et grossa
alioz nebula diuisa signat flegma
crudu in stomacho et epate **Stragumica** si **Urina** e
alba et hñ impullam pime sup se sigt
ventositatē grossa et grada in pdris loci
et qñqz ascendē ad caput facit
Urina in coloz alba ad suada grossicie p
aucta i qñte ad ampull sup natantibz ne
fiam i dolozem vento signat **Urina**
mule su admod auctz qñqz admod sabaz
grana su uero quia
Urina alba in coloz et limpida i clara
et subtili tenui in pba talis appat i statu
febris acute ad aulo vidi **Urina** pcedente
rubea fenesim signat quia alba p tinctu
ram in febrabz acut signat q coloz deinat
i fluit ut mittit ascendendo uel descendendo
a via vrine ad aliquod membru sic su
fluxus ventē ut ad caput **Urina** apostemat
Et su fenesim quia alba subito p rubeu
signat desipienad i alienatōz sensu et
hoc qñ su sine allemacō egi **Urina**
si su ad allemacō egi tūc e spet deaur
Urina alba et clara ut ena aliquidum
grossa et i nebula apparuenit athomi i
granuli qui su essent athomi vapore de
albo panno de hinc et pilos pcedente
i longitudine tūc talis pati gutta de frigida

194
causa Et attetua demelia nali quae
sentu dolor dorsi ut etia aliaz **I**unctaz
Nota q granula qnq apparut supme
ita cūlo in vima qnq in media regione
vime i in medio qnq in fundo

Vima alba in colore tenuis i subtilis in
suba cū cūlo pallido sive liuo ipte sinistra
caput vico hūy melia granula signat
Vt signat meliam nalem et signat est
qn eam nūq melia et signat cū ee
atptat sanu **E**t si cūlo est iptuber meo
lore qd ala timet elplab grossus ut subtil
in suba **E**pilepsiam **A**poplexia motifi
cator pue sūy et moty in nervis signat
Et si cūlo est grossus et spissus signat
Ecotomia i quad nuber et alie rei ma
lulas appent sibi in oculor et est speciet
utiqm

Vima alba in colore tenuis in suba cū cūlo
vidi in pessa febris acute qui in qua cūlus
est grūue appus in statu aut in augmento
vima pcedente rubra adustion aut motem
aut fenefim futuram significat

Vnde signu distinctu est qn talis vima **signu dylt**
emittit s i colore mtenso i rubra vima **netu**
pcedente **I**tem mtenso vima e tincta ut **vima in**
rubra **I**tem remissa vima est tincta **ensa**
Vima alba in colore tenuis in suba liuida **remissa**
in supfac in fene defm utut Digestie
ut vut regitie pcat **V**ima alba i colore

tenuis in suba cu gramis appntibz sub me
dio aulo induco i suba aulu m dicit
Emcopam demeliam hmdae m Roma
cho signat et signu est q pariens debet
hic Dolorem in collo et humeris

Urina alba et tenuis pauci m qnte cu
quadam gleba huoris in fundo admodum
trec albe viscosa ut fleming indigestam
matiam de flegmate vito et febre effi
mercia i rattidianam signat

Urina alba in coloie tenuis in suba hui
isolucones suamosas tuosas subtiles mltz
adherencie et mgi colorz isidentes in m
fima rgon Urine retines mnestuoz put
fugiditatem mnt signat vntu aliquado
tpe magni fluxu mnestuoz etia appz
cunstrat i urina go tunc e dicit q tunc
mte no hz fluxu nalem aut quia est
minu aut nimis pucus

Urina alba in coloie tenuis in suba cu qda
dyafanitate i pspicuitate talu appnt in
die p exasmet no p existu qrtaniam
demelia nali frar

Urina alba et tenuis cu pubuqz isolucon
bus mgtz separt appntibz in infima pte
urine retines emorrodiaz signat

Urina alba sicut aqua casti et valde ge
ssa signat lapidem vesie Et si i urina
appnt fancei in fundo signat exitu aposte
mat epatui renu at vesie Et locz dolo
et apostomati ostendit membra appatu re

135
Virna alba sic fungo. i. p. fufferling et **S**u
am oia fame signat apostema Ulcerosa
in viis v. **S**ic sine fame signat multiplicitate
matie crude ut lapidum vesice

Virna alba p. q. m. estom. signat q. adur
no m. cepit digestie ut p. rat. vigilia

Virna alba. qualiter p. rat. fugiditatem in

De colore glauco urine

Virna in colore glauca qualiter p. rat. omnia
q. p. rat. alba

Virna clauca iugeni in p. rat. colore albi va
lde tenuis in suba excessu melancolie naliu
indigeste significat

Virna clauca in colore medioiter tenuis in
suba op. p. rat. m. clita p. rat. ut p. e. p. totu
tenuis et p. u. m. m. clita p. rat. sanitate

Virna in colore glauca ut alba in suba me
dioiter tenuis ut medio t. flegma a
cetosum indigum et humidum deflegmate
acetosum in febre p. rat.

Virna clauca in colore ut alba vergens in p. rat.
colore pallidi medioiter p. rat. aut medio t.
flegma acetosum digestu p. rat.

Virna lucida et grossa signat opulatum
epatum et q. n. q. matia sanguine q. n. q. matia
flegmatis q. n. q. melancolie p. rat. colore

Et iuxta hoc d. u. significat luteu urine in suba
et colore **E**t illa annudicia e. **S**ubdya fleg
mate q. n. q. p. rat. rener q. n. q. pence vestam

Et q. n. q. p. rat. illa e. grossior t. n. q. m. forior.
et quato citius descendit tanto subtilior est
Notandum q. diafragma e. illa p. rat. pellicula

Diafragma

qui gemit sup se pulmos et cor & stomachus
et par et splen sit subina Dyasfragma
Et Dyasfragma e mutroq late homin

De colore nigro urine

Urina nigra multar hz spec deqibz oibz
satis esset plura enarrare Nam e urina ut
carbo et urina ut plumbu Est urina nig
cu vidi colore exugmosa dca Alia nigra
cu ruboe q e dca purpurea qua dicunt
specm colorz rubei

Urina simplr nigra cu turbulen signat
sanguine gubstu emitti qua nre e ee pauca
sz urina aut nullam quia ppe cuit gressu
dme exie ntra no pt et rao signat bonu
sz gubstiam et opulacom Et quia se esset
multa urina bonu signu eet **U**rinz et
bonu signat ut m febrabz quibz sz stiliq
quatama ut m casu et post menstrua

Exip Nota casu e velox et uehementi motu ne
con mobid et eguso quo mfinu ut ad vitam
ut admotem deducit

Urina m colore nigra pnt ea signat ut mo
tificationem adustion mota honor expurgato
nem **A**horificatio agnoscit expcedenti co
lore limido ut conu **A**dustio expcedenti vidi
sz purgato huius melia ut m quatanayis
et melior sz si aulq niger appeat i urina
limida pcednte motificatione calor nalis
m cerebro signat sz si an pcesserit aulq
vidis adustionem fied et calore pter nam
m ipo cerebro signat

Urina mfinu nigra fca ex muliere purgatoz

176
matt^r p^r Vermis m^rcoloe nigra grossa in
suba multa in q^{nt}e cu^m sedime nigro r^eidente
in fundo soluc^om menstruo^r p^r

Vermis color verme tendens ad nigredinem
p^r ultimam caliditate et g^ustios^o factam
in sanguine epat^r et venaz aut sanguine
menstrual^r

Vermis nigra m^rcoloe grossa in suba fetida
et pauca in p^rutitate in statu t^ransom^r p^ru
alt^ris feb^ris acute s^z ut ex sanguine talis
app^ret motem signat Notand^o Tauson est Tauson
feb^ris acuta de colera c^um cor ut or^r sto
machi ex^r

Vermis nigra grossa in suba fetida et pauca
cu^m sedime saniosa ruptuaz apostematice
zenu p^r s^z p^r in suba p^r grossa et p^ru^r
cu^m sedime rubeo sanioso ruptuam aposte
mat^r vesice p^rcar

Vermis nigra in suba p^rissa multa in q^{nt}e
cu^m sedie nigro talis app^ret in die c^retura
feb^ris acute cu^m alijs signis boni salute
p^rcar

Vermis m^rcoloe nigra in q^{nt}e paucula de
o^rinea iⁿ iⁿsup^rfac verme app^ret p^r p^ru^redo
olei et fetida facta in feb^re c^retura iⁿ moto
vico zenu et vesice motem signat

Vermis cu^m m^rbe nigra in f^ru^r uel in medio
facta in die c^retura multa in q^{nt}e cu^m f^ru^rdi
tate et in somp^rnitate p^rac^ro verme s^ru^r
e^rgitudine p^r fluxu sanguine t^remari alia
p^r bona de haib^o in s^renti die Judicatio
ad bonu^m p^r signa alia s^ru^r bona ad bonu^m

Si alia sit mala ad malu

Vena nigra semp dz esse pissa nst
apilaco in venalibz vye & cu tenuis

Vena nigra cu vidi coloe pccidropisim
phuo febre yrica et plerumq yposaycham
que canosa dz Alia que est obsid tu

Astute

ruboe pccidropisim i recte
wasserfuchtig no canosa Eia alia sig
egri sit videnda Et quia m oco colores
isti coloe sz nig et liuidus detur signat

Signat em color nig extimatoz caloris
nalii Color uco liuidus p inquinata ex

Arenule

tinctiois calois nalii Item arenule nigre
ut sub nigre appu in vena mulier signat
longam retioz menstruoiz Quicun 3 con et

De significatibz hnoy in vena

Significatibz hnoy in vena sit accipit

Nam si sanguis humidat vena cu rubra
p habundam calois sanguinis Grossa p
habundam humiditatis Caliditatis est causa

rubedinis et hndis causa grossiaci Et
intellige grossiam stdm hoc p ipa no e
valde pspicua ne visui pspicua peruina

Et si dicitur coloei vena est rubra et h
p calidite coloe et est subtilis in suba

p coloe pccitate Quicun em est causa
subtilitatis Et intellige subtilitate mtm
q ipa vena e pspicua et visui pua

Si aut dicitur plegma vena est grossa
in suba p humiditate Alia p frigidita
tem Nam ut dcm e calo e causa rubedie

137
Hic frigiditas e causa albedinis. Sed
si dnat melior tunc vi e alba et subtilis
in suba alba ppe frigiditate. Subtilis et
pssima ppe puritatem colore nigre. Et tu
des sic illas pces huez in urina sic ppe
tpe sanitatis. Hec em e tpe i firmitate

De colore lacteo urine

Urina in colore lactea mediociter tenuis i
suba pauca i pte facta in pno febris acute
cu alie malie signis motu fiat. Tunc
in q si ti oiait. Alia sig bona no signi
motem. **Bona** signa sat h ymaginatio **bona sig**
et memoria ordinata huc inspirandi et
expirando et fortitudo utriusq

Urina lactea i colore mediocri in suba multa
in qte talis appue in statu febris acute vel
cotte ginnue liberacione mobi ut salute fit

Urina lactea in colore subtili i suba pauca
in qte et sine luoe obumbrata in superficie
cotidianam mtpollata d flegmate fit et huore
frigidu et exutudine longam. Nota cotidi **Cotta m**
luna mtpollata febr de qn aa hca xij hz **pollata**
februm et ad tpe cessat et nra hca
ham ut etia muadu cu febris e

Urina lactea in colore intensa mediociter i
suba pissa multa i qte sine luoe declinacoz
febris mtpollata fit

De colore limido urine

Urina limida in colore luene luore vti grossa
in suba pauca in qte et fetida multa cleo
gmositate fit i superficie urine sic fit i passioz
rem et utet i augmto aut i statu febris
acute tunc appue motem fiat

Vena in colae' liuida grossa in suba luene
luide nali mtra i qñ de cu puma alba et
grossa lento fleumacu i ydropisim carno
sam pcat

*Ethice st
3a spec*

Vena liuida i coloe pinguis in suba cu
ispluombz incydibuz pcat zam pcom ethice
Tunc tres sut spec Vena p resolucoe
squamosa ut fursurea 1a p signa petula
supu' mtoto coloe vme 2a p signa p reso
lutoe incydet mtoto colore vme Nota

*Signa
petula*

Cameyda

signa petula sut longa et modicu lata
non pissa i vena ytom Cameyda sig
sut longa et lata ad mod mediu gham
tutia

Stranguinea

Vena liuida ethicam renna viciu gutte
stranguia fluxu ventis et mris pcat
item Stranguinea et stranguinea sunt
synoma

Atthomi

Vena aliqñ colata liuida cu ispluombz
mtis natantibus ut athomi p'mam pcom
ethice cu fursureis zam cu ispluombuz
sic cameyda zam pcom ethice pcat
Athomi sut p'cule pue ut grana pua
ut vident in sole

Vena i coloe liuida p totu pcat motifica
com sanguine et epate

mitteq

Vena supue liuida pcat more emiti
teu epilepsiam ydropisim synocham ru
ptura vene chibi stranguinea passioz
mris flayeu uentis pleurisi p'aplemoniaz
i apostema pulmonu ptisim et gutta artera
Notand emittit est una febris pposita
media cotidiana media tertiana

Emocha est febris continua de sanguine Item **Emocha**
Chili e vera quadu p dorsi

Verina suppuris liuida cu gravu minutis et
 lepari maculo feat pleuresim et pylemonia

Pleurisia ostendit p dolorem lateris

Periplemoma p dolorem pectoris

Verina suppuris liuida pauca miquito facit
 micta stranguriam fit

Verina liuida suppuris cu atthomi resolu
 comibz sigt guttam arthetica

Verina liuida suppuris facta ex mltis feat q
 mate dimisit locu suu et opprit uerte
 bra et dyspnoia **De signo sane urine**

Significatio sane urine expte qtoncomie
 e q mlti ibi sit exnei contentu ut pute n
 lapis ne arena ne atthomi longi et albi re

Et q sit abta ab omi re exnea **Et** quato
 a sanitate statu sz m colo e subd quantitate
 et absolucion a rebuz exnei fuerit don
 gata tnto ipa detior **Et** tu det sic p color

tingit verina **Vnde** quato maior verina colo
 tanto magis a rubedine auri ad obscura
 rubedine accidit **Et** p qtm frigiditas

impedit decoctionem urine q quato maior
 frigiditas tanto magis dealbat ipa verina

Item Nota fm diuisione liquaz nominat
 verina Nam egidiu vocat cum ruffum
 ylar citiu et ignea claz Aliqn rubez
 rictu Aliqn citiu aut ruffu subtilem et
 e vnu et id

Quae faciunt verina paucam

Notandum q̄ quatuor sūt que faciūt urina pau-
cam s̄z indigo. *Spilaco* vltaz *urina*z flu-
xus ventris. Et q̄sumptio corporis etc.

De colore ruffo ut subruffo

Urina in colore ruffa ut subruffa in suba
mediocriter equalis et pura sicut sanguineus
esse sanus

Urina in colore ruffa ut subruffa in suba
p̄ totū tenuis in puco sicut zam q̄ti am
in lumine zana. Sicut in sene ut mulieri

Item talis *urina* longo tpo precedente sicut
tales factoz quat̄ ut quatana d'colea adusta etc.

Urina in colore ruffa ut subruffa in substantia
mediociter tenuis in nube sup̄ in p̄o eḡ
tu m̄ sicut quotidiana d'flegmate salso

Item talis *urina* in nube sicut humiditas de
flegmate salso sine febre ut in talibus

Urina in colore subruffa in suba mediociter
tenuis in nube sicut ulla sp̄z xdropisio que d̄r
tympanica q̄ sit d'colea et est iudicium

Urina in colore ruffa in suba mediociter spissa
in nube sup̄ sicut cotidiana de flegmate
dulci. Et si e subruffa et sine nube humiditas
de flegmate dulci sine febre sicut signat

Urina in colore ruffa in suba mediociter tenuis
et liuida sicut humiditas de flegmate salso
sine febre in membris spualibus. Item *urina*
tal' in nube sicut p̄gatoz m̄rit

Urina t̄^u

mediociter t̄^u

Urina tenuis e q̄n est subtilis et p̄spicua
sicut purus vinus ut aqua. *Mediociter* tenuis
q̄n nō e m̄o subtilis s̄ q̄n modicus e turbida
Item *urina* ruffa ut subruffa in suba p̄ totū
spissa in appositione mang lucens sicut colina
q̄n am de flegmate nali. Item t̄^u *urina* p̄

139
 signae viciu reumatiz et tunc no e liuida
 Item thū i p^o egritudine facta sūt miorē
 emittentia aut pleuresim Item talis Urina
 egritudine pcedenti signa spem ydropisii que d^r
 asthres que fit ex sanguine **Item** etiam talis Urina
 signae empyima Nota empyima est q^u **Empyima**
 aliquis sputat sime e sputat saniosa et p^o
 pcedit sputat sanguine
 Item in colore Urina subruffa remissa spu
 mosa distinde liuens a media regione sup
 uie signat pleuresim dūmato p^o impleumopia
 Urina in colore ruffa pissa i suba et par liuida
 oleaginea srat zam spem ethice et est in
 euabiliū Item ameydibui apputibz in toto
 corpore Urina **Colore rubeo et sub rubeo**
 Urina rubea plus qua cōna sūt excessum
 caloris naliū Calor iste p^o esse collectus
 in corde in epate in stomacho in pectore s^o
 sup dyasfragma ut diffus^o p^o corpus vndiq^{ue}
 ut febriliū s^o m plus et ming
 Urina rubea et pissa srat sanguinis mtrine
 in epate qui tendit ad inspissandine p^o calor
 et tractatōi difficultate
 Urina rubens et ela srat sanguis subtilis
 et acuti inflamatorū qui colca d^r
 Urina media ut citiam et rubea s^o colē
 et acuti et subtilis sanguis mēuslos q^u pcedit
 inflamator
 Urina grossa in suba ut citia et rubea srat
 sanguine putrefactōm ex mltitudine ei^{us} et i
 nali calore i clus et p^o febrile smochē
 Item Nota d^r Synocha est febrile ex mltro **Synochy**
 sanguine sup calefacto et i flammato s^o syno **Synochu**
 chus est febrile ex putrefactōm sanguine

Vermis d' m'ito et p'mochy exputrefacto

Vermis rubra ut multum citra si h' p'maz
sup' c'ntid' fr'at acutos finnos ascendere
p'ctos sub dyafragm' aut in stomacho aut
in pectore q' c'ia aliqui ascendu' caput et
querbat illud

Vermis u'co rubra et turbida fr'at t'barom
h'moz qualis e' i' febre p'pule coloe et sanguine

Vermis in coloe rubra ut subrubra in suba
tenuis fr'at duplicem z'm signu' est q' d'ctz
e' nebulosa et p' p'acient' affigit' g'us d' 30
m 3 m

ypocudru

Vermis fr'at epate calefacto et signu'
e' p'acient' no patit' accensum n' t'm calore
in dextro ypocudrio Nota ypocudru q' p'o
ab ypo q' e' sub et c'udru n' i' costa q' locu'
sub costis n' m'ndy

Item verm' fr'at t'hu' quadana de coled ad
h'ita sequenti die p'o accensum et signu' e'
q' affligit' de quato i' quatu'

Vermis in coloe rubra ut subrubra in suba
mediociter p'p'a et turbida p't zana et cot
ti' Si talis verm' sit sup'ur' vidu' fr'at
veram pleuresim' Si u'co liuida fr'at me

3a sunt
emittere

Item emittit' Nota q' tres s'it emittit'ei
p'mus qui d'r p'mus et e' lemoz et h'm
si m' e' flegma i' venis tuc est febr' cotti' na
simplex Si aut m' e' flegma i' venis et coled
extine tuc e' febr' q'ti cotti' na et q'ta et
zana m'pollata i'de cotti' p'at' febr' et
q'tine Et 3o die patit' g'us p'p'issim' zane
Medius emittit' q'ntu' illi i' p'du'
emittit' q'ntu' p'mo hor' e' si coled est
in venis et flegma extine tuc e' febr' zana
m'pollata et cotti' na et q'ta que est p'ior

est detior alie Et ille emittit //

pori et intellige de flegmate et coleda putre
facta facta i venis et extrinse Item 39
emittit // fit ex malis humoribus nichil quod
refect i venis et de coleda ab ex Et est
febris cotidiana quia continua et zana
intpollata quod quod curat per Et est emitti
teus Et una febris quia de zana et cotidiana

¶ Parvus emittit in venis flegma
Et dicitur Extrinse colorum medius putit illi

¶ Pessimus humor i est maior fel coquit ex

Urina rubra ut subrubra in salis pissa
sine humiditate sicut smocham in flatibus
Et ad humiditate sicut smochu

Urina rubra ut subrubra in salis mediociter
tenue sicut cauponidem Et si est mediociter
pissa sicut smochidem Et si est subtilis et
flegma in ea sicut caupon Smochides est
febris mixta cum coleda et sanguine et est quia
sed minor quia febris cauponis

Urina rubra in color confusa in salis ob
umbrata in superficie limbo super i in prima
regione vime limbo vidente in vix medius
emittit sicut ut ruffa re

Urina rubra in salis subtilis clara in fine ob
umbrata super i in vix coleda cum alie signis
pictaribus zana vera et simplice de coleda
rubra sicut Et in fene sicut duas zanas Et
in pueris sicut zana quia

Urina rubra in salis confusa obumbrata in super
ficie cum prima valde rorea calefacta quod
sicut et per quod variata quare sicut

Urina citra in color vix in primis coloribus
subrubra valde subtilis sub radiosa et insulsa

in superficie longo tpe talis apparet quia decolora
nati fuerat adusta

Urina rubra nitens in colore obumbrata et
in suba supurum multum luens ad prima quosa
et ad qnto athomoso pcedente in medio
i ad athomus multum in medio pcedentibus
plenius in vno decolor rubra fuerat

Urina rubra et tenuis p totum iuuene colore
simili zana et pars calefactam fuerat in fine
flematis et iuuene melio duplici supurum
in eo emittitur per

Urina rubra ut subrubra p totum spissa non
luens pnoctam inflatam signat

Urina rubra et subrubra mediociter tenuis
et luens mediu emittitur signat

Urina indigesta mediociter spissa et luens
mior emittitur fuerat

Urina rubra ut subrubra in suba p totum
spissa a media igitur supurum distincte luens
plenius ut p plenitudo apostema
pulmonis fuerat

Urina rubra si nichil hz de ypotasi n
nclutit n nubem n sedime tunda dicit

**De colore
rubundo**

Urina rubunda ut subrubunda in colore
et quosa in suba luens obumbrata supurum fo
brem pnoctam significat

Urina rubunda in colore magis tenuis qua
spissa obumbrata supurum luens causam idem
pnoctam signat

Urina rubunda in colore magis spissa quam
tenuis in suba obumbrata in superficie et quosa
luens supurum pnoctam causam idem fuerat

Urina rubunda ut subrubunda p totum tenuis

et liuida velud ignis et cum spuma causon
febrem factam decolced putrefacta in sali
lissimis venis oris stomachi cordis pulmonu
et epatis sicut

Verma rubicunda ut subrubicunda et tota pissa
et non liuida sic spuma febrem facta de
sangue putrefacta intra uasti in venis
signat. i. sinochim

Verma rubicunda ut subrubicunda mediocriter
tenues causonidem febrem facta de maiori
parte colore et minori sanguine sicut

Verma rubicunda et subrubicunda mediociter
pissa. Sinochidem febrem facta ex maiori
parte sanguine et minori colore intra uasa pu
trefacta. De colore citina et subcitina

Verma citina et clara ad pauca ypostasi
alba et pincata. De aliis dy. Diex mus dy
vudon. Went vnd oben. Smal smal. flout
pued in funde vza. pana. Color citinus. Color
et mit colorem auri et pza. ut panus. citinus
matur. Prassu e quedam herba alba
di. marzibui et in quod spem absinthii

Verma subcitina et clara salis flegma
in stomacho signat humidac

Verma subcitina et grossa et qua lotum
analiu sicut flegmatu putrefactum humidac

lotum tem lotum e verma analiu

Verma in colore citina ut subcitina in suba.
tenues. In puco sicut zana. qti. In iuvene
colico sicut sanitate. In iuvene melinco
ut flegmatico sicut pince. zana. In sene
duplicem zam

Urina incolore citra in febre q̄ta p̄ zāna
decolad adusta et signū ē q̄ sit in autūpno
ut in hyeme longo tpe p̄cedente s̄z autūpno
aut hyeme Item talis urina p̄rat viciū
ep̄at et signū est q̄ d̄z esse granulosa

Item p̄rat talis urina viciū pleniū et
est q̄ d̄z esse radiosa et v̄gulata Item p̄rat
santatem ep̄at et signū ē q̄ d̄z esse multa
inquantitate Item talis urina facta in iud̄
februī q̄tunc p̄rat egritudine longa de im̄ia
hilibē ad m̄lū Item talis urina facta
in medio februī q̄tē p̄rat feneſim et signū
q̄ p̄cessit Urina magis colata et p̄ra sub

zāna citra p̄ egr̄i alleviacionē Item talis

Urina facta in fine februī q̄tē p̄rat san̄te
Urina citra in sub̄a mediociter tenuis vel
colad mediociter p̄rat zāna decolad vitellina
vitellina unde colad vitellina ē colad quemat
modū vitelli

Urina citra incolore obumbrata in sup̄si
cie q̄fusa in sub̄a in iuvene fle^{to} talis
app̄at sine zāna p̄rat decolad citrina
ex vasa i extra venas putrefacta in iuvene
ne melior p̄rat sine zāna in senē du^{to}
zāna decolad citra Et si urina te^u sit
in sub̄a in p̄uo zāna q̄tē p̄rat

Urina sub̄a incolore mediociter subtil
in sub̄a sine umbratōe et q̄fusa in sub̄a
in iuvene colico p̄cularibz quementibz
plexionē x̄ si p̄cularia quement s̄z etas
plexio nā v̄tū tpe et aer nālez colica p̄t
Urina citra incolore d̄genuē i p̄em colouē
sub̄a sub̄a subtilis in sub̄a radiosa corustat
q̄am de m̄ia nāli p̄t

142
Urina citra i colore rigoni i ppe colore glauca
subtili i subd radiosa in superficie longo tpe
talur appur In autupug maxie erraticaz
frat de meteo nali adusta Item febres **febres**
erraticae futue quatuor sit pnostice et se **erraticae**
bree erraticae qn i ordmate vagant

Urina subcitna i colore subtili in subd **D' dolor**
huc nuberulaz granulofam in superficie ducit **peccator**
sublinea iulad dolore pectoru signat

Urina intensa i colore vergenti in spem **D' egne**
calori subrubra radiosa et influenti huc **plenene**
i spluconce in mod cinerz adhentem i m
fina regione urine plenencia egrotu nez
frat de colad nali Et si talis urina hz
citu vergentem i colorz videm longo tpe
appur epur adusta frat Item si urina
citima est valde tenuiffa in subd appur
i augmeto febri zme qh longitudine
egitu ft

Urina citna i colore valde tenui in subd
et magis tenuiffa qua in puo uel in aug
mento talis apparet in statu febri zme
qhe fenescim signat

Urina citna i colore mediocrit tenui in
subd aut mediocrit ultra in qhte declinaz
zme qhe frat Et ut dicit ysaac Sigin
ficato digst humoz digstinguit pence
digstioz manie ut natie Unde qst liquor
urina exeat subtili et maneat subtili
pna m egitu frat Si uco iagnat i pissari
augmeto egitu ft Si uco exca pissa et
subito clat stat declinaz morbi audit Unde
si in diuisa ptibz egitudie urina appat
sub signa conuie in digestio signat ic

De colore pallido

Urina pallida in colore ut remissa tenuis in subd aut spissa lincur supius talis apparet in culo ad puma se iuncta i diuisa granis reumatis finit fiat

Urina pallida in colore intensa ut remissa grossa ut tenuis i subd supius lincur pauca in quantitate et quanto grossa ut globosa stranguriam signat

Urina pallida in colore tenuis in subd aut spissa pauca in quantitate lincur supius habens i soluto cinosae grossae separtae fluxu ventris abte fiat

Urina pallida in colore intensa valde spissam subd obumbrata i superficie et confusa sine luore febre quae fiat de flegmate i capite degeri

Urina pallida in colore vel subterrima tenuis in subd degenit spem color glauca metum nate adustam fiat

Urina pallida i colore remissa subtenuis in subd aliquantu obumbrata in superficie et confusa febrem cotinam de flegmate atotopos fiat in tipiente degeri

Urina ues pallida i colore mediociter spissa in subd si ubi ration et confusio subd apoplexionez fle ad nalem fiat

Urina subpallida i colore valde tenuis in subd iustam febri que lente longo tpe tunc apparet apostema futim i dextra pte lateris fiat

Urina pallida intensa pinguis i subd et eleaginea ad puma diuisa granis i superficie pauca in quantitate p cism fiat

Urina pallida i colore valde tenuis i subd aut valde grossa et apullosa pauca i quantitate et ad puma grossa audiret humores signat

145
Virna pallida intensa aut dimissa in celos
spissa aut tenuis in subd. et arena rubra
aut alba in fondo opulorum remu et vesire sit
Virna pallida intensa aut dimissa grossa in subd.
paucis iquitate ad isolumibus inozosus separabilibus
in ultra region virne fluxu ventur sit
Virna pallida intensa in celos paucis in quate
pugnis et eleagnia in subd. lineis in superficie
ad isolumibus spumosis prima perem ethica sit
Fatalis virna appz ad isolumibus finifurcis
in toto corpore virne rem perem ethica sit
Si appz talis virna ad isolumibus cunctis
debuit rem perem ethica signat

De paucitate virne

Dignu paucitatem virne qm e aut multi
calore qsumet cam aut quia sudor distrahit
aut puentis fluxu simil' egredio Aut quia no
expellit si latet Aut quia in phatim i gutta
tim defluit pte debilitate utitur et regimine
ut quia no se patit in epate pte error epate in
digestiva utitur aut quia corp e pum et in
diget aquositate et humido aut quia parientis
in m distrahatur Aut quia patit erat p vomu
in hary causay quedam sit poyore alia
quedam vng male Si multitudo virne qm Si mlti de
sit solucum egredimur hunde qm diquatoz virne
sub corpore qm cruditate et i digestibilitate
Paucitatem virne sane et sim qritate qm Quarta
stomaci et potarou ita q no sit mlti multa sit virne
hngit in dyabetica passio aut q no mlti
paucis ut qritat i stanguea in dyabetica passio Dyabeti
e q alit hngit quatu bibu et sem facit passio
sit et qrit ille ex parat et fuit ethica ut
idropici

De colore karopor

Urina karopor lactea in colore pissa i suba
hinc i solutioribus cinerofa separata mixta
ad i solutioribus quamofa i pueris in ultima
regione urine colica fiat

Urina karopor lactea i colore pissa i suba
lucens vlt ad prima ampullosa apparet in
culo lento flegmatica i ydropisica canosa
fiat

Urina caropor i colore rimissa i suba habet
sedimentum arenosa rubra i infima regione
urine lapid renu fiat **Signum** e qd hie
dolor e s p si ad sedimentum arenosa albo et
q dolet in pectine fiat lapid vesice

Urina karopor i colore grossa in suba et
globosa uelut sub agalud i equoz ut asina
ut muli dolor caput fiat pnter aut furor

Urina karopor i colore palida in qntitate grossa
in suba exet su flegmatica pnter fiat **Ule**
gma pnter e flegma mixtu cu mlla
s flegma salis e mixtu cu colica

Urina karopor i colore grossa in suba pauca
inquantitate ad i solutioribus cinerofa et separata
i pnter i fundo urine dyarrica i fluxu
dientis signat

Urina karopor in colore grossa in suba pa
uca inquantitate i suba supuementi et pignu
in statu febri cotidiane deflegmatica pnter
tuo solutior apostemat futu in membro
inactuali fiat s p **Uppocet** in **Amffoz** i

Urina colicata colore in opor aut tyano
pissa in suba pauca in fute ut supuementi
in statu febri qntine motu fiat et hoc

Ulegma
pnter
Ulegma
alpo

Dyarrica

si alia acciderint sunt mala. Si si sit multa
inquantitate et apparet signa digestiois cum
fortitudine iurit spem salutis signat. Si
per signa distentionis tenui ut epate in
caliditate

Urina in colore yuropor aut hyanor ut nigra
ad sedum nigra multa et grante pissa i suba
alba et tenuia procedunt fluxu sanguinis
menstruorum sciat

Urina in colore yuropor aut hyanor pissa
in suba pauca inquantitate ad sedum nigra
et fetida apostema renum sciat

Urina rubicunda in colore yuropor in
suba pissa dubitata in superficie et grossa marte
liuens supis ad spuma cetera apostema alij
epate sciat

Urina in colore yuropor ut hyanor pissa in **ypostasi**
suba ad ypostasi sanguisugali. i quia i ypostasi **sanguisugali**
sit fila longa ad modum sanguisugae vehementer
mixta ad pauca liuore supius ruptura vene
tenuis signat. Si uero magis hac mixta fuerit
ruptura vene i uenibus sciat. Si uero plura
separata fuerit ab urina et appareat quod gutta
sanguinis coctisom urine in vesica significat
per rupturam. **Tunc dicit Auicenna** Si urina
apparuit quod sanguisuga rubet in infima re
gionem splenicam passim i azefatoz plenius sit

Urina in colore rubicunda ut hyanor in colore
pissa i suba ad ypostasi sanguisugali tunc apparet
subito uene rupturam ex coitu in moderato
aut cursu aut labore sciat quorum sciat tamen

per urina quod per iudicia paucit cognoscitur
Quod excoit i moderate sanguis mingitur
et dolor maximus exatit
Urina inopos ut rubicunda in colore spissa i suba
ad prima cocta vigente i colore videm aglota
vetericia videm fecat

*De colore
viridi*

Urina i colore hyanor fit oia q sunt in opor
Urina videt i colore subtili i suba i suba
plus exagimetur per laborem inmoderatum
talis apparet passim exmancon fecat
Item signat illam per vetericie factam
incolera prassura que de aglota Item talis
urina fecat maiorem emittit
Bnaltur
ues fecat motem re Item urina que habet
iculus in pa signat mtri signu e q materia
illa e attenuata et petit caput Si iculus
e ruber fecat sanguis caput pete tunc dolet
caput et collu et lingua e sara re Si au
lus e glaucu coled e Si nig coled nigra
et glauca ascendit et sup coled Si alba
ventosa ma ascendit et sup coled rubra
ut summi acuti Vel cauda ventositas ascendit
semper plus sentit dolor circa aure ad pulsa
et tympani Si sanguis plus sentit i fronte
et in oculis rubedo plet appere Et illud
totu intelligit vni esse q iculus est apper
et bn manifestu

Nota nunc de qntut ut infra sequit
Item Nota Contento urine sunt xviii
S Circuli Ampulla Granula Nubes
Spuma peitudo i sanci chring i humor
sue humor sanguis arena pilus sue sunt
cancerdes que sunt in mod furru Equami

attami pperma cini ypostasi et enoma re
No fac e una ligumto ad mod spelte ex
corate ut tutici exronari ut fracti re

her infra sequencia dicitur stenta

Licula ut me grossius et subtilis i suba
emissis alioq mecoloe pupim capite i pgnior
ptem capite ex vicio plegmatu lesam sit

Licula spissa in suba mecoloe pperuena
celoz agrauad in pte antiori ex habundam
sanguis sz ee opssam pcat

Licula subtilis in suba pallidus in coloe
sinistm ptem capite vico huzq melmri
guad pcat

Licula tenuis in suba rubeg mecoloe dex
teram ptem capite vico coloe flagellat pcat

Licula plubeg mecoloe grossius ut subtilis
in suba opyam appom et motificatoz spui
spz et motz i necruis pcat

Licula appur malig egitudine liuida in
coloe si pg i apnat colorad in ruboz natue
leuante seu vigoz pcat

Licula vidus in coloe subtilis in suba in
pcessu febriu acute qui mculo e qte appur
adustrom et futuaz fenuesim Unde signu
distinctu e qn talis verma emittit i tena
verma pcedente

Licula tremula appur in verma p mod
medici no acitate dolo in spina dorsi et
p hui palissim pcat

Licula niger mecoloe pcedente liuido mo
tificatoz calou nali i celzo pcat

**Signu d
tinctu**

Licula magis si an processit mulier videtur
in vena adustior fieri et calidior propter naturam
mundo cerebro fieri **De Ampulla**

Ampulla magna p[er]suecatur in vena multa
hinc adhaerentia inculo v[er]me et lateribus
venalis p[er] cruditate et viscositate matie
et hinc p[er]tinent et mobili p[er]plexitate neu-
Neufiaticus fiatur passio et dolorem capitis **Neufia-**
passio tica passio e[st] dolor tenuis

Ampulla magna vadens et vagans et d[omi]-
nans se ad locum ad quem venale se determinat
taliter modicam viscositatem facit

Ampulla magna apparet in vena ad rugitum
et aggrauationem stomachi vomitum et fluxum
ventri amara viscosa facit

Ampulla magna in dolore tuborum ut tenuis
neufiaticus i[n] dolore tenuis adhaerere flegma-
tico grossus facit **De Granulis**

Granula in quibus regionem apparet v[er]me ma-
tiam reumaticam i[n] cerebro facit

Granula apparet in vena fixa in cuculo
et vena mota et statim ibidem ad oculum
eius rapit intus quod reumaticum facit

Grana apparet in vena modicum subculo
Coriza depressa corizam i[n] fluxum reumaticum ad faciem
eius facit

Grana apparet in vena multa depressa
in regionem spualtem quod e[st] et regio i[n] vena
catare facit

Grana apparet in 3a regionem ex natura fluxum
et reuma ad stomachum ut ad intestina ut
ad membra multum fluxit facit Et si essent

147
in fima regione dolor pedis ut munitur tibi
az fiat sic pñ in podagra et arthros

De mubecula

Mubecula umbrosa appuit in quadam liniditate in parte superiori urine ad modum pulvis ut tele urince distantia membrorum propria a colore extraneo fiat et a colore felici et per quod primum ethice fiat

Mubecula umbrosa in spuma crocei vel rubre in quadam liniditate ut videtur appuit subiculo super calefactos epatis et per quod vetericiam fiat

Mubecula si in urina appet in subiculo pendet grossa materia fiat manum mobili esse in pectore et ascendit finit alienatio mentis et in sompnietate

Mubecula in urina in vitro natare magna nāz fiat subypocostidie esse dolor et e in hoc strus anhelus et dolor lateris ut viny latus tñ

De Spuma

Spuma grossa ut gtmua in suba et multa valde appuit in urina dimissa in colore talis sit appuit indigestio et neutrostate fiat

Spuma gtmua tenuis in suba in urina colcata calor intensus in spualibus primum fiat

Spuma distinnua appuit in gramis minutis subiculo exantibus membra debilia fore reumate graui fiat

Spuma mtrisa nigra in colore appuit vetericiam nigra exluoribus metis fieri fiat

Spuma mtrisa grossa in colore appuit ac si set trinita coto epatis super calefactos fiat et adustio et per quod vetericiam et

Spuma mīsa nō q̄a videt̃ m̄colōe app̄e
ad verna sibi simili vetaam videm̄ fiat
Spuma multa si p̄i ad verna rubra fiat
ebullitōm exommo calōe sanḡne fluxum
Duci vsus tollit̃ et caput Vnde calor
nō p̄t̄ esse futur̄ aut p̄nē m̄pectōe dolor
m̄ collo vigilatō it̄igo futūa m̄capite et
pulsus tympani tym̄ti aur̄u rē a plūm
cauōe nariū die r̄p̄t̄ sepe rē

Spuma videt̃ et glauca p̄circulū viti
m̄ fiat colōe mixtiōz ad sanḡne et ibi
q̄tingit̃ p̄adi h̄ḡue ariditate oīz amaiū
d̄nem h̄ḡua h̄spida nō r̄auchi et s̄tim
dolore ad mamillam sinistra et vomitū

Spuma
fu tu a
De causa

q.
f.
a

Spuma tu a de causa fit Vno r̄atione
m̄mie calit̄ s̄m̄ in olla bulienti r̄ r̄acōn
mot̄z s̄m̄ i m̄ad 3o r̄one ut̄q̄z ut in
pugilibz et p̄cet q̄i spuma ex̄it de ore

De fame

Famē m̄ verna m̄q̄ntē pauca app̄e dolor
q̄ntem m̄ptibz rem̄ apostoma ruptū
ut ulc̄atōz rem̄ fiat

Famē m̄tra m̄q̄ntē app̄e m̄ verna ad q̄m
et forti odorē dolorē r̄ante it̄a p̄ct̄nem
apostoma ut ulc̄atōm v̄q̄it fiat

Famē ad famosa app̄e m̄ verna bene
corpata ad p̄oude a q̄uitate et pulsatōm
In d̄getro yponudis ap̄oma ep̄at̄ ut lactōz
p̄p̄u ruptū fiat

Famē sp̄ssa ad malo odorē fiat op̄t̄oz
apostemat̄ Si verna est similis lotue
carminē retentiū in ap̄ma oī ḡllofitate

epate. Si egestio est talis tunc apertissima
in coramitate epate. Si e mptibz pectore
tunc ibi sentit. Dolor pinguinisqz pectus
Augustas anhelitus et tussis pectus. Si e
in splene tunc dolor e in latere sinistro
vema trahit ad nigredine. Si e in sto
macho tunc e mpto curat. Si e in vesica
dolor e in pectine pyloncon e locq pyloncon
in am et virgam. Si e in renibz dolor
e in docto et rezo sup labor.

Pinguedo appuit in vema

Pinguedo appuit in vema colata in sup
ficie yqz vime admod tele arance appuit
et ad febre pma spem ethice pcat.

Pinguedo appuit in vema qta i superficie
yqz autu appuit ad febre zam ppe ethice p.

Pinguedo appuit in vema ex pausa p totu
copuit vime ad febris vicio 3qz spem ethice
significat.

Pinguedo appuit in vema intra in quarte
et subito sine febre vima no intensa i
eo displuoz lumbaz et reno pcat.

Pinguedo appuit in vema ut sup vima
paut est tela arance pcat displucom
pinguetiu reno re.

De humore in vema

Humor crudus in superiori pte vime appuit
p e subiculo et statim yqz autu viciu
pectoz et membray spaliu et opssiom
dysfragmat et p qno difficultate anhe
luz pcat. No membra spalia dicit palma et cor

**melz
spalia**

*Membra
nālia*

Et membra nālia dicuntur epas stomachi in
testina et quod i dyasfragnato *Membra*
nālia dicuntur etia nutritiam membra i

Humor crudus i media regione exone urine fas
pensu viand stomachi et mebroz nutritiuoz
sz epas et venaz et p que i pletoz stomachi
ingit et torpore ventris fiat

Humor crudus i infima regione urine appue
remu dolore luboz vesice genitalu et
testicuz fit

De sanguine in vena

Sanguis rubosus et globatus i suba ma
culosus et fustus i colore appue i vena
talis quom et fetidu huc odor i fundo
ipidemi ad colore peccatis auresca fluere
significat

Sanguis i vena no globatus p magis in
vena apperfus purg et diu pmanens
ad dolore et punctu remu ab ipso rem
lue fluere fiat

Sanguis purg at si exulnere expelleret
ipue appue i vena p pte maiod mixta
ad suba urine ad colore septimi pondiliu
dors pputando arauda i ab anna sue sum
a fractura vene chilui fluere fiat

Septimi pondiliu i rubram

Sanguis i fundo fiat epas venaz rup
tura aut vulnus quale sit i calcuosis
Aut pte ruptuaz ulce et tunc sanguis p
mixto e ad sanie

De arenulis in vena

Arenule rubre i colore et dure i suba

sine febris vicia talis si per appropinquat ipso
in primo lapide quod minuant in tum quod non
apparet dolore tunc superueniente lapidis
in renibus confirmari solet

Arenule rubee in colore et dure in suba sine
febris vicia talis si per appropinquat ipso in pre
senti lapide paucis in quantitate si tales quod
multiplicantur in posteriori ad alleviationem
doloris tunc et tubas dissolutas lapidum
in renibus et per quod cura seu curatio tunc
fieri solet

Arene albe in colore et dure in suba sine
febris vicia si per appropinquat ipso in primo lapide
quod minuant in tum quod non apparet dolore
in pectine exente lapide confirmatio in vesica fit

Arene albe in colore et dure in suba sine febre
vicia appropinquat in fine febris si per appropinquat
in pectore lapide primo apparet paucis in quantitate
si per quod minuant multiplicantur in alleviationem doloris
in pectine dissolutas lapidum in vesica et curam
fieri solet

Arenule rubee in colore molles in suba cum
febris vicia appropinquat in fine febris acutior in
quibus fit magna adustio humorum et per quod ad
ustioris motus non naturalis que per quod et in febris
quadrantibus

Arenule in urina rubee et molles solet are
nibus euenire quia renes sunt rubei interius
et dissoluntur cito Si vero albe solet a vesica
euenire quia vesica et alba et tarde dissolu
tur Si autem sunt nigre sunt ex humore melico
et in spem rubedinis dissoluntur

De pilis apputis in urina

*Pili apputis in urina duri et solidi i suba
in urina exente pingui tales pili si febris
vicio apputis dissolutos fied ex lumbis et
remis fiat*

*Pili apputis in urina aliquantulum grossi in
suba ita q' p'rimat' euaneſcit et cedunt
tactui tales opidat' ab humorib' grossis
et vifcosi multu' signat*

*Pili aliquantulum in suba solidi et duri cum
urina pingui et euang'osi in febris vicio
apputis dissoluti tactui copu' et p' q'uo
ethicam felice fieri signat*

De fustis in urina

*Quamvis in urina si sint g'ui odor cum
digestion' urine tales sine febris vicio exenti
stabilem in vesica et p' q'uo vesica exoriat
seu corodi sunt*

*Quamvis apputis in urina sine digestionem
urine tales apputis in febris vicio p'ma*

Ethice 3^a p'ci *speciem ethicam fied fiat* *Nota q' tres
sunt spec' ethic' Si in urina apparuerunt
quamvis et illa e' p'ma spec' 2^a spec' si fur
fures 3^a si remorder' sine petiloides quod
e' viciu'*

De fustis in urina

*Fustis in urina apputis in digestionem urine
sine febris vicio stabilem forem et ultat'os
vesice sunt*

*Fustis apputis in urina sine digestionem
urine tales apputis in febris vicio ethicam
et cuius 3^a speciem fiant fied*

De resoluendis remordabilibus

Si in urina apparuerint remorder' i frustra

qua sicut frusta tritici fracti sunt dissolu-
tam membrorum solidorum. q. m. cupiunt q. summi
et mactari et debilitari. **Nota** membra soli

**membra
solida**

da sunt caro et ossa et nervi
Resolucio rimoidales rotunde apputec i vrima
et albe incolore grosse in suba tales apputec
in mod. gram summi in quatuor ptes diuisi
male moliri et tritici et hucam confirmatam
et cum zam spem fieri fiat

Resolucio rimoidales tubee ut nigre colore
apputec in vrima i febre acuta tales sit ap-
parent sine digestion vrimae dissolutionez
tota copia et p. q. motem p. inquam fi-
eri signat. **De athomus in vrima**

Athomi apputec in fundo vrimae residenter
membrorum genitiorum et inferiorum ut puta ped-
et rem usq. ad dyascagma in illis p. tibus
exantibus guttam ut dolore guttoso sunt
membra genitiorum sit tence cocti

Athomi apputec in vrima in superiori re-
gion vrimae infra autem gutta i membrum
spualis sunt

Athomi apputec in vrima in media regi-
onem precedentes ad dolorem in illis membrum
p. suanti guttam membrorum nutritiuorum sicut
sunt epas et stomachus fieri sunt

Athomi apputec albi p. tota vrima et
vbi p. omnia membra copie ut p. totum corpus
guttam ee sunt. **De spermate i vrima**

Sperma diuisa p. prima in copatid b. cu
suba vrimae supflantato in eorum p. cessisse sit

Sperma apputec in vrima aggloriatum et densum

in suba diuisa p grossa si frustra si tale
perma no qngit frequet' abstinentiam
coit' et p qm' gupiaz coit' fiat ut pollu
com nocturnale

Sperma appur in vana frequet' multae
viti' utute qm'cia debilem seu debilitate
i genitalib' et p qm' **Remorcia** et aliq
palisim in genitalib' fiat

Remorcia d' involutand et subita pper
mat' emissio qn vitz quomuliere re
Verna aliquatula grossa in qua vident
quid filia ad invice qn'cia fiat q' fuit
micta p' quid coit' fuit q'let' re

Sperma in verna cu' i solucomb' turbu
lont' et suballu nocturnam illu'om' uel
pollucos fiat **De ypostas in verna**

Ypostas sana e que in fundo iacet et
p'ter sit bn q'muate et est supius acuta
et inf' rotunda et albi color

Vel est nebula alba iacone in fundo bene
q'muate in p'tibus suis ita q' no p'it inde
p'ter nebule diuulsi **Nota** q' ypostas
sana h' q'q' q'dicor iacet in fundo et e
p'ter sit bn q'dite q'muate et est supius
acuta et inf' rotunda et albi color

Si sedime d' quia p'd' in fundo et fiat
defectu natue quia matia no e bn digesta
et est multa et grossa et iaz i fundo re
Enormia Sed enomia e matia sedime astendens
appur i media r'gion' ut nubecula et q'at
exuentose

Ypostas multa p' e in sumo at in medio

150
at in fundo vtri fiat in latitudine manē
morbi natus in fundo pētur in medio
pessimum in summo cuius color glaucus malus
rubrus pētor inq' pessimus

Xpostasus multa in vena ondu naturas
plur' satis agere s' matias pētor fore
multum

Xpostasus pendens in medio vne ut nubes
in aere p'm' digestionis ondu et no du
p'fctm et quato alig tanto m'p'fctm

Xpostasus pendens subculo in alto i vna
digestio m'cipi Si umbrat mediu vne
iam digestio p'fct' Et est t'p' purgandi

Si in fundo nullo p'p'o subsistit digestio co
sumat et quato pluri ibi est et ma tanto
durius ducit inferius si no purgabit

eget a medico ut a se m'p'o p' naturam
Nota q' p'ut 3^a digestio p'ima e
in stomacho 2^a in epate 3^a in mebr

3^a dige
stiones

Xpostasus alba p'fctam assilatoz nutrit et
fortem calorem nales fiat

Xpostasus rubra longa egritudine et hum
dan fiat

Xpostasus subrubra longu ne egru fiat

Xpostasus liuida in vna et visui no de
cipit m'otificatoz coloris nalis et p' qui
p'm' fiat

Xpostasus nigra adustionem et m'otificatoz
fieri fiat Adustioz m'hor q'n p'cessu
videt m'otificatoz q' p'cessu liuidus color

Xpostasus indur' colat vna adustioz et m'ote fi

De Sedime in vrina

Sedime diuisum in suba appur in vrina
ventositate et quatum in za digestua fiat

Sedimen non pincatam i ordinationez
natue in suis actibz fiat

Sedime in supma region vrine appur
modicam ventositatem in za digestua
i in mebz et quata fiat

Quonqz in vrina fuit ypostas si no ma
nebit p seueras ita q vna die appeat
ypostas et alia die no natue ut utut
debitate fiat seu defectu

De sana vrina

Vrina sana delectabili et sine o dolore
egritudine colore eius est ut modo tenuis
sz citius et liuidus sine spuma in culo
sine om nube ut nebula si multz scatur
in fundo vaf aut alyo qrentis pter sedime
quod in fundo vaf pauca eaz in medio
vafis etiam et albid e h era vrina pax
haly fetoz aut nichil

Rue aut vrina
discrepat acciditombz vrine sane h no e
sana et in tm no sana quatu discrepat i
Vrina sanaq pauca aut nullam hnt ypostasi
Vaco quia sani hnt fotem vitute membroz
expellente supfluitatem pporoz copu

De vrina mulier et eaz in pagna

Vrine muliez pauptat valde fallaces
et pauptat d' impgnaton quia medica sic
queter tempta p vrina tuaz est oia duc
inque ita q no descendat ad spem ut ad
mediu diu ut ut dicat pmo subdistingon
ypothetice. Distinctio uel condicionalis

et no cathetero i affirmatio
Urina sane mulieris rubeatq fuit color
ut sube huc in pte superiori nebula signat
ea esse impregnatum quod est certissim signum
impugnatio In p^o Declinat ad albedines
quod totu carpmia cu in medio sz urime
appet in fine vco gressu Urina app^o cu
pua suba et cu resolutioibz athomofia
in fundo admod lotie annuli aurei signum
e gressu masculi Totu carpmiatu i lana
carpmata Thempte vol
Urina athomofa cu albiu resolutioibz et limi
mentis et plondidie admod lotie argenti
signum e gressu femine
Item athomi apputei in urina inferunt
pudente conglobati cubo admod lombas
carpmati apputei Si tales sint pinguet nri
tem i mulieribz signat gressu
Urina pua in suba sup qua e aliquod gressu
simile nubibz et ppe qn maxima tali sunt
athomi U grana ascendu p regionem
urine et qnq gglobata inferu i pregna
cionem pcat
Urina huius in se nebula que tenet figura
oculi sicut est circulu de lana carpmata
facta pcat muliere pgnantem
Urina turbulenta que assimilatur malo vino
aut aque ceter est urina pgnantem aut
huc apastemata calida in iteioibz
Urina pgnantem e clara et supfice est
nebula Et ideo Urina omni impugnatio
mulieris habetur in p^o vntu suba stionez
et quodme in stomacho Et ideo Urina

cum appetit in p^o turbulenta ut si labo-
raret in p^oplemoma quod e apostema
pulmonis. Si si v^oma p^oynant p^omo appetit
turbulenta in p^o q^oceptu et p^og^o m^oing
turbulenta et deinde efficitur cl^o quia re-
futo sanguine menstruali no m^ofuit ad ver-
na. Si p^origore nalem iste sanguis t^ost
in natuaz p^oermat et sic p^oerma aug-
metat et exit quq^o ad v^oma

V^oma ad gramo nigris aut rubris i fundo
i mulie sana et ipa est pallida in facie.
figurat fluxu menstrualu

V^oma mulier p^o e clara in fundo sed
iculu h^o grossu et rubru et ipa dolet
caput tussit et oculi eius rubent aut
caligine h^o et no pt se flecti retinet
mestrua

V^oma mulier mestruate quia sanguinea
V^oma mulier p^o in fundo fuit cinerosa
tue patit defectu menstrualu. **V^oma** aliqu
cua tpe magni fluxu menstrualu etia
appet cinerositas in v^oma. Ergo tunc
e te dice q^o talis mulier no habz nalem
fluxu. Aut quia e nimis magnu aut
nimis parvu r^o

Tractatus de iudicio pulsus

Pulsus e motu receptacul^o p^ou q^ody
istole et systole q^opositu ad regend^o p^om p^o
aere attractu. In tu v^olter in firmu
aliqu^o tue d^o eius brachiu sinistru
sup brachiu tuu sinistru pone ne illi
manu p^o debilitato t^oemat et impediatur
tibi pulsus iudiciu. Et n^o e si voluerz

152
In dyſtēne ſcōm pulſus in firmi q' tu
p'ne agnoscū pulſū cū ſān Etiam
ſtrai quatu dyſtē anālī ſtatu Nam ex
hoc tuſſia quatu ille a ſanitate ad eg
rudine a uita ad mōtū appinuat ſeu
dechnat Nam ē alia et alia q'plexio hu
mana Sic alius et alius ē pulſus ſcōm
debilitate et ſolitudine Amplius aliquoz
pulſus eſt itaq' ſundū q' cānoſitatem
brachy q' vix ut nullo modo p't p'cipi
Vnde in talibz tē optet digito magis
q'p'mē Et ſi ſic in actū nō fuit pulſus
ad brachū dextrū rēuere Vnde pulſus
q'poſitū ex duobz motibz ſz deſcribibilis
et deſcriptibilis ut dētm ē in dētm motibz
Tam data Ad ex duobz quietibz m'cept
ut duos motū Nam nō p't eſſe motū
deſcōnſis m'gtracū q' m'cedat quieti
media ut dētm ē ſuo p'p'icaz Et ſimil
ſigno nō ſolū a motibz ſed etia a quietibz
Tange igit' tū quatu pulſus digitoz ad
inuiſem quatu pulſum alioq' ſcōm q' nō
fuit ſcōm motū aut balneatū aut capu
latū aut aliaſ paſſus qui pulſū pariant
tū tu t' venies pulſū pulſare omniū
digitoz tuoz Et q'ſcōda utm ſit latū ſine
altū ſz ſcōm p'p'icando et p'funde Et con
ſcōda tū t'pā quietū et a tali ſtatu q'c
dechnauit pulſus ſcōm in ſcōm m'gtracū ita q' tū
tangat niſi t'rei digitoz eſt debilis ille
Et tū duos ē debilioz Et tū vnu adu
ē debilioz Et ſi nūllū digitoz tangit ſeu

pulsat tunc e mptu mōt Item si est
magnificatus ultra nālem statū tunc e mali
quod gradu debilitat Item si est magis
magnificatus est i maiori gradu debilitat
similit' sūme iudiciū a quietibz Nam si
quies e breuius p q pulsū est aliquatū
debilius Et itū fuit breuius tanto est
debilius Item si est quies ita breuius q
vix appēt sic est impulsū vntari Ubi
nō appēt quies manifesta sed appēt subdignit
quod vermer ibi deauratū Item talis
e mptu mōt Simili' ex mōtation
motu et quietū ut puto ut q duo pulsū
veloces p q mūte fuit et p q longa
quies ut si fuit vna plaga longa magis
p q alta mōt p q itū mōt Ita q
eā quiete sūm dūm mōt pulsū di
minuat de p a e hnda quia utū e dū
sūp mōt e debilius Et si fiet eōū
p p pma plaga esse pua 2a maior
3a itū maior tū qm hnda est fiducia
Nam p talem pulsū signa iūta ututem
infirmit Et breuius quāto maior fuerit
iūte a statū nāli Tanto est maior
egritudo seu debilitas ututis Et quia
pulsatio fit p caloz nālem Inde e q pplexio
calida hz maiore pulsū et pplexio frigida
mōrem p q quod sanguis habet maiore
pulsū Calidus aut mōrem p q scita
tem sed frequētiore i habentem breuiore
quiete P q flegmaticus maiore habet
pulsū p q humiditas que est matia caloz

151
Postrema aut melancholica habet minus
inde eadē ē q̄ omnia caliditas augme-
ntat pulsum. Sicut balneum motu vinum
forte illud uia gaudium modestum. Etiam
pergruū ea que in frigida sunt ipm̄ minorant
sicut potus aque frigide timor et tristitia
quies et sompnus eorū. Item aculeo dicit
inde ne erret. Et si tu nescis statim
pulsus hominis sibi. Altem intelligit eum
peccatorem vitati ipm̄ quā amplius omnia
quā impulsus et causas dūstrat eorū si q̄
voluerit videat eū ad alios homines liberos
ubi capiosius tradent illa. Item nūq̄ re-
quirit ad curandū egrotū et adq̄suandū
sanitē magis aut affert q̄templandū dile-
ctationem. Et

Pulsus hominis ē duplex vis equalis et in-
equalis. Equalis ē sanos cuius p̄p̄
pergruū in tractu depulsi. Sed
pulsus inequalis et dūstrat cuius p̄p̄
per octo. Primo dicit capzina seu cupri-
sanis ad similitudine capre que bis saltat
in altū ut alciū eleuet. Sic in isto pulsu
arteria bis eleuat sensibilibus antequam
descendat et signat multitudine hūorū et for-
titudine caloris. 19 dicit Marsellus in quo
arteria bis allidit digitus anq̄ d̄p̄mat
sensibilibus ad modū marselli et signat nutri-
tione caloris puritate hūoris et debilitate
utut 39 dicit serzing v. dūstrat ad modū p̄p̄
in quo inequalis allidit arteria digitus
ita ut sub uno digito sentiat fortitū et sub
alio debilitat ad similitudine p̄p̄ ut p̄fertur

et fiat debilitate namque non retentis
uniformi moue corpus arterie **Quarta**
de ramosus seu tortuosus in quo mouetur
arteria in duas partes dexteram et sin-
istram ad modum tortuosi rami et significat
maximam aegritudinem naturam et infirmitatem
Quinta de tremens quoniam attia inde tremit
subdignis et signat habundantiam geludis
Sexta de fluctuans sive estuosa ab estu
maris et fluctu **Septima** de fluctuans sicut
Si dum vng elevat statim ipsa deprimatur
et signat debilitate namque **Septima** dicit
inimicos admodum omne successu trahentis
corpus suum dum extat et est certissimum
signum motus **Octava** et ultima de formica
qui se habet ad similitudinem priorum sed maiorem de-
bilitatem qui propter frequentiam motus sui et pri-
vis vix per diuturnam unam percussio ab alia
et est inanimatus motus.

Pulsus in brachio sinistro propinquior est cordi
quam in dextro Et ideo magis certus est iudicium

Pulsus sanguis qui nec est nimis velox nec
nimis tardus in tactu nec nimis fortis nec nimis
debilis et occultus aut nimis longus vel sicut
manus aut brevis vel sicut cubitus aut in
equaliter in utroque aut distortus ad utrumque
partem **Pulsus** velox calore indicat tardus
frigiditatem

Pulsus fortis vitam nostram indicat debilis
paucam longus labore totum indicat brevis

Defectus illius **A**qualis quiete **N**equalis
 quomodo **D**istortus seu extortus undique sunt
 ventositatis etiam impetus ita **D**yspnoea
 et pedum **A** **D**yspnoea est pellicula
 que continet super se pulmos et cor **S**edulus
 pulsus qui se diu abscondit et quiescit
 talis indicat defectum virtutis naturalis
Manifestus autem et qui statim apparet
 virtutis naturalis ostendit fortitudinem et

Nunc de pulsu febrili aliquid dicam
Primo cum est in ventro brachio pulsus
 percipitur movendo manum et digitos huc
 et illuc signum est pessimum et cum paucis malum
 signat prognosticam mortem in febre **E**t talis
 aut inflicte egreditur quingit aut propter
 accidentem pessima ut propter syncope aut spa
 sma et huiusmodi

Pulsus velox aut angustia intrinsecam
 signat aut calorem extus ita pedum

Pulsus mitis tardus defectum caloris
 naturalis sit aut sanguinis magna puritate
 ita cor et pedum

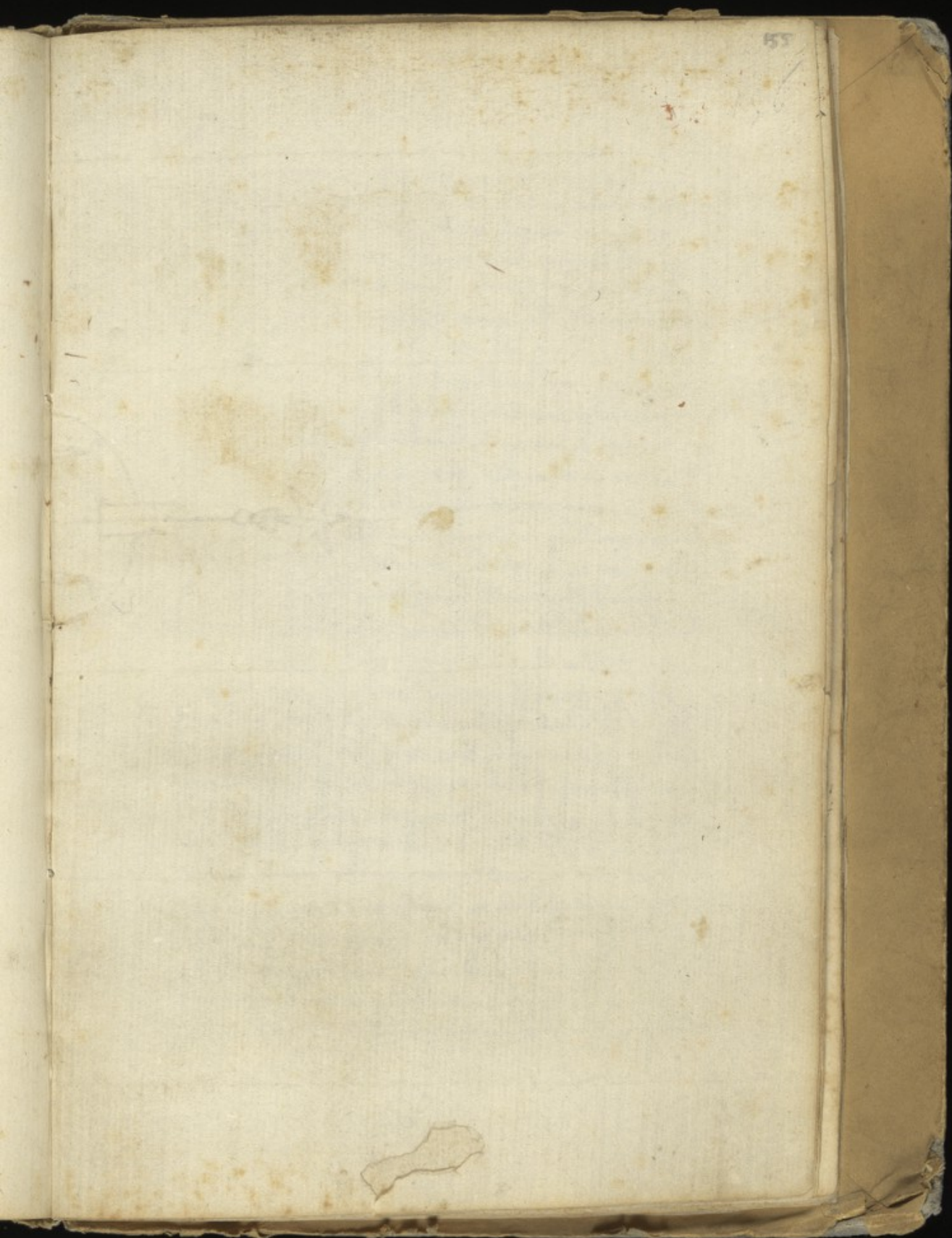
Pulsus difformis non mitis velox aut tardus
 quomodo primum fiat nunc ad cor a corde
 defluendum

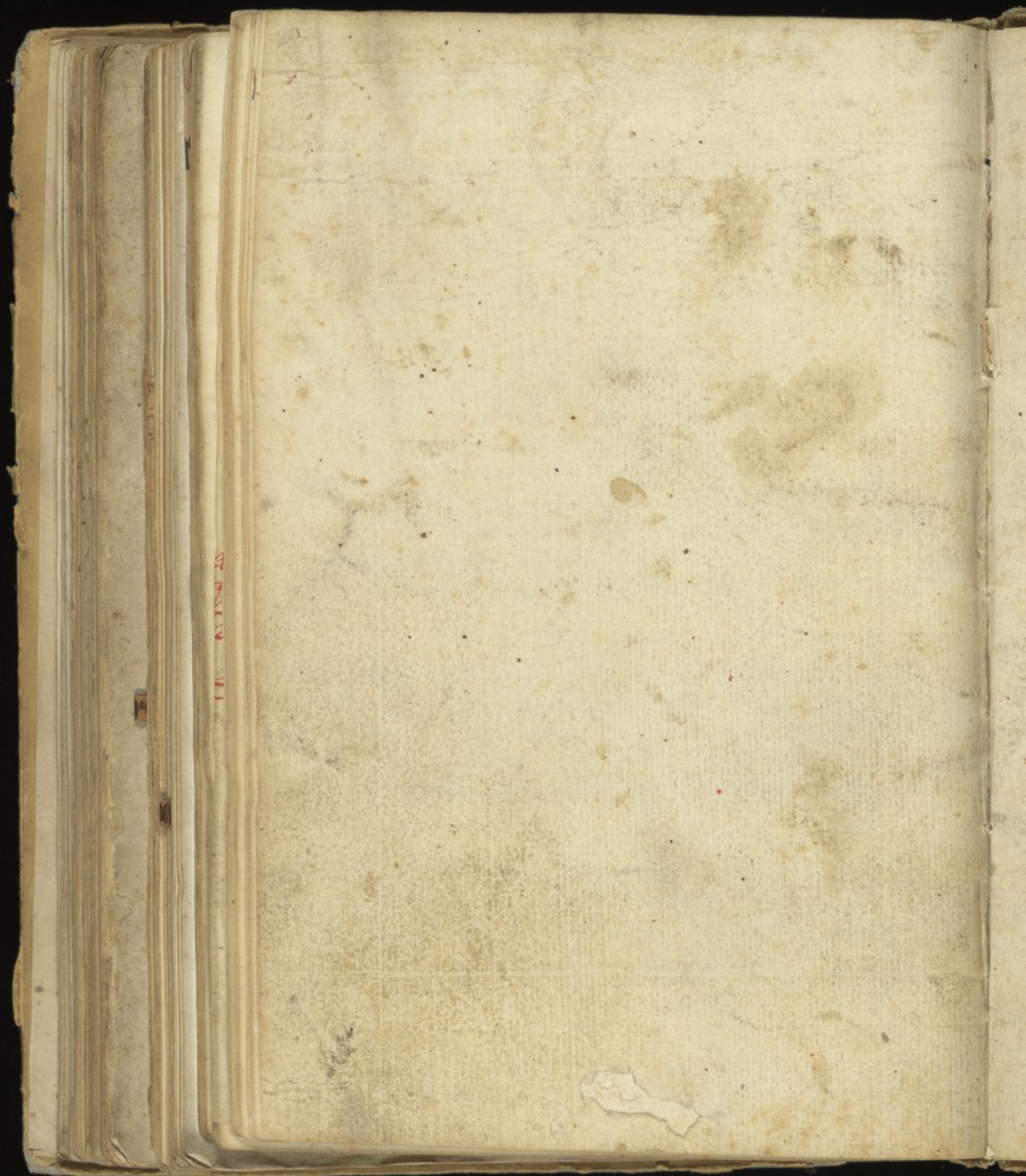
Pulsus naturalis et solus sano optimus et est
 signum qualentiae et sanitatis **E**t sit mitis
 propter pulsum qui est sitis qui vult bene indicare
 ut superius narratum est **E**t sic est finis et

Et sic est finis

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

11

Maximum et amplissimum munus beatissime
Summe pontifex hodieque die ad nos delatum in
deo impensis ac vobis meis pontis imperio q
arum auctoritate tuo summo omni mortalium capite
ac domini saluatoris nostri in terris vicario digne
frederici celsus augusti pontis vestra futurus sum
prebimus cum me nulla decora facultate pedit
agnoscere et de his rebus decedam sic que
tam pro dignitate beatitudinis tue qua ceteris
qui nos misit disertissimum aliquem et eloque
ntissimum oratorem expectarent Quia de re videret
vixit ne numerus horum officiorum mea nequea nec
non sufficeret sed nec minime quidem ut aut
dignis attingeretur Tamen ad hoc me compulsi
Reverendi in xpo patres domini Theobaldus Cantuariensis
Salisburyensis Eboracensis dignissimum mandatum
et auctoritatis magnificus baronis et Baronum
militum domini Andree de weismarch et ceteris
ferebant vobis liris consilio domini Hartungi
de Campell doctor et collegarum meorum in sum
qui me domini se in doctrinam magis facundum
hoc munus subire coegerunt eorum itaque auctoritas
ac iussio parens hoc onus subiit Una bea
tissime pater plura in omnes humanitate ac
vobis erga me benivolentia et cunctis me po
tissima factus quia me semper peculiarissime et
prosecutus et diuina quadam annis tui boni
domini in casibus receptis sua familiaritate
prope cunctis et domesticis compleris es que

denique doctrina confutatur: tuus cetero parti
cipem ac in nouissima ad praedecessorem tuum
Valentinum legatione celebrata collegam esse no
luisse ea quidem ratione maiores hos patres
et domus magis deprecandum in rebus aliud
minus sciendum praestitit occasionem. **D**abit
igitur veniam immensa pietas tua clementissime
pontifex si tunc in primis atque hinc alius sedis
dignitatis amabulisque tuis mentis sumis equa
et audientia oram non attideris si denique inue
nissimam ex parte non desideraris et dulcissimam qualem
ad tuam prout clementia affectibus non respon
debo. **S**upplebit enim tua pietas quidem minus
ornate inique decenter quam apostolica vel
minis minimis dignitatis adueniat expositio
cum et ceteris optimis et erga tuam sanctitatem
animam et hanc sedem summa fidem deo
conueniam amorem et obsequium ad congruam
ut aut iam dudum sit expletus aut argueretur
Et me non praeter hunc qualem apostolicam veteri
consuetudinem ab his qui pontifici obsequium pre
stare debent absque. **D**ilectus enim primus
in throno sedentis non potest genus moris
et vitam ceteram sanctam atque diligentem veteri
mentis ac dignis offerre laudibus. **T**unc vero
qui mittit dignitatem amplitudinem aut in hac
sedem sua maiorem suam multa ac deum
debitis reverentia deuotionibus cum recognoscentes
obedientiam prestat. **Q**uod et nos obsequium
conferimus. **E**t quia non dubitemus omnes ante

197 198
nos multo principum ac comitum legatos plu-
rimos in exponendis tue beatitudinis laudibus
ac summo pontificatu tuo adornandis infudisse
Dicimus tamen et nos pro modo ingenij non
nulla que ad eximiam tue beatitudinis laud-
em adinuicem pervenire. **S**unt enim in primis ut arbitror
apud sanctitatem tuam huius preclarissime impudite
viris senex pater tue legatus qui vixit summo
philatino tuo congaudentes et letabundi ita per
illustremque vestigium domus ac preclarissimam familie
prosapiam maioremque tuorum preclarissimorum gesta velut
vera huius rei testis ac magis confert in lucem
eduxit ut non sit opus meum idcirco sumere
proinde verbis. **R**etulerunt etiam huius dubium
quibus studiis infanciam adolescentiamque tuam
transferebas quibusque virtutibus et artibus illam
tam domum quam foras ornaveris qualemque divi-
nitus indolem et summi ingenij sortitus sis
ut nec imperando **C**icerone neque carminibus
quopiam poetarum ne **M**axime quidem inferiore
videretur. **O**nde magna in sumis et ea tempe-
tate celebratissimis viris amicitia ac familiaritas
tibi comparata ac potissimum cum **N**icolas quod
sancte quicquid in christo **C**ardinalis religiosissimus
viro **E**t eius domo cum sanctis per **N**icolaum
venerabilium **R**ome ac **V**enerabilium **E**cclie prin-
tipe datus es. **D**e deinde cum **L**uliano cesa-
re qui apud **H**ungariam pro fide christi versabatur
ac **D**ominico **F**ernando cum quo pater **R**astrea
adisti exterasque in omni que virtutis et doctrine
excellentiis viris qui in ex diuini mundi pluribus
et huius multorum regum ac principum legatos ac

quidem frequentissim aderant. **P**hi tamen p^{re}di
tanti^{us} auctoritate natus est ut in maximis
et audacissimis rebus ad plebs mundi p^{re}sent
te orator uterent et tunc **I**nde tibi omni om
dentibus in salu^m **I**stius **D**ecae et hibernie
pagandi necessitas p^{re}sent obuenit et ultra mo
tanas ac multas **E**gyptos plurimum similes
tributa sunt. **E**que non modicum hauriende
sapie fluminy **E**gypto agros boni ac modici
cuius g^{er}mi expleandi octiduum est c^{on}stitutus qu^{od}
Nittagoras ille **D**amius qui se p^{ri}mo ph^{il}is
p^{er} sapie amorem appellari voluit. **E**apud **E**gyptos
et **E**gyptos ac tandem magna **E**gyptum **E**gypti
fectori sapiam dicit **E**gyptos **E**gyptum **E**gyptum
supplet **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
oracunde et **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
h^umanas **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
Egyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
fama ac tota **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
d^um **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
p^{er} p^{ri}ma **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
t^ubi **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
Egyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
ubi tunc forte aderat p^{ri}ngit. **E**gyptum **E**gyptum
p^{ri}ma **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
m^ug^ury **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
cl^uque^{re} tue **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
p^{er}ornatib^{us} te p^{ri}ma omⁿ **E**gyptum **E**gyptum
p^{ri}ncipum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
h^uand **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
p^{ri}ma **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
p^{ri}ma **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum
Egyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum **E**gyptum

18
te genibus tui ac familiam pueri in hac urbe deus
Sigmundo cesare in ea constanti cognouerat
ac tunc omnes virtutes miris modis affuebat
ad ipsius dei cesaris similitudinem et conspectum
adversus totum simul ut virtus et integritas tua
in dies magis manifeste ducebat et cognoscebat
hinc tempore interuallo simul in pueris apud cesari-
um gratiam et apud omnes fidem et auctori-
tatem fuisse affectu cum propriis apud **Caesarem**
cancellarium qui te ut puer tanta virtute opti-
mum in modis coluit et venerabat. **Quo** sim-
iliter quocumque negotio impeditur aut a cesare eius
desiderium simul imperialis cancellarius tunc fidei
meae prudenter admittit. **Quo** in tempe-
re per occupationes publicas nullum unquam tempus
permisi in quo non **Gregorius** ac singulos **id**
tuo ingenio multis studiis dignum opus de-
deris aut in scribendis ad plurimos illis tuis
duces ac singulares homines **Epistolae** aut histo-
rias non paraveris. **Et** sunt praeterea **Epistolae**
tuae familiarium volumina quae apud **Tulianum**
admodum doctissime tuae virtute et doctrinae specimina
aut apte sunt in fidei plene **Oratio** plene
facturae plene et historiarum. **Et** haec quid amate
optimis locis saluberrime offerre. **Ille** vero
Tragediarum iustitiam cum gravitate ac ratione
humanae varietate audite quibus omni-
um actuum omniaque parata omnia denique peruenire
et dignitate quod de complexione **Indignitas**
plerumque addidit suis principibus instructis sunt
de populo ad melius memore ludis tui

Summa ac Bohemie Regem ad huc ad huc
contem tam alta ac longo Regum ac rebus sag-
natum tot tantumque regum ac diuinitum
regionum et nationum principum. **E**um ad **D**ignum
illustissimum auctorem diuinitum tam etiam in etate
tenuia constitutum quibus de illorum egragium et
modum et hanc institutionem ita exacte agit hanc
tunc ut diuinitum illis et plurimis omnes plures
paptis edolent et aliquid magni et hanc
perceptum de fortibus et plurimis libris et doctis
indignis et hanc quibus quibus tunc plena
sunt cum tam latius quia quatuordecim gymnasia
Quia ex te te auctore tua humanitas studium vult
lucere genti pullulante ut tam omne sanctitate
tuam deus puer et magister cum omni
et studium quibus et institutionem istam latius
quatuordecim **I**erusalem quibus se quatuor
lucere palam ppterant **D**ona multa ppterant
debet quatuordecim natio que tunc instituit et
exemplis ad videndum illum ratione facundie doctus
et humanitate studium est duram et in diuinitum
magis magis adaugetur et eduxit inuentum
Quia de ppterant et luculentissimis quibus
quibus beatitudinem tua diuinitum in rebus diuinitum in hoc
et quatuordecim ppterantissimis hominibus habuit que
ad hoc efficitur **A**d **D**ilectum ad ppterantem oportet
semper fuerit ut auditor amicus in humanum
tantum verum etiam barbares et lucine lignum
infans sua virtute potentes fuerit conmutandus
in diuinitum tam **P**er ppterantem quia ppterantem
apertissime oportet complatur quibus omni animi
qui tunc aderant in rebus aduersus tunc

aguardis adeo alium pmo fuisse ut nihil a per
eis audi esse videretur. Et ubi beatitudinis tue
oray ppsit fuit ita illius vberitate eorum corde
etiam ppsit fuerit ut omnes vno ore. Enay sen
tencia hinc fuisse ppsit pioq opo paraly var. Julia
vray. Quia in te ppsitatem tuam vberitate ppsitum vus
liare possimus qui fana et vberitate in humanis ppsit
suo eorum vberitate ppsitum. Et ibid. utrum aliud
conclusa ppsitum. Demandata fuisse ppsit ppsitum
ac miter confilio et opa tue ppsitum. fuisse instituta
no iam opus esset tue beatitudinis tot laboribus mag
ppsitum tantum quide eadem ppsitum in mult
ppsitum fuisse accipisset sed aduente ppsitum et miter
ppsitum fuisse et ppsitum fuisse ppsitum ac vber
regia Constantinopolis ppsitum vberitate ppsitum
Non diu de vberitate et miter legimus quos ad
olim sancte memore. **Nicolaus** papa quide tue
vberitate epo ac vberitate oratur et legat dypsis
luis ofuere nome q hinc fuisse ppsitum auctoritate
hinc ac vberitate ppsitum ac vberitate ppsitum
pssitum dicit em in aduente si ad miter legimus
pssitum ppsitum vberitate vberitate quibz miter ppsitum ppsitum
pssitum et mag vberitate ppsitum ppsitum ppsitum
pssitum. **Præter** deniq vberitate illud vberitate vberitate
vberitate ac ppsitum q te legat ac vberitate
dicit augustinus. Et vberitate ex vberitate tue
quidam ppsitum iudicio dicit ppsitum miter ppsitum
pssitum ac ppsitum ppsitum apud **Neapolim**
pssitum ac vberitate et ppsitum. **Rege** vberitate auctoritate
miter dicit mag ppsitum ac vberitate ppsitum
fuit. Immitto vberitate illum ppsitum tue laude

[illegible]

in tranquillitate et otio in ipso patris solo ac proprio
 latibus apud hanc ecclesiam transigeres ut cum dies
 extrema tibi advenisset maioris salutis manibus posses
 tumulari. **Q**ui deus qui semper hominum consilia frangit
 alienat ac pro sua divina voluntate disponit in melius.
Non sinebat contra vestrum lumen in ecclesiastica doc-
 trina abscondi sub modis sed et huiusmodi apud tue
 sanctitatis predecessores instanti ac primum refove
 promovebat in lucem ut liquet omnibus qui in domo dei
 sunt. **D**eus tanta cunctis tantis et divinis et hu-
 manis rebus cognoscat et experientia in tempore
 vobis si habet matrem se in rebus maximis et pub-
 licis potissimum mundali ecclesie negotiis exercendis et
 antea in modum et ordinem disponendis.
Quid enim intelligit ac divinis quodam p[ro]p[ri]o
 dudum p[re]sulis esset maximus semper p[re]sens
 ac diligencia in p[ro]videntia et equitate ut hoc omni
 p[re]sens p[ro]videntiam ipse suis consiliis p[re]lauerat et
 quia divina p[ro]videntia maioribus rebus aptis
 et p[re]fatis amaduocabat neq[ue] amodo suo
 latere adesse posset senectus salu[m] **R**omane et
Universalis ecclesie **R**epublice comodum in modum
 minime desset. **Q**uid et calixtus tue sanctitatis
 predecessore p[re]senti quodam p[ro]p[ri]o usus est p[re]
 fuisse. **Q**ui dum cessavit romae apud illud
 instans pro tue sanctitatis ad **C**ardinalatum p[re]
Romane ecclesie p[ro]videntia quodam p[ro]p[ri]o p[re]
 antea sue celestis p[ro]videntia p[re]missis **R**ep[re]
 dit se hoc iam dudum p[re]sens p[re]sens
Deus dignissimus fore **O**mnibus tuam p[ro]videntiam

o
fatu refutatum esse iudicavit ac **S**anctitate tua
non solum ut credimus in ecclesia dei. sed calumpnia
fixam et immobilem consistere vellet. **S**ed quia tuus
ecclesiasticus eligens fundamenta iacis possunt et
ecclesiam dei suis aliquando humeris efficit sup-
portant. **Q**uod iam. **D**ivina quadam et ineffabili
tabili firmitate dispositum fuit. esse videmus. **E**t
quo quidem gaudentis quantum leticie et gaudij
acceperit Cesar. **D**ivinaque eius consors. **L**iberum au-
gusta siquidem omnes. **N**on facile hoc meum tenui ordi-
complari possum. **R**ex Cesar autem de tui potestatis
obitu quicquam certi habuit quod minus tunc sciret
electorum de se concordie pactum tuorum beatitudinis
in illius locum et vicem succurrere nonnullum illud
sue maiestatis optatissimum attulisset. quod certe tunc
celsitudinis fuit singulari sublevarum. **R**am si
Decemurque puer calix mortem psumisset minime
multum de statu ree ecclesie sollicitudinem et curam
habuisset. **S**ed ubi pietatem tuam in sede beati
petri substantia intellexit omnis hesitans ab eo
descessit. **E**ius scilicet sanctitatis tuam tanta mu-
dicia tantumque tua experientia potestatem ut nullum
Romane ecclesie periculum minime formidavit. **I**d
propter decessum dixerim nec **C**onstantinus quid
catholicus nomen christianum principem ac fauorem
de bono plurimum suo tempore **R**omano pontifice
magis de **I**ohanne et **S**ergio christianissimum
Iulianum magis **V**alentinum et **T**heodosium
de beati **A**mbrosij ad mediolanensem ecclesiam

161
157
promoveon que seculari illius **Rebus** **magis**
habetur pfectum **Ante** de **Stephano** et **Quarto**
Romano pontificibus **Carolo** magni omni **sancti**
metuendi **summi** **magis** **honorandi** **illius** **summi** **longitudo**
et re et **augmento** **pud** de **honorato** ac **Indignus**
proci **clementer** **summi** **Ramborgi** **ecclesie** **epi**
et ad **honorandam** **sancti** **peteri** **sua** **opa** **suasque**
voluntate **transfuso** **Rege** **Ottone** **Ludowico**
ac alios **presbiteros** **germanos** **episcopos** **de** **quibus**
Romani **pontificibus** **ex** **arbitrio** **epi** **auctoritate**
ecclesie **eis** **concesso** **Elect** **et** **sublimat** **maior**
unquam **consulatio** **et** **leticia** **habuisse** **Rege** **se**
ex **omnibus** **ecclesiasticis** **ordinis** **placet** **sibi** **et** **ecclesie**
quatinus **et** **ut** **illam** **pontificem** **eligere** **deberet**
aliud **quepiam** **delegasset** **quendam** **id** **prius**
ac **proprie** **suis** **ad** **eam** **sanctitate** **debet**
assumpta **apicalibus** **deluade** **et** **apissime** **delant**
Rege **id** **abre** **Kempe** **tanta** **semper** **pietate**
nam **benivolentia** **amore** **fide** **et** **caritate** **ex**
plena **sunt** **impetum** **exponendo** **ut** **ex** **sua** **penalia**
rebus **facilibus** **et** **conterentibus** **tam** **ecclesiasticis**
ordinis **quod** **secularis** **habere** **nemine** **qui** **in**
et **bus** **gravis** **sumus** **tanta** **auctoritate** **tanta**
fidei **talibus** **et** **sane** **habet** **alma** **sedes** **suis**
in **et** **bus** **placemus** **competimus** **multum** **habuit**
exponit **in** **sua** **sepius** **reum** **ac** **negatorum**
apud **causam** **expediam** **et** **ut** **magis** **id**
tunc **affirmat** **unum** **nam** **tanta** **habet** **sed**
profuisse **in** **quibus** **auctoritate** **more** **propria**

etiam apud cesarem tunc apud omnes germanie
principes tunc adq. consuevit ut tradita
tunc adhuc in miseris in cesarea tunc ad
tutam de ut hoc tunc silens no placet
ip ex supra memorat. **B**alustro quodam
christianus pontifex que sancte memorie **K**arlus
papa quintus pater semper **V**ictoria causaq. auxilium
patrem semper appellat consuevit. **C**ausa
Silvio nomine nro sancti paterisimo nro
conmemoratio ac pietas tunc habitum audiam
Quid dnm in **S**ilvassubingen dicit ubi
res ecclesie in antiquis postea erat et novelli
Germanie principes in aduersam partem mag
cane indiget tua beatitudo singulari sua
providentia et omnino spem nox consilium
interueniens quatuor aduersae factionis ad
inuenit ut assumpta omni ex largitione de
quid a aduerso pertraheretur vixit aduers
ademit et principis ac popularium amicus
tua orone paterisimo aduersario tunc et eno
linetia ita paterisimo ut amicus ex amatus et
maximam elideretur et gloriosum pater
aplica sedis ac cesarea natus sit triumphum
in rebus ecclesie aplica et cesarea legum inde
reportaret ac natus sit paterisimo sine amicus
suspensio ecclesie **B**onae venerabilissima que
multis annis dnm aduersat tuo consilio magistra
de medio sublata fuit. **E**quo no inuenit
sine omni exeat ac dispositio deus palat
prospiciens qui nichil sem opus nro amicus

Insuper pietate tua ad hunc summe dignitate
 felagius sublimavit. Et hoc saltem tunc vultur ac
 liberis dignis pmo hoc in tempore vite summo
 cum honore et pmo hunc modalem vita tua
 sanctitate in hoc alme maia pmerere eterna
 felicitatem consequatur indigna pfecto et digne
 iusticie indecens erat ut qui dominus hanc re
 publicam augentibus conservantibus ac defendentibus
 magis et hoc et in celestibus pmo constituit
 Neque aliquem eo omni nro pmerere quem
 no amplissimo honore auctat et maxima in
 calie dignitate sublimavit qd in multis et digne
 etiam defunctis hic intueri. Si modo in dno
 tot meritis et virtutibus pfectis et p hunc aut
 virtute sedis adeo decantantem no tunc summo
 et maximo honore in dei ecclesia sublimasset. Digne
 id id in hunc pmo pontificem dixerim nullum
 unquam tam vniuersalem et omnibus in ecclesia fa
 ctificam gratissimum antistitem pfectum quoniam
 omni gentium et nationum orationem fidem mo
 rali deuotionem et diuenditibus mouent et habund
 ampliatos quantum tua beatitudo que omnes
 vltra iudicatis gentes et nationes ita pignit
 et exallent et illustrissimum imperium tuum ac
 mine singula p hunc summa prouidentia reg
 nouit et emensa est. Et nihil sit qd tua
 sanctitas ad summa usq no uouit no exptu
 sit aut plustimum. Dm em Regnum dnm
 Principium omni deniq potestate et Virtute
 bonis et potentiam pfectissime nostra illorum

Directa studia et emulatio aut quicquid ad hanc
religionis cultum et augmentum pertinet primum
tunc merito huius sacri senatus praesentis **Rm. Bero**
Romae ecclesie **Cardinalis** te in huius alius sed
pontificum et patrum omnium gentium et nationum
ecclesiarum praesentium quibus aut eximia sublimi-
tas sunt et tunc germanica oratio gratias habet
amplissimas quod pontificum medium lacus innotuit
et ceteris optime gratum et cognitum atque omni-
saltem eleganter et hoc quod temporariis ecclesie
necessariis et praedominis qui rei ipsius tam altare
tunc collapsis amplius et fiat et possit quodammodo
de tua pietate omni beatissime praedominis praesentis
et amplius **Quia** quod tunc si rationis ecclesie
populi et nationes singule maxime ultra notione
De Nicolai **Curia** assumptionis super exultant
et gratulabantur quod illi ad hanc ut ita dixerim
in certis ultra notione praesentis fuisse et mores ac
ritus gentis complures habuisse **Deinde** **Rimae**
et tunc **Germanica** natio et cetera illi ad hanc
Regium et populi de tue beatitudinis assumptionis
super modum letare sunt et in dies magis gaudent
quod illam multo apud se amos habuerunt et
virtute et doctrina sua qua consilio et ceteris
moralibus ac institutis tuis praesentant ac praesent
sunt **Regis** **solus** de tue praesentis sublimatione
wonderum **Deinde** **causa** de pietate nomine
tibi rectissime assumptis utique et ut et praesentis
et moribus tibi omni iudicio convenientissimis quod

.carmen plagio quodam maius nominis in po
 saci kaphmat fente tibi myesti nudicabius
 aufprens tue fuitatit exuatiu potat autumnat
 Enomadumum et Eue illi Tyrannu
 sublt et Roman nomis et Imperij propagatu
 Virtut sue mto ac potius omi ac potissimu
 bonu ac Maroni assensuacessisse ex tempore
 xptian. Quis quid nris auctora et augmen
 quantu et contractu tue fuitatit nra et modis
 cogit hie non nif optima quidem huius alme
 sedis et auctore fidei futuris videri sufficiat et
 sperare possim q in nullo unqua pectus panti
 stem fute principum Romanor facim ad huc
 infidelis et fipiana fide mea minime illustre
 totum scilicet quodam ex dno pro an
 thonio et ludovico tunc magni filio Ottone
 tercio et Henrico illo sancto et piissimo Im
 peratod Germano ceterisq quiblibet pietat
 homine insignit extat comparabato tantuq am
 plus de republia sit sperandum qd et pui
 duntiam et celum et ea et animo piissimu
 et nisse amos auctoritate cunctis fmo
 hoc in tempe sue afflictionis xpiana religio
 pnapio et capita habere meruit quidamem
 magnam onel xpiane aliofimo genda audi
 tum habere debent qd eccle sue catholice
 De talibus et tanta caritate nunc iuct pui
 mibus huc tempe dignata fuit providere
 Ex quo hie partim fpei et fionae pro fuitata
 ac debustan xpiana religio esse habitura

S

ad me hac mea oratione tue pietatis magis as-
pernam q̄ laudes tuas p̄dicant videtur etiam
plem̄que que ad omnium tue laud̄ om̄i expte
ingrat̄ essent d̄ferenda. **H**ec ego is sum a quo
om̄is laudes tue et p̄dica tue sanctitat̄ firmata
s̄nd̄ ora centis solidioribz lignis p̄ruit iudicij
ratiōibz s̄ nec a quoquid d̄feratissim̄ verū s̄p̄tū
voluntate maximo cōplecti possent. Quicquid
hanc partem non tam d̄ferat̄ quid in cōp̄e
modum d̄ferat̄ alijs maior̄ fundida p̄dica
et p̄nos orationes amplius d̄ferat̄ p̄fessanda

Nunc vero de laudibz inuictissim̄ celsus me
eiusq̄ illusterrim̄ familie d̄ferat̄ p̄fessat̄ quod
quia beatitudo tua p̄p̄t̄ibz am̄is d̄m̄ apud s̄p̄tū
memoria Calixti p̄p̄am celsus celsus nomen
legatum ageret in p̄fessat̄ obediētia celsus
d̄ferat̄ et p̄fessat̄ est ut adme om̄ibz d̄ferat̄
memoria m̄fessat̄ quibus tam p̄fessat̄ celsus
laudes quatuor ex p̄fessat̄ d̄ferat̄ ex p̄fessat̄
in p̄fessat̄ ex p̄fessat̄ m̄fessat̄ que illi p̄fessat̄
p̄fessat̄ et obsequium ex p̄fessat̄ d̄ferat̄ d̄ferat̄
illud p̄fessat̄ et ex p̄fessat̄ suis p̄fessat̄ ac d̄ferat̄
ac d̄ferat̄ ut non sit opus in ea agere illaḡ
ex p̄fessat̄ ex p̄fessat̄ p̄fessat̄ ad tua beatitudo
celsus in om̄ibz fact̄ d̄ferat̄ op̄ibz et p̄fessat̄
viri in modum s̄p̄tū ex p̄fessat̄ et d̄ferat̄ p̄fessat̄
quodam p̄fessat̄ illusterrim̄. **V**nde sua m̄fessat̄
merito beatum se ac p̄fessat̄ d̄ferat̄ potest
et ex p̄fessat̄ quodam illaḡ illaḡ illaḡ

169
Allem **S**ilassim est arbitrat qui talem et
tantum laudem suam prae se habuerit
sua plenius sunt in ordine sanctitatis ad
discretissimam celsitudinem laudibus historiis ac rebus
gestis que a primordio sue ad imperium assumptam
acta sunt. **E**t variis meritis suo tempore ostentatis
tunc pace tunc bello sunt subsecuta. **E**t quia non inde
celsa magnam tuam sanctitatem gratitudinem et affectum
debet tuam beatitudinem propter Romanam potestatem
augustinam prout etiam quodam amore abgrati
tudine multum est obnoxius prout quid
exhibere amoris et Reverendae tuae more antequam
obsequium tue sanctitatis profunda sua reverentia. **H**uius
patris et dominos priores sue celsitudinis legi
tu me quoque designavit ut ad hunc exhibere
muneribus perveniret quod quidem a te primum sit
prout mandata pagina deluade demonstrabit.
Huius igitur mandata virgo celsitudinis munus
equum valentes sanctitatem tuam dei verum et
legitimum Romanae ac universalis Ecclesiae summi
Pontificem et indubitanter dominum ac salvatorem
meum Iesu Christi intercessorem dicimus et ad clavigerem
Beatissimum petra principis apostolorum successorem ac
locum tinentem sancte et sancte electum in
victissimum principis domini nostri domini **I**udicis Ro
manorum imperatoris ac huiusmodi **S**almacis de
austriacis duos de nomine dignos sumus ac pro
flamur. **E**idemque omnem reverentiam devotam pietatem
et obedientiam exhibemus prout et facimus
qua sua celsitudo imperatoria suorum predecessorum

alijs antea sumis pontifibus hunc sacre sancte
aplice sedi suo tempore presidens p[ro]videt ex
liberis iustitiam p[ro]videt ad similes d[omi]nos et
principes catholicos Romanis pontifibus cum re
electis exhibent et faciunt et ius verus ac in co
missa hactenus consuetudo legitima introduxit
Sic est nunc ut qualis d[omi]no regis n[ost]ri maxima
fide defensionda sit animus explicamus. Qui
p[ro]fecto talis ac tantus est qualis semper fuit
quoadmodum n[ost]ra optime novit beatitudo que
cum adhuc in moribus constituta hinc tunc in
p[ro]fessionibus quam p[ro]fessionibus et ceteris
hinc rei gratia d[omi]no constituta ut apud hanc
aliam sedem sepe exposuit et obtulit. Quam
et nunc quidem habet multas ampliores forme
cioresque cum illi regni h[uius]modi diademata
simulque eius defensionis ac tutela sup[er]ioribus diebus
accessit ac ab eiusdem regni p[ro]vinciis ac
p[ro]fessionibus cum principibus cum p[ro]lat[is] ac ba
ronibus delatum sit qui suam celsitudinem manifeste
monstrant. Deo ac nobis et amplissimis corp[or]is
legationibus adhuc d[omi]no morantur et firma
cum infamia ac humilis p[ro]fessionis deprecatur
ut ipse regni curam et quib[us]libet suscipe
degraderetur que sua Imperiali celsitudine p[ro]fessionem
sibi animus modesta non quidem p[ro]fessionem
sollicitudine causa p[ro]fessionis que n[ost]ra h[uius]modi regni
sui gratia celsitudinis ad iam dudum h[uius]modi et
alia quondam laudande memorie Ladislaus

Regis patreus sui regna per eius mortem danda
na que cum dicitur illi a plerisque offerrebantur accep-
tandis. Rursum ad modum ad quosdam dicitur
dimittat per publicum illius Regni totiusque transiit
terram et imperium suum hereditarioque que illi
omni ex parte amplexus sunt pacis et tranquillitatis suavia
Præterea vitandis in multis et maioris scandalis et incon-
venientibus que nisi sua secerentur amississet nec
sue maiestatis etiam suis. Verum quia Regnum
ipsum ac perinde dimittit in manu ac rebus inordinatis
subordinari poterant. Post longam et matrem penam
quidam dicti principes Regni sustulerunt delibe-
rationem in dei omnipotentis nomine publice ac solenni
ceremonia legum et precibus Regni acceptant et
omnes et honorem pacis et tutelam ac gubernationem
Regni in se suscepit hunc postquam tunc intueretur
fidei Catholicæ et eius finibus maiores et huius
accessum Regni sibi causam et potentiam deinde
amplificabat quoad modum et nobis impera-
mentis sue adferendum discedentibus ad coronam
dicti Regni debuit cum ceremoniis ac solenni-
tatis ex more vetusto fieri et obsequium solitum
suscipienda circa quorum negotia Regni tam
præse collapsa ac indurata turbata adiutorum
altissimum ordinandi hoc tunc in tempore nec
constatuerat. Quibus de rebus tua beatitudo
Innocecentium servatum ad partem laicis
amplius a collata maiestate firmavit acce-
pit. Tunc igitur beatitudinis officium erat que
disponente christo primo archiepiscopo sue francie ad

Huius Apostolicae cubiliis anam confendit et
tam cunctis nomine qua privato eam suo p
causa defensionis fieri fecit ad ad huc in moribus
viam hunc hunc studio summa diligentia et
labor profectus est et priores an se pontificis et
quoslibet alios principes suis diuinitis et monito
et consiliis semper stimulat et hortatur et ut ca
tam re profectus et Regia quadam manu sine
cunctis aliqua cunctis deo quoadmodum
tua beatitudo egregie profectus et tam in hunc
dicte cunctis atqz ita ut ancepam in hunc
incepsse videam Remm quondam tuam cunctis
tatorum coram beate memorie Calisto papa pre
decessore tuo. hoc cunctis duntaxat et ad huc rebus
agendis de esse sumpe quidem. Quom ut tua
pietas una cum cunctis meo et alio cunctis p
at potentibus meo pro sui et hunc facit cunctis
providencia deo cunctis de cunctis opus est. Et
em duntaxat quadam cunctis diffinitione tua pietas
et iudicis est cunctis de qui quondam hunc
re cunctis cunctis et monito sunt facit ad
idem re et facit et cunctis In quo et boni et
sunt pastores officio cunctis et rem tua cunctis
et magnitudinis omni dignissimam officio et
altissimo deo cunctis cunctis in deo cunctis
et cunctis acceptabile cunctis unde et cunctis
ut mortales gloriam et laudem cunctis et
eternum et indelebile nomen cunctis. Cetero
quom ut catholicis et christianissimis cunctis
cunctis ut cunctis cunctis cunctis. **R. de cunctis**

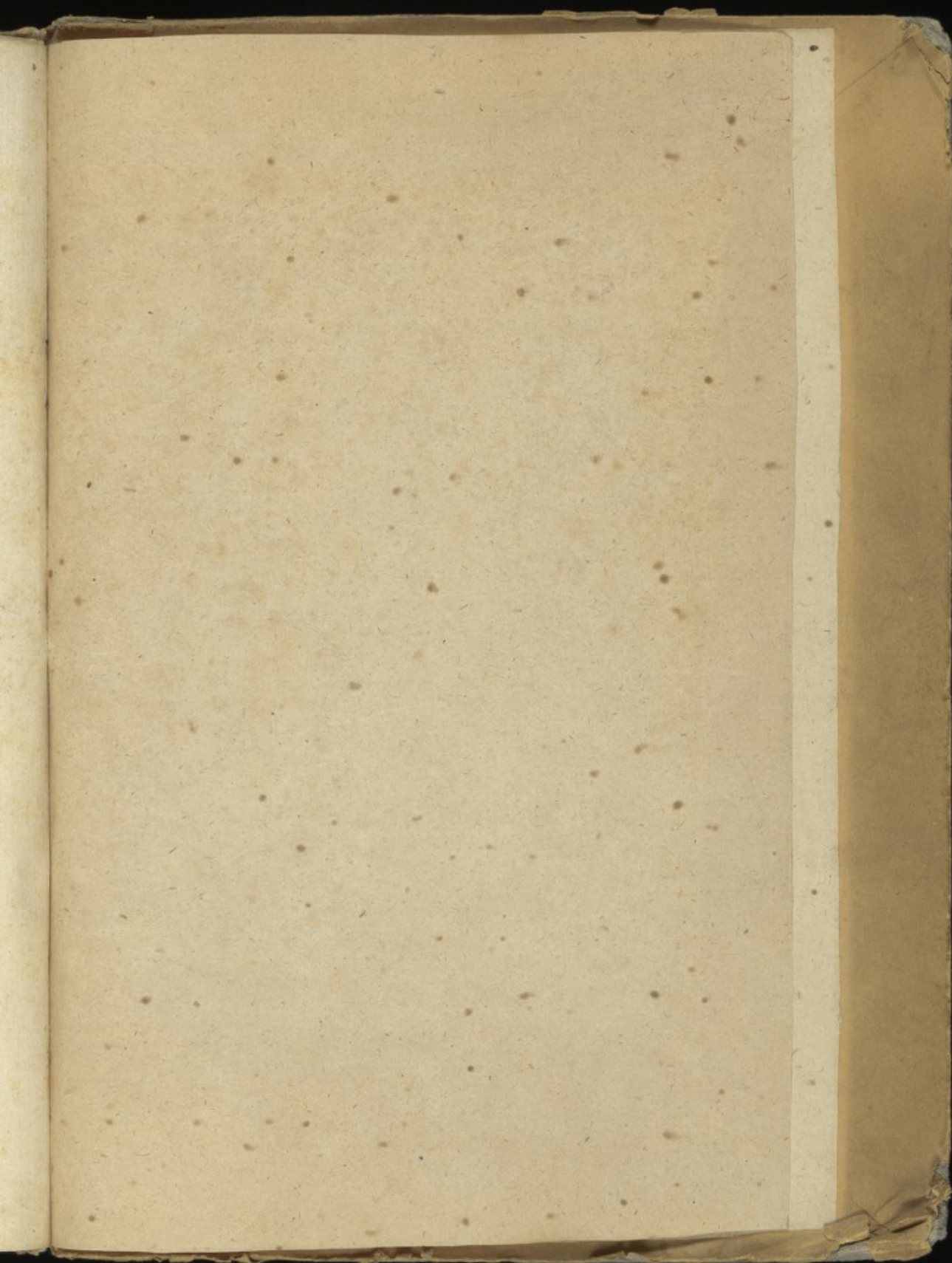
pro sua **I**n tali facere potuit et debuit tunc pietas
 pro ac communis christianitatis salutem non deesse dimidi
 et aliorum catholicorum Regum et principum pote
 rie et auxilia amandare. **D**at tua sanctitas quibus
 ex rebus huius rei defectu hinc inde fuit et quolibet
 apud Hamburghiam deliberatum inter se negoti
 talie fuit. **E**ius omnia beatitudo tua fecerit meum
 de eius ist congruo ordine dare atque quidem digne
 quo ipse Regem suorum et senatus hinc
 amabiles decessu possit. **I**n quo et ceteris meo opem
 et auxilium inquit tunc pietas ac communis christianitatis
 saluti de futurum. **E**t quod plerumque oratione rem
 necesse semotis arbitrio tunc tua clemencie placuit
 laqueis exponemus. **R**

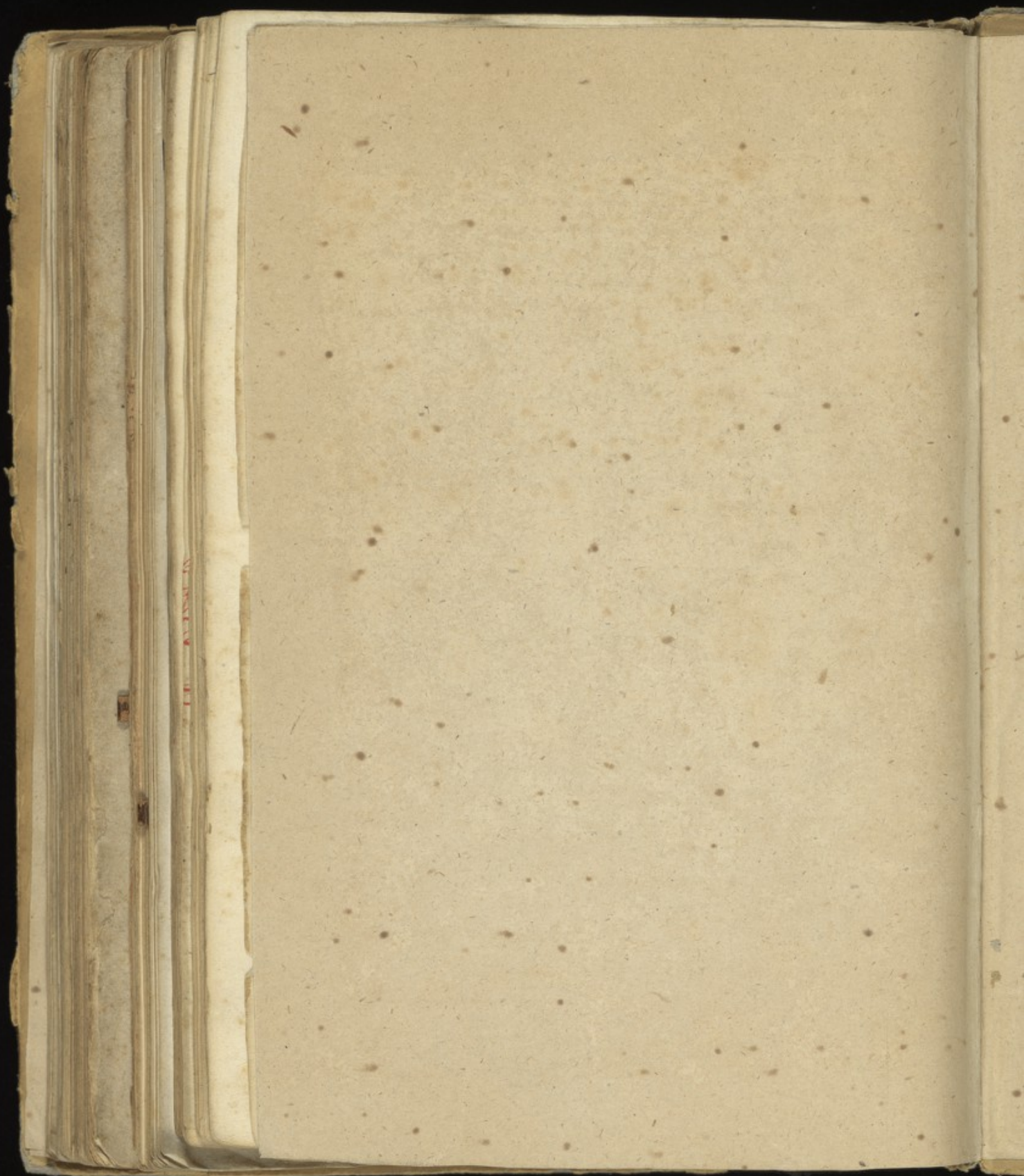
Johannes Keyser

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, likely from a 16th or 17th-century manuscript. The text is arranged in several lines across the upper half of the page.]

[Faint, illegible handwritten text, possibly a signature or a short note, located in the middle of the page.]

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, continuing from the upper section or as a separate entry. The text is arranged in several lines across the lower half of the page.]

308

B. B.

1

106

NCOME

3

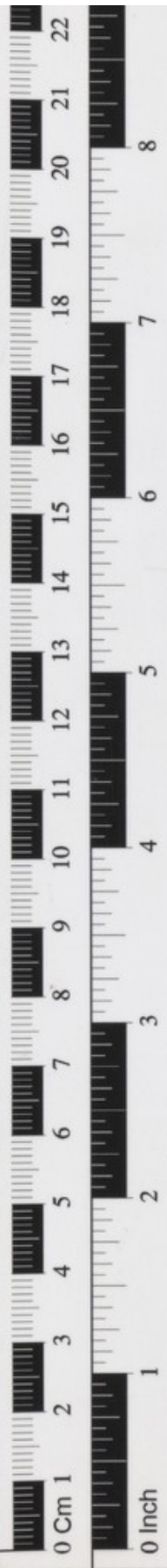
56458

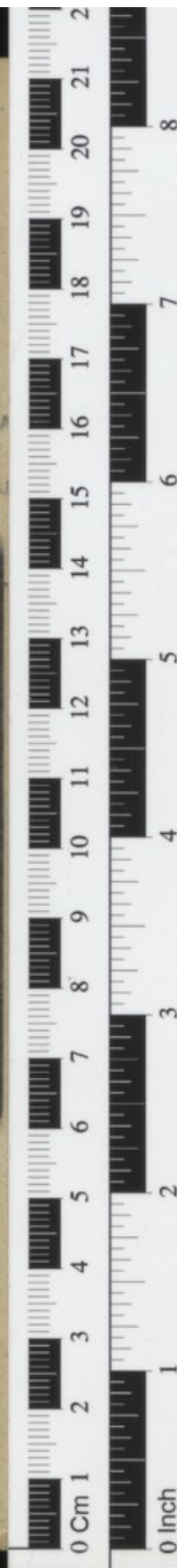

GN

The Wellcome Library

- 11) *Tractatus de urinis*
12) " *de iudiciis palati*
13) REYSNER (Johann) *Epistolae*

The Wellcome Library